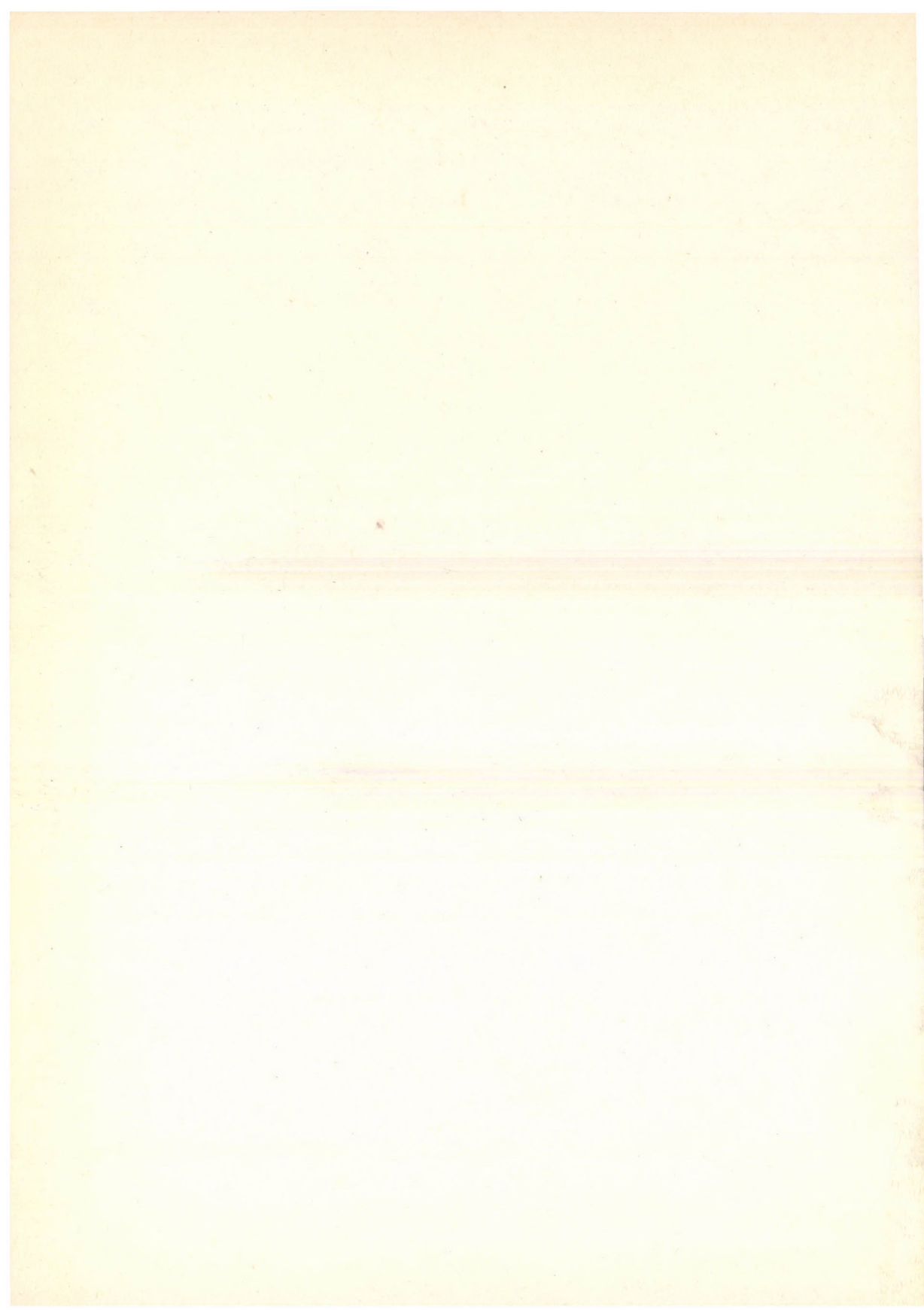

**MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
VESZPRÉMI AKADÉMIAI
BIZOTTSÁGÁNAK ÉRTESÍTŐJE**

**VEAB ÉRTESÍTŐ 1983. I.
(Beszámolók)**

**A Magyar Tudományos Akadémia
Veszprémi Akadémiai Bizottságának
értesítője**

1983. I.

**VESZPRÉM
1983.**

Összeállították: Bakács Tiborné
Czingráber János
Kovács István műszaki szerkesztő

ISSN 0133-4948

Kiadja: Az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottsága
Felelős kiadó: Nemezc Ernő, a VEAB elnöke
Készült: 1500 példányban a NEVIKI Sokszorosító üzemében
Engedélyszám: 41692

TARTALOM:

Oldal:

I.	A VEAB 1982. ÉVI ÉVZÁRÓ TELJES ÜLÉSE	
	1. Dr. Nemezc Ernő elnöki beszéde.....	5
	2. Blickle Tibor: A szerkezetelmélet és alkalmazásai.....	13
	3. Salánki János: Az 1982. évi pályázatok ismertetése.....	39
	4. Díjnyertes pályamunkák összefoglalói.....	47
II.	A VEAB ESEMÉNYNAPTÁRA.....	83
III.	BESZÁMOLÓK A SZAK- ÉS MUNKABIZOTTSÁGOK 1982. ÉVI MUNKÁJÁRÓL	
	1. Agrártudományi Szakbizottság.....	93
	2. Biológiai Szakbizottság.....	96
	3. Erdészeti Szakbizottság.....	101
	4. Jogtudományi Szakbizottság.....	104
	5. Kémiai Szakbizottság.....	107
	6. Műszaki Szakbizottság.....	111
	7. Orvostudományi Szakbizottság.....	117
	8. Számítástechnikai és Rendszerelméleti Szakbizottság.....	120
	9. Társadalomtudományi Szakbizottság.....	122
	10. Történelmi Szakbizottság.....	126
	11. Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács.....	130
	12. Szerkesztő Bizottság.....	135
IV.	A VEAB SZAK- ÉS MUNKABIZOTTSÁGAINAK 1983. ÉVI MUNKATERVE.....	137
V.	SZEMÉLYI HIREK.....	179
VI.	AZ 1982-BEN ALAKULT BIZOTTSÁGOK TAGJAINAK NÉVSORA	185
VII.	TÁJÉKOZTATÓ A KÖZLEMÉNYEK BEKÜLDŐI RÉSZÉRE.....	202
VIII.	A VEAB 1983. ÉVI PÁLYÁZATI KIÍRÁSA.....	207

I.

VEAB 1982. ÉVI ÉVZÁRÓ TELJES ÜLÉSE

Nemecz Ernő elnöki beszéde

Tisztelt plenáris ülés!

Tisztelettel köszöntöm hagyományos évzáró ülésünkön megjelent tagjainkat, vendégeinket, akiknek sorában külön is üdvözlöm a VEAB régióhoz tartozó megyék párt- és állami vezetőit.

Idel plenáris ülésünk nem csak egy esztendő, hanem egyúttal a VEAB fennállásának és munkálkodásának első évtizedét is zárja, s ez kézenfekvővé tenné, hogy idei beszámolómban részben az elmúlt tíz esztendőre is visszatekintssek. Mégsem választhattam ezt az utat, mert a záruló esztendő önmagában is túl sok anyagot kínál egy ésszerű terjedelmű elnöki beszámoló számára, másrészt nyáron szak- és munkabizottsági vezetőink összejövetelén alkalmunk nyílt az elmúlt tíz év eredményeinek összegzésére, a tanulságok levonására. Így beszámolómban ezúttal is a most záruló esztendő eseményeivel foglalkozik.

Mielőtt rátérek működésünk méltatására, szomorú szívvel kell bejelentenem, hogy súlyos veszteség érte akadémiai bizottságunkat dr. László Antal Kossuth-díjas professzornak, akadémiai bizottságunk tagjának, kémiai szakbizottságunk elnökének rövid idővel ezelőtt, december 8-án bekövetkezett elhunytával. László Antal professzor tudományos presztízse, körünkben kifejtett munkássága, szakmai körök őt övező osztatlan elismerése díszre volt akadémiai bizottságunknak is.

Ugyancsak az év folyamán veszítettük el dr. Timár László tagtársunkat, aki vállalatkibernetikai munkabizottságunk aktív tagja volt, s aki jelentékeny közreműködéssel segítette a bizottság munkáját.

Kérem a plenáris ülés résztvevőit, hogy egy perces felállással adózzunk emléküknék.

Tisztelt plenáris ülés!

Már említettem, hogy 1982. semmiben sem maradt el az eddigi működésünk csúcspontjának tekintett 1981-es esztendő mögött. Összefoglalóan elmondhatom, hogy ez az év is emelkedő irányzatú folytatása volt az elmúlt kilencnek, amelyben összesen 17 monográfiát, 28 értesítőt és konferencia-kiadványt, 4 felolvasó ülés anyagát adtuk ki. 449 pályázatot bíráltunk el, amelyekből 282 nyert pályadíjat.

Ide! működésünk története 178 rendezvényt jegyez fel, amelynek több mint egynegyede nagyobb hatást keltő több napos konferencia.

Számban is, színvonalban is sokat javultak a VEAB központi rendezvényei, amelyek zöme társrendezőkkel bonyolódott le, ill. ezen túlmenően néhány országos, sőt nemzetközi rendezvénynek adtunk helyet székházunkban.

E központi rendezvények körében a legfontosabbak a következők voltak: Január 27-30. között a VEAB székházban ülésezett a Parazitológusok Európai Szövetségének Végrehajtó Bizottsága. Március 22-24 között a Nemzetközi Muzeyi Szervezet /ICOM/ tartotta megbeszélését Veszprémben. Két nappal később egy több napos tanácskozás színhelye volt székházunk. Március 26. és 27-én nálunk ülésezett az "Internationale Arbeitsgemeinschaft für Clusius-Forschung" elnevezésű biológiai társaság, s március 26-án nálunk rendezte meg tanácskozását a bányászati rehabilitáció témakörben az MTA Osztályközi Bányaegészségügyi és Bányászati Ergonómiai Tudományos Bizottsága.

Május 3-án a Műszaki Hónap megnyitó előadását Pap János, az MSZMP Veszprém megyei Bizottságának első titkára és Trethon Ferenc nyugalmazott miniszter tartották.

Május 13-15 között az orvostudományi szakbizottság nemzetközi részvétellel tartotta meg tanácskozását a "Hemosztáziszavarok az újszülöttkorban" témakörben.

Május 24-28 között került sor a Nemzetközi Etalon Bizottság XXII. munkaértekezletére.

Junius 8-10 között a székházban az Országos Oktatástechnikai Központ és a Termelésfejlesztési és Tipustervező Intézet közös rendezésében magyar-holland iskolaépítészeti szeminárium volt.

Orvostudományi szakbizottságunk junius 14-én megrendezett genetikai szimpóziumán ugyancsak jelentős számban adtak elő külföldről érkező résztvevők.

Junius 20-26 között az Eötvös Loránd Tudomány Egyetem és a VEAB közös rendezésében "Extenziós medencék fejlődése kompressziós térségben, különös tekintettel az intra-Kárpáti medencére" címmel megrendezett tanácskozáson a világ legnagyobb olajvállalatainak mintegy 80 geológusa és szakértője vett részt.

Augusztus 21-26 között zajlott a nemzetközi kézművesipar-történeti szimpózium, augusztus 29. és szeptember 3. között pedig az "MTA-IIASA Balatonmodelllezési Célprogram" szimpózium.

A szeptember 12-én MTA-UNESCO közös rendezésében a VEAB székházban az erőforrások hasznosításáról tartott konferenciának egy, a tudományos életben ismert személyiség, Meadows professzor volt az előadója, aki többek között arról nevezetes, hogy a Római Klub 1. számú világmodell jelentésének, "A növekedés határai" című, 1972-ben megjelent műnek a szerzője.

Szeptember 21-én székházunkban rendezték meg az orvosírók világ-

kongresszusát, nagy nemzetközi érdeklődés mellett.

Szeptember 21-22.-én részben az előbb említett világkongresszussal egy időben a londoni tudományos akadémia, a Royal Society of London Nobel-díjas elnöke Andrew Huxley, alelnöke és külügyekért felelős titkára látogatta meg a Veszprémi Akadémiai Bizottságot, és tájékozódott az itt folyó munkáról. Ugyanezen a napon zajlott le a Kürti professzor vezetésével nálunk tartózkodó angol tudós küldöttség részvételével egy magyar-angol, igen eredményes energia konferencia.

Szeptember 30. - október 2. között a Malignus Lymphoma konferenciát, október 4-5-én az "Amerikai Kardiológusok Vándorgyűlését" szervezték meg a székházban.

1982. év publikációi közül kiemelem a tíz év VEAB kiadványainak könyv alakban megjelentetett index-bibliográfiáját, a Dialektológiai Szimpózium című konferencia-kiadványt, és az OKTH anyagi támogatásával megjelentetett "Környezeti kár-gazdasági veszteség" című monográfiát, amely többek között felhasználható vázát adja a környezet komplex minősítésére szolgáló rendszernek.

1982-ben elvégzett feladatok között érdemes említeni, hogy megtárgyaltuk és véleményeztük az OKTH környezetvédelmi koncepcióit 2000-ig, az ÉVM irányelveit a regionális és települési tervezés korszerűsítéséről, valamint észrevételeztük a természetvédelmi törvényerejű rendeletet és a készülő zajtörvényt.

Áttanulmányozva a VEAB szakbizottságainak 1982. évi tevékenységét az az általános kép alakult ki bennem, hogy mindenütt igen figyelemre méltó munka folyt. Talán árnyalati kiemelést kíván az orvostudományi és a történelmi szakbizottság 1982. évi munkája.

Az orvostudományi szakbizottság beszámolóim elején említett rendezvényein túl a társadalomtudományi szakbizottság könyvtártudományi munkabizottságával együttműködve elindította a régió hat megyéjére kiterjedő "Területi Orvosi Bibliográfia" sorozatot, amelynek gondozását a szombathelyi Berzsenyi Dániel megyei Könyvtár vállalta, és az év folyamán már el is juttatott 2 kötetet a régió valamennyi egészségügyi intézményének és könyvtárának. Elismerést érdemel a kardiológiai munkabizottság, az orvosi mérés- és számítástechnikai munkabizottság, a humán genetikai munkabizottság, valamint a haematológiai és onkológiai munkabizottság 1982. évi tevékenysége. E nagy munkáért örömmel mondom köszönetet István Lajos főorvosnak, egyetemi tanárnak a szakbizottság avatott vezetéséért. Kérem tolmácsolja a VEAB Elnökségének köszönetét a munkabizottságokban kiváló teljesítményt nyújtóknak, akiket időbeli korlátok miatt nem tudok név szerint említeni.

Aminthogy az orvostudományi szakbizottságnak a régióban nincs oktatási bázis-háttere, mégis kiválóan működik, hasonló helyzetben van a történelmi szakbizottság is, amely a településtörténeti, a kézművesipar-történeti és az iparrégészeti munkabizottságban egyaránt olyan folyamatos tevékenységet fejtett ki az elmúlt tíz esztendőben és 1982-ben is, amely határainkon túl is figyelmet keltett, és elismerést érdemel. 1982-ben a szakbizottság elkészítette és 1983-ban jelenteti meg a Dunántul településtörténete sorozatban az 1900-tól 1945-ig terjedő időszak átfogó kötetét.

Litterae Currentes Historiam Opificii et Ceharum Concernentes /Kézművesség és céhtörténeti hírlével/ címmel a szakbizottság angol-francia és német nyelven körleveleket jelentetett meg, és juttatott

el 20 európai és amerikai ország mintegy 150-200 kutatójához a II. Veszprémi Nemzetközi Kézművesipartörténeti Szimpózium megszervezése, a nemzetközi tudományos kapcsolatok fejlesztése és információcsere céljából. Az első körlevél idén áprilisban, az utolsó, negyedik októberben jelent meg.

Az augusztus 21-26 között megrendezett, és az említettekből ki-tűnően jól előkészített nemzetközi szimpóziumon 37 külföldi kutató vett részt Ausztriából, Csehszlovákiából, Franciaországból, Jugoszláviából, NDK-ból, NSZK-ból, Romániából, Svédországból, Szovjetunióból és az USA-ból. A 42 referátumból 27-et külföldiek tartottak. A veszprémi szimpózium közvetlenül kapcsolódott a Budapesten megrendezett gazdaságtörténeti világkongresszushoz. A szimpózium anyaga jövőre kötetben jelenik meg. Jellemzi a történelmi szakbizottság szakmai súlyát, hogy a Heidelbergi Egyetem Társadalomtörténeti Munkaközössége meghívta a szakbizottság képviselőit a november 18 és 20 között Bad-Homburgban rendezett tanácskozásra, amelynek témája a németországi kézművesség és iparosodás problémája volt. Jelentősnek tartom az iparregészeti munkabizottság tevékenységét, és külön emlitem, hogy augusztus 9-11 között ötven résztvevő tanácskozott Veszprémben "Iparregészeti emlékek az őskortól az ujkor hajnaláig témakörben. A történelmi szakbizottság munkájának régióon túli kisugárzására utal, hogy október 29-én a budapesti Fővárosi Levéltár félnapos műhelyvita keretében foglalkozott a VEAB Történelmi Szakbizottságának munkájával. Az elmúlt tíz esztendőért és 1982-ért a VEAB Elnökség nevében hálás köszönetet nyilvánítom Éri Istvánnak, a szakbizottság elnökének, ugyanazzal a kéréssel, hogy köszönetemet munkatársainak továbbítsa.

A régióban bázisegyetemekkel nem rendelkező társadalomtudományi, valamint jogtudományi szakbizottság tevékenységével ugyancsak elégedettek lehetünk. A társadalomtudományi szakbizottságnak és munkabizottságainak: filozófiai és szociológiai, munkásművelődés-történeti, marxista propaganda módszertani, neveléstudományi, pályaválasztási, szocialista vállalat és könyvtártudományi munkabizottságainak eredményes működése példa arra, hogy a jó témaválasztás és a személyek helyes megválasztása esetén a társadalomtudományi kutatásban sem marad el az eredmény. A szakbizottság vezetéseben csaknem tíz éven keresztül kifejtett fáradtságos és eredményes tevékenységükért ez uton mondok köszönetet Timár Ede és Gutter József kandidátusoknak, a szakbizottság elnökének és titkárának.

A jogtudományi szakbizottság, az államjogi és államigazgatási, továbbá a büntetőjogi munkabizottság 1982. évi tevékenységét kiegyensúlyozott, lelkiismeretes munka jellemezte. Régióink kereteit meghaladó jelentőségűek az államigazgatás korszerűsítése, demokratizmusának fokozása, hatékonyságának növelése érdekében a szakbizottság keretében folyó kutatások. Kiemelést érdemel a szakbizottság augusztus 5-én Gárdonyban tartott ülése, amelyen a Velencei tó és üdülőkörzet környezetvédelmi és fejlesztési témáit vitatta meg a Fejér megyei tanács, valamint a Velencei Tavi Intéző Bizottság felelős ügyintézőivel. A büntetőjogi munkabizottság módszeresen vizsgálja a klasszikus büntetőjogi intézmények funkcióját a szocialista jogrendszerben, részben pedig a szocialista büntetőjog új vonásait elemzi. A VEAB az igazságügyi miniszterhez, a Legfőbb Ügyészséghez és a régió igazságügyi és ügyészi vezetőihez eljuttatta a munkabizottságnak az új büntető törvénykönyv alkalmazásával kapcsolatos javaslatát.

A gazdasági jogi-polgári jogi és környezetvédelmi jogi munkabizottság a korábbi évek gyakorlatának megfelelően az országos környezetvédelmi tevékenységbe integrálódott. Figyelemmel azonban arra, hogy a környezetvédelmi feladatok mennyisége a munkabizottság tevékenységében oly mértékben dominál, hogy az a nem kevésbé jelentős gazdasági és polgári jogi feladatok rovására ment, 1983 évtől a munkabizottság ketté osztását határoztuk el, egyrészt a környezetvédelmi jogi, másrészt a polgári és gazdasági jogi munkabizottságokra. A jogtudományi szakbizottság vezetésében megalakulása óta kifejtett kiemelkedően eredményes elnöki tevékenységéért ezuttal mondok köszönetet Hardy Zoltánnak, a Veszprém megyei Tanács VB titkárának.

Ugyancsak kezdettől fogva, és 1982-ben is kiegyensúlyozott színvonalatartás jellemezte és jellemzi az erdészeti szakbizottság munkáját. A jó munkakülések mellett a VEAB pályázatokon való erőteljes részvétel és a kitűnő publikációk jellemzik a szakbizottság munkáját. Vezetésében, egyben a VEAB életében kezdettől fogva kifejtett irányító tevékenységéért ezuttal mondok köszönetet Magyar János akadémikusnak.

Az agrártudományi, a számítástechnikai és rendszerelméleti, a műszaki és a kémiai szakbizottságok, valamint munkabizottságaik 1982-ben is kiegyensúlyozott munkájában kiemelkedőnek tartom azt a kapcsolatot, amelyet gazdálkodó szervezetekkel létesítettek. Ennek eredményeként a VEAB kutatók munkája is benne van azokban az eredményekben, amelyeket a régió a mezőgazdasági és az ipari termelésben elért.

Az agrártudományi szakbizottság állattenyésztési munkabizottsága 1982-ben a higiénikus tejtermelés, valamint a baromfi és nyul-tenyésztés problémájával foglalkozott. A kertészeti munkabizottság érdeklődésének középpontjában a gyümölcsstermesztés volt. A mezőgazdasági üzemszervezési munkabizottság júniusban a Lajta Hansági Állami Gazdaságban tárgyalta meg az öt napos munkahét bevezetésével kapcsolatos üzemszervezési problémákat, októberben pedig a celldömölki Sághegyalja termelőszövetkezetnél a gyeppel gazdálkodás bevezetésének üzemi tapasztalatait, s a racionális földhasználat ökonómiai kérdéseit.

A növénytermesztési munkabizottság júniusi ülésén fajtakisérleti problémákat vizsgált, s részletesen megvitatta, a PAB-bal közösen rendezett őszi ülésén, a buza és kukoricanemesítés helyzetét. Az agrártudományi szakbizottság vezetésében tíz éven át kifejtett kiemelkedő munkájáért ez uton mondok köszönetet Varga János tanár-vezető egyetemi tanárnak.

A számítástechnikai és rendszerelméleti szakbizottság, valamint a hozzá tartozó négy munkabizottság teljesítette éves tervét, bővítette a VEAB más bizottságaival eredményes kooperációját. A szakbizottság és munkabizottságai sokirányú gyakorlathoz kapcsolódását jól érzékeltetik azon intézményeknek a nevei, amelyekkel együtt dolgozott. Ezek: a Soproni Erdészeti Egyetem, a Győri Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola, a Szegedi József Attila Tudomány Egyetem, a PAB Számítástechnikai Szakbizottsága, a Videoton Művek, a Dunai Vasmű.

A "Műszaki Kémiai Rendszerek 82" elnevezésű, május 3-5 között Csongrádon rendezett tanácskozás és a november 4-5-i hagyományos ho-

zsoki ülés a szakbizottság "rutin" feladatai közé tartozik már. A szakbizottság és a VEAB vezetésében tíz éve közreműködő Blickle Tibor igazgatónak ezúton mondok köszönetet.

A kémiai szakbizottság 1982-ben az alumíniumkohászat és a kőolajipar környezetvédelmi problémáival, a mezőgazdaságban a kemizálás lehetőségeivel és korlátaival, új növényvédőszer kifejlesztésének koncepcionális kérdéseivel, a biológiaiilag megalapozott növényvédőszer kutatással, a gazdaságos energiafelhasználás kérdéseivel, valamint egyéb környezetvédelmi témákkal foglalkozott.

Jelentősnek ítélem az október 26-án a VEAB székházban megrendezett kerekasztal-beszélgetést, amelynek témája az agrár-vegyész mérnök képzés volt. A vitaulésen a keszthelyi és a veszprémi egyetem rektorai, a MFM, Veszprém és Zala megyék tanácsainak vezetői is részt vettek. A szakbizottság vezetésében tíz éven keresztül kifejtett tevékenységéért kellene köszönetet mondanom. László Antal egyetemi tanárnak, aki a napokban távozott el körünkből, valamint köszönetemet nyilvánítom Kerényi Ervinnek, a szakbizottság titkárának.

Igen eredményes évet zár a műszaki szakbizottság és nyolc munkabizottsága. Munkájukra nagyfokú nyitottság és helyes kooperációs-készség jellemző a kapcsolódó tudományterületek megfelelő teamjeivel. A hulladékhasznosítási munkabizottság a "Kohászati hulladékok hasznosítása" címmel országos érdeklődésre számot tartó ankétot rendezett március 11-én Dunaujvárosban, melynek elnöki tisztét dr. Soltész István ipari miniszterhelyettes látta el. Az elektrotechnikai munkabizottságnak jó együttműködése alakult ki a dunaujvárosi főiskolával, a vasművel, a Magyar Villamos Művek Tröszttel és a Magyar Postával. A földtudományi munkabizottság a Dunántul nyugati részének komplex geodéziai, geológiai és geofizikai problémáival, valamint az új eocén bányák létesítése során jelentkező tudományos és kutatási feladatokkal foglalkozott.

A műszaki szakbizottság vezetésében és a VEAB-ban kifejtett tíz éves munkájukért ezúttal mondok köszönetet. Déri Márta egyetemi tanárnak és Keszler Józsefnek, a szakbizottság titkárának.

A biológiai szakbizottság, a tíz éves és az idej munkában is mindig az élen járt. A szakbizottság és négy munkabizottsága rendkívül gazdag idej programjából szabadon kiragadnom csupán néhány előadás és vita címét: "Szelektív erdővédelmi kísérletek a Hanságban", "Az innováció hatása a tudományos kutatómunkára", "Növényi géncentrumok és genetikai bázis", "Peszticidek és nehézfémek a Balaton növényeiben és halaiban", "Ökológiai és rendszertani vizsgálatok néhány dunántuli folyóvizben". Mint a címekből megítélhető, e témák érzékenyen kapcsolódnak korunk egy nagy problémájának megvilágításához és megoldásához, nevezetesen környezetünk védelméhez. Ezért, valamint tíz éven keresztül a VEAB vezetésében vállalt tevékenységéért köszönet illeti Salánki János akadémikust.

Teljes elismeréssel kell megemlékeznem a VEAB Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanácsa elmúlt tíz évi és 1982. évi munkájáról, amelynek során kitűnő kooperációs munkakapcsolatba került a régió, valamint egyes kapcsolódó tudományterületek környezetvédelmi szakapparátusával.

Figyelemmel arra, hogy a VEAB különböző bizottságainak működéséről készített jelentések megjelennek majd a VEAB Értesítőben, és címsza-

vakban is vaskos kötetet tesznek majd ki, ez alkalommal szabadjon csupán arra szoritkoznom, hogy a tanács tíz éves vezetésében nyújtott lelkiismeretes és kiemelkedő munkájáért a VEAB Elnökség köszönetét tolmácsoljam. Kárpáti István tanszékvezető egyetemi tanárnak, a biológiai tudományok doktorának.

Hasonlóan köszönöm a szerkesztő bizottságunknak és elnökének, Szántó András igazgatónak azt a sok fáradságot és törődést, amely lehetővé tette a nem hivatásos kiadó esetében szokatlanul bőséges, sokirányú és értékes publikációs tevékenységet, amelyről beszámolhattam.

Akadémiai bizottságunk november 19-én megtartott ülésén határozatot hozott a VEAB szervezetének továbbfejlesztéséről, illetve módosításáról. Tizenegyedik, új szakbizottságként megalakult a bányászati és földtani szakbizottság, amelynek elnöki tisztét Kapolyi László akadémikus, titkári tisztét pedig Pera Ferenc, a Veszprémi Szénbányák vezérigazgatója és Tamási István, a Szénbányászati Koordinációs Központ elnökhelyettese vállalta el. A szakbizottságban hat munkabizottság alakult: fluidbányászati, szilárd ásványbányászati, energetikai, földtani, geofizikai és környezetvédelmi.

Más szakbizottságban is sor került új munkabizottság szervezésére. Így a történelmi szakbizottságban zenetörténeti munkabizottság /elnöke: Falvy Zoltán, a tudományok doktora/, archeometriai munkabizottság /elnöke: Bakos Miklós, a tudományok doktora, a társadalomtudományi szakbizottságon belül pedig alkalmazott nyelvészeti munkabizottság elnöke Orosz Sándor/ alakítását hagyta jóvá a VEAB november 19-i ülése.

Tisztelt plenáris ülés!

Ha szakbizottságaink elnökeinek az elvégzett munkáról szóló jelentését egybevetjük az év elején tervezettekkel, nem csak azt állapíthatjuk meg, hogy a megtervezett programok teljesültek, hanem azt is, hogy a munkabizottságok működési szelleme hiven követte azokat az elgondolásokat, amelyeket közös megbeszélésekkel kialakítottunk és magunk elé tűztünk. Nem volna itt a helye, hogy ezeket most ismételten részletezzük. Csupán kiemelem annak fontosságát, hogy a programok megválasztását és ezek kezelését a munkabizottságokban mennyire áthatja a társadalomban szép számmal felmerülő problémák megoldása keresésének szándéka. Nem kétséges, hogy társadalmunk a világhelyzet gyors változása következtében maga is nem egyszer komoly nehézségeknek néz elébe. Az ezekre adandó válasz mindenképp előtt nagy szellemi erőfeszítést igényel. Annál is inkább, minthogy társadalmunk mindenek előtt gazdasági szempontból jelentős tartalékokkal rendelkezik, ami annyit jelent, hogy a társadalom anyagi folyamatainak ésszerűbb szervezésével, a felesleges erőfeszítések és veszteségek feltárásával és megszüntetésével jelentős mértékben javíthatnánk a helyzetünkön. A Veszprémi Akadémiai Bizottság minden tagja érzékeli azt a várákokozást, ami a társadalom részéről merül fel a körültekintő, objektív és a problémákat megoldani segítő gondolati munka iránt. Ennek kívánt megfelelni ebben az esztendőben és kíván a jövőben is. A teremtés szerkezete és a társadalom maga is a ránehezedő körülmények nyomásának hatására változik: e változásokat csak kissé is előre látni és kedvező irányba terelni minden elemzésre és szintézisre képes, kiművelt ember elsőrendű kötelessége.

E téren kifejtett működésünk nyer elismerést abban is, hogy több országos főhatóság fejlesztési koncepcióinak bírálatára és javaslataink megtételére rendszeresen kéri fel az akadémia területi bizottságait.

Hogy e megtisztelő felkéréseknek eleget tehesünk, és összhangba hozzuk az akadémiai területi bizottságainak munkáját, októberben Bognár Rezső akadémikus meghívására tartottuk meg a területi bizottságok vezetőinek első együttes értekezletét a Debreceni Akadémiai Bizottság székházában.

Itt egybehangzóan nyert megállapítást, hogy a területi bizottságok jelentős szerepet vállaltak magukra a vidék tudományos életének fejlesztésében, a tudomány eredményeinek gyümölcsösztetésében. Megerősítést nyert a VEAB működési irányvonala is, és elismerést könyvkiadási tevékenységünk, amely hézgapótló szerepet tölt be a hazai tudományos közéletben.

Tisztelt plenáris ülés!

Az elnöki jelentésben foglaltak szerint akadémiai bizottságunk 1982-ben jelentős tevékenységet fejtett ki. Nem feledkezhetünk meg arról, hogy ehhez felbecsülhetetlen támogatást kaptunk a régió megyéinek párt- és állami szervei és vezetői részéről, amelyért e helyen is köszönetet mondunk. Ugyan így támogattak az akadémia irányítói és hivatalainak vezetői is. Végül akadémiai bizottságunk elismerését és őszinte köszönetét fejezem ki szakbizottságaink és munkabizottságaink vezetőinek, azok minden tagjának az önzetlenül és páratlan lelkesedéssel végzett, értékes munkájukért. Kérem e jelentés elfogadását, és minden jelen- és távollevő VEAB tagtársunknak jó munkát, kellemes ünnepeket, boldog új esztendőt kívánok.

A SZERKEZETELMÉLET ÉS ALKALMAZÁSAI

Blickle Tibor

A műszaki kémiában végzett kutatómunkánk során megállapítottuk: az alap kutatás jellegű vizsgálathoz elengedhetetlenül szükséges, hogy egyértelművé tegyük ezen új tudományterület tárgyát és módszereit.

Egy 1969-ben megjelent dolgozatunkban ezt rögzítettük: a műveletek, eljárások, berendezések kombinációinak szisztematikus vizsgálatával kell feltárni az újabb lehetőségeket. Kitűzött célunkhoz - a hagyományos vegyészmérnöki vizsgálatok mellett - sajátos algebrai apparátust kellett kidolgoznunk, mely "szerkezetelmélet" néven vált ismertté. Ebben a munkában az elmúlt években mintegy 40 kutató vett részt. Több külföldi kutatóhely is bekapcsolódott a kutatásba. A témakörben 6 könyv került kiadásra, 1 doktori és 3 kandidátusi disszertációt védtek meg és 5 van előkészületben, közel másfélszáz közleményünk jelent meg. Ezeket az irodalom tartalmazza.

A mi vizsgálati szempontunk a műszaki kémia, vagyis a gyakorlat volt.

A "MÜKKI 1968. évi kutatásai" című kiadványban Polinszky Károlylyal közösen a következő megállapításokat tettük:

" - Bizonyos egyedi folyamatok, /műveletek/, megvalósítási módszerek /eljárások/, energiahatások és berendezések a legkülönbözőbb kémiai technológiákban szerepelnek és sajátos törvényszerűségeikkel rendelkeznek..

- A műveletek és eljárások hasznos kombinációi a konkrét technológiai lépések. A kombinációk szisztematikus vizsgálata sok esetben új lehetőségeket is tár fel."

Ez a gondolat szerepel az 1972-ben kiadott MÜKKI jubileumi kiadványban is:

" - Az analitikus műszaki kémia komplett folyamatok elemzéséből indul ki, és szisztematikusán, lépésről lépésre bontja azokat részekre. A műszaki kémia analitikus bontásának olyannak kell lennie, hogy szisztematikus legyen, figyelembe vegye a rendszerek sajátos belső törvényszerűségeit, az egyes szintek jól elhatárolhatók legyenek, az egyes csoportok elemeiből egyszerű kombinációval felépíthetők legyenek az összes üzemi technológiák, a gyakorlatban használható legyen.

- Az első lépés tehát az alapelemek, a második a lehetséges kombinációk meghatározása, a harmadik a gyakorlati megvalósíthatóság eldöntése, a negyedik a konkrét technológiai cél megvalósítására alkalmas kombinációk kiválasztása."

Ezt követően először az irodalomban kerestünk olyan rendszerelméleti és matematikai módszereket, melyek alkalmasak az előbbi célok megvalósítására. Az általunk támasztott követelményeknek megfelelő módszereket nem sikerült találnunk, ez egybeesett Westerberg és Stephopoulos 1975-ben, a Chemical Engineering Science-ben közölt tanulmányában tett megállapításaival.

Ezek után az őselemek felépítésének empedokleszi módszerét követve alakítottuk ki a kombinációk tanulmányozásának elveit, és algebrai reprezentációját. A dolgokat, jelenségeket, folyamatokat tulajdonságaikkal jellemezzük. Vizsgálódásainkban egyaránt korlátozzuk szempontjainkat és a vizsgálat tárgyát is. Véges számú objektumot elegendő véges számú tulajdonsága alapján megkülönböztetnünk, jellemeznünk.

A tulajdonságok szabad csoportosítása olyan kombinációkat eredményez, amelyekről eldönthetjük, hogy vizsgált objektumaink között van-e olyan, amelyre a tulajdonságok adott együttese jellemző, vagy sem. Ha van, a tulajdonságoknak ezt az egybetartozó felsorolását lehetőségnek nevezzük, jelezve, hogy ez egy reális, azaz létező tulajdonság kombináció. Az olyan tulajdonság együttes, amely nem lehetőség, tiltás.

Ugyanígy értelmezhető az objektumok között a hasonlóság. Két objektumot akkor nevezünk hasonlónak, ha van legalább egy azonos tulajdonságuk. A különbözőséget úgy értelmezzük, hogy ez nem teljesül.

Véges számú objektum esetén általában igaznak bizonyul, hogyha a tulajdonságok felsorolásához egy újabb tulajdonságot hozzáveszünk, az új tulajdonság kombináció kevesebb objektumra lesz jellemző, ha egyáltalán van ilyen objektum. Ebből következik, hogy egy tiltás bővítése is tiltás. Hasonlóan, objektumok esetén, a különbözőség bővítése is különbözőség. Az előbbieket megfordításaként adódik, hogy ha a tulajdonságok kombinációja lehetőség, ennek részei szintén lehetőségek, ugyanez vonatkozik értelemszerűen az objektumok hasonlóságára is. Az esetek többségében a tulajdonságok matematikai szigorúsággal osztályozhatók, és ezek az osztályok bizonyos megkötéseket teljesítenek. A szerkezetelmélet azokkal a rendszerekkel foglalkozik, melyek tulajdonságai osztályozhatók és teljesülnek a bővítésekre, illetve a részekre vonatkozó - előbb részletezett - kikötések.

A szerkezet matematikai vizsgálatára az absztrakt algebrai és topológiai kezelésmódot használtuk. A legáltalánosabbnak a nem disztributív háló bizonyult, melynek két műveletét speciálisan értelmeztük.

Az előbbieken vázolt szerkezetelmélet műszaki kémiai rendszerekre való alkalmazásához az alábbi két feladatot kellett megoldanunk:

1./ A kémiai technológiák jellemzőinek olyan mértékű feltárását, amely lehetővé tette az egyes kémiai technológiai lépések és folyamatok, ezek megvalósítási módjai és a szükséges berendezések, valamint ezek együttesének adott vizsgálati szintnek megfelelő egyértelmű leírását.

2./ A műszaki kémiai jellemzők kezeléséhez szükséges algoritmusok apparátus kidolgozását. Itt jegyezzük meg, hogy ezek az algoritmusok függetlenné váltak a műszaki kémiai tartalomtól; és a szerkezetalgebra létrejöttéhez vezettek.

A szerkezetelméleti leírasmódot ott lehet alkalmazni, ahol meghatározott vonatkozásokban bizonyos tulajdonságok állandó kombinációja jelölhető ki. Ezek kijelöléséhez vagy belső okok feltárásán keresztül, vagy empirikus tapasztalatok révén juthatunk el. Az előbbieket alapján a szerkezetelmélet így foglалható össze: lényege, hogy a dolgokat, fogalmakat, folyamatokat tulajdonságaikkal jellemzi. Keresi adott területnek a vizsgálat szempontjából lényeges tulajdonságait, ezek halmazát, jellemző osztályait. Megállapítja a tulajdonságok együttes előfordulásának lehetőségeit és tiltásait. Így a szerkezetelmélet a dolgokhoz, fogalmakhoz, folyamatokhoz megengedett tulajdonság együtteseket rendel, ezzel jellemzi őket.

Két fő alkalmazási területe van: a rendszerek megismerése a tulajdonságokra bontáson keresztül, és új rendszerek létrehozása a tulajdonságok és a lehetséges kapcsolatok ismeretében. Olyan matematikai diszciplínát, melyet a kezeléshez felhasználhattunk volna, nem találunk, így két új algebrai struktúrát kellett kidolgozni, a már említett szerkezetalgebrát és a kapcsolásalgebrát. A matematikai leírás helyett, itt, most, mindkettőt egy egyszerű példán mutatom be /1. ábra/

Az 1. ábrán a két algebrai struktúra alkalmazási lehetőségét mutatjuk be egy kémiai technológiai példán. Az első részén a szerkezetalgebrát alkalmazzuk a kontakt kénsavgyártás két legfontosabb berendezésében, a kontakt katalitikus készülékben és a kéntrioxid elnyelőtőben előforduló anyagok jellemzésére. Ezeket az anyagokat három kérdés szerint vizsgáljuk. Melyik készülékben van az anyag? E kérdésre az "A" tulajdonság osztály elemei felelnek. Melyik fázisban van az anyag? E kérdésre a "B" tulajdonság osztály elemei adnak választ. És végül, milyen komponens? Ezt a "C" tulajdonság osztály elemei válaszolják meg. Az egyes tulajdonságokat az ábrán soroljuk fel. Az anyagokat olyan halmazokkal jellemezzük, melyek minden tulajdonság osztályból éppen egy elemet tartalmaznak. Kérdés, hogy a lehetséges halmazok közül melyek azok, amiknek reális anyag felel meg A, B és B, C között egyszerűen tudunk megadni két elemű halmazokat. Ehhez mátrix írásmódot használtunk, az "I" elem azt jelenti, hogy a két elemű halmaz lehetőség, pl. $/a_1, b_1/$, a "O", hogy nem az, pl. $/a_1, b_2/$. A három elemű halmazokat a módosított unió művelettel képezzük². Ha egy $/A, B/$ halmaz elem és egy $/B, C/$ halmaz elem azonos B-beli elemet tartalmaz, uniójuk is létezik, ellenkező esetben uniójuk nem létezik. Így kaptuk meg a három elemű halmazokat, ami a feladatunk volt. Itt említem meg, azt találtuk, hogy az anyagok műszaki kémiai leírásához 11 tulajdonság osztályra volt szükség, de ebben a bonyolult esetben is ugyanigy járhatunk el, mint az előbbi egyszerű példánál.

Az első ábra második része a kapcsolat algebraira mutat példát. A műszaki kémiai probléma ugyanaz, a kontakt kénsav gyártás. Az itt végbemenő átalakulásokat leképezésekkel reprezentáljuk, ezek olyan két sorból álló algebrai kifejezések, melyeknek felső sora az "ős" /kiinduló anyagok/, alsó sora a "kép" /keletkező anyagok/. Esetünkben két típusú átalakulás van, anyagátadás és kémiai reakció. A kéndioxid, oxigén és kéntrioxid átadása a gázfázis és a katalizátor között - első leképezés - , a kéntrioxid átadása a gáz és a folyadékfázis között - harmadik leképezés -. A második leképezés szerint keletkezik kéndioxidból és oxigénből kéntrioxid, a kénsav képződést a negyedik leképezés

mutatja. Az anyag jellemzésére az előbb értelmezett szerkezet elemeket használtuk fel, az a_1 kontakt réteg - első két leképezés - és az a_2 elnyelő - második két leképezés - információkat kiemeltük és külön irtuk ki. A folyamatok között kétféle kapcsolat van, és ennek megfelelően értelmeztük a kapcsolat algebra két műveletét. Ha a két folyamat egy időben és egy helyen megy végbe az egyes berendezésekben a \odot -al jelölt műveletet, ha egymás után a két berendezésben a \oplus műveletet alkalmazzuk. Az ábrán láthatjuk a két művelet elvégzésének szabályait is. A \odot -nál az új leképezés ösége írjuk mind a két ösben szereplő elemeket, ugyanígy járunk el a képnél is, és ha az ösnek és a képnél van közös eleme, azokat kihúzzuk. A \oplus csak akkor végezhető el, ha az első leképezés képnél és a második leképezés ösénél van közös eleme, és ekkor ezt húzzuk ki. A példánál először a \odot műveleteket végezzük el, majd a \oplus -t. Az eredmény azt mondja, hogy kéndioxidból, oxigénből és vízből kénsav keletkezik.

E két algebrai strukturát alkalmaztuk különböző műszaki kémiai feladatok megoldására. Az alkalmazások részletes ismertetése helyett néhány példát mutatunk be /2. ábra/.

Először a műveleti egységek vizsgálatára alkalmazzuk a szerkezet elméletét. A jellemző tulajdonságokat ugyanúgy keressük, mint az anyagoknál. A 2. ábra példaként a habkolonnás abszorbert mutatja. Mint a sémán látható, két áram halad át a készüléken, a folyadékáram, mely hideg víz, és alkohol gőzöket nyel el; és a meleg, alkohol gőzöket tartalmazó, levegő áram. A műveleti egység által megvalósított leképezés az első tulajdonság. A sémába bejelöltük a két fázist is, a baloldali a folyadék, a jobboldali a gáz. Megadjuk tulajdonságként a fázis rendszert is, gáz diszpergálva folyadékban.

A berendezés több réteges /3 réteg/, bejelöltük rétegenként az átadásokat is, vízszintes vonallal az abszorpciót, vízszintes szaggatott vonallal a hőátadást. Habréteges eljárást alkalmazunk hengeres készülékben, stationer, ellenáramú üzemeltetésben. A rétegeket túlfolyós tányérral választjuk el egymástól, és a gáz átnyomásához áramlási energiára van szükség. Ugyanígy elvégeztük a tulajdonságokra bontást a műszaki kémia sok más műveleti egységére is, és így - tapasztalati úton - kialakítottuk a tulajdonság osztályokat. Ezután azt vizsgáltuk, hogy milyen tulajdonság osztályok között tudunk és kell megadnunk relációkat, vagyis azt, hogy két tulajdonság együttese mikor lehetőség, és mikor tiltás. Az így kapott - elég bonyolult - szerkezetet a 3. ábrán látható gráf mutatja.

A pontok a tulajdonság osztályoknak, az élek a relációknak felelnek meg. Észrevettük, hogy a tulajdonság osztályok öt csoportba foglalhatók össze. Ezek: R_1 az eljárások, pl. habosító, fluidizált, R_2 az üzemelési módok, pl. stationer, szakaszos, ellenáram, egyenáram, R_3 a műveletek pl. abszorpció, szárítás, rektifikálás, R_4 az alkalmazott energiák, pl. áramlási, elektromos, R_5 a berendezések, pl. hengeres, hasáb, egyréteges, többregeges. Ez a szerkezet nagyon sok, több millió szerkezetelemet, vagyis konkrét műveleti egységet szolgáltat. Mégis, nagyon hasznosíthatjuk. Megadunk kiindulási tulajdonságokat, általában a megvalósítandó műveleteket, pl. abszorpció, hőátadás. A szerkezet ekkor szolgáltatja mindazokat a műveleti egységeket, melyek ezeket meg tudják valósítani. Még ekkor is igen nagyszámu szerkezet

elem között kellene választanunk. Nagy könnyebbség a gráf ut. Ugyanis ha a megadott tulajdonságokból elindulunk a szerkezet gráf utjain az ismeretlen tulajdonságok felé, mindig csak egy tulajdonság osztály néhány lehetséges eleme között kell választani, és így lépésről-lépésre haladva jutunk el a számunkra alkalmas néhány műveleti egység, megtalálásához. Ez a munka - dialógusként - könnyen programozható volt számítógépre.

A kapcsolás algebrát műveletsorok vizsgálatára alkalmaztuk. A 4. ábra alsó része etilalkohollal nedvesített szemcsés rendszer szétválasztását mutatja szarításon, abszorpción és rektifikáláson keresztül. A lehetséges recirkulációkat szaggatott vonallal jelöltük. A leképezés sor eredője a szétválasztás száraz szemcsére és folyékony etilalkoholra. A leképezés sort két lépésben általánosítottuk: először a komponenseket hagytuk el, majd a fázisokat és azt kaptuk, hogy: két komponenset úgy választunk szét, hogy egy segédanyaggal /levegő/ cserélést alkalmazunk, ekkor az egyik komponenset tisztán kapjuk /szemcse/, a másik /etilalkohol/ a segédanyagba kerül. Majd egy másik segédanyaggal /viz/ ismét cserélést hajtunk végre, így tisztán kapjuk az első segédanyagot /levegő/, és utána az új kétkomponensű rendszert szétbontjuk /viz, etilalkohol/. Ez a két komponensű rendszerek egy lehetséges szétválasztási utja, melyet a felső gráfon kettős vonallal jelöltünk. További négy ilyen konkrét példa általánosítóból kapjuk az ábra felső részén bemutatott gráfot, melynek 13 lehetséges gráf utja számtalan konkrét lehetőséget tartalmaz.

Az eddigiek során eljutottunk odáig, hogy egy megoldandó műszaki kémiai feladat esetén meghatározhatjuk a szükséges lépések sorát, majd az egyes lépések megvalósításához szükséges információkat, de mindezt csak minőségi tulajdonságokkal. Át kell térni a mennyiségi vizsgálatra. A műveleti egységek modellezésénél nagy nehézséget jelentett, hogy az irodalomban a különböző keveredési mechanizmusú műveleti egységekre különböző matematikai modelleket használtak. Munkánkhoz egységes modellre volt szükség.

Végül sikerült ilyen kidolgoznunk, melyet - habkolonnás abszorberre - az 5. ábra két felső egyenlete mutat. A $K/x, q$ / függvény alakja veszi figyelembe a keveredés típusát. Hogy az egyenleteket felhasználhassuk, további, konkrét összefüggésekre van szükség. Ezeket mutatja be az ábra. Láthatjuk, hogy az összefüggések a műveleti egység tulajdonságaihoz rendelhetők, pl. a habosító eljárásához az a_3, a_4, a_5 konkrét értékei. Reláció adható meg a modellszerkezet és a műveleti egység szerkezet tulajdonságai között. Így ha megadjuk a műveleti egység tulajdonságait, számítógépes programunk generálja a matematikai modelleket. A műveleti egységek modelljeinek ismeretében, ismerve a lépések sorát, számíthatjuk vagy tervezhetjük az összetett rendszert, ami végső feladatunk volt.

A szerkezetelmélet műszaki kémiai alkalmazása során elért eredményeket ezután több szempontból is általánosítani tudtuk.

A műszaki kémia területén három vizsgálati elvet fogalmazzunk meg:

1./ Az általánosítás és konkretizálás elve azt jelenti, hogy a tulajdonságokkal jellemzett konkrét műszaki kémiai rendszerek tu-

lajdonság osztályainak elemeit elhagyva általánosíthatunk, majd az így kapott általános rendszereket megfelelő szabályok szerint az elhagyott tulajdonság osztályok más elemeivel kiegészítve /konkretizálás/ új konkrét rendszereket kapunk.

Példánkban a szétválasztó rendszereknél - az általánosítás során - a komponensek minőségét megadó tulajdonságosztályt és a halmaz-állapotok tulajdonságosztályát hagytuk el. A módszer előnye, hogy az egyes lépéseket a műszaki kémia speciális törvényszerűségeinek felhasználása nélkül algoritmikusan tudjuk elvégezni.

2./ Az analízis - szintézis elvét úgy fogalmazhatjuk meg, hogy az összetett műszaki kémiai rendszerek alrendszerekre bontásával, analízisével /példánkban a szétválasztó rendszerek lépésekre bontásával/, majd az így kapott alrendszerek adott szabályok szerinti összeépítésével, szintézisével, szintén algoritmikusan kapjuk az összetett rendszereket.

3./ A számítógépes segítés elve alatt azt értjük, hogy készíthető olyan számítógépes program, mely olyan kérdéseket tesz fel /példánkban, a szétválasztó rendszer elágazásaiban merre haladjunk tovább/, hogy a technológus által adott válaszok alapján, a szükséges összetett információkat szolgáltatja /a teljes művelet sor/; és a válaszokat úgy általánosítja és rendezzi, hogy új, eddig nem közölt információkra algoritmikusan tesz szert. A műszaki kémián kívül a kémia más területein is alkalmaztuk a szerkezetelméletet.

Mint már említettük a szerkezetelmélet mind új rendszerek létrehozására, mind meglévő rendszerek megismerésére felhasználható. A műszaki kémiának, mint mérnöki tudományoknak főleg új rendszerek létrehozása a feladata, az alaptudományoknál viszont fontosabb a rendszerek megismerése. Így a rendszerelméletet a BME Általános és Analitikai Kémia Tanszékén a jelfolyamatok megismerésére alkalmazták.

Az élet számtalan területén találkozunk úgynevezett jelfolyamatokkal. Jelfolyamat például az élő beszéd, a mérési folyamatok, az EKG görbékből történő diagnózis felállítás, stb. A jelfolyamat első lépése a jelképzés, amelynek során valamilyen objektumhoz hozzárendelünk valamilyen jelet, míg a második lépés a jelértelmezés, amelynek során a jelhez hozzárendeljük a jel valamilyen szempontu jelentését. A köznapi kommunikációban a jelképzés a beszéd, a jel az adott nyelven elmondott szöveg, a jelértelmezés a beszéd megértése.

Igen sokféle jelértelmező eljárás létezik. A jelértelmezés folyamata minden esetben a jelfeldolgozástól, a jel információtartalma és jelentése közötti kapcsolatot feltáró tanulásból és ismeretlen jelek értelmének felismeréséből áll.

Megállapították, hogy a szerkezetelmélet alkalmas olyan jelértelmező feladatok megoldására, amelyekben a jel és jelentése végesdimenziós diszkrét értékű vektorként modellezhető. A jelértelmezés esetén szerkezetelméleti értelemben két különböző szerkezet értelmezhető: egy a jel jellemző tulajdonságain, egy a jel jelentésén, a jelértelmezés a két szerkezetnek megfelelő háló, egymásba való leképezésén alapul.

A szerkezetelméletek az előbbi elvek alapján sikeresen alkalmazták analitikai kémiai mérőrendszerek által szolgáltatott jelek értel-

mezésére a minőségi elemzésben, így például infravörös spektrumokból a kémiai funkciók csoportok meghatározására. Véleményük szerint a szerkezetelmélet alkalmas módszer orvosi diagnosztikai jelértelmező feladatok megoldására is, amelyekben a tünet, a jel és a tünetek és a diagnózisok közötti kapcsolatok modellezésének alkalmas eszköze a szerkezetelmélet. A szerkezetelmélet, mint jelértelmező módszer ezen kívül számos más tudományterület, így például néprajzi, régészeti, zenei kutatások hasznos segédeszköze is lehet.

Az előzőekben áttekintettük a szerkezetelmélet alkalmazásának néhány szempontját és eredményét, részletesebben foglalkozva a műszaki kémiával. A műszaki kémiai rendszerek a rendszerek halmazának egy osztályát alkotják. A rendszereknek a következő feltételeknek kell eleget tenniük, hogy az eddig leírt módszerek és algoritmusok alkalmazhatók legyenek. Ezeket a feltételeket a műszaki kémiai rendszereken kívül más tudományterületek bizonyos rendszerei is teljesítik.

1° A rendszerek - minőségi és mennyiségi tulajdonságokkal egyértelműen meghatározhatók - be- és kimenő jelekkel, valamint állapottal rendelkeznek.

2° Az állapot tulajdonságai a bemenő jelektől függő és az azoktól független ekvivalencia osztályokba sorolhatók.

3° A be- és kimenő jelek, valamint az állapot - a bemenő jelektől függő - minőségi tulajdonságai ugyanannak a szerkezetnek az elemei.

4° Az állapot - a bemenő jelektől független - minőségi tulajdonságai szerkezetet alkotnak, és ennek elemei relációban vannak az állapot - a bemenő jelektől függő - minőségi tulajdonságai szerkezetének elemeivel.

5° A be- és kimenő jelek, valamint az állapot - a bemenő jelektől függő - mennyiségi tulajdonságai mértékek.

6° Ha adottak a rendszer állapotának független tulajdonságai és a függő tulajdonságai egy adott időpontban, a bemenő jelek időfüggvényei egyértelműen meghatározzák a kimenő jelek és az állapot - a bemenő jelektől függő - tulajdonságainak időfüggvényeit. Így a megállapított törvényszerűségeinket és kidolgozott algoritmusainkat a rendszerek egy - az előbbiekkal definiált - osztályára általánosítottuk.

Ez a módszer, hogy a rendszerek egy családját axiomatikusan definiáljuk, és erre a rendszer családra vezetünk le tételeket, törvényszerűségeket, szabályokat, dolgozunk ki algoritmusokat és számítási módszereket, megadva, hogy milyen rendszer axiómák és feltételek teljesülése szükséges érvényességükhöz, - úgy gondoljuk - általánosan alkalmazható módszer a rendszer kutatásban. Ha egy másik tudományterületen hasonló módon járunk el és értelmezünk egy másik rendszer családot, akkor tanulmányozhatjuk a kettő közötti azonosságokat, hasonlóságokat és különbségeket. Mit várunk el egy ilyen rendszer családtól? Azt, hogy axiomatikusan legyen adott, és legalább egy - jól definiált - tudományterület rendszerei teljesítsék ezeket az axiómákat. Lépésenként építve egyre több rendszer családot együttesét ismerhetjük meg, és feltárhatjuk közös törvényszerűségeiket.

A rendszer családok kialakításával, vizsgálatával, uniójuk készésével lépésről lépésre a rendszerek mind nagyobb részhalmozát ismerhetjük meg anélkül, hogy magát a rendszerek halmazát definiálni kellene. Így nem kell az időt és az energiát a kutatómunka helyett a rendszer definíciók - sokszor oly meddő - vitájára fordítanunk.

Egyetértve a BME kutatóinak megállapításaival úgy gondolom, hogy a VEAB különböző szakbizottságai is eredménnyel alkalmazhatnák a szerkezetelméletet munkájukban, melyhez ezúton is kifejezem a magam és a szakbizottságunk együttműködési készségét.

A kontakt kénsavgyártás sémája

			c_1	O_2
	b_1	gáz	c_2	SO_2
a_1	kontakt réteg	b_2	c_3	SO_3
a_2	hab réteg	b_3	c_4	H_2O
		b_4	c_5	H_2SO_4
			c_6	V_2O_5

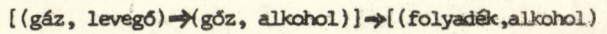
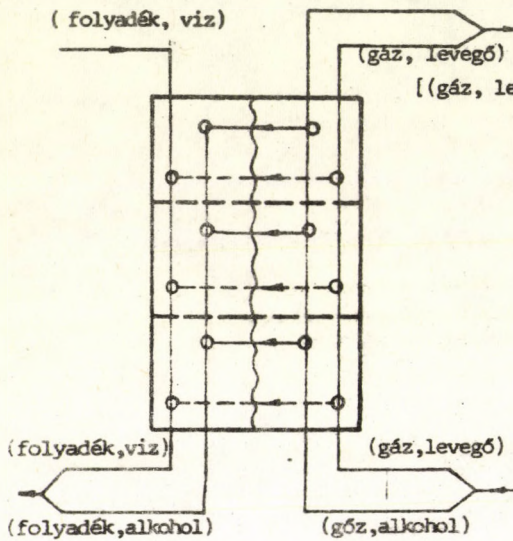
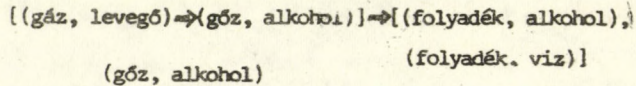
a_1	a_2	b_1	c_1	c_2	c_3	c_4	c_5	c_6	$(a_1, b_1, c_1)(a_1, b_1, c_2)(a_1, b_1, c_3)$
$\begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 1 \\ 1 & 0 \\ 1 & 0 \end{bmatrix}$	$\begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 1 \\ 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix}$	$\begin{bmatrix} b_1 \\ b_2 \\ b_3 \\ b_4 \end{bmatrix}$	$\begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$						$(a_1, b_3, c_1)(a_1, b_3, c_2)(a_1, b_3, c_3)$
									(a_1, b_4, c_6)
									$(a_2, b_1, c_1)(a_2, b_1, c_2)(a_2, b_1, c_3)$
									$(a_2, b_2, c_3)(a_2, b_2, c_4)(a_2, b_2, c_5)$

$$\left\{ \left[\begin{array}{c} (b_1, c_1) \cdot (b_1, c_2) \cdot (b_3, c_3) \\ (b_3, c_1) \cdot (b_3, c_2) \cdot (b_1, c_3) \end{array} \right] \circ \left[\begin{array}{c} (b_3, c_1) \cdot (b_3, c_2) \\ (b_3, c_3) \end{array} \right] \right\} \oplus \left\{ \left[\begin{array}{c} (b_1, c_3) \\ (b_3, c_3) \end{array} \right] \circ \left[\begin{array}{c} (b_3, c_3) \cdot (b_2, c_4) \\ (b_2, c_5) \end{array} \right] \right\} =$$

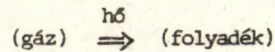
$$= \left[\begin{array}{c} (b_1, c_1) \cdot (b_1, c_2) \\ (b_3, c_3) \end{array} \right] \oplus \left[\begin{array}{c} (b_3, c_1) \cdot (b_2, c_4) \\ (b_2, c_5) \end{array} \right] = \left[\begin{array}{c} (b_1, c_1) \cdot (b_1, c_2) \cdot (b_2, c_4) \\ (b_2, c_5) \end{array} \right]$$

1. ábra

A habkolonnás abszorber szerkezete

abszorpció

hőátadás

(gáz) diszpergálva (folyadékban)

habréteges eljárás

több réteg (3)

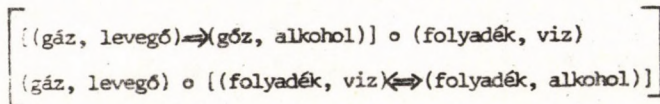
tulufolyós tányér

hengeres készülék

áramlási energia

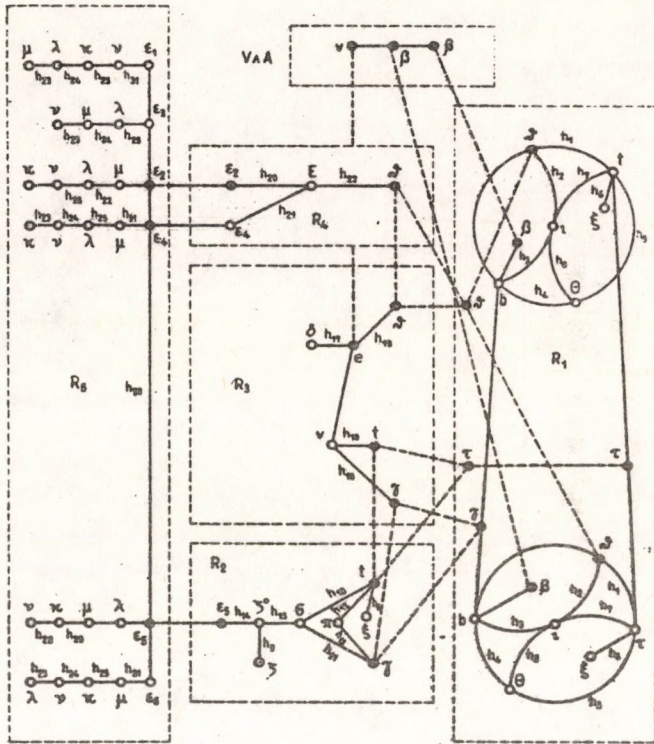
stacioner üzemeltetés

ellenáram

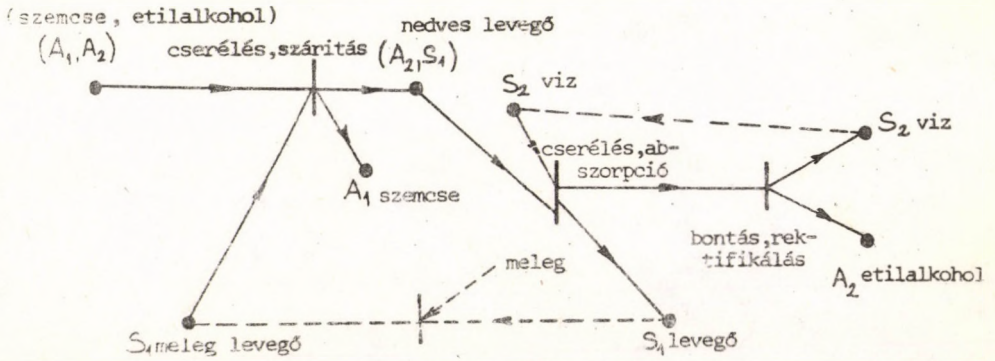
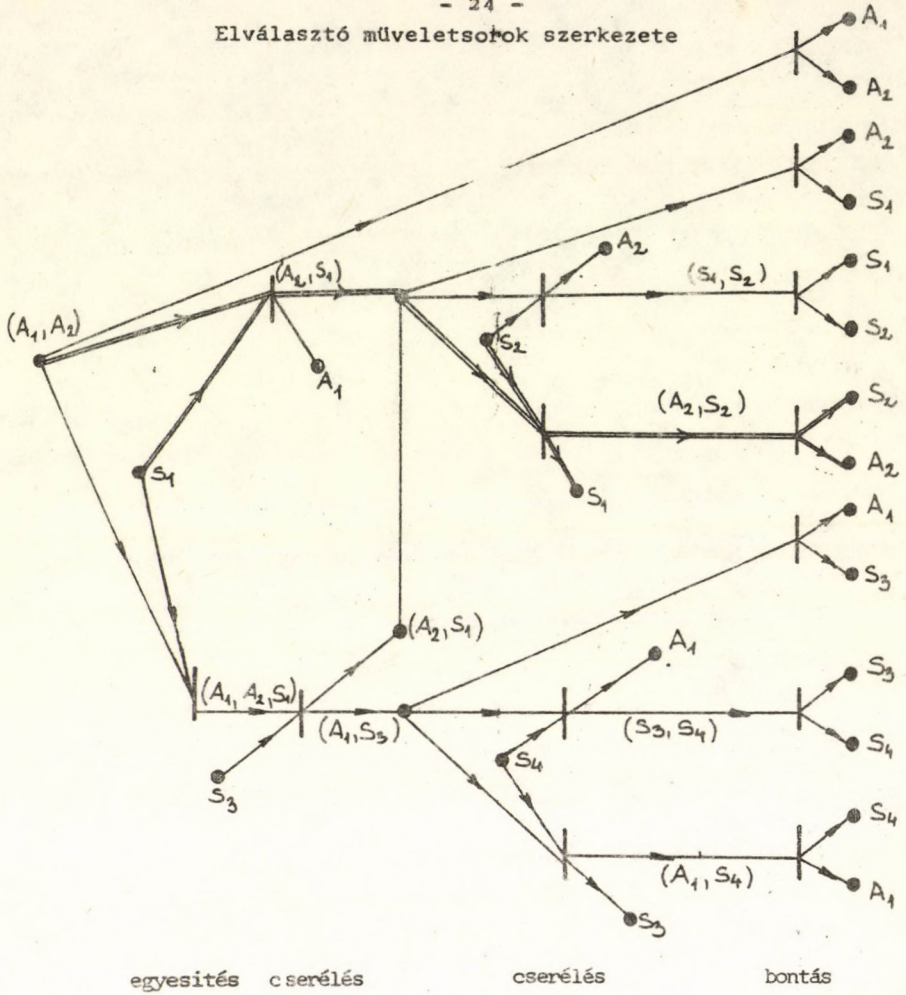
2. ábra

A műveleti egységek szerkezete

3. ábra

Elválasztó műveletsopek szerkezete

4. ábra

A habkolonnás abszorber modellszerkezete

$$z_b - z(x) = \int_0^1 K(x, \varphi) \left(q - \frac{dz}{dt} \right) d\varphi \quad z_b = z(1)$$

$$z_{fb} - z_f(x) = - \int_0^1 K'(x, \varphi) \left(q - \frac{dz_f}{dt} \right) d\varphi \quad z_{fb} = z_f(1)$$

(gáz, levegő) (gőz, alkohol) ⇒ (folyadék, víz) (folyadék, alkohol)

z = alkohol koncentráció a levegőben

z_f = alkohol koncentráció a folyadékban

$$q = \frac{N_u}{Re Pr} \left[z - a_1 e^{-\frac{a_2}{T}} z_f \right] x$$

ϕ = fajlagos felület

T = hőmérséklet

gáz diszpergálva folyadékban

$$\phi = \frac{GE}{d}$$

E = gáz térfogat hányad d = buborék méret

több réteg

habosító eljárás

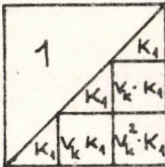
$$N_u' = a_3 Re^{a_4} Pr^{a_5}$$

$$E = \phi_1 (\mu_g) \quad d = \phi_2 (\mu_g)$$

$$K_1 = a_6 Re^{a_7}$$

$$K_{f1} = a_8 Re^{a_9}$$

$$K_1, K = \xi$$

habosító eljárás, túlfolyós tányér

stacioner üzemeltetés

$$V_{fk} = F \phi_3 (\mu_g)$$

$$\frac{dz}{dt} = 0 = \frac{dz_f}{dt}$$

$$V_k = 0$$

hengeres készülék

ellenáram

$$F = \frac{D^2 \tau}{4}$$

D = készülék átmérő

$$y = 0$$

X = készülék magasság

K' = inverz

A TÉMAKÖRHÖZ KAPCSOLÓDÓ IRODALOM JEGYZÉKE

- /1/ Polinszky K.-Blicke T.: A műveletteni kutatás helyzete és fejlődése. MTA MÜKKI 1968. évi kutatások. Veszprém-Budapest 1969.
- /2/ Blicke T.: Műszaki kémiai optimalálás. Magyar Kémikusok Lapja 26. p. 426. /1971/.
- /3/ Ormós Z.-Blicke T.: Eljárási optimalálás. Magyar Kémikusok Lapja 26. p. 432. /1971/.
- /4/ Monostori E.-Blicke T.-Baticz S.: Berendezés-optimalálás. Magyar Kémikusok Lapja 26. p. 442. /1971/.
- /5/ Borlai O.-Blicke T.: Absorption and Desorption in the Presence of a Selective Partition Wall. Proc. of the 2nd Conf. on Applied Physical Chemistry. Tom. II. p. 439. 1971.
- /6/ Blicke T.: Néhány gondolat a műszaki kémia analitikai szemléletü vizsgálatáról. MTA MÜKKI Jubileumi Tudományos Ülésszak, Veszprém, 1970. május 6-7. Műszaki Könyvkiadó. Budapest, 1972.
- /7/ Törös R.: A keveredési entrópia általánosítása. Kandidátusi értekezés, Budapest, 1972.
- /8/ Blicke T.-Péterfiné Halász Zs.: A Study of the Relation between Crystal Growth Kinetics and Particle Size Distribution of Crystals. Produced from Solution. Kristall und Technik. 8. p. 679. /1973/.
- /9/ Blicke T.: The Significance of Modern Algebraic Methods in Chemical Systems Engineering. Hung. J. Ind. Chem. 1. p. 17. /1973/.
- /10/ Blicke T.-Bátor E.-Halász Zs.: Algebraic Description of Technical Chemical Systems. II. Material Systems and Changes. Hung. J. Ind. Chem. 1. p. 168 /1973/.
- /11/ Törös R.: Generalization of the Entropy of Mixing 1. Hung. J. Ind. Chem. 1. p. 329. /1973/.
- /12/ Blicke T.-Bencze T.: Algebraic Description of Technical Chemical Systems. III. Transformation of Material Systems. Hung. J. Ind. Chem. 1. p. 533. /1973/.
- /13/ Polinszky K.-Blicke T.: Műszaki kémiai optimalálás. Kézirat. Tankönyvkiadó, Budapest, 1973.

- /14/ Blicke T.: A műszaki kémiai rendszerek algebrai leírása. A kémia újabb eredményei 16. kötet. p. 126. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1973.
- /15/ Vasanitsné Varga E.-Blicke T.: Optimierung der Vermischung einer kalten und einer warmen Lösung. Kristall und Technik. 9. p. 383. /1974/.
- /16/ Vasanitsné Varga E.-Fülöp J.-Polinszky K.: Approximate Analytic Determination of the Average Values of Potential Functions. Rev. Roumaine Chim. /1974/.
- /17/ Vasanitsné Varga E.-Fülöp J.-Polinszky K.: Approximate Analytic Determination of the Average Values of Potential Functions. Proc. of Heat Transfer Conference, Tokyo, 1974. Vol. 1. Cu. 2.3.
- /18/ Seitz K.-Blicke T.: The Structure of System. Department of Mathematics, Karl Marx University of Economics, Budapest, 1974. 2.
- /19/ Blicke T.-Szépvölgyi J.: Műszaki kémiai rendszerek analitikus leírása. Magyar Kémikusok Lapja. 29. p. 456. /1974/.
- /20/ Gyenis J.: A műszaki kémiai rendszerek szerkezete. MTA MÜKKI Tudományos Eredményei II. MTA MÜKKI Veszprém, 1974. p. 69.
- /21/ Fülöp J.-Vajda T.-Polinszky K.-Seitz K.: Approximate Analytic Determination of the Average Values of Potential Functions Occurring in Chemical Transport. Acta Chimica. 85. p. 161. /1975/.
- /22/ Törös R.: Generalization of the Entropy of Mixing II. Hung. J. Ind. Chem. 3. p. 227. /1975/.
- /23/ Seitz K.-Blicke T.-Balázs J.: On a Class of Partial Semigroups with Special Emphasis on Certain Applications in Chemical Engineering. Department of Mathematics, Karl Marx University of Economics, Budapest, 1975. 3.
- /24/ Seitz K.-Blicke T.-Grega B.: On Semigroups of type S, Θ, Θ , Department of Mathematics, Karl Marx University of Economics Budapest, 1975. 4.
- /25/ Blicke T.-Takács G.-Bezegh A.: Végtermékforma optimalása. Magyar Kémikusok Lapja. 30. p. 70. /1975/.
- /26/ Blicke T.: Műszaki kémiai rendszerek szerkezete. Magyar Kémikusok Lapja. 30. p. 634. /1975/.
- /27/ Fülöp J.: A vegyipari transzportfolyamatokban szereplő potenciálfüggvények átlagértékének közelítő analitikus megoldása. Kandidátusi értekezés. /1975/.
- /28/ Blicke T.-Seitz K.-Juhász Cs.-Fonódné Lakos Á.: Szerkezetek algebrai vizsgálata. VEAB Monográfiái. /1/ p. 3. /1975/. Algebraic Study of Structures. Hung. J. Ind. Chem. 4. Suppl. 1-2. p. 3. /1976/.
- /29/ Seitz K.-Blicke T.: Félcsoportok külső direkt szorzatának alkalmazása szerkezetek vizsgálatára. VEAB Monográfiái, /1/ p. 17. /1975/.

- Application of Outer Direct Products of Semigroups in the Study of Structures. Hung. J. Ind. Chem. 4. Suppl. 1-2. p. 17. /1976/.
- /30/ Blickle T.-Bátor E.: Anyagi rendszerek leírása kontinuos szerkezettel. VEAB Monográfiái. /1/. p. 35. /1975/.
Description of Material Systems by Continuous Structure Hung. J. Ind. Chem. 4. Suppl. 1-2. p. 37. /1976/.
- /31/ Veress G.-Blickle T.-Galbavy M.: Számítógépes algoritmusok műszaki kémiai rendszerek szerkezetének vizsgálatára. VEAB Monográfiái. /1/. p. 41. /1975/.
Computer Algorithms for the Investigation of Structures of Systems in Chemical Engineering. Hung. J. Ind. Chem. 4. Suppl. 1-2. p. 43. /1976/.
- /32/ Blickle T.-Bezegh A.: Rendszerszerkezetek algebrai automatái. VEAB Monográfiái. /1/ p. 48. /1975/.
Algebraic Automaton of Constructions. Hung. J. Ind. Chem. 4. Suppl. 1-2. p. 51. /1976/.
- /33/ Blickle T.-Gyenis J.: A mennyiségi leírást adó automata szerkezetek és rendszerszerkezetek felépítése. VEAB Monográfiái. /1/ p. 54. /1975/.
The Building up of the Structure of the Quantitative Algebraical Automaton in the Technical Chemistry. Hung. J. Ind. Chem. 4. Suppl. 1-2. p. 57. /1976/.
- /34/ Blickle T.: A rendszerszerkezetek műszaki kémiai alkalmazhatósága. VEAB Monográfiái. /1/ p. 63. /1975/.
Applicability of Systems Structures in the Technical Chemistry. Hung. J. Ind. Chem. 4. Suppl. 1-2. p. 65. /1976/.
- /35/ Blickle T.-Novák B.: Számítógépi algoritmus a kémiai vegyületek szerkezetének meghatározására. VEAB Monográfiái. /1/. p. 71. /1975/.
Computer Algorithm for the Determination of the Structure of Chemical Compounds. Hung. J. Int. Chem. 4. Suppl. 1-2. p. 73. /1976/.
- /36/ Blickle T.-Szépvölgyi J.: Adott vegyületekből felépíthető sztöchiometriai egyenletek megadása. VEAB Monográfiái /1/. p. 77. /1975/.
Determination of Stoichiometric Equations Constructable from Given Compounds. Hung. J. Ind. Chem. 4. Suppl. 1-2. p. 79. /1976/.
- /37/ Blickle T.: Mérlegegyenletek rendszere. VEAB Monográfiái. /1/. p. 86. /1975/.
System of Balance Equations. Hung. J. Ind. Chem. 4. 1-2. p. 87. /1976/.
- /38/ Cukás B.-Blickle T.-Ormós Z.: A számosságváltozás vizsgálata a fluidizációs-porlasztásos granulálásnál. VEAB Monográfiái. /1/. p. 92. /1975/.
Investigations of Numericality of Changes in Fluidized Bed Atomization-Granulation Processes. Hung. J. Ind. Chem. 4. Suppl. 1-2. p. 93. /1976/.

- '39/ Blickle T.-Ményhárt J.-né-Virág T.: Szemcseszerkezet, számosság és kinetikai vizsgálatok sugárörlés során. VEAB Monográfiái. /1/. p. 109. /1975/.
Analysis of Grinding Kinetics and the Change of Particle Size Distribution and Numericality in a Jet-Mill. Hung. J. Ind. Chem. 4. Suppl. 1-2. p. 109. /1976/.
- /40/ Vajda T.-Blickle T.: Inhomogenitás-változásos folyamatok általános kezelése. VEAB Monográfiái. /1/. p. 118. /1975/.
The General Treatment of Processes with Inhomogeneity Variation. Hung. J. Ind. Chem. 4. Suppl. 1-2. p. 117. /1976/.
- /41/ Blickle T.-Lakatos B.-Flórián Gy.-Bucsky Gy.: Inhomogenitás-vizsgálat kvázistacionárius rendszerben. VEAB Monográfiái. /1/. p. 124. /1975/.
Studies on Inhomogeneity in a Quasi-Steady-State System. Hung. J. Ind. Chem. 4. Suppl. 1-2. p. 123. /1976/.
- /42/ Blickle T.-Bátor E.: A rendszerelméleti kezelésmód alkalmazása optimális technológiai eljárás meghatározására. VEAB Monográfiái. /1/. p. 166. /1975/.
Determination of the Optimum Technological Procedure. Hung. J. Ind. Chem. 4. Suppl. 1-2. p. 155. /1976/.
- /43/ Halász Zs.-Juhász Cs.: Célszerű választás a kristályosítási módszerek között. VEAB Monográfiái. /1/. p. 171. /1975/.
Suitable Choice between the Methods of Crystallization. Hung. J. Ind. Chem. 4. Suppl. 1-2. p. 161. /1976/.
- /44/ Galbavy M.-Blickle T.-Veress G.: Számítógépes algoritmus cél-szerű kristályosító eljárások kiválasztására. VEAB Monográfiái. /1/. p. 182. /1975/.
Computer Algorithm for the Selection of Suitable Crystallization Procedures. Hung. J. Ind. Chem. 4. Suppl. 1-2. p. 173. /1976/.
- /45/ Borlai O.-Nagy E.: Gázzétválasztó abszorpciós-deszorpciós rendszerek szerkezetelméleti vizsgálata. VEAB Monográfiái. /1/. p. 197. /1975/.
Structure Theoretical Study of Absorption-Desorption Systems Separating Gas Mixtures. Hung. J. Ind. Chem. 4. Suppl. 1-2. p. 189. /1976/.
- /46/ Borlai O.-Nagy E.: Gázzétválasztó abszorpciós-deszorpciós rendszerek optimalizálása. VEAB Monográfiái. /1/. p. 210. /1975/.
Optimization of Absorption-Desorption Systems. Hung. J. Ind. Chem. 4. Suppl. 1-2. p. 199. /1976/.
- /47/ Blickle T.-Seitz K.-Vasanitsné Varga E.: Összetett rendszerek vizsgálata. VEAB Monográfiái. /1/. p. 223. /1975/.
Studies on Complex Systems. Hung. J. Ind. Chem. 4. Suppl. 1-2. p. 213. /1976/.
- /48/ Blickle T.-Seitz K.: A modern algebrai módszerek felhasználása a műszaki kémiában. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1975. p. 9.
- /49/ Blickle T.-Seitz K.: A modern algebrai módszerek felhasználása a műszaki kémiában. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1975. p. 12.

- /50/ Blickle T.-Seitz K.: A modern algebrai módszerek felhasználása a műszaki kémiában. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1975. p. 47.
- /51/ Blickle T.-Seitz K.: A modern algebrai módszerek felhasználása a műszaki kémiában. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1975. p. 82.
- /52/ Blickle T.-Novák B.: Számítógépi algoritmus a kémiai vegyületek szerkezetének meghatározására. Nemzetközi Konferencia Kiadvány. p. 252. MTA Pécsi Bizottsága. Pécs, 1975. szept. 2-3.
- /53/ Blickle T.-Csukás B.: A műszaki kémiai rendszerek mérlegegyenletei. Nemzetközi Konferencia Kiadványa, p. 228. MTA Pécsi Bizottsága. Pécs, 1975. szept. 2-3.
- /54/ Blickle T.-Seitz K.-Juhász Cs.: Szerkezetek algebrai vizsgálata. Nemzetközi Konferencia Kiadványa. p. 216. MTA Pécsi Bizottsága, Pécs, 1975. szept. 2-3.
- /55/ Blickle T.-Péterfiné Halász Zs.: Célszerű választás kristályosító eljárások között. Nemzetközi Konferencia Kiadványa. p. 128. MTA Pécsi Bizottsága. Pécs, 1975. szept. 2-3.
- /56/ Blickle T.-Gyenis J.-Bezegh A.: A mennyiségi leírást adó automata szerkezetek és rendszerszerkezetek felépítése. Nemzetközi Konferencia Kiadványa. p. 107. MTA Pécsi Bizottsága, Pécs, 1975. szept. 2-3.
- /57/ Lakatos B.: A műszaki kémiai inhomogenitás és változásainak tanulmányozása. Műszaki doktori értekezés, Veszprém, 1975.
- /58/ Lakatos B.-Blickle T.-Flórián Gy.: Application of Quadratic Integral Functionals for Characterisation of Mixing. Lecture Summaries of CHISA 1975.
- /59/ Fülöp F.-Vajda T.-Polinszky K.-Seitz K.: Eine Methode zur annähernden analytischen Lösung einer auch das Quellenglied enthaltenden Transport Gleichung. Hung. J. Ind. Chem. 4. p. 151. /1976/.
- /60/ Blickle T.-Nagy E.: Classification of Nonkatalytic Heterogeneous Gas-Liquid and Liquid-Liquid Reactions. Hung. J. Ind. Chem. 4. p. 281. /1976/.
- /61/ Blickle T.-Halász Zs.: Equations of Crystallization with Heat Transfer. Materialú k. V. Vseszojuznoj konferencii po teplotmasszobmenu Minszk. maj 1976. Tom. 4. p. 225.
- /62/ Blickle T.-Csukás B.: Balance Equations Describing Operative Two-Phase Transfer Elements. Materialú k. V. Vseszojuznoj konferencii po teplotmasszobmenu Minszk. maj 1976. Tom. 4. p. 232.
- /63/ Blickle T.-Borlai O.-Vasanitsné Varga E.-Simon E.: Fluidized Bed Crystallization. Proc. of International Fluidization Conference held at Asilomar Conference Grounds, Pacific Grove, California, June 15-20. 1975. Ed. by.: Keairns, D. L. Hemisphere Publ. Comp. Washington 1976. Vol. 1. p. 345.

- /64/ Blickle T.-Németh J.: System Theory in the Spouted Bed Technics. Proc. of Int. Fluidization Conf. held at Asilomar Conference Grounds, Pacific Grove, California. June 15-20. 1975. Ed. by: Kearins, D. L. Hemisphere Publ. Comp. Washington 1976.
- /65/ Seitz K.-Blickle T.-Balázs J.: The Study of Special Equations over the Partial Algebraic System. Department of Mathematics, Karl Marx University of Economics, Budapest, 1976. 5.
- /66/ Vasanits Dezsőné: Kémiai technológiai leképezések megadása. MTA MÜKKI Témabeszámoló, 1976.
- /67/ Blickle T.-Vajda T.: Vezetékes transzportfolyamatokat leíró potenciálfüggvények inhomogenitásának viselkedése zárt rendszerekben. Magyar Kémikusok Lapja 31. p. 109. /1976/.
- /68/ Blickle T.-Lakatos B.-Bucsky Gy.: Application of Inhomogeneity Moments for Characterisation of Mixing Processes Second European Conference on Mixing Cambridge, England. March 30-April 1. 1977.
- /69/ Blickle T.-Lakatos B.-Csukás B.: O równaniach bilansowych w inżynierii chemicznej. Prace Instytutu Inżynierii Chemicznej Politechniki Warszawskiej. 6. p. 199. /1977/.
- /70/ Blickle T.-Gyenis J.: Utilisation du recyclage pour la recuperation des materies. Proc. XI-eme Conference International des arts Chimiques. 1977. Paris. p. 27.
- /71/ Blickle T.-Vasanits D.-né-Seitz K.: Studies on Complex Systems Hung. J. Ind. Chem. 5. p. 213. /1977/.
- /72/ Blickle T.-Bátor E.-Csukás B.: Determination of Potential Multi-component Mixture Separating Systems by Structure Theoretical Means. Int. Conf. of Systems Science, Wroclaw. 1977.
- /73/ Veress G.-Isaszegi I.-Blickle T.: Application of the Theory of Structure in Learning Algorithms. Hung. J. Ind. Chem. 5. p. 323. /1977/.
- /74/ Blickle T.-Csukás B.: Balance Equations of Two-Phase Mass and Heat Transfer Operation Units. Hung. J. Ind. Chem. 5. p. 333. /1977/.
- /75/ Blickle T.-Csukás B.-Pataki K.: Balance Equations of Processes Accompanied by Numerousness, Size and Surface Area Changes. Hung. J. Ind. Chem. 5. p. 339. /1977/.
- /76/ Blickle T.-Virág T.: Balance Equations of Numericality Transfer /Dust Separation/ Hung. J. Ind. Chem. 5. p. 357. /1977/.
- /77/ Lakatos B.-Blickle T.: Changes of Inhomogeneity in Open Systems, Hung. J. Ind. Chem. 5. p. 371. /1977/.
- /78/ Blickle T.-Halász Zs.: Crystallization Systems and Their Mathematization Systems and Their Mathematical Models. Hung. J. Ind. Chem. 5. p. 385. /1977/.

- /79/ Blickle T.-Tőrös R.: Theory of Dissolution. Hung. J. Ind. Chem. 5. p. 391. /1977/.
- /80/ Szépvölgyi J.-Blickle T.: Study of Kinetics of Chemical Reactions on the Basis of Systems Theoretical Considerations. Hung. J. Ind. Chem. 5. p. 399. /1977/.
- /81/ Blickle T.-Vajda T.: The General Treatment of Processes with Inhomogeneity Variations. Hung. J. Ind. Chem. 5. p. 117. /1977/.
- /82/ Blickle T.-Vajda T.: Approximation Method for the Description of Nonlinear Transport Systems. Hung. J. Ind. Chem. 5. p. 403. /1977/.
- /83/ Blickle T.-Gyenis J.: The Application of Structure Theoretical Methods in the Research of Realisable Method of Recirculation. Hung. J. Ind. Chem. 5. p. 423. /1977/.
- /84/ Blickle T.-Gyenis J.: The Structure of Operational Blocks. Hung. J. Ind. Chem. 5. p. 429. /1977/.
- /85/ Bátor E.-Blickle T.: Structure of Decomposition of Decomposition of Homogeneous System. Hung. J. Ind. Chem. 5. p. 435. /1977/.
- /86/ Blickle T.-Vasanitsné Varga E.: Mapping of Chemical Technologies. Hung. J. Ind. Chem. 5. p. 439. /1977/.
- /87/ Hajdu R.-Csukás B.: Balance Equations of the Continuous Fluidized Bed Granulation. Proc. of 3rd Conf. on Applied Chemistry p. 567. /1977/.
- /88/ Blickle T.-Árva P.-né-Péterfi T.-né-Jedlovsky P.: Modelirovaniye i optimizaciya processzov kristalizacii. Nemzetközi Kristályosítási Iskola Kiadványa. 1977. Veszprém.
- /89/ Anyag- és hőátadási rendszerek matematikai modelljei. Szerk.: Blickle T. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1977. p. 11.
- /90/ Anyag- és hőátadási rendszerek matematikai modelljei. Szerk.: Blickle T. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1977. p. 69.
- /91/ Anyag- és hőátadási rendszerek matematikai modelljei. Szerk.: Blickle T. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1977. p. 87.
- /92/ Anyag- és hőátadási rendszerek matematikai modelljei. Szerk.: Blickle T. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1977. p. 123.
- /93/ Anyag- és hőátadási rendszerek matematikai modelljei. Szerk.: Blickle T. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1977. p. 171.
- /94/ Anyag- és hőátadási rendszerek matematikai modelljei. Szerk.: Blickle T. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1977. p. 188.
- /95/ Anyag- és hőátadási rendszer matematikai modelljei. Szerk.: Blickle T. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1977. p. 206.
- /96/ Blickle T.-Németh J.-Virág T.: Eine neue Approximation des kontinuierlichen Adsorptionsverfahrens mit Rückvermischung beider Phasen. Chem. Tech. 29. p. 518. /1977/.

- /97/ Nagy E.: A heterogén kémiai reakciók felosztása és mérlegegyenletei. MTA MÜKKI Témabeszámoló 1977.
- /98/ MTA Műszaki Kémiai Kutató Intézet Tudományos redményei V. Vegyipari berendezések rendszerszemléletű vizsgálata. Veszprém, 1977.
- /99/ Blickle T.-Bátor E.: Homogén rendszerek optimális szétválasztása. Kémiai Közlemények 48, p. 125. /1977/.
- /100/ Péter T.-né: Oldószergőz adszorpció vizsgálata új közelítő módszerrel. Műszaki doktori értekezés, 1977.
- /101/ Blickle T.-Vasanitsné Varga E.: Összetett vegyipari rendszer szerelméleti vizsgálata. Kémiai Közlemények, 48. p. 145. /1977/. /in Hungarian/
- /102/ Törös R.-Vajda T.-Virág T.: Mérlegegyenletek közelítő megoldása. MTA Vegyipari Rendszertechnikai Munkabizottsága ülése, Balatonalmádi, 1977.
- /103/ Halász Zs.-Jedlovsky P.: Crystalization Systems and their Computing Blocks. Congrès International "Contribution des Calculateurs Electroniques au Developpement du Genie Chimique et de la Chimie Industrielle", Paris, Mars 8, 1978.
- /104/ Novák B.-Szotyory L.: Structural Formula Generating Computer Algorithm. Congrès International "Contribution des Calculateurs Electroniques au Developpement du Genie Chimique et de la Chimie Industrielle", Paris, Mars 8, 1978.
- /105/ Blickle T.-Szépvölgyi J.: Algorithm for Description of Systems Realizing Chemical Transformations. Congrès International "Contribution des Calculateurs Electroniques au Developpement du Genie Chimique et de la Chimie Industrielle", Paris, Mars 8, 1978.
- /106/ Árva J.-Gyenis J.: Computer Aided Kinetic Studies on the Crystallization. Congrès International "Contribution des Calculateurs Electroniques au Developpement du Genie Chimique et de la Chimie Industrielle", Paris, Mars 8, 1978.
- /107/ Blickle T.-Lakatos B.-Bucsky Gy.: Application of Inhomogeneity Moments for Characterisation of Mixing Processes. Proc. of 2nd European Conf. on Mixing, Cambridge BHRA Fluid. Eng. Cranfield, U.K. /1978/. Paper No. E 4.
- /108/ Nagy E.: Studies on Conservation Systems. Proc. of 4th International Congress of Cybernetics and Systems. August 21-25 1978. Amsterdam, The Netherlands. Ed. by: Rose, J. Springer, 1978.
- /109/ Lakatos B.: Balance Equations of Technical Chemical Systems Proc. of 4th International Congress of Cybernetics and Systems. August 21-25. 1978. Amsterdam, The Netherlands. Ed. by: Rose, J. Springer, 1978.
- /110/ Blickle T.: Technical Chemical Systems as Conservational Systems. Proc. of 4th International Congress of Cybernetics and Systems. August 21-25. 1978. Amsterdam, The Netherlands. Ed. by: Rose, J. Springer, 1978.

- /111/ Veress G.-Blickle T.-Isaszegi, Vass I.-Pungor E.-Seitz K.: Application of Structure Theory in Pattern Recognition. Proc. of 4th International Congress of Cybernetics and Systems. August 21-25. 1978. Amsterdam, The Netherlands. Ed. by: Rose, J. Springer, 1978.
- /112/ Blickle T.-Isaszeginé, Vass I.-Veress G.: Application of the Structure Theory in Learning Systems. Proc. of 4th International Congress of Cybernetics and Systems. p. 170 August 21-25. 1978. Amsterdam, The Netherlands. Ed. by: Rose, J. Springer, 1978.
- /113/ Tarján K.-Friedler F.-Gyenis J.: Determination des sequences de calcul d'operations unitaires pour des systemes industriels chimiques complexes. Proc. of Microsymposium "Developpement de l'informatique en milieu industriel", Párizs, 1978.
- /114/ Friedler F.-Gyenis J.-Tarján K.: Structures de planification des processus technologiques avec ordinateur. Proc. of Microsymposium "Developpement de l'informatique en milieu industriel", Párizs. 1978.
- /115/ Blickle T.-Vajda T.: Isszledovanie problizsennoj matematicallyeszkj modeli processzov teplo- i masszoperenosza v duvhfaznom potoke. Inzs. Fiz. Zs. 34. p. 763. /1978/.
- /116/ Németh J.-Virág T.: Mathematisches Modell zur Beschreibung von Adsorptionsprozessen mit nichtlinearer Isotherme.
- /117/ Németh J.-Mittelstrass, M.: Druckverlustbestimmung der Adsorptionsapparaten. 16. Diskussions Tagungs Technische Reaktionsführung und Adsorption, Halle.
- /118/ Mohos F.: General Properties of Technological Systems. I. Hung. J. Ind. Chem. 6. p. 21. /1978/.
- /119/ Mohos F.: General Properties of Technological Systems. II. Hung. J. Ind. Chem. 6. p. 39. /1978/.
- /120/ Mohos F.: General Properties of Technological Systems. III. Hung. J. Ind. Chem. 6. p. 131. /1978/.
- /121/ Mohos F.: General Properties of Technological Systems. IV. Hung. J. Ind. Chem. 6. p. 145. /1978/.
- /122/ Lakatos B.-Blickle T.: The Inhomogeneity Parameter and its Properties. I. Closed Systems. Hung. J. Ind. Chem. 6. p. 53. /1978/.
- /123/ Lakatos B.-Blickle T.: The Inhomogeneity Parameter and its Properties. II. Open Systems. Hung. J. Ind. Chem. 6. p. 67 /1978/.
- /124/ Lakatos B.-Blickle T.: Changes of Inhomogeneity in Open Systems. Hung. J. Ind. Chem. 6. p. 371. /1978/.
- /125/ Kiss Z.-Lakatos B.: Practical Application of Studies of Inhomogeneity for Ozene Decomposition in a Fluidized Bed. Hung. J. Ind. Chem. 6. p. 378. /1978/.

- /126/ Seitz K.-Szép J.: On the Generalized Semigroups $F^+ x F^+$, Θ . Department of Mathematics Karl Marx University of Economics, Budapest, 1978. 2.
- /127/ Mohos F.: A biológiai iparok technológiai rendszereinek leírása. A kakaófeldolgozás néhány időszerű kérdése. I. édesipar. 29. p. 109 /1978/.
- /128/ Mohos F.: A biológiai iparok technológiai rendszereinek leírása. A kakaófeldolgozás néhány időszerű kérdése. II. édesipar. 29. p. 139. /1978/.
- /129/ Isaszeginé, Vass I.-Veress G.: Computer Algorithm for Structure Generation from Relationships among Properties. Hung. J. Int. Chem. 6. p. 311. /1978/.
- /130/ Németh J.: Az aktív szén gőzadszorpció vizsgálata intenzív eljárású adszorberekben. Doktori értekezés, Budapest, 1978.
- /131/ Blickle T.-Németh J.-Pallai I.-né: Számítóberendezések rendszerszemléletű vizsgálata. VEAB Monográfiái. /8/. p. 91. /1978/.
- /132/ Halász G.-Virág T.-Gyenis J.-Csapó Z.-Blickle T.: Computer Aided Generation of Mathematical Models of Steady-State Heat and Mass Transfer Processes. 12th Symposium on Computer Applications in Chemical Engineering. Montreux, Switzerland, April 8-11, 1979.
- /133/ Friedler F.-Blickle T.-Gyenis J.-Tarján K.: Computerized Generation of Possibilities for the Realization of Given Technological Aim. 12th Symposium on Computer Applications in Chemical Engineering, Montreux, Switzerland, April 8-11. 1979.
- /134/ Blickle T.-Németh J.: Ein neues Strömungsmodell für die Vorgänge der thermischen Verfahrenstechnik.ACHEMA 1979.
- /135/ Blickle T.-Németh J.-Halász Zs.: Modellierung der Vorgänge der chemischen Technik mit Bilanzgleichungen. Hung. J. Ind. Chem. 7. p. 47. /1979/.
- /136/ Blickle T.-Nagy E.: Vegyipari műveleti rendszerek matematikai modellezése a szerkezetelmélet felhasználásával. Magyar Kémikusok Lapja. 34. p. 57. /1979/.
- /137/ Virág T.: Áramlástanilag lineáris vegyipari berendezések matematikai modelljeinek egységes kezelése. Kandidátusi értekezés, 1979.
- /138/ Korach M.-Haskó L.: Kémiai technológiai rendszerek gráfelméleti vizsgálata. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1975.
- /139/ Blickle T.-Fülöp J.-Virág T.: Priblizsennoe resenyie diffuzionnoj modeli peremesivanyija dlja sztacionárnüh szisztem. Inzsenyerno-fiziceszkij Zsurnal. 36. p. 1052. /1979/.
- /140/ Blickle T.-Lakatos B.: Metod priblizsennovo rascseta dvuh i trehmernyh processzov peredachi na osnove odnomennoj modeli Minszk ITMO im. A. V. Lükóva p. 140. 1979.

- /141/ Blickle T.: Vegyipari műveleti rendszerek matematikai modellezése a szerkezetelmélet felhasználásával. Neumann János Számítógéptudományi Társaság Rendszerelméleti Konferenciája 1979. Sopron. Kiadvány. p. 3.
- 142/ Veress G.-Bezegh A.-Blickle T.-Pungor E.: Az anyagok jellemzése: rendszerszemléletű méréselmélet. Neumann János Számítógéptudományi Társaság Rendszerelméleti Konferenciája 1979. Sopron. Kiadvány p. 23.
- 143/ Bezegh A.-Blickle T.-Veress G.: Rendszerjellemezők közötti kapcsolatok feltárása a szerkezetelmélet segítségével. Neumann János Számítógéptudományi Társaság Rendszerelméleti Konferenciája 1979. Sopron. Kiadvány, p. 29.
- 144/ Virág T.-Almásy G.-Blickle T.: Az áramlástanilag lineáris vegyipari berendezések matematikai modelljeinek egységes kezelése. Neumann János Számítógéptudományi Társaság Rendszerelméleti Konferenciája 1979. Sopron. Kiadvány, p. 40.
- 145/ Lakatos B.-Blickle T.-Isaszegi J.: A műszaki kémiai rendszerek inhomogenitásváltozásainak egyenlőtlenségeiről. Neumann János Számítógéptudományi Társaság Rendszerelméleti Konferenciája 1979. Sopron. Kiadvány, p. 54.
- /146/ Friedler F.-Blickle T.-Gyenis J.-Tarján K.: Adott technológiai cél megvalósítására alkalmas lehetőségek számítógépes generálása. Neumann János Számítógéptudományi Társaság Rendszerelméleti Konferenciája 1979. Sopron. Kiadvány, p. 70.
- /147/ Halász G.-Csapó Z.: Hő- és anyagátadási folyamatok kérdés-felelet rendszerrel segített szimulációja. Neumann János Számítógéptudományi Társaság Rendszerelméleti Konferenciája 1979. Sopron, Kiadvány, p. 76.
- /148/ Blickle T.-Gyenis J.: Lehetőségek és feladatok a műszaki kémiai rendszerek matematikai modelljeiben szereplő átalakulási összefüggések algoritmikus meghatározására. Neumann János Számítógéptudományi Társaság Rendszerelméleti Konferenciája 1979. Sopron. Kiadvány, p. 91.
- /149/ Friedler F.-Blickle T.-Magyar M.: A petrokémiai technológiák számítógépes tervezése. Petrokémiai rendszerek. Nemzetközi szimpózium. Héviz, 1979.
- /150/ Friedler F.-Blickle T.-Gyenis J.-Tarján K.: Computerized Generation of Technological Structures. Computer and Chem. Eng. 3, 241 /1979/.
- /151/ Friedler F.-Blickle T.-Tarján K.: Design of the Structure of Chemical Technological Systems by a Hierarchic Method. Proceedings 14th European Symposium Vienna, 1981. pp. 101-116.
- /152/ Tarján K.-Blickle T.-Friedler F.: Computerized Method for Decomposition of the Structure - Synthesis of Technological Systems. Proceedings 14th European Symposium Vienna, 1981. pp. 109-116.

/153/ Tarján K.-Gyenis J.-Friedler F.: Összetett vegyipari rendszerek műveleti egységei számítási sorrendjének meghatározása. Magyar Kémikusok Lapja 35 490 /1980/.

AZ 1982. ÉVI PÁLYÁZATOK ISMERTETÉSE

Salánki János

Hagyományainknak megfelelően az elmúlt hetekben megtörtént az 1982. szeptember 1.-i határidővel beérkezett pályázatok elbírálása, és most kerül sor az eredményhirdetésre, a díjak kiosztására. A beküldött pályázatok száma a megelőző évihez hasonló volt, összesen 59 munka érkezett be. Ezek közül az agrártudományi, a biológiai, az erdészeti, a műszaki, a számítástechnikai és rendszerelméleti szakbizottságok kiírására egyaránt 6-6 pályaművet készítettek. A fennmaradó 29-ből 19 munka a 6 másik szakbizottság ill. a megyék által kiírt témákra érkezett, míg 10-et az elmúlt évben először meghirdetett formula szerint, szabadon választott témákra küldtek be. A munkák többsége elérte azt a tudományos színvonalat, ami a díjazás alapvető feltétele, és sok közülük kielégíti azt a kivánalmat is, hogy a régió gyakorlati problémáinak megoldását segítse. A pályamunkák némelyike már gazdasági tapasztalattal igazolt kutatásokról és azok alkalmazásáról ad számot, mások hatékonyabb eljárást dolgoztak ki, és javasolnak felhasználni valamely mezőgazdasági vagy ipari folyamatban.

A többiek egy-egy természeti, gazdasági vagy társadalmi jelenség tudományos feltárására vállalkoztak, a pályázati felhívásnak megfelelően, miszerint vagy a pályázó kell, hogy a VEAB régióban dolgozzon, vagy pedig a feldolgozott témának kell a VEAB régióval szoros kapcsolatban lennie.

Némi félreértés mutatkozott a szabadon választott témák körében. A kiírással az volt a cél, hogy lehetőséget adjunk olyan pályázatok benyújtására és díjazására is, melyek szakbizottságaink, vagy a megyék által kiírt témák közé nem illenek be, de a régió valamely jelentős és aktuális gazdasági vagy társadalmi problémájának megoldására irányulnak. Ez kétségtelenül megszorítást jelent a pályázókkal szemben, de ez a megszorítás orientációs célzatu: szeretnénk fokozottan serkenteni az olyan kutatásokat, melyek mindennapjaink gondjaira adnak választ. A szabadon választottként beküldött 10 pályázat közül csak egy felelt meg ennek a kritériumnak, s jöllehet a szakmai színvonalat tekintve közülük több is részesült elismerő bírálatban, azok díjazására - egy kiemelkedően magas színvonalu munka kivételével - nem kerülhetett sor.

A beérkezett 59 pályaműből 35 ért el helyezést. A kiemelt első díjjal való elismerést javaslatunk alapján a Magyar Tudományos Aka-

démia elnöke biztosítja az illetékes tudományos osztály egyetértésével. Ebben az évben ilyen kiemelten díjazott munkáról nem tudok hírt adni.

Második díjban részesülnek a következő munkák:

Az agrártudományi szakbizottságból:

Neményi Miklós, Mosonmagyaróvár: "Takarmánytermesztési modell a hustermelés energiaigényének csökkentésére, különös tekintettel a kukoricatermesztés energiamodelljére" című pályázata.

A pályázó a Kisbéri Állami Gazdaságban kipróbálás alatt lévő modellt dolgozott ki, melybe energiakülönbség függvényt is bevezetett, ami az energiatermésformáció hatásfokának értékelését és az optimalizálást pontosabbá teszi. A munka az egyik legenergiaigényesebben termeszthető növény, a kukorica energiaigényének csökkentésére irányul.

Neprehaj István, Mosonmagyaróvár: "A ketreces tartás fejlesztése broiler előállításához, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján" című pályázata.

A munka a népgazdaságilag is fontos baromfi-termeléssel kapcsolatosan tudományos elemzés révén olyan megállapításokat tett, melyek alapján a mindennapi munkában felhasználható gyakorlati következtetésekre jutott, és javaslatai részben már bevezetésre is kerültek. Külön kiemelésre érdemes, hogy a munka a VEAB területén működő gépgyár által készített berendezések vizsgálatán alapszik, és az eredmények az azokat gyártó vállalatnál is hasznosíthatók.

A biológiai szakbizottságnál:

Pozsgai Jenő, Sopronhorpács: "A cukorrépa és gyomnövényzete közötti kompetíció" című pályázata.

Pályázó növekedési analízissel újabb adatokat szolgáltatott a kompetíció okozta termésvesztés biológiai hátterének tisztázásához, és eredményei alapul szolgálhatnak egy biológiai szemléletű gyomirtási technológia kidolgozásához.

P.-Zánkai Nóra, Tihany: "A cyclops vicinus ragadozásának hatása a balatoni zooplankton mennyiségére" című pályázata.

Kísérletes ökológiai tanulmányok során a szerző tisztázta a Balaton egyik jelentős számban előforduló kistestű rákfajának ragadozását és táplálékszelektivitását, s ezzel meghatározta jelentőségét az eutrofizálódó Balaton anyagforgalmában. Kimutatta, hogy e rákfaj ragadozása nem csökkenti a természetes haltáplálék mennyiségét.

Az erdészeti szakbizottságnál:

Fodor Sándor, Sárvár és Mátyás Csaba, Szombathely: "Nemesített erdeifenyő magtermés hozamnövelése ültetvényekben" c. pályázata.

Pályázók a károsító rovarok életmódjának ismeretén alapuló vegy-

szeres védekezési technológiát dolgoztak ki, továbbá hatékony és a korábbinál termelékenyebb tobozbegyűjtési, tárolási és mag-kinyerési eljárásokat vezettek be, eredményesen.

Halupáné, Grósz Zsuzsanna, Sárvár és Olaszi István, Győr: "A nemesített akácfaajták vegetatív szaporítása módszerének üzemi alkalmazása" c. pályázata.

Szerzők másfél évtizedes kutatómunka eredményeiről adnak számot, melynek során kikísérletezték a gyökérről történő csemetetermesztés technológiáját, és bevezették a gyökérdugványozás iskolázógéppel való mechanizálását, akácfaajtáknál.

A kémiai szakbizottság területén:

Bélafi Lászlóné, Szébenyi Noémi, és Répási Ottó, Veszprém: "Hatékony vízkezelő készítmények kialakítása, és hatóanyagaik szintézisének laboratóriumi kidolgozása" c. pályázata.

A pályázók olyan vízkezelő anyagok előállítását és kísérleti üzemi gyártását írják le, melyek alkalmasak az iparvállalatainknál használt, tőkés beszerzésből származó anyagok kiváltására. A készítmények hatékonyságát laboratóriumi alkalmazástechnikai vizsgálatokkal ellenőrizték, és azt importált készítményekével azonosnak találták.

A számítástechnikai és rendszerelméleti szakbizottságnál:

Bakó András, Győr: "Néhány operációkutatási eljárás továbbfejlesztése és számítástechnikai elemzése optimális közlekedési hálózat kialakításához" c. pályamunkája.

A szerző az optimális közlekedési hálózat számítástechnikai lánacának legkritikusabb részeit, a forgalomszétosztást és elosztási eljárásokat elemezve dolgozott ki tervezésben felhasználható módszereket.

A környezetvédelmi és tájhasznosítási koordinációs tanácsnál:

Bogárdi István, Budapest: "Állóvizek eutrofizálódása, mint káros hidrológiai jelenség elleni védekezés célszerű módjának kiválasztása" c. pályázata.

A szerző a Balaton foszforterhelésének elemzésére modellt állít fel. Kísérletesen elemzi a mezőgazdasági eredetű foszfor Balatonba jutásának feltételeit, és felmérése eredményeit beavatkozási modellel kapcsolja össze.

A szabadonválasztott témák közül:

Hungler József, Veszprém: "A veszprémi helyörténetírás és kutatás kialakulása" c. pályázata.

A 350 oldalas tudománytörténeti tanulmány olyan alapmunkának tekinthető, melyet a Veszprém város történetét kutatók nagy nyereséggel forgathatnak. Az MTA Filozófiai és Történettudományi Osztályának egyetértő értékelése alapján és javaslatára került jutalmazásra.

Osztott második díjban részesülnek a következő pályamunkák:

A kémiai szakbizottságnál:

Gyökhegyi László, Budapest és Vértesi Ervin, Veszprém: "Eljárás és berendezés kidolgozása aromás aminok etilezésére" c. pályázata.

A szerzők az aromás aminok orto-alkilezésének optimális paramétereit határozták meg. Leírják a reaktor fő méreteit, és kimunkálták egy folytonos etilező eljárás alapelemeit is.

Bolygó Elek, Szombathely: "Kémiailag kötött Carbowax 20M polimerrel módosított gázkromatográfiás töltetek alkalmazása a peszticidek környezetvédelmi analitikájában".

A pályamű átfogóan összegzi a peszticidek vízben, talajban, iszapban való meghatározására alkalmazható speciális gázkromatográfiás töltetek készítését, és a szerző e területen végzett kísérleti munkájának analitikai eredményeit.

A műszaki szakbizottságnál:

Kovács Dezső, Szalai Gyula és Vida László, Budapest: "Megoldás megnövelt szívósságu és tisztítási hatásfoku öntöttvas tisztító szemcse előállítására Ni- és P-tartalmu hulladék felhasználásával" c. pályázata.

A pályázók hazai hulladékból olyan öntöttvas-tisztító szemcse újszerű előállítását ismertetik, ami eléri a jelenleg külföldről vásárolt szemcse tulajdonságait. A hazai gyártás megvalósítása jelentős importmegtakarítást eredményezhet.

Marton Gyula, Veszprém és Somody Imre, Szombathely: "Javaslat a nádhulladék vegyipari hasznosítására" c. pályázata.

A szerzők a Kis-Balaton rekonstrukciója után termelődő és onnan eltávolítandó, de építőipari célra alkalmatlan nád felhasználására dolgoztak ki javaslatot, melynek során részben furfurol és ecetsavgyártást, részben energetikai hasznosítást irányoznak elő.

A VEAB harmadik díját az alábbi pályázók ill. pályaművek nyerték el:

Az agrártudományi szakbizottságnál:

Kósa Lajos, Mosonmagyaróvár, Schusztter Tibor, Herceghalom és Zágoni György, Gödöllő: "A juhhus termelés fejlesztésének lehetőségei a VEAB területén" c. pályázata.

Pályázók kutatásaik alapján olyan abraktakarékos hizlalási technológiát dolgoztak ki, mellyel a takarmányozási költség a korábbinál alacsonyabb, a hizóbárányokban e mellett a faggyu mennyisége is csökkenthető, a piaci kívánalmaknak megfelelően.

A biológiai szakbizottságnál:

Gál Tibor, Gál Tiborné és Kiss Sándorné, Zalaegerszeg: "Környezetkimélő növényvédelmi technológiák alkalmazhatósági vizsgálata virágzó állományokban". c. pályamunkája.

A szerzők tíz növényvédőszerrel végzett laboratóriumi és szabadföldi kísérletek alapján meggyőző adatokat szolgáltatottak arra, hogy a méhkimélő növényvédelmi technológia milyen anyagok tiltását indokolja, illetve, hogy miképpen növelhető az alkalmazható szerek választéka. Javasolataikat egyes területeken kedvező eredménnyel már hasznosították is.

Tamásné, Dvihaljy Zsuzsa, Budapest: "Oxigéntermelés, természetes tisztulás a Duna szigetközi szakaszán" c. pályázata.

A szerző évekre kiterjedő terepmérések és laboratóriumi vizsgálatok alapján kimutatta, hogy a Duna öntisztuló képességéhez nagyban hozzájárulnak a mellékágak. Az eredmények arra utalnak, hogy ez a jótékony hatás kiiktatódná, ha egy vízlépcső megépítésével a mellékágak helyett tározó létesülne, s ez rontaná a Budapest feletti dunavíz ma természet által megteremtett tisztaságát.

Az erdészeti szakbizottságnál:

Déry József, Sopron: "A szalagfűrész rönkfeldolgozás előnyei- nek érvényesítése a szelvényárugyártás technológiájában a VEAB területén". c. pályamunkája.

A pályázó a szalagfűrész szerszámozásának egyes kérdéseivel foglalkozik. Összehasonlító tanulmányok alapján javaslatokat dolgoz ki a fűrészlapok kiválasztására és olyan célszerű változtatásokra, melyek jobb szerszámgyártást eredményeznének.

Szabadhegyi Győző, Sopron: "Fahulladék hasznosítása magas műszaki követelményeket és felületi minőséget biztosító, összetett falemezipari szerkezetekben a VEAB területén" c. pályamunkája.

Pályázó másodlagos nyersanyaghasznosításra, nevezetesen faipari hulladéknak furnér-forgácslap szerkezetekbe középrészsként történő bedolgozására tesz javaslatot. Az értékelő elemzés és a következtetések nagyszámú kísérletsorozat eredményeire épülnek.

A jogtudományi szakbizottságnál:

Módos József, Szombathely: "A büntető eljárás mellőzésének speciális szabályai eljárási jogunkban" c. munkája.

A tanulmány a bűnüldözésben és büntetőjogi felelősség-érvényesítésben az új BTK büntetési és intézkedési rendszerének figyelembevétele mellett is további eljárási racionalizálást sürget, a hatályos joghoz kapcsolódó szemlélet-változásra ösztönöz.

Az orvostudományi szakbizottságnál:

Kozma Zsuzsanna, Veszprém: "A gyermekkori kancsalság gyakorisága Veszprém megyében" c. pályázata.

A pályamű több mint 8 és félezer szemészeti kezelésben részesült gyermek adatainak feldolgozásával képet formál a kancsalság családi, azaz örökletes előfordulásáról, és hangsúlyozza a veszélyeztetett esetek korai felkutatásának szükségességét, minthogy a korai felismerés a gyógyíthatóság szempontjából előnyös.

A számítástechnikai és rendszerelméleti szakbizottságnál:

Szomora Rudolf, Győr: "Az építőipari vállalatok gazdálkodási színvonalának javítása adatmodellezés, adatbázis-technika alkalmazásával" c. pályázata.

A munka bemutatja a jelenlegi, mágnesszalagra orientált törzs-adattáras számítógépes feldolgozás hátrányait, helyette az adatbázis-technika alkalmazását javasolja, és ismerteti annak rendszertervezési módszerét.

Bárdossy András és Bogárdi István, Budapest: "Mérőhálózat tervezés geostatisztika és többcélu döntéselemzés alkalmazásával" c. pályázata.

A pályázók eljárást mutatnak be, mellyel a földfelszín alatti természeti erőforrások felkutatásához költség-hatékony észlelő hálózat alakítható ki.

Delzsényi Miklós, Chován Tibor, Szabó Domokos, Kovács Imre, Veszprém: "Kis és közepes méretű hazai számítástechnikai eszközök hardware és software fejlesztése hatékonyságuk érdekében a VEAB területén" c. pályázata.

A szerzők az ODRA 1204 számítógép és MOM 3200 típusu floppy disk mikroprocesszor által vezérelt együttes működését dolgozták ki, és ehhez a megfelelő programokat is elkészítették.

A társadalomtudományi szakbizottságnál:

Barták Péter, Veszprém: "Az iskolai könyvtárak lehetőségei és feladatai az általános iskolai nevelés-oktatás céljainak megvalósításában" c. pályázata.

A szerző, elemelve az általános iskolai könyvtárak jelenlegi helyzetét, modellt mutat az iskolai könyvtárak modern, a korszerű oktatást szolgáló forrásközponttá történő kialakítására, és az oktató-nevelő munkában való hasznosítására.

Berki Tibor, Veszprém: "Veszteségforrás-feltárás a Veszprém megyei Idegenforgalmi Hivatalnál komplex vállalatmegismerési tesztrendszer felhasználásával" c. pályázata.

A pályázó részletesen elemzi a hivatal gazdaságosságának mutatóit, a veszteségforrásokat valamint azon környezeti tényezőket, melyek a gazdálkodást befolyásolják, és feladatsorrendet javasol a tevékenység eredményesebbé tételére.

Osztott harmadik díjban részesült:

A műszaki szakbizottság területén:

Varga Sándor, Escher József és Floch Tamás, Székesfehérvár: "Számítógépes vállalatvezetési információs rendszer a közhasznú közúti közlekedésben a VEAB érdekeltségi területén" c. pályázata.

A szerzők a Volán 14. sz. Vállalat irányítási, szervezeti és

technikai lehetőségeit vizsgálva javaslatot tesznek egy központi adatbázisra szervezett komplex vezetői információs rendszer kialakítására, mely az operatív irányítás és a távlati tervezés összhangját biztosítja.

Hédai Lajos, Tatabánya: "Karbontartalmu és oxidos hulladék-anyagok feldolgozása plazmatechnológiával" c. pályázata.

A pályázó keményfémek és Alnico-mágnesek darabolása során keletkező hulladék feldolgozására dolgozott ki eljárást, melynek során magas hevítéssel a fémoxidok és karbidok szinfémmé redukálhatók.

A VEAB és a régióba tartozó megyék közös pályázatán az alábbi munkák nyertek díjat:

A VEAB és a Fejér megyei Tanács első díját nyerte el:

Demeter Zsófia, Gelecsér József és Lukács László, Székesfehérvár: "A székesfehérvári Palotai külváros /Rácváros/ településtörténete" c. pályázata.

A szerzők az eddig publikált adatok és új kutatási eredmények felhasználásával szintézist alkottak a város egyik régi külvárosának multjáról, mind építészeti, mind gazdasági és társadalmi szerkezetének sajátosságait illetően.

A VEAB és a Veszprém megyei Tanács második díját nyerte el:

Németh István, Mezőlak: "A közoktatás és közművelődés egységesítésére irányuló törekvések Mezőlak községben" c. pályázata.

A munka a megye közművelődési helyzetének elemzésével függ össze. Leírja, hogy Mezőlak községben milyen feltételek között hoztak létre komplex művelődési intézményt, és ezzel jó tájékoztatást ad művelődési központok létrehozása ügyében felelős irányító szervek számára.

A VEAB és a Fejér megyei Tanács harmadik díját nyerte el:

Lukács László, Székesfehérvár: "A mezőföldi tanyák településtörténete" c. pályázata.

A munka első ízben foglalja össze a Mezőföldön a 19. század végétől kialakult lakó és üzemhelyet egyesítő tanyák települési és gazdasági struktúráját, felhasználva a földrajzi, történeti és néprajzi elemzés lehetőségeit.

Zimmermann József, Székesfehérvár: "Fejér megye alsófoku központ szerepkörű településeinek fejlődése 1970-1980 között, különös tekintettel a településhálózat fejlesztési koncepció által rögzített követelményekre és ellátási funkciókra" c. pályázata.

A pályázó az elmúlt 10 évben bekövetkezett fejlődést foglalja össze, és elemzi az alsófoku központok szerepkörének megváltozásában jelentkező pozitív és negatív tendenciákat.

A VEAB és a Komárom megyei Tanács harmadik díját nyerte el:

Fürészné, Molnár Anikó, Tatabánya: "Munkásmozgalom a tokodi üvegyárban a gazdasági világválság idején" c. munkája.

A pályamű a Komárom megyei munkásmozgalom eddig még fel nem tárt részével foglalkozik, leírja az üvegyár fejlődéstörténetét, az üvegyári munkások élet- és munkakörülményeit, valamint a helyi szakszervezeti mozgalom kialakulását és a kommunisták tevékenységét 1929-33 között.

Fürészné, Molnár Anikó, Tatabánya: "A tatabányai munkásmozgalom az 1929-1933-as gazdasági válság idején" c. munkája.

Munkájában a pályázó a tatabányai bányamunkásság szervezettségének problémáival, a munkásmozgalomnak az 1929-33-as évekbeni helyzetével foglalkozik, utalva a korabeli világgazdasági válság sajátos viszonyaival való összefüggésekre is.

A VEAB és a Zala megyei Tanács harmadik díját nyerte el:

Rechnitzer János, Pécs: "A gazdasági szerkezet és a területi-termelési kapcsolatok Zala megyében" c. szabadonválasztott témában beküldött pályázata.

A szerző tanulmányában kísérletet tesz a területi ágazati kapcsolatok bemutatására, és javaslatot tesz a területi tervezés módszertanának fejlesztésére.

A beérkezett 59 tanulmány jelzi azt, hogy a pályázatok serkentő hatással vannak a régió tudományos életére, a 35 díj pedig azt mutatja, hogy az érdemi és kritikus elbírálás sok értékes munkát talált a pályázatok között. Azt reméljük, hogy a pályázók és szakbizottságaink sem tekintik ezzel lezártnak a tanulmányok sorsát, hanem ahol a munka jellege olyan lépéseket tesznek az eredmények, módszerek, javaslatok gyakorlati megvalósítására, ill. minden esetben a tanulmányok szélesebb körű ismertetésére, publikálására is.

Pályázati rendszerünk kitűzött célját akkor éri el igazán, ha a tanulmányokban testet öltött tudományos teljesítmény gazdasági vagy szellemi hatóerővé válik.

E helyről szeretném megköszönni a bírálók lelkiismeretes, nem egy esetben a bírálaton messze túlmenő értékelő, javaslattevő lektori véleményét, melyre a VEAB elsősorban alapozta döntéseit. A pályázók a lektori véleményeket - a név feltüntetése nélkül - megkapják, és bizonyos, hogy a további munkájukhoz jelentős segítséget nyújt.

Megköszönöm a munkahelyek segítségét is, mert az ott rendelkezésre álló feltételek nélkül a pályázatok többsége nem készülhetett volna el. Kérem, tekintsek úgy a jövőben is a VEAB pályázat-rendszerét, mint ami közös céljaink megvalósítását igyekszik szolgálni, és meggyőződésünk, hogy eredményesen szolgálja is.

Dijnyertes pályamunkák összefoglalói

AGRÁRTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

TAKARMÁNYTERMESZTÉSI MODELL A HUSTERMELÉS ENERGIA-IGÉNYÉNEK CSÖKKENTÉSÉRE, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A KUKORICATERMESZTÉS ENERGIAMODELLJÉRE

Neményi Miklós

Az állattenyésztés energiahordozó ráfordításának jelentős hányadát - 50-90 %-át - a takarmány energiatartalma teszi ki. A takarmányok - mindenek előtt az abraktakarmányok - termesztésének energiaszükségletét növelve az állattenyésztés energiatranszformációját is jelentősen javíthatjuk.

Olyan takarmánytermesztési modell felállítása volt a tanulmány célja, amely "alkalmazkodik" az állattenyésztéshez, és lehetőséget ad a döntések - mindenekelőtt a termelési folyamatok közbeniek - megalkotására úgy, hogy a vállalati tevékenység energetikailag optimalizálható legyen. Olyan modell felállítását kíséreltem meg, amely a termelőüzemek konkrét, gyakorlati munkájában felhasználható.

Az Az energiaszükséglet vizsgálatahoz eddig használt energiaráta ill. energiaráta függvény mellett bevezettem az energiakülönbség függvényt. A két függvény /vagy mutatószám, ha nincs lehetőség a függvényeket felírni/ együttes alkalmazásra ad lehetőséget az energiatranszformáció hatásfokának értékeléséhez ill. optimalizálásához.

A modell számítógépes feldolgozásához nem szükséges nagy számítógép kapacitás. 1000-2000 lépésig programozható számítógépekkel már általában elvégezhető az eljárás.

A modell termelőüzemi szintű kipróbálása a Kisbéri Állami Gazdaságban elkezdődött.

A tanulmány kapcsolódik a TCP 17, a "Mezőgazdaság racionális energiaszükséglete" című MÉM kutatási főirány célkitűzéseéhez.

- Szinthatás:

A padozattól figyelembe véve szintenként az átlagtömeg csökken 26 622 db állat átlagában:

I. szint	1 460 g
II. szint	1 420 g
III. szint	1 386 g
IV. szint	1 382 g

- A ketrektér légcseréjét befolyásolja az oldalfalak kiképzése, amely kihatással van a tömeggyarapodásra.

- A ketreces tartásnál a többlethőt, CO₂ eltávolítását segítő ventilátorok kedvezően befolyásolják a tömeggyarapodást.

- A broilerház tetőterének és a beáramló levegőnek vízzel hűtése 3,4 °C-kal csökkentette a légtér hőmérsékletét.

- Helytelen szellőztetés miatt csökken a nevelő relativ páratartalma. /Mértünk 13,9-szeres tulszellőztetést is./

- A takarmány megvilágítása szorosan összefügg a takarmány felvétellel, tömeggyarapodással.

- Az ivóvíz ellátását befolyásolja:

Az itatóedény és a szelepemelő nyelv színe /kedvező: piros-sárga/
Az itatók elhelyezése, a vízfelület nagysága.

- A lábdeformáció csökkenthető: mélyalom előneveléssel /3 hét/, a ketrecfenékrácsra 8-10 napos korig papíralátét elhelyezésével.

- A lábdeformált állatoknál a hizálás végére a Ca és Mg jobban csökken. Csökken a Ca: P arány is.

- Toltúszőgyulladás mélyalmon 3 %, ketrecben 19,2 % volt.

- Mechanikai sérülés ketrecben nagyobb 5,6 %-kal.

- Végtermék átadásakor a szállítójármű várakozási ideje miatt /nyáron/ óránkénti tömegcsökkenés 5 g.

Vizsgálatok eredményének hatására megvalósult:

1. A KHN-4 berendezés ketrec hátfalát rácsra cserélték ki.
2. Itatócsészék pirosak, szelepemelő nyelv sárga.
3. Elkészült a berendezés üzemeltetéséhez a technológiai utasítás és javaslatok a biológiai tényezők alkalmazására.

Részben megvalósult:

- Napocsibák keltetőből gyors, megfelelő szállítása, minőségi átvétele;
- Az épületben keverőventilátorok beszerelése, üzemeltetése;
- Relativ páratartalom növelése /gépi uton/;
- Végtermék kiméletes kitelepítése.

További javaslatok:

1. Ketrektér átszellőztetésének javítása /RÁBA-MMG - broilernevelő üzemének/;
2. Az energiatakarékos szellőztetés /broilernevelő üzemben/;
3. A takarmányfelvétel javítására a homlokrács alsó felén lévő lemez rácsra cserélése /árnyékoló hatás megszüntetésére/ /RÁBA-MMG/.

A JUHHUSTERMELÉS FEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI A
VEAB TERÜLETÉN

Kósa Lajos - Schusztar Tibor - Zágony György

Az állattenyésztési exportérték mintegy 16 %-át kitevő élő- és vágottjuh minőségét és előállítási költségét erősen befolyásolja az alkalmazott hizlalási technológia.

A tanulmányukban a szerzők a korábban alkalmazott mélyalmos, monodiétás /kizárólag abrakos/ hizlalás helyett mélyalmos, abraktakarékos hizlalási technológiát dolgoztak ki. Ezzel a technológiával 1 kg élőtömeggyarapodáshoz kb. 1,5 kg-mal kevesebb táp szükséges. Így a hizlalás takarmányozási költsége lényegesen csökken. A hasúri faggyu, vesefaggyu és a szubkutánfaggyu mennyisége a piaci kívánalmaknak megfelelően lényegesen kevesebb.

A kétszintes ketreces bárányhizlalási technológia világviszonylatban is a legújabb és legintenzívebb technológiának fogható fel.

- A napi súlygyarapodás 25-40 g-mal nagyobb.
- Az 1 kg súlygyarapodásra felhasznált takarmány 0,5 kg-mal kevesebb, mint mélyalmon.
- A vágási % 4 %-al javul.
- A bárányok külleme, megjelenése sokkal jobb, mint a mélyalmon hizlaltaké.

A mélyalmos, abraktakarékos hizlalási technológiát a devecseri "Virágzó" MgTSz-ben alakítottuk ki. Alkalmazható háztáji gazdaságokban, kis- és nagylétszámmal rendelkező juhászatokban.

A kétszintes ketreces bárányhizlalási technológiát a "Badacsony" MgTSz zalahalápi telepén próbáltuk ki, ahol jelenleg is üzemel.

Ezt a technológiát kizárólag a nagy állatlétszámú üzemek, társulások, rendszerek, agráripari egyesülések részére ajánljuk.

BIOLÓGIAI SZAKBIZOTTSÁG

A CYCLOPS VICINUS RAGADOZÁSÁNAK HATÁSA A BALATONI ZOOPLANKTON
MENNYISÉGÉRE

P. Zánkai Nóra

1. A Balatonban a hidegvízi időszakban domináns *Cyclops vicinus* kifejlett példányainak ragadozását és táplálékszelektivitását vizsgálták ősztől nyárig "fél"-kísérletes körülmények között.

2. A *C. vicinus* minden kísérlet alkalmával fogyasztott zooplankton, átlagosan 7,4 állatot, az összkínálat 3 %-át naponta. A petés nőstények közel háromszor annyit ettek, mint a nem petések. A ragadozás mértéke lineárisan növekedett 250 ind/500 ml zsákmánysűrűségig $r^2 = +0,91$.

3. Az Ivlev féle szelekciós index átlagosan negatív volt a kerekeshéjúakra vonatkozóan, a petés nőstények a naupliusok, a hímek a copepoditok irányában mutattak gyengén pozitív szelekciót. A Balatonban leggyakoribb kerekeshéjú, a *Keratella cochlearis*-ra vonatkozóan a szelekció mindig negatív volt.

4. Kerekeshéjúkból naponta átlagosan 6 példányt /3 %/ fogyasztott egy *Cyclops*, tavasszal 14, ősszel és télen 1,4-1,2 egyed. A petés nőstények átlagosan kétszer annyit ettek, mint a másik két csoport tagjai.

5. A nauplius fogyasztás átlagosan 1,3 ind/Cy/nap volt /4,4 %/. Legtöbbet, átlagosan napi 2 naupliust a petés nőstények zsákmányoltak, míg a hímek és nőstények fogyasztása nem érte el a napi 1 egyedet.

6. A *Cyclops*-ok nem mindig nyelték le egyben az I-III. stádiumú copepoditokat. A nőstény csoportok a minták 39-42 %-ában nem ettek e táplálékból.

7. Egy *Cyclops* által naponta elfogyasztott ráklárva + kerekeshéjú biomassza száraz súlya átlagosan 2,4 ug, ennek 35 %-át Rotatoria-k, 32 %-át naupliusok alkotják. Legtöbb táplálékot, súlya 37 %-át tavasszal eszi meg a ragadozó.

8. Balatoni körülmények között a *C. vicinus* mindenevő, növényi és állati táplálékot egyaránt fogyaszt.

9. A kis zooplankton 4-5 %-át fogyasztja el Tihanynál a *C. vicinus* naponta, tavasszal a ragadozás mértéke 18 %-ot is elérhet.

10. A *C. vicinus* ragadozásának hatására tavaszra jelentősen megritkul a kis zooplankton, azonban márc.-ban a gyors szaporodás miatt e veszteség kipótlódik.

A gyakorlat által figyelembe vehető eredmények

1. A *Cyclops vicinus*, mely az év jelentős részében /nov.-ápr./ a Balaton nyílt vizének egyetlen gerinctelen ragadozója, nem csökken-ti a természetes haltáplálék mennyiségét, mivel:

- a/ késő ősszel és télen, mikor ragadozásának hatása mérhetően megrit-kitja a kistestű zooplankton, a halak alig táplálkoznak;
- b/ nyáron /máj.-okt./, mikor a tó nyílt vizét lassan uszó, a halak által szívesen fogyasztott ágascsapu rákok uralják, anabiózisba kerül és így nem fogyasztja a Cladocera populáció fiatal példá-nyait;
- c/ főleg kistestű nauplius lárvákat és kerekesszerveket fogyaszt, és nem támadja meg a halak által kedvelt nagytestű zooplankton tago-kat.

2. A *Cyclops vicinus* kifejlett példányai nagytestűek, a nyílt vízben ősztől késő tavaszig a fiatal halak fontos táplálékát képezik.

3. Hidegvizi időszakban a *C. vicinus* az *Eudiaptomus gracilis* mellett a nyílt víz egyetlen alga és detritusz fogyasztója.

4. Populációja jelenleg a Balatonban növekvőben van, trifitás-emelkedést indikáló szervezet.

A CUKORRÉPA ÉS GYOMNÖVÉNYZETE KÖZÖTTI KOMPETÍCIÓ

Pozsgai Jenő

A cukorrépa és gyomnövényzete közötti kompetíciót tanulmányoztuk növekedés-analizissal, hogy újabb adatokat szolgáltatassunk a kompetí-ció okozta termésveszteség biológiai hátterének tisztázásához, a kulturnövény számára történő "előny" biztosítása képességének fokozásá-hoz.

A diploid és tetraploid cukorrépa fajta növekedési jellemzői kö-zötti különbségek a kompetitív képesség közötti lehetséges különbség-re is utalnak.

Adott ökológiai környezetben fejlődő gyommentes cukorrépa növekedési jellemzőihez viszonyítva a gyomnövényekkel mindvégig interspecifikus kompetícióban lévő cukorrépa növekedés indexeik, a főbb eredmények a következők:

- A cukorrépa és gyomnövényzete közötti kompetíció hatására a répa levélterület indexe csökken, s csökken a LAI növekedési üteme is. Az SLA értékek arra utalnak, hogy a gyomos cukorrépa levelei rövidebb ideig vesznek részt a fotoszintézisben.
- A kompetíció hatására a répa fejlődése nem a gyommentes cukorrépaéhoz hasonló ütemben tart a gazdasági hasznot hozó "gyökerelesség" felé /allometrikus állandója kisebb/.
- A gyomos cukorrépa entrópiája a betakarítás időpontjában magasabb volt, mint a gyommentesé, ez is biológiai háttere lehet a kompetíció okozta termésveszteségnek.
- A kompetíció hatására a növekedési jellemzők közötti összefüggések szorossága, illetve előjele is változott, csakugy, mint a levelek klorofill-tartalma és a növekedés-analízis indexek közötti összefüggés.
- A kompetíció hatására a répatest beltartalmi mutatói lényegesen nem változtak.

Munkánk során a cukorrépa-gyom kompetíció biológiai hátterének ilyen jellegű vizsgálatával nem találkoztunk, ezért adatainkat irodalmi adatokkal összevetni nem tudtuk.

KÖRNYEZETKIMÉLŐ NÖVÉNYVÉDELMI TECHNOLÓGIÁK ALKALMAZHATÓSÁGI VIZSGÁLATA VIRÁGZÓ ÁLLOMÁNYOKBAN

Gál Tibor - Gál Tiborné - Kiss Sándorné

A vizsgálat a környezetvédelmi szempontból rendkívül jelentős, hazánkban a MFM NAK Előrejelzési Osztálya által kidolgozott, ún. "méhkímélő technológia" alkalmazása során - elsősorban Zala megyében - felmerülő problémákkal foglalkozik, javaslatot téve egyes készítmények alkalmazási területének kiterjesztésére, illetve felhasználásának korlátozására. A szerzők különböző laboratóriumi, "fél-laboratóriumi" és szabadföldi /üzemi/ vizsgálatok segítségével tanulmányozták az egyes inszekticidek méhekre gyakorolt kontakt-maradék hatását, és a perspektivikusnak ítélt készítmények kártevők elleni biológiai hatékonyságát.

A kérdés tanulmányozását a virágzó, illetve a virágzó gyomokkal fertőzött kulturák veszélymentes növényvédelmének biztosítása tette indokolttá.

Ismeretes, hogy a virágzás időszakában végzett kezelések esetében fokozott mértékben jelentkeznek a peszticidek nemkívánatos mellékhatásai, amikor az elpusztítandó kártevők mellett a hasznos élő szervezetek, így a mézelő méhek is károsodhatnak.

A Rovlinka 50 WP virágzó állományban történő felhasználásának engedélyezése utáni években, különösen Zala megyében jelentős méhpusztulás következett be, amely a méhperek számát, ill. az Állami Biztosítóhoz beérkezett kártérítési igények nagyságát ugrásszerűen megnövelte. /1975-ben 250 mK, 1977-ben 745 mK, 1978-ban 800 mK, 1979-ben 2500 mK./

Az ismételt vizsgálatok már kellő alapot szolgáltatottak a készítmény engedélyokiratának módosítására. /A 46.269/1981. sz. engedélyokirat a Rovlinka 50 WP alkalmazását virágzásban lévő kulturnövényen, illetve olyan területen, ahol virágzó gyomnövények találhatók - a szerzők javaslatára - megtiltja./

A dolgozatban szereplő egyéb készítményekkel /Zolone 30 WP, /35 EC/, Torak 48 EC, Thiodan 35 EC stb./ kapcsolatos vizsgálatok pedig hozzájárultak a "méhkimélő technológiá"-val alkalmazható szerek választékának növeléséhez. A szerzők javaslatára a termelőüzemek 1981-ben a Zolone 30 WP-t az őszi káposztarepce és lucerna mellett - a méhek veszélyeztetése nélkül - már eredményesen alkalmazták a vöröshere és mustár kultúrákban is, és a kedvező eredmények alapján az illetékes főosztálynak javasolták a készítmény fenti kultúrákban történő alkalmazását is engedélyezni.

OXIGÉNTERMELÉS, TERMÉSZETES TISZTULÁS A DUNA SZIGETKÖZI SZAKASZÁN

Tamásiné Dvihally Zsuzsa

A pályázat célja az, hogy a szigetközi Duna-szakasz példáján rámutasson a folyók egyik nagy jelentőségű, eddig kellően figyelembe nem vett értékére: arra, hogy a bejutott szennyezéseket viszonylag rövid idő alatt elemészteni, hatástalanítani képesek. Ezt az értéket természetes tisztulásnak, öntisztulóképességnek nevezik.

Az országhatár felett a Duna egy ágban folyik; a határon belépő Duna-vízben kevés az algák által termelt oxigén és az oxigén fogyasztó folyamatok /légzés és a szerves anyagok oxidációja/ ezt rendszert felül is mulják. A szigetközi mellékág-rendszer lassu áramlású vizében azonban intenzív élő anyagforgalom alakul ki, mind a légzés, mind a lebontási folyamatok tekintetében. Az a tény jelentősen befolyásolja a mellékágak alatti Duna-szakasz oxigénforgalmát és természetes tisztulását. A mellékágak visszatorkolása után a főágban már több a biokémiai uton termelt oxigén, mint az országhatáron belépő Duna vízében és megnő a termelésnek a fogyasztáshoz viszonyított aránya is; mindezek következtében javul a víz öntisztulóképessége.

A pályázat két szigetközi mellékágrendszer /doborgazszigeti és cikolaszigeti/vízének három éven át folytatott rendszeres kémiai vizsgálata alapján /részben szlovák kollégákkal egyeztetett munkával/ mutatja ki a mellékágrendszerek vízminőség- és különösen öntisztulóképesség-javító hatását. Ennek eredménye az, hogy - noha az ország-

határon belépő víz szennyezettsége évről-évre 5-8 %-al növekszik - Budapest felett /Göd térségében/ már nem volt számottevő vízminőség-változás az elmúlt 20 év alatt.

A tervezett Bős-nagymarosi vízerőmű felépítése után a mellék-ágak kiiktatódnak a Duna vízforgalmából; ezzel a víz öntisztulóképessége jelentős mértékben romlik.

A pályázat felhasználói: vízügyi hatóságok, vízminőségi felügyelet, egészségügyi szervek.

ERDÉSZETI SZAKBIZOTTSÁG

NEMESITETT ERDEIFENYŐ MAGTERMÉS HOZAMNÖVELÉSE ÜLTETVÉNYEK BEN

Fodor Sándor - Mátyás Csaba

A szerzők a hazai nemesített erdeifenyőmag igények mielőbbi ki-elégítése érdekében a terméskezdemények mennyiségének fokozását és termésvédelmi eljárás kidolgozását tűzték ki célul. Kutatómunkájuk során megállapították, hogy:

- a/ az ág-, hajtás- és rügykárosító rovarok tevékenysége nyomán csökken az oltványok termőfelülete;
- b/ a nővirágok megjelenésétől a tobozok begyűjtéséig tartó két év alatti kb. 50 %-os termésfogyás rovarkártétel miatt következik be.

14 rovarfaj kártételét észlelték. A legfontosabbak /Rhyacionia buoliana, Petrova resinella, Dioryctria abietella, Pissodes validirostris/ hazai életmódját feltárták, más rovarok esetében /Polydrosus sp., Magdalis frontalis, Dioryctria mutata/ a /hazai/ irodalomban nem közölt sajátosságokra figyeltek fel. A károsító rovarok életmódjának ismeretén alapuló vegyszeres védekezési technológiát dolgoztak ki a termésfokozás érdekében.

A technológia alkalmazása a nővirágot hozó hajtások számánál mintegy 20 %-os növekedést és 95 %-ot meghaladó termésmegmaradást eredményezett.

A virágzás bioregulátoros befolyásolására irányuló kísérletek, egy NDK licenc sikeres adaptálása nyomán további 45 %-os termésfokozást értek el. A komplex termésfokozás együttes hatására a begyűjtött termés mennyisége /a kontrollhoz viszonyítva/ két és félszeresre növekedett.

A tobozgyűjtés racionalizálása céljából szedőadaptert alakítottak ki, melynek alkalmazása 50 %-kal növelte a gyűjtés termelékenységét. Újszerű toboztároló szint alakítottak ki, melyben a pergetés gépesített, s ezzel a magtermesztés folyamatának gépesítését teljesítették.

A kutatómunka eredményeként a nemesített erdeifenyőmag ellátás 30 %-ról gyakorlatilag 100 %-ra javítható.

A pályázatban ismertetett, jórészt még publikálatlan eredmények nemcsak országos, hanem közép-európai viszonylatban is újak.

Hasznosító üzemek

A VEAB területén: a Dunántul erdeifenyőmag ellátását szolgáló ültetvénytőmb a Nyugatmagyarországi Fagazdasági Kombinát kezelésében Acsád községhatárában található, összterülete mintegy 60 ha. Jelenleg elsősorban a genetikailag értékesebb "Cikota-2" és a "Pornói" fajtajelölt termésfokozását végzik üzemi módszerekkel.

Országosan: az eljárást az ország többi magtermesztő ültetvényében is bevezetésre ajánljuk, elsősorban a nagyterületű albertirsai /Nagykunsági EFAG/, valamint a hatvani /Mátrai EFAG/ és átotthalmi /DEFAG/ ültetvénytőmbben.

Az országos erdeifenyő magellátást biztosító magtermesztő ültetvények területe és várható hozamai
/minimum-értékek/

Fajta vagy fajtajelölt	Ültet- vény terület /ha/	Ültetvény helye	Ültetvény kora /1982/	Maghozam /kg/		
				1982	1986	1990
Cikota-1	27	Acsád	14	430	485	350
	6	Hatvan	9	35	85	110
Kirái	1	Hatvan	14	15	20	15
Mátrai	3	"	8	10	40	55
Aiföldi	13	Albertirsa	8	55	225	325
Ásotthalmi	4	Ásotthalom	6		35	65
Cikota-2	10	Acsád	14	160	180	130
Pornói	11	"	12	140	200	175
Együtt:				845	1270	1225
Országos magigény:				1300	1300	1300

A NEMESÍTETT AKÁCFAJTÁK VEGETATÍV SZAPORÍTÁSA MÓDSZERÉNEK
ÜZEMI ALKALMAZÁSA

Hallupáné dr. Grósz Zsuzsa - Olaszi István

A vegetatív szaporítás bevezetése és az üzemi viszonyokhoz alkalmazott továbbfejlesztés része a mintegy három évtizede folyó akác-nemesítési munka gyakorlati alkalmazásának, amelyet dr. Keresztesi Béla akadémikus, intézeti főigazgató irányítása alatt végeznek az ERTI-ben.

A magplatásuk ezideig nem oldották meg a nemesített szaporítóanyag-termesztés gondját. Másfél évtizedes kutatómunka eredményeként kikísérletezték a gyökérről történő csemetetermesztés technológiáját. A módszer gyakorlati bevezetését és az üzemi viszonyokra történő tökéletesítését a pályázók a Kisalföldi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság szakembereivel, szakmunkásaival, fizikai dolgozóival és a kutatási asszisztensek közreműködésével végezték el, és erről számolnak be a pályázatban.

1. Az adaptálás során tökéletesítették az üzemi technológiát a következőkben:

- Először alkalmazták a Ráth /Ausztia/ fenyőiskolázógépet nagy mennyiségű gyökérdugványozásra és vetésre,
- Dugványvágógép hiányában kiselejtezett gatterlapokból készítettek kézi vágókészüléket, mellyel csökkentették a fizikai erőkifejtést, és növelték a teljesítményt,
- Nemesített akác gyökérdugványozás és gyökérvetés előtt is eredményesen alkalmazták gyommentesítésre vegyszerezést,
- először végeztek Velpározott terület után vegetatív szaporítást,
- kidolgozták az üzemi viszonyoknak legjobban megfelelő és legolcsóbb dugványtermelési és tárolási módszert.

2. Két fajta, 3 féle csemete méretét 6-6 parcellában 1200 db csemete méretének és gyökérvetésére vonatkozó adatok vizsgálatával és értékelésével megismerték a különböző erdőültetési célokat és a továbbiszaporítást legjobban szolgáló csemete formát és nevelésének körülményeit.

3. A kapott ár kalkulációs adatok alapján meghatározták az 1 éves magági, az 1 éves gyökérről szaporított és a 2 éves helyben nevelt, valamint a 2 éves iskolázott csemete termelői árát a Csangotai csemetekertben.

4. Megismerték a KEFAG és működési körzetének várható nemesített akác csemete szükségletét. Ennek alapján vizsgálták a csemetekert jelenlegi teljesítőképességét, és a további fejlesztés lehetőségeit.

A módszert alkalmazni tudják a VEAB területén.

- Az Erdő és Fafeldolgozó Gazdaságok,
- A csemetetermesztéssel és akáctermesztéssel foglalkozó termelőszövetkezetek és állami gazdaságok.

A SZALAGFÜRÉSZES RÖNKFELDOLGOZÁS ELŐNYEINEK ÉRVÉNYESÍTÉSE A SZELVÉNYÁRUGYÁRTÁS TECHNOLÓGIÁJÁBAN A VEAB TERÜLETÉN

Déry József

A pályázat négy fejezetben 36 oldalon tárgyalja a szalagfűrész rönkfeldolgozást. A pályázat elsősorban nem technológiai lehetőségeket

taglal, hanem a rönkfeldolgozó szalagfűrészgépeken történő forgácsolás és az alkalmazott szerszámok összefüggését kutatja. Önálló méréseken alapuló összehasonlító elemzést közöl az importból beszerzett különféle típusú szerszámokról.

Új módszert jelöl meg a faanyagok élkoptató hatását feltáró munkában. E módszer alkalmazása sikeres és további kutatások, mérések elvégzését indokolja. A pályázat utolsó fejezete az alapanyagellátásról, munkaszervezésről, szerszámgazdálkodásról és a szerszámkarbantartásról közöl tapasztalatokat, és javaslatokat ad a célszerű változtatásokra.

A közölt eredményeket és javaslatokat minden olyan EFAG, vállalat, üzem hasznosíthatja, amely szalagfűrész rönkfeldolgozást folytat. Különösen a közepes és nagy feldolgozó kapacitású fűrészüzemek érdeklődésére tarthat számot.

FAHULLADÉK HASZNOSÍTÁSA MAGAS MŰSZAKI KÖVETELMÉNYEKET ÉS FELÜLETI MINŐSÉGET BIZTOSÍTÓ ÖSSZETETT FALEMEZIPARI SZERKEZETEKBE A VEAB TERÜLETÉN

Szabadhegyi Győző

A VEAB területén keletkező erdőgazdasági és faipari hulladék igen heterogén összetételű fafaj, méret, minőség tekintetében. Ez a tény megnehezíti magas értékű ipari hasznosítását. A furnér-forgácslap szerkezetbe középrészként szemben a legtöbb fagazdasági hulladék - költséges utánapritás nélkül is - bedolgozható, mivel a borító furnér kiegyenlíti a forgácsmag felületi egyenetlenségeit.

Az eljárással - részben hulladék bázison - a rétegelt falemezét megközelítő tulajdonsága, magas értékű faalapanyagipari termékek gyárthatók a butor-, építőipar, szállítás, csomagolás számára. Az utóbbi tény egyértelműen igazolja a hazai vegyes lombos hulladékkal végzett laboratóriumi vizsgálatok, és az üzemi gyártás során szerzett nemzetközi tapasztalatok. A gyártás hagyományos forgács- és rétegeltlemezipari gépekkel jelentősebb beruházás nélkül megvalósítható. A gyártósor kis kiegészítéssel alkalmas hagyományos rétegelt falemez termékek gyártására is.

A vonatkozó szakirodalom és kísérleteink alapján az alábbi főbb típusok figyelembevételét javasoljuk.

1. Színfurnér borítóréteggel készült laptípus színelt rétegelt falemez MSZ 08 0590 helyettesítésére. Alkalmazása elsősorban esztétikai követelményeket támasztó helyen javasolható. A butoripar, valamint rádió és televízió káva, hangdoboz gyártás mellett belsőépítészeti célra mint burkoló anyag jól használható.

2. Rétegtlemez típusu, műszaki furnér felhasználásával készült szerkezeti lap.
A hagyományos rétegt lemez /MSZ 49/ kiváltására alkalmas laptípus, amely 1-1, vagy 2-2 egymásra merőleges rostirányu műszaki furnér fedőrétegekkel készül.
Alkalmazása a rétegt falemezéhez hasonlóan igen sokrétű. A butor-épületasztalosipar mellett a szállítás, csomagolás, belsőépítészet, járműgyártás területén használható, de mint zsaluzó lemezt /zsaluhéj/, vakpadlót, külső és belső borítóanyagot üzemszerűen is alkalmazzák /Elcoboard Uniboard/ elsősorban Észak-Amerikában.
A széleskörű felhasználásának megfelelően egyaránt gyártják a hagyományos rétegt falemezekre jellemző vékony 6-10 mm-es a "technikai" rétegt lemezekre jellemző 12-16 mm-es lapvastagságokban.

JOGTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

A BÜNTETŐ ELJÁRÁS MELLŐZÉSÉNEK SPECIÁLIS SZABÁLYAI ELJÁRÁSI
JOGUNKBAN

Módos József

A tanulmány vázlatos áttekintést ad a jogintézmény hazai fejlődéséről a jogalkotás, a jogirodalom, valamint a joggyakorlat tükrében.

Vizsgálja az "officialitás" /a hivatalból folytatandó eljárás/ elvi tartalmának követelményeit, s ezen belül tartalmi összefüggésekben is elemzi a "legalitás" /a törvényesség/ és az "opportunitás" /a célszerűség/ eljárási elveinek a dialektikus viszonyát.

A tanulmány a bűnüldözésben és a büntetőjogi felelősségérvényesítésben az új Btk büntetési és intézkedési rendszerének figyelembevétele mellett is további eljárási racionalitást sürget, a hatályos joghoz kapcsolódó szemléletváltásra ösztönöz.

Meghatározza a vizsgált jogintézmény fogalmát és kiemeli, hogy a büntető eljárás mellőzése elméleti és gyakorlati értelmét csak az állami büntetőjogi igény követelményszerű érvényesítésével párhuzamosan és annak a szolgálatával érheti el. Hangsúlyozza, hogy a büntető eljárás mellőzése adott esetben a büntetőjogi felelősségrevonás célszerű korlátozását jelenti, azonban semmiképpen sem az eljárás alá vont kedvezőbb helyzetbe hozása érdekében, hanem csakis össztársadalmi érdekek által motiváltan. Nevezetesen a célszerűségi követelményeknek a gyakorlati érvényrejtetése, ebben a körben a hatályos jog szerint kialakított elvi rendszer helyes működtetése is olyan részkoztétel, amely segíti megvalósítani a bűnözés elleni küzdelem általános célját, és ebben elsődlegesen a megelőzést.

A tanulmány azt is célozza, hogy a bűnüldözéshez rendelkezésre álló állami szervezetrendszer személyi és tárgyi feltételeit a lehető legcélravezetőbben használják fel az egyes hatóságok, a felesleges terhelés kiiktatásával fokozódjék a bűnüldözés hatékonysága, a társadalmilag indokolt esetekben megvalósuljon a felelősségrevonás.

A tanulmányban foglaltakat az elméleti és a gyakorló büntetőjogász egyaránt hasznosíthatja munkájában, egyben további gondolkodásra és a téma körébe tartozó problémamegoldásra késztet.

A tanulmány szerkezeti felépítésével az alapkérdésekben és az összefüggések feltárásával eligazodást kíván nyújtani a bűnüldöző szervek és a büntetőjogi területen dolgozó bírák számára egyaránt.

KÉMIAI SZAKBIZOTTSÁG

HATÉKONY VIZKEZELŐ KÉSZÍTMÉNYEK KIALAKÍTÁSA ÉS HATÓANYAGAIK SZINTÉZISÉNEK LABORATÓRIUMI KIDOLGOZÁSA

Bélafi Lászlóné - Szabényi Noémi - Répási Ottó

Ismeretes, hogy az ipari vizek, ezeken belül különösen a hűtővizek felhasználása nem csekély mértékben a vízminőség romlásával és egyidejűleg a hasznosító berendezések különféle károsodásával jár együtt. Az ipari vizek felhasználása kapcsán fellépő károsodást a vízkészletek korlátozottságából adódó víz visszaforgatás tovább fokozza. Ismert végül az is, hogy a vízminőség romlását és a berendezések károsodását a vizek vegyszeres kezelése meggátolni és/vagy jelentősen korlátozni képes.

A szakirodalom feldolgozása, a vízkezelő vegyszerek kémiai és alkalmazástechnikai vizsgálata és a vegyszerek importjával kapcsolatos gazdasági kérdések elemzése alapján arra a megállapításra jutottunk, hogy a hatékonyság, az energiamegtakarítás és a környezetvédelem szem előtt tartásával - importkiváltás szempontjából - a legelőnyösebb vízkezelő segédanyag-komponensek - a vízkőképződés, a lerakódás és a korrózió meggátolására - a szerves foszforvegyületek: a különféle szerkezetű foszfonsavak. Gazdaságosan megvalósítható szintézisük reményében a lehetőségek közül a hazai vízkezelő segédanyag-készítmények kifejlesztésének bázisául, komponensekként

a hidroxí-etilidén-difoszfonsavat /HEdF/ és
a nitrilo-tri/metilén-foszfonsav/-at /NtMF/,

valamint sóikat választottuk ki.

A kiválasztott komponensek laboratóriumi előállítási kísérleteit követően ezek laboratóriumi technológiáját kidolgoztuk. A laboratóriumi technológia alkalmasságának igazolására, valamint a foszfónáttartalmú készítmények hatékonyságának üzemi igazolására a komponensek kísérleti üzemi gyártását is sikeresen elvégeztük. A foszfónát-komponensek reakcióelegyekben való jelenlétét, szerkezetük ellenőrzését és mennyiségük meghatározását erre a célra kialakított spektrometriás módszerekkel oldottuk meg.

Az előállított HEdF és NtMF felhasználásával, valamint további hatóanyagkomponensek adagolásával egyszerű és kombinált hatású vízkezelő segédanyag-készítmények recepturáját is kidolgoztuk. A készít-

mények hatásosságát laboratóriumi alkalmazástechnikai vizsgálatokkal ellenőriztük, és azokat a jelenleg hazánkban felhasználásra kerülő importált készítményekkel egyenértékűeknek találtuk.

A foszfonsavak és egyéb komponensek kombinációján alapuló, és az ismertekhez képest többfélehatást nyújtó egyes készítményeink receptúrája találmányi bejelentés tárgya. A kísérleti üzemi gyártásból származó készítmény üzemi kipróbálása jelenleg folyik egy hazai nagyvállalatnál. A kidolgozott vízkezelő segédanyagkomponensek és készítmények gyártásbavételének helye még nincs eldöntve, a gyártás bevezetésére még folyik a felkészülés. A gyártandó készítmények a hazai importált vízkezelővegyszer felhasználásnak közel felét helyettesíteni képesek.

ELJÁRÁS ÉS BERENDEZÉS KIDOLGOZÁSA AROMÁS AMINOK ETILEZÉSÉRE

Gyökhegyi László - Vértesi Ervin

Az intézetben 1973. óta előállított savanilid típusu növényvédőszer biológiai-hatástani vizsgálata egyértelműen bizonyította, hogy a 2,6 helyen szubsztituált aromás aminok felelősek a biológiai hatásért. Ezért tűztük célul ezen intermedierek olyan gyártástechnológiájának kidolgozását, amely a hazai körülmények között megvalósítható. Erről a kutató munkáról számoltunk be és röviden ismertetjük az elért eredményeket:

1. Integrális módon nyert kinetikai eredményeink alapján megállapítottuk, hogy az o-toluidin etilezése pszeudo elsőrendű-, míg az anilin etilezése konszekutív jellegű, de mindkét lépése pszeudo elsőrendű reakció. A vizsgált reakciók folyadékfázisban jelentős /30-50 %/ mértékű térfogatnövekedéssel mennek végbe.

1.1. Kísérletei eredményeink bizonyították, hogy az etilén o-toluidinben való oldódására a Henry törvény érvényes. Az o-toluidinben oldott etilén mennyiségének számítására összefüggést állítottunk fel.

1.2. A katalizátor koncentrációjának figyelembe vétele látszólagos másodrendű reakcióhoz vezetett.

1.3. Meghatároztuk a reakciók sebességi állandóinak számszerű értékét több hőmérsékleten. Ez módot nyújtott az akciókonstansok és az aktiválási energiák számítására. Jelentős mennyiségű melléktermék képződés miatt a további kísérleteket o-toluidin esetén 603 K-en, anilin esetén 588 K-en végeztük.

1.4. Meghatároztuk az o-toluidin etilezésénél 603 K-en, az anilin etilezésénél 588 K-en a nyomásnak, valamint a katalizátor koncentrációnak hatását az elsőrendű reakció sebességi állandójára.

1.5. A konzekutiv reakció közti termékének maximális mennyiségéhez tartozó reakcióidő számítására összefüggést állítottunk fel.

2. A méretnövelésnél eleve feladtuk a geometriai és a hőtani hasonlóság megtartását. A dinamikai hasonlóságot kvalitatíve megtartottuk. /A folyadékfázis áll, vagy kis sebességgel mozog és a gáz a diszperz fázis mindkét esetben/ Ebből következően az átméretezés alapja a kémiai hasonlóság volt. Ez alapján tudtuk meghatározni a reaktor/ok/ térfogatát.

3. A dinamikai hasonlóság kvalitatív azonosságból következően buborékoszlop-reaktort választottunk. Meghatároztuk a reaktor fő méreteit /folyadékkal töltött magasság, átmérő, gázelosztó konstrukciója, lyukszáma, lyukak mérete/. Az ipari mérettel megegyező méretű reaktorban áramlástan méréseket végeztünk, és egyúttal ellenőriztük a fő méretek helyességét. A kísérleteket levegő-víz eleggyel végeztük és bebizonyítottuk, hogy ennek befolyásoló anyagi tulajdonságai közel esnek az o-toluidin-etilén elegy üzemi paraméterekre érvényes mértékadó anyagi tulajdonságához.

4. A reaktor fő méreteinek meghatározásán túl nemcsak a folytonos etilező reaktor konstrukciójának alapjait, hanem egy folytonos etilező eljárás építő elemeit /gáz-, folyadék bevezetés, cirkuláció, hűtés, stb./ is kimunkáltuk. E néhány építő elemből az etilezés egész folyamatát levezettük. Az eljárásra és annak berendezéseire szabadalmi bejelentést tettünk.

KÉMIAILAG KÖTÖTT CARBOWAX 20M POLIMERREL MÓDOSÍTOTT GÁZ-KROMATOGRÁFIÁS TÖLTETEK ALKALMAZÁSA A PESZTICIDEK KÖRNYEZETVÉDELMI ANALITIKÁJÁBAN

Bolygó Elek

A pályázat minden eddig megjelent lényeges publikáció irodalmi feldolgozása alapján tartalmazza a speciális töltetkészítési eljárások lényegét, és a reprodukáláshoz szükséges laboratóriumi előállítások minden főbb mozzanatát. Az irodalmi alkalmazások áttekintése mellett, számos meggyőző, konkrét peszticid analitikai példán keresztül bemutatja a Carbowax 20M-el módosított töltetek, a hagyományos szilanizálással passzivált töltetekkel szembeni előnyös tulajdonságait; nagy felbontás, nagyobb elméleti tányérszám, nagy érzékenység, különösen passziv felület, speciális elválasztástechnikai problémák gyors analízise. A dolgozat néhány problémán keresztül, - a nehezen detektálható szintetikus piretroidok egymás melletti, gyors analízise viz, talaj és folyami iszap mintákból, szerkezetileg hasonló triazinok töltetes kolonnán való egymás melletti gyors meghatározása, a rozs-szul analízálható foszforsavészterek nagy érzékenységű vizsgálata - bemutatja az új típusú töltetek alkalmazhatóságát a különösen komplex

problémákat felvető, peszticideket tartalmazható környezeti minták vizsgálata érdekében. A pályázat az eredmények bemutatása mellett előremutatást ad más gázkromatográfiás analitikai területekre is, ahol labilis, enyhén poláris esetleg adszorpcióra hajlamos vegyületek analizésére van szükség.

A fenti töltetek alkalmazási lehetősége szinte korlátlan. A tölteteket közvetlenül alkalmazhatják a MÉM Növényvédelmi és Agrokémiail Hálózatának analitikai laboratóriumai; növényvédőszer kutatással és gyártással foglalkozó intézetek, gyárak; élelmiszer vizsgálatlall foglalkozó intézetek; gyógyszergyárak, kutató intézetek, egyetemek stb., majdnem minden, gázkromatográfiás műszeres technikát alkalmazó laboratórium.

MŰSZAKI SZAKBIZOTTSÁG

MEGOLDÁS' MEGNÖVELT SZIVÓSSÁGU ÉS TISZTÍTÁSI HATÁSFOKU ÖNTÖTTVAS TISZTÍTÓ SZEMCSE ELŐÁLLÍTÁSÁRA A NI ÉS P-TARTALMU HULLADÉK FELHASZNÁLÁSÁVAL

Kovács Dezső-Szalay Gyula-Vida László

A helyettesített szemcsék átlagos ára 24,60 Ft/kg, így az ebből fakadó megtakarítás

$24,60 - 20,20 = 4,40 \text{ Ft/kg} \times 3350000 \text{ kg} = 14.740.000 \text{ Ft}$

Az összes megtakarítás évenként tehát

14.740.000 Ft

4.006.600 Ft

18.746.600 Ft

Felmérésünk szerint az ország öntődéinek, kovácsoló és sajtoló üzemeinek és az egyéb szemcsefelhasználó területeknek az igénye jelenleg meghaladja a jelenleg gyártható 3350 to/év szemcse mennyiséget.

Mivel azonban a KÖSZIG tapolcai gyárában az új bazaltgyapot gyártó sor közeljövőben történő belépésével további nagy-mennyiségű hulladék vasötvözetet képződik, a vele gyártható szemcse mennyisége és a megtakarítás is jelentősen megnövelhető.

A leírt szemcsegyártási módszer lényege az, hogy olvasztáskor a fémek betétbe nikkelt és foszfort, előnyösen ezeket tartalmazó hulladék vasötvözetet adagolunk. A nyers öntöttvas szemcsét alkalmas módon hőkezeljük, miáltal elérjük, hogy a szemcse anyaga szivós ferritből és ebbe ágyazódott kemény szövetelemekből áll.

Ezáltal úgy egyesíthetők a nyers öntöttvas és a temporált öntöttvas szemcse előnyös tulajdonságai, hogy a hátrányosak elmaradnak, s a szemcse alkalmas a drágább import acélszemcse, ill. a hazai gyártású drótnyiradék helyettesítésére, és előnyös tulajdonságai révén évente, népgazdasági szinten mintegy 18,5 MFt megtakarítást eredményez.

JAVASLAT A NÁDHULLADÉK VEGYIPARI HASZNOSÍTÁSÁRA

Marton Gyula - Somody Imre

1/ A szerzők ismertetik a Kis-Balaton rekonstrukciós terveinek megfelelő biomasszatömeg várható kitermelési gondjait, a lehetséges nád, sás és hinárfélék kitermelhető tömegadatait.

2/ A feldolgozási lehetőségek általános áttekintése után konkrét javaslatot adnak évi mintegy 90 000 tonna nádhulladék vegyipari feldolgozására. Ennek lényege az, hogy a brikettált állapotú nádhulladékot a Péti Nitrogénművek furfurologyárában - várhatóan jó hozammal - furfurollá kell feldolgozni. A gyártási maradék kedvező fűtőértéke révén a helyszínen, bálázott formában jól elérhető.

3/ A javaslat szerint előállított termék és energia mintegy 20 millió \$/év értékben becsülhető.

SZÁMÍTÓGÉPES VÁLLALATVEZETÉSI INFORMÁCIÓS RENDSZER A KÖZLEKEDÉSBEN A VEAB ÉRDEKELTSÉGI TERÜLETÉN

Varga Sándor - Escher József - Floch Tamás

A VEAB-pályázatra készített tanulmány a Volán 14. sz. Vállalat információs struktúrájának vizsgálatával, elemzésével és a legújabb szakirodalmi ismeretek felhasználásával készült. A tanulmány részletesen taglalja a szervezés- és vezetéstudomány eredményeit, optimális struktúrát szolgáltat a vállalati irányítási színvonal megjavításához.

Széleskörű áttekintést ad a vállalatnál ez irányban végzett munkák fejlődéséről és kapcsolódásokról. Kritikai részében elemzi az irányítási, a szervezeti és technikai lehetőségek előnyeit és hátrányait. A következtetések levonása után javaslatot ad egy olyan központi adatbázisra szervezett komplex vezetői információs rendszer kialakítására, amely az operatív irányítás, a távlati tervezés összhangját egy fedő információs rendszeren keresztül biztosítja.

A tanulmány e lényegi része az információs rendszerek elméletét egy vállalati gyakorlatban alkalmazható rendszerre adaptálja. A javaslat számol azokkal a lehetőségekkel, amelyekre a fejlesztési elképzelések épülhetnek. Ezek a vállalatnál már hosszabb távon kialakult belső munkamegosztások, információs kapcsolatok és számítástechnikai eszközök.

Az információs rendszert segítő számítógépes konfigurációnál az elérhető és beszerezhető rendszerrel, valamint a jelenlegi számítógépnél elérhető bővítésekkel és a konfigurációk közötti kapcsolattal számoltunk.

Ezek figyelembevételével a szervezési célkitűzések és a technikai háttér együttes fejlesztése kölcsönösen kiegészítik egymást.

A javaslat gyakorlati felhasználása szempontjából szóba jöhetnek mindazok a vállalatok és intézmények, amelyek rendszeres közúti fuvarozást végeznek.

Pl. Volán Vállalatok, ÉPFU, BKV, MKV, BSzV, sütőipar, tejipar, stb.

KARBONTARTALMU ÉS OXIDOS HULLADÉKANYAGOK FELDOLGOZÁSA PLAZMATECHNOLÓGIÁVAL

Médai Lajos

A szerző kísérleteket és vizsgálatokat végzett a karbontartalmu és oxidos hulladékanyagok együttes feldolgozására plazma-hevitéssel. A plazmahevitési kísérletekhez 20 KVA-es és 55 KVA-es plazma-berendezést használt.

Az elvégzett kísérletek és vizsgálatok eredményeit a következőkben foglalhatjuk össze:

1. A keményfém hulladék + volfrámsav keverék plazma-hevitése esetén olyan tisztaságu fém-volfrám terméket kapunk, amely alkalmas elektron-sugaras vákuum-olvasztásos továbbfeldolgozásra.
2. A keményfém hulladék + reve keverék viszonylag kedvező teljesítmény és energia-felhasználási mutatókkal alakítható át magas W-tartalmu ferrovolframmá, amelyet elsősorban a gyorsforgácsoló szerzőszámacélok ötvözésénél alkalmaznak.
3. Az öntöttvas forgács + oxidok /reve és Fe_2O_3 koncentrátum/ együttes plazma-hevitése eredményeként egy alacsony C-tartalmu, nagy tisztaságu acélféleség állítható elő, amely megközelíti a 3 N tisztaságot.
4. Az Al-Ni-Co mágnesköszörűpor + reve és öntöttvas forgács keverék együttes plazma-olvasztása esetén sikerült eltávolítani a kiindulási hulladék-anyag kb. 20 %- oxidos szennyezőanyag tartalmát, és ezáltal újrahasznosításra alkalmas, fémes szerkezetű anyagot kaptunk.

Gyakorlati felhasználási területek, ill. üzemek:

1. A keményfém hulladékokból előállított volfrám és ferrovolf-rám elsősorban az ötvözés területén nyerhet alkalmazást a már említett volfrám-ötvözésű acélok gyártásánál. Ezen a területen a legfontosabb felhasználó a "Lenin Kohászati Művek".

2. Az öntöttvas forgács + oxidok keverékéből történő acélgyártás a Dunai Vasműben és az Ózdi Kohászati Üzemekben nyerhet gyakorlati alkalmazást.

3. Az Al-Ni-Co mágnes köszörűpor az Öntődei Vállalatnál képződik, és így a plazma-olvasztással megtisztított Al-Ni-Co terméket is az Öntődei Vállalat használhatja fel újbóli mágnes gyártásra.

ORVOSTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

A GYERMEKKORI KANCSALSÁG GYAKORISÁGA VESZPRÉM MEGYÉBEN

Kozma Zsuzsanna

Összefoglalás: A dolgozat 8605 gyermek 10 éven át tartó gondozásának tapasztalatait és adatainak retrospektív elemzését tartalmazza a gyermekkori kancsalság Veszprém megyei gyakoriságára ill. annak eredetére vonatkoztatva.

Megállapítható, hogy a betegség a megyében 2,8 %-ban fordul elő a hazai átlagértékhez hasonlóan. Annak örökletes eredete 30,2 %-ban bizonyított. Családi előfordulása leggyakoribb Pápa környékén. A betegség öröklésmenetére vonatkozatható következtetés az adatokból nem nyerhető.

A betegség szerzett formája a megye iparosodott vidékein gyakoribb. Ezen belül a veleszületett forma közel kétszer annyi, mint a tankönyvi adat, és száma növekszik.

Ennek a ténynek vizsgálatát kutatási feladatként jelzi. Megjelöli a megyei szervezési-betegellátási feladatokat.

SZÁMITÁSTECHNIKAI ÉS RENDSZERELMÉLETI SZAKBIZOTTSÁG

AZ ÉPÍTŐIPARI VÁLLALATOK GAZDÁLKODÁSI SZINNVONALÁNAK JAVÍTÁSA, ADATMODELLEZÉS, ADATBÁZIS-TECHNIKA ALKALMAZÁSÁVAL

Szomora Rudolf

A magyar építőipar az elmúlt évtized alatt döntő átalakuláson ment keresztül. A fejlett építési technológiák, a korszerű építési módszerek alkalmazása uralkodóvá vált az építőiparban. Nőtt az ipar technikai felszereltsége, fejlődtek az iparág és a más ágazathoz tartozó háttér ipar termék kapcsolatai, valamint az építőipari vállalatok közötti kooperációs kapcsolatok.

Az építőipar műszaki színvonalának emelkedését nem követte megfelelően a szervezettség javulása és a hatékonyság növekedése. Nem nőtt megfelelő arányban a termelőeszközök kihasználtsága, és nem csökkent a szükséges mértékben a tartósan lekötött forgóeszközök, készletek aránya, annak ellenére, hogy napjaink visszafogottabb beruházáspolitikája alapvetően új piaci helyzetet teremtett a vállalatok részére. Az építőiparban is elengedhetetlenül szükségessé vált a meglévő tartalékok feltárása, a termelés gazdaságosabbá tétele. Az erőforrásokkal való gazdálkodás az irányító funkció működésének sikere, végső fokon nagymértékben a helyes, megfelelő tartalmu és az igényelt időtartamon belül előállított információkon múlik. Ezek az információk bizonyos volumen felett, a fenti követelmények mellett, csak számítógép segítségével állíthatók elő.

Kezdetben egy-egy alkalmazás megvalósításánál csak a számítógép ismert műszaki jellemzői /gyorsaság, pontosság/ kerültek kihasználásra. Napjaink dinamikusan változó gazdasági környezetébe által fokozott információéhség következtében a számítástechnika alkalmazása tovább fokozódott, és a vállalati információs rendszer egyre több területére terjedt ki. Közvetlen igényné vált a hasznos, de egyedi elszigetelt kísérletek helyett az összehangolt információs rendszerek kifejlesztése. Ennek alap gondolata, hogy az addig funkcionálisan széttagolt információs alrendszereket egészbe foglalják. A koncepció a gyakorlatban azonban nem túl sok sikerre vezetett.

Ma az építőiparban a legelterjedtebb számítógépes feldolgozás. mód a hagyományos kötegelt, kódtervezésen alapuló, általában mágnesszalagra orientált törzsadattáras feldolgozás. Véleményünk szerint: a felsorolt hiányosságok oka! részben ebben a technikában keresendők.

Tanulmányunkban azt kívánjuk bebizonyítani, hogy a törzsadattáras feldolgozás a vele szoros kapcsolatban levő kódtervezéssel egy merev, a dinamikusan változó gazdasági környezet által támasztott követelményeket ki nem elégítő feldolgozási módszer, amely ráadásul a kódtervezés következtében a felhasználók számítástechnikai szemléletében olyan torzulásokat okoz, amelyek kiküszöbölése rendkívül nehéz és az idő előrehaladtával egyre nehezebb feladattá válik. Néhány példában rámutatunk e merev feldolgozási rendszer hátrányos kihatására a felhasználó vállalatok gazdálkodásában.

A fenti problémák megoldásaként egy olyan rendszertervezési módszer kívánunk bemutatni, amely lényeges sajátosságaiban eltér a hagyományos információ rendszerek tervezésétől. /Módszerünk legfontosabb sajátossága, hogy adatcentrikus./

Rávilágítunk azokra a problémákra, amelyeket a hagyományos adatfeldolgozás konvenciói okoznak az új, korszerű technikák alkalmazásba vételénél. Egy olyan rendszerterv felvázolására teszünk kísérletet, amely az adott eszközök biztosította lehetőségek között a felhasználók számára a gazdálkodáshoz, az irányító funkciók ellátásához a legmegfelelőbb információkat szolgáltatja.

MÉRŐHÁLÓZAT TERVEZÉS GEOSTATISZTIKA ÉS TÖBBCÉLU DÖNTÉSELEMZÉS ALKALMAZÁSÁVAL

Bárdossy András - Bogárdi István

A pályázati anyagban eljárást dolgozunk ki és alkalmazunk a VEAB területére, hogy a természeti jellemzők észlelésére költséghatékony mérőhálózatokat létesíthessenek, illetve fejlesszenek. Ilyen természeti jellemzők pl. a meteorológiai elemek, ásványvagyon jellemzők, mezőgazdasági talajadatok, hidrogeológiai jellemzők. A mérőhálózat hatékonyságát azzal a hibával jellemezzük, amellyel az egyes jellemzők területek átlagait, tetszőleges pontra vonatkozó értékeit a mért adatokból számíthatjuk. A mérőhálózat kialakítása és üzemeltetése ugyanakkor jelentős költséggel jár. A várható hiba számítására geostatistikai módszereket használunk, míg a hatékonyság és a költségek közötti kapcsolatot többcélú döntéselemzéssel vizsgáljuk.

A módszerhez tartozó program egyszerű, kisszámítógépeken is futtatható. A gyakorlati alkalmazás a szénkutatásra, ill. talajmechanikai feltárára vonatkozik. A módszer leírása, a közölt folyamatábrák és a bemutatott példák alapján az eljárást széleskörben célszerű alkalmazni a VEAB területén:

- a meteorológiai szolgálat /időjárás elemek észlelése/,
- a földtani szolgálat és a bányavállalatok /ásványvagyon feltárás/,
- a vízügyi szervek /felszínalatti vizek/,
- a mezőgazdasági üzemek /talajtani észlelések/,
- mélyépítési tervezők /geotechnikai észlelések/ részéről.

KIS ÉS KÖZEPES MÉRETŰ HAZAI SZÁMÍTÁSTECHNIKAI ESZKÖZÖK
HARDWARE ÉS SOFTWARE FEJLESZTÉSE HATÉKONYSÁGUK ÉRDEKÉ-
BEN A VEAB TERÜLETÉN

Delzsényi Miklós - Chován Tibor - Kovács Imre - Szabó Domokosné

A pályázat a Veszprémi Vegyipari Egyetem-en üzemeltetett ODRA 1204-es számítógép hardware erőforrásainak kiterjesztését mutatja be. A mintegy tíz, felsőoktatási intézményekben üzemeltetett ODRA 1204-es számítógép "hagyományos" ki-beviteli perifériákkal /lyukszalag-olvasó, -lyukasztó/ és háttértárolóval /mágnesdob/ rendelkezik. A fejlesztési munka eredményeként lehetővé vált a napjainkban használatos hajlékony mágneslemez egységre a legáltalánosabban elterjedt IBM formátumban felírt adatok kezelése az ODRA által biztosított software erőforrások felhasználásával /ALGOL, FORTRAN fordítók/.

A pályázat bemutatja az INTEL 8085 mikroprocesszor által vezérelt interface egységet, tartalmazza az INTEL működtető programot, és egy felhasználói ODRA-programot a kezelési leírásával együtt, mely felügyelete alatt a floppy adatai elérhetők.

NÉHÁNY OPERÁCIÓKUTATÁSI ELJÁRÁS TOVÁBBFEJLESZTÉSE ÉS
SZÁMÍTÁSTECHNIKAI ELEMZÉSE OPTIMÁLIS KÖZLEKEDÉSI HÁ-
LÓZAT KIALAKÍTÁSÁHOZ

Banó András

Egy város leggazdaságosabb közlekedési hálózatának kialakításához egy sor matematikai modell szükséges. Ezeket egy olyan programláncba lehet összefűzni, amelyben az egyes fázisok inputjai a következő fázis outputját képezik. A kitűzött cél nem fogalmazható meg egy eljárásba, mivel a megfogalmazott modell olyan nagyméretű optimalizálási eljáráshoz vezet, ami nem oldható meg a rendelkezésre álló számítógépeken. Ezért a tervezési eljárást több algoritmus egymásutánai végrehajtásával segítjük. Ez az eljárás-sor iterációs, és minden egyes lépésben a pontos paraméterek meghatározása a legfontosabb feladat. A dolgozatban a tervezési eljárások legkritikusabb részeivel, a forgalom szétosztási és elosztási eljárásokkal foglalkozunk. Kitérünk az eljárások felhasználási területeire, a konvergencia kritériumokra, és egy pontos paraméterbecslési eljárást is megadunk.

A dolgozatban közölt módszerek egyaránt felhasználhatók városi és közuti uthálózatok tervezése esetén. Így gyakorlati feladatok megoldására a tanácsok közlekedési hálózatok tervezésével foglalkozó egységei használhatják. Ezen módszerek használhatók az Input Output táblák előrebecslésére is, így egy régió határain túl, mivel az Országos Tervhivatal, illetve minisztériumok és egyéb főhatóságok hatáskörébe tartozik.

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

AZ ISKOLAI KÖNYVTÁRAK LEHETŐSÉGEI ÉS FELADATAI AZ ÁLTALÁNOS
ISKOLAI NEVELÉS-OKTATÁS CÉLJAINAK MEGVALÓSÍTÁSÁBAN

Barták Péter

Az elmúlt évek során az iskolai könyvtárügy egyre inkább a felszínre került és fokozatosan a vélemények, viták középpontjába jutott, ha a könyvtárak tevékenységét vizsgálták, ha az iskolában folyó nevelő-oktató munka hatékonyságát elemezték. E kétoldalu analízis azt eredményezte, hogy egyrészt megkezdődött az iskolai könyvtárak szakmai, módszertani fejlesztése, ellátásuk javítása, hálózat-tá szervezése; másrészt az egytankönyvű, átadó-befogadó jellegű pedagógiai eljárások, tanítási-tanulási metódusok korszerűsítése, a forrásalapú önálló ismeretszerzés igényeinek és képességeinek kialakítása. Ezt a folyamatot a határozottabbá, konkrétábbá váló irányító, normatív dokumentumok, valamint az általános iskolai nevelés és oktatás tervének könyv- és könyvtárhasználati vonatkozásai, célkitűzései, követelményei, a megújuló, széles információs alapokra támaszkodó és azt bemutató tankönyvek, munkafüzetek, feladatlapok mutatták, jelzik ma is.

A pályamunka ezt a tendenciát érzékeltetve az iránymutató dokumentumok áttekintése után regisztrálja az általános iskolai könyvtárak jelenlegi helyzetét, összevetve a VEAB régió megyéinek adatait az országos állapotokkal. Ezt követően számba veszi fejlesztésük legfontosabb feltételeit, különös tekintettel a szemlélet tökéletesítésére, az anyagi és személyi kivánalmakra, az elhelyezés, a berendezés, a szolgáltatások problematikájára. A következőkben részletesen megvizsgálja a nevelési-oktatói folyamat könyv- és könyvtárhasználati lehetőségeit a kialakítandó ismeretek, a különböző foglalkoztatási típusok tükrében 1-8. osztályig. Évfolyamonként rámutat a tankönyvek, munkafüzetek, feladatlapok kihasználható önálló ismeretszerzési alkalmaira, megadja a könyvtárlátogatások, ott tartott foglalkozások realizálható programját. Ezután a gyakorlati megvalósulás lehetséges modelljét mutatja be egy általános iskolai könyvtár kialakításának, berendezésének fényképekkel illusztrált ábrázolásával, gyűjteménye összetételének, használói körének vázolásával, működésének, szolgáltatási rendszerének, külső kapcsolatainak leírásával, további terveinek körvonalazásával.

Okfejtésével, példaanyagával a dolgozat elsősorban az iskolai könyvtárosoknak kíván segítséget nyújtani a régió területén, de a pedagógusok szakmai tevékenységét is igyekszik könnyíteni az önálló

ismeretszerzési program tanítási folyamatba történő beépítésével. Ez, valamint a könyvtárközi kapcsolatok szemléltetése a közművelődési gyermekkönyvtárosok munkáját szintén támogathatja. Végül soron e vizsgálódás az általános iskolák feladatainak, célkitűzéseinek teljesebb megvalósulását igyekszik szolgálni annak érdekében, hogy az alsófoku oktatási intézmények és tanulók minél hiánytalanabban megfeleljenek a velük szemben támasztott társadalmi követelményeknek.

**VESZTESÉGFORRÁS-FELTÁRÁS A VESZPRÉM MEGYEI IDEGENFORGALMI
HIVATALNÁL KOMPLEX VÁLLALATMEGISMÉRÉSI TESZTRENDSZER FEL-
HASZNÁLÁSÁVAL**

Berki Tibor

A teszrendszer segítségével feltártam a hivatal környezeti tényezőit. Megállapítható, hogy gazdasági-társadalmi és piaci környezetünk hatásai általában kedvezőek, tudományos környezetünkkel az IH csak passzív, laza kapcsolatban van.

Az IH gazdaságosságának elemzése során kiderült, hogy a szervezet eljutott teljesítőképességének határához, a költségek növekedési üteme több éve már meghaladta a bevételek bővülésének mértékét. A gazdasági problémák felszínre törését eddig a külső környezeti tényezők szerencsés alakulása gátolta. A gazdálkodás gyengeségei a hasonló típusú szervezetekkel történő összehasonlításban már megmutatkoznak.

A gazdasági problémák, veszteségforrások keletkezésének egyik fontos oka, hogy az IH-nak nincs igazi célmeghatározó tevékenysége. A "környezet,- cél,- megvalósítás" hármasszögletét a vezetési alrendszer nem tudja megteremteni, mert az alrendszer folyamatainak szervezettsége rendkívül rossz. A szervezettség számszerűsítése során különösen a koncepcióalkotás és a szabályozás kapott alacsony osztályzatot. A legnagyobb veszteségforrások e területeken rejlenek.

A szervezetfejlesztés során ki kell dolgozni az IH stratégiáját és középtávú tervét, el kell készíteni a korszerű szervezetnek megfelelő szabályzatokat, és ezek alapján ki kell alakítani az IH új szervezetét.

TÖRTÉNELMI SZAKBIZOTTSÁG

"A SZÉKESFEHÉRVÁRI PALOTAI KÜLVÁROS /RÁCVÁROS/ TELEPÜLÉS-
TÖRTÉNETE"

Demeter Zsófia - Gelencsér József - Lukács László

"MEZŐFÖLDI TANYÁK TELEPÜLÉSTÖRTÉNETE"

Lukács László

Összefoglalót a pályázók nem küldtek

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS TÁJHASZNOSÍTÁSI KOORDINÁCIÓS TANÁCS

AZ ÁLLÓVIZEK EUTROFIZÁLÓDÁSA, MINT KÁROS HIDROLÓGIAI JELENLÉSG ÉLLENI VÉDEKEZÉS CÉLSZERŰ MÓDJÁNAK KIVÁLASZTÁSA

Bogárdi István

A pályázati anyag célja, hogy módszert mutasson be és alkalmazzon, amelynek segítségével kiválasztható az állóvizek eutrofizálódását csökkentő leghatékonyabb alternatíva.

Ismeretes, hogy az eutrofizálódás, mint káros hidrológiai jelenség közvetlenül veszélyezteti az állóvizek - tavak és tározók - tervezett /pl. üdülési, vízellátási, stb./ hasznosítását. A VEAB területén talán elegendő megemlíteni a Balatont és a Velencei-tavat, vagy számos, egyre inkább algásodó kistározót.

Mivel az eutrofizálódást legtöbbször a tápanyag terhelés fokozódása gyorsítja fel, leginkább ennek csökkentésével célszerű védekezni. Figyelemmel a pontszerű és nem-pontszerű szennyező forrásokra, számos beavatkozási alternatíva lehetséges, amelyek közül a tanulmányban hat ún. tiszta stratégiát veszünk figyelembe: 1. a pontszerű szennyezés, 2. a műtrágya adagolás, 3. az erózió, 4. a földhasználat, 5. a lefolyás és 6. a hordalékhozam szabályozása. Ebből a hat tiszta tevékenységből nyolc összetett alternatívát tekintünk.

A módszert foszfor tápanyagra alkalmazzuk, de alkalmazható nitrogénre vagy nehézfémekre is.

Mivel a tápanyag stochasztikus meteorológiai, hidrológiai események /csapadék, lefolyás, erózió/ révén jut a kérdéses állóvizbe, a legcélszerűbb védekezési alternatívát új valószínűség maximalizálása révén választhatjuk ki, ahol új az a valószínűség, hogy a j alternatíva csökkenti legnagyobb mértékben a foszforterhelést. A modellt a Balaton egyik részvizgyűjtőjére alkalmazzuk és bemutatjuk a modell paraméterek számszerű megállapítását, rendelkezésre álló adatok, vagy az irodalomban megtalálható táblázatok és grafikonok alapján. Kitérünk a paraméterek bizonytalanságával összefüggő problémákra is. A vizsgált számpéldában a harmadlagos tisztítási alternatíva eredményezte a legnagyobb új értéket.

A módszer közvetlenül alkalmazható a VEAB területén a vízügyi és környezetvédelmi szervek, valamint a vízgyűjtőkön ipari és mezőgazdasági tevékenységet folytatók részéről,

hogy elősegítsék az eutrofizálódás elleni hatékony védekezési módok kiválasztását, különös tekintettel a korlátozott erőforrásokra.

SZABADON VÁLASZTOTT TÉMÁK

"A VESZPRÉMI HELYTÖRTÉNETIRÁS ÉS KUTATÁS KIALAKULÁSA"

Hungler József

Összefoglalót a pályázó nem küldött

**A GAZDASÁGI SZERKEZET ÉS A TERÜLETI-TERMELESI KAPCSOLATOK
ZALA MEGYÉBEN**

Reichnitzer János

Napjainkban a területi kutatások egyik fontos feladata a területi tervezés módszertanának továbbfejlesztése. A területi folyamatok és szerkezetek a népgazdaságunkban egyre jelentősebb szerepet játszanak. Szükségszerű feltárni a területi egység erőforrásait, amelyek a természeti erőforrásoktól egészen a gazdasági szerkezet és területi-termelési kapcsolatokig terjedve széles skálát ölelnek fel. Ezen erőforrások felismerése és hatékony működtetése lehet a feladatok a módszertanilag átgondolt és felkészült területi tervezésnek.

A tanulmány kísérletet tesz a területi tervezés eddig nem alkalmazott módszerének, a területi ágazati kapcsolatok mérlegének bemutatására. A mérleg, és az arra épülő területi input-output analízis rendkívül gazdag tárházát adja a terület gazdasági szerkezet és területi-termelési kapcsolatok bemutatásának és tervezésének.

Az első fejezetben összefoglalást kapunk a területi ágazati kapcsolatok mérleg felépítéséről, szerkezetéről és a matematikai feldolgozás során nyerhető ismeretekről.

A második fejezet már a konkrét vizsgálati eredményeket tárja az olvasó elé. Zala megye gazdasági szerkezetének elemzésére szolgáló

mérleg adatgyűjtési rendszere után betekintést nyerünk a megyén belüli gazdasági kapcsolatok bonyolult rendszerébe. A megye számos formában kötődik az ország többi részéhez, ezen belül két nagy területi egységet emel ki a dolgozat; a dél-dunántuli tervezési-gazdasági körzet megyéit és az azon kívüli területeket /a körzeten kívüli gazdaság/. A megye területi-termelési kapcsolatai alapvetően a körzeten kívüli gazdasággal intenzívek, a körzet megyéinek gazdasága nem, vagy csak elenyésző szerepet játszik Zala megye gazdasági folyamataiban. A fejezet befejező részében áttekintést kapunk az értékképző folyamat további elemeinek és a gazdasági erőforrások mint a munkaerőnek és az állóeszköz állománynak a szerepéről a megyei termelésben és a területi-termelési kapcsolatokban.

A harmadik fejezetnek szánt zárógondolatok a vizsgálat főbb megállapítását összegzik kiemelve azt, hogy a területi ágazati kapcsolatok mérlege kiválóan alkalmas a megyei gazdaságok átfogó szerkezeti elemzésére.

A tanulmány gyakorlati felhasználásának számtalan utja lehet. Fontos információkat adhat Zala megye területi tervezőinek a megyei ágazatok helyéről, szerepéről, funkcióiról a Dél-Dunántulon, és természetesen a megyén belül. Egy-egy beruházás, fejlesztés hatása a módszerrel kiválóan nyomon követhető, kijelölhető vele a megyei vezető ágazatok racionális mozgástere, a megyén belüli gazdasági koordináció irányai stb. A mérleg nemcsak időben tágítható a beruházási folyamatok bekapcsolásával, hanem funkcióiban is, hiszen csak hozzá kell kapcsolni a gazdaság környezetterhelését, energiafelhasználását, munkaerő- és infrastruktúra igényét és ezekkel átfogóbbá, megalapozottabbá válhat a megye területi tervezése.

**FEJÉR MEGYE ALSÓFOKU KÖZPONT SZEREPEKÖRÜ TELEPÜLÉSEINEK
FEJLŐDÉSE 1970-1980. KÖZÖTT, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A
TELEPÜLÉSHÁLÓZAT-FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÁLTAL RÖGZÍTETT
KÖVETELMÉNYEKRE ÉS ELLÁTÁSI FUNKCIÓKRA**

Zimmermann József

Az Országos Településhálózat-Fejlesztési Konceptió 1971-es elfogadása óta tiz év telt el. Az OTK elfogadását követően kidolgozott megyei településhálózat-fejlesztési terv is csaknem egy évtizede van érvényben; a tanulmány azt a célt tűzte maga elé, hogy Fejér megye településhálózata egy nagyon fontos részének - az alsófoku központoknak - fejlődését elemezze az 1970-80 közötti időszakban, különös tekintettel az OTK megfogalmazott fejlődési irányainak, célkitűzéseinek érvényesítésére.

Az alsófoku központok vizsgálatának aktualitását ezen települések ellentmondásos fejlődése indokolja /pl. népesség-vonzás, infrastruktúra területi differenciáltsága, stb./, ezek az ellentmondások kölcsönös kapcsolatban és visszahatásban vannak a megye településhálózata fejlődésének feszültségeivel is /urbanizációs folyamatok ne-

gativ kísérőjelenségei, város-vidék viszony, stb./

A tanulmány módszerében az OTK mellékleteként megjelent, "A különböző központi szerepkörű településekkel szemben támasztott - távlatra elérendő - általános követelmények"-re támaszkodik, annak tükrében vizsgálja az alsófoku központok elmúlt évtizedes fejlődését, és von le következtetéseket a hosszútávú célkitűzések elérhetőségére vonatkozóan.

A tanulmány gyakorlati alkalmazására elsősorban a területi irányító szerveknél /különösen a megyei tanácsoknál/, a középtávú tervek kidolgozása és végrehajtása során, a településfejlesztési- területi terveknek a településhálózattal, az urbanizációs folyamatokkal, a népesség-mozgásokkal és a települések kiegyensúlyozott - differenciált fejlesztésével foglalkozó fejezeteinek kidolgozása során kerülhet sor.

MUNKÁSMOZGALOM A TOKODI ÜVEGGYÁRBAN A GAZDASÁGI VILÁGVÁL- SÁG IDEJÉN

Fűrészné Molnár Anikó

Az 1929-33-as gazdasági válság történetének megírása Komárom megyében még feldolgozásra vár. Tanulmányomban a tokodi üvegyári munkások mozgalmának történetét a fent jelzett időszakban foglaltam össze.

Az első fejezetben az üvegyár fejlődéstörténetét irtam le röviden. Részletesebben csak attól az időtől kezdve foglalkozom a történetével, amikor az Egyesült Izzólámpa és Villamosági Rt. megvásárolta, s a gyár igazi fejlődése megkezdődött. A második fejezet a tokodi üvegyári munkások élet- és munkakörülményeit mutatja be. A harmadik fejezet foglalkozik az üvegyáriak munkásmozgalmának megindulásával és fellendülésével. A fejezet külön tárgyalja a szakszervezeti mozgalom fejlődését, a szakszervezeti irányítással lezajlott két jelentős sztrájkot 1929-ben és 1930-ban. A fejezet a tokodi kommunisták illegális szervező munkájának, letartóztatásuk és perük anyagának ismertetésével zárul.

A TATABÁNYAI MUNKÁSMOZGALOM AZ 1929-1933-AS GAZDASÁGI
VÁLSÁG IDEJÉN

Fürészné Molnár Anikó

Tanulmányomban a tatabányai bányamunkásság szervezettségének problémáival, a tatabányai munkásmozgalom helyzetével foglalkozom a címben jelzett időszakban.

A tanulmány három fejezetre oszlik. Az első fejezet a szénbányászat és a MÁK Rt. helyzetét mutatja be a válság időszakában. Bővebben kerül szóba a Komárom megye szénbányászatát uraló két nagy barnaszénbánya vállalat; a MÁK Rt. és a Salgó Rt. versenye a szénpiac biztosításaért a válság előestéjén és idején.

A második fejezet a tatabányai bányászok élet- és munkakörülményeivel foglalkozik.

A harmadik fejezet a helyi bányamunkásság politikai erőviszonyait, illetve azt elemzi, hogy miért nem került sor ténylegesen jelentős megmozdulásra a nagy munkásmozgalmi multtal rendelkező Tatabányán ebben az időszakban. A fejezeten belül külön tárgyalásra kerül a MÁK Rt. által teljes erővel támogatott katolikus egyesület szerepe a bányamunkások elleni harc szolgálatában. Külön fejezet-rész foglalkozik a szakszervezeti mozgalom alakulásával, valamint az SZDP befolyásának elemzésével az adott időszakban Tatabányán. A fejezet a tatabányai kommunisták illegális szervező munkájának, letartóztatásuk és perük anyagának ismertetésével zárul.

" A KÖZOKTATÁS ÉS KÖZMŰVELŐDÉS EGYSÉGESÍTÉSÉRE IRÁNYULÓ
TÖREKVÉSEK MEZŐLAK KÖZSÉGEBEN "

Németh István
"Jelige: Viribus unitis"

Összefoglalót a pályázó nem küldött

II.

A VEAB ESEMÉNYNAPTÁRA

1982. VII. 1- XII. 31.

1982. VII. 8. A Magyar Közgazdasági Társaság Veszprém megyei Szervezetének rendezvénye
- A kereskedelempolitika és kereskedelemszervezés időszeri kérdései témakörben, Veszprém, a VEAB székházban, előadást tartott: Dr. Juhár Zoltán belkereskedelmi miniszter.
- VII. 15. A biológiai szakbizottság gyombiológiai munkabizottságának "A gyomnövények herbicid rezisztenciája című előadói ülése Bábolnán, az IKR központban. Előadások: dr. Czímber Gyula: A Bábolnai Mezőgazdasági Kombinát kukoricavetéseinek gyomnövényzete 10 év felvételezése alapján.
dr. Kárpáti, dr. Györfy Katalin: A triazin rezisztens gyomnövények előfordulása a különböző országokban.
dr. Hunyadi Károly: A triazin rezisztencia mechanizmusa és kimutatási lehetőségek.
dr. Solymosi Péter: A rezisztenciára ható tényezők, az atrazin rezisztens biotípusok és viselkedésük, a rezisztencia genetikája.
Török Tamás: Az Amaranthus retroflexus triazin rezisztens biotípusa elleni védekezés lehetőségei.
- VIII. 2. Kamaraest a Zenélő Udvarban: Kovács Imre fuvola, Fábán Márta cimbalom, Sztankovics Béla gitár hangversenye.
- VIII. 5. A jogtudományi szakbizottság ülése Gárdonyban, a Velencei-tavi Intéző Bizottságnál. Előadások: dr. Tóth János: A Velencei-tavi üdülőkörzet fejlesztése és igazgatása.
dr. Tarr György: Környezet-ember-birői gyakorlat.
- VIII.9-12. A történelmi szakbizottság iparrégészeti munkabizottságának II. Iparrégészeti Tanácskozása Veszprém, a VEAB székházban.

- VIII. 21-26. A történelmi szakbizottság kézművesipartörténeti munkabizottságának rendezésében II. Nemzetközi Kézművesipartörténeti Szimpózium Veszprémben, a VEAB székházban. A szimpózium fő témája: A kézművesipar és az ipari forradalom összefüggései.
- VIII. 23-25. A társadalomtudományi szakbizottság nyelvtudományi munkabizottságának kutatásmódszertani tanácskozása. Az Őrség nyelvészeti-kulturális-nyelvföldrajzi kutatása témakörében Őriszentpéteren.
- VIII. 24. Kamaraest a Zenélő Udvarban: a Machaut Együttes hangversenye.
- VIII. 25. A biológiai szakbizottság gyombiológiai munkabizottságának előadói ülése "A cukorrépa gyomirtásának helyzete" témakörben Sopronhorpácson, a Cukortermelési Kutató Intézetben. Előadások: dr. Szatalla Ödön: A cukorrépa vegyszeres gyomirtásának negyedszázada. dr. Pozsgai Jenő: A cukorrépa és gyomnövényzete közötti kompetíció vizsgálata. dr. Posch Károly: Újabb tapasztalatok a cukorrépa gyomirtásában.. dr. Béres Imre: A parlagfű /Ambrosia elatior L./ a cukorrépa veszélyes gyomnövénye.
- VIII. 25. Megjelent a VEAB MONOGRÁFIA sorozatában "Környezeti kár-gazdasági veszteség" című 17. Monográfia.
- VIII.29-IX. 3. A Magyar Tudományos Akadémia és a Nemzetközi Rendszerelemzési Intézet /IIASA/ Balatonmodellezési célprogram szimpóziuma Veszprémben, a VEAB székházban.
- IX. 1. A biológiai és műszaki szakbizottságok, a Nehézevegypari Kutató Intézet és a WEIS Technik GmbH rendezésében "Környezetszimulációs kamrák szerepe a kutatásban" című tanácskozás Veszprémben, a VEAB székházban.
- IX. 4-5. Az Erdei Ferenc Tudománypolitikai Club 5. szemináriumára Veszprémben, a VEAB székházban. A vitaindító előadást tartotta: Hankiss Elemér "Az értelmiség társadalmi közérzetének kérdései" címmel.
- IX. 7. Az ERDŐ szerkesztő bizottságának erdőművelési ankétával egybekötött, kibővített ülése Veszprémben, a VEAB székházban. .
- IX. 8. A műszaki szakbizottság elektrotechnikai munkabizottságának tudományos tanácskozása Dunaujvárosban a NME Kohó- és Fémipari Főiskolai Karán. Előadások: Gábor Bertalan: Az elektronika és automatika oktatása a főiskolán. Lengyel György: Erősáramú és távközlővezetékek közös oszlopsoron. A létesítés tapasztalatai és mérési eredmények.

- IX. 12. A Magyar Tudományos Akadémia, az UNESCO és a Nemzetközi Rendszerelemzési Intézet /IIASA/ közös rendezésében "Erőforrások hasznosítása" című nemzetközi konferencia Veszprémben, a VEAB székházban.
- IX. 13. Kamaraest a Zenélő Udvarban: Andorka Péter hegedű, Pozsgai Tibor zongora hangversenye.
- IX. 13-16. A VEAB és a MÜKKI közös rendezésében műszaki-kémiai tanácskozás a matematikai modellezésről Veszprémben, a VEAB székházban.
- IX. 15. A biológiai szakbizottság élettani és toxikológiai munkabizottságának "A vízi toxikológia" témakörben megrendezett ülése Tihanyban, az MTA Kutató Intézetben.
Előadások: Antal Attila, Füzesi István, Susán Mária: Peszticidok és nehézfémek a Balaton növényeiben és halaiban.
Nemcsók János: Vízszennyeződések, halakat károsító hatásának mérése biokémiai módszerekkel.
V. Balogh Katalin, Salánki János: A tavikagyló /Anodonta cygnea L./ Hg és Cd akkumulációja laboratóriumi körülmények között.
Simon Károly: Vegyületek karcinogén hatásának vizsgálata guppikon.
Ördög Vince: Fotószintézisgátló gyomirtószer hatása laboratóriumi algatenyészetekre és a Balatonviz fitoplanktonjára.
- IX. 21. Az Orvosírók XXVII. Kongresszusának megnyitó napja Veszprémben, a VEAB székházban.
- IX. 21-22. A Magyar Tudományos Akadémia és a Royal Society közös rendezésében Magyar-angol energetikai kerekasztal konferencia Veszprémben, a VEAB székházban.
- IX. 22. A jogtudományi szakbizottság büntetőjogi munkabizottságának ülése Veszprémben, a VEAB székházban.
Előadást tartott: dr. Módos József: A büntető eljárás mellőzésének speciális szabályai eljárási jogunkban címmel.
- IX. 23. Klubest: Nyelv és pszichikum az etnológia tükrében címmel. Előadást tartott: dr. Büki Béla az MTA Nyelvtudományi Intézetének főmunkatársa.
- IX. 27-28. Az MTA spektrokémiai munkabizottsága, a VEAB és a GTE Színképelemző Szakbizottságának közös ankétja A ritka-földfémek vizsgálata témakörben Veszprémben, a VEAB székházban.
- IX.30-X.2. PAB-VEAB Malignus Lymphoma konferencia Veszprémben, a VEAB székházban.
- X. 4-5. A Magyar Kardiológusok Társaságának rendezésében az American College of Cardiology Vándorfakultásának előadói ülése Veszprémben, a VEAB székházban.

- X. 6. A VEAB Orvostudományi Szakbizottságának Orvosi-Mérési és Számítástechnikai és Kardiológiai Munkabizottsága, a PAB Intenzív Therápiás és Anaesthesiológiai Munkabizottsága és a Neumann társaság veszprémi csoportjának rendezésében ankét Az intenzív therápiás osztályon, illetve a koronária-örzöben szerzett műszeres tapasztalatokról Nagykanizsán, a kórházban.
- X. 6. A környezetvédelmi és tájhasznosítási koordinációs tanács és a természetvédelmi munkabizottság tanácskozása Mosonmagyaróváron, az egyetem mezőgazdaságtudományi karán.
Előadások: dr. Czímber Gyula: Szigetköz és jövője.
dr. Csapody István: A Szigetköz botanikai értékei.
dr. Kevei Balázs: A medvehagyma /Allium ursium/ növényföldrajzi szerepe a Szigetközben.
Alexay Zoltán: A Szigetköz madárvilága.
Marcis Béla: A Szigetköz erdőgazdálkodása.
- X. 6. A műszaki szakbizottság alumíniumipari és műszaki fizikai munkabizottságának együttes ülése az Ajkai Timföldgyár és Alumíniumkohó rál.
Előadások: dr. Somosi István: Áttekintő ismertetés az ajkai alumíniumkohó laboratóriumáról.
dr. Kocsis Zsuzsanna: Természetes és mesterséges rádiodiaktív háttérsugárzási szint mérése talajban, szilárdtest nyomdetektorral.
Vitéz János: Mérési eredmények szórásának függése a koncentrációtól a röntgenfluoresztenciában.
- X. 6. A történelmi szakbizottság kézművesipartörténeti munkabizottságának ülése Budapesten, a Muzeumi Restaurátor és Módszertani Központban.
- X.6-8. XXIV. Hidrobiológus Napok Tihanyban, az MTA Balatoni Limnológiai Kutató Intézetében.
- X. 7. Klubest: "A középkori trubadur zene" címmel.
Előadást tartott dr. Falvy Zoltán, az MTA Zenetudományi Intézet igazgatója.
- X. 13. A környezetvédelmi és tájhasznosítási koordinációs tanács urbanisztikai munkabizottságának ülése Balatonfüreden, a Városi Tanácsnál.
Előadást tartott Dunai Rezső: A városon kívüli urbanizáció /üdülőkörzet, zártkert stb./ építésrendészeti vonatkozásai címmel, majd Rácz István tanácselnök bemutatatta Balatonfüred és környéke építési területeit.
- 17-22. A KGST biológiai tárgy konferenciája Veszprémben, a VEAB székházban.
- X. 18. Az erdőszeti szakbizottság erdőgazdálkodási munkabizottságának hulladékmentes fakitermelés cseresekben témakörű ülése a Balatonfelvidéki EFAG területén.

- X. 19. Az agrártudományi szakbizottság mezőgazdasági üzemszervezési munkabizottságának a gyepváltó gazdálkodás bevezetésének üzemi tapasztalataival foglalkozó ülése a celldömölki Sághegyalja termelőszövetkezetnél.
- X. 21. A jogtudományi szakbizottság államjogi és államigazgatási munkabizottságának ülése Tatabányán, a Komárom Megyei Tanácsnál.
Előadást tartottak: Fonyó Gyula: A közigazgatás egysegésítése.
Jankovich Gáborné dr.: A kiskorúak veszélyeztetettségének megszüntetése igazgatási, hatósági és egyéb eszközökkel címmel.
- X. 22. Az agrártudományi szakbizottság kertészeti munkabizottságának ülése Csepregen, az állami gazdaság Központjában.
- X. 22. A biológiai szakbizottság entomológiai és mikrobiológiai munkabizottságának a Magyar Biológiai Társasággal közösen rendezett ülése Budapesten, az MTA felolvasó termében.
Előadást tartott dr. Horváth József: Az uborka mozaik vírus törzsek antagonistá interferenciájának elméleti jelentősége és gyakorlati problémái címmel.
- X. 26. Az orvostudományi szakbizottság genetikai munkabizottságának ülése Veszprémben, a VEAB székházban.
- X. 26. A kémiai szakbizottság agrokémizálási munkabizottságának Az agrárkémikus mérnökképzés témakörben megtartott kerekasztal megbeszélése Veszprémben, a VEAB székházban.
- X. 27. Az orvostudományi szakbizottság munkaegészségügyi és toxikológiai munkabizottságának a Veszprém megyei KÖJÁL-nak közös egészségnevelési konferenciája Egészségnevelés - 5 napos munkahét - ifjúságvédelem címmel Veszprémben, a VEAB székházban.
- X. 27. Az erdészeti szakbizottság vadgazdálkodási munkabizottságának a vadász-turizmus fejlesztésének lehetőségei az erdőgazdálkodás kereteiben témájú ülése a Kisalföldi EFAG területén, Mosonmagyaróváron és környékén.
- X. 28. A kémiai szakbizottság környezetvédelmi munkabizottságának néhány, ipari tevékenységhez kapcsolódó környezetszennyezési, környezetvédelmi és hulladékhasznosítási kérdéssel foglalkozó ülése Dunaujvárosban, a Dunai Vasműnél.
Előadások: Kuslits Tibor: Feladatok a Dunai Vasmű környezetszennyezésének csökkentésére.
Szalay Árpád: A buzaszalma, mint másodnyersanyag komplex hasznosítása.
Temesi Imre: A használt vizek kezelésének és tisztításának problémái a Dunai Vasműben.

Nagy Ferenc: Kokszevegyszeti szennyvizek tisztításánál alkalmazott eljárások.
Kovács László-Nyárádi Zoltán: A dunaujvárosi papirgyár biológiai szennyvzisztító telepének üzemeltetési és fejlesztési eredményei.

- X. 31-XI. 4. A Nemzetközi Földtani Unió térképsorozata szerkesztése kutatási projectének IUGS RDP első ülése Veszprémben, a VEAB székházban.
- XI. 2. Megjelent a VEAB ÉRTESÍTŐ 1982. évi II. száma, a Dialektológiai Szimpózium anyaga.
- XI. 2. Az agrokemizálási és az élettani toxikológiai munkabizottságok közös előadói ülése Konceptcionális kutatások az új növényvédőszer kifejlesztésében témakörben Veszprémben, a Nehézvegyipari Kutató Intézetben.
Előadások: dr. Kiss István: A receptorok sajátosságainak felhasználása a biokémiailag megalapozott növényvédőszer-kutatásban.
dr. S.-Rózsa Katalin: A rovar transzmitterek sajátosságai és membrántulajdonságok szerepe a növényvédőszer hatásmechanismusának analizisében.
dr. Sáringer Gyula: A nyugalmi állapotok jelentősége a rovarok folyamatos tenyésztésében.
- XI. 4-5. A számítástechnikai és rendszerelméleti szakbizottság rendszerszerkezeti munkabizottságának összetett vegyipari rendszerek analizisével, modellezésével, számításával foglalkozó ülése Bozsokon.
- XI. 9. A műszaki szakbizottság gépészeti munkabizottságának ülése Nagykanizsán, a Kanizsa Butorgyárban.
Előadások: Sitkei György-Boronkai László: Faipari üzemek hőenergia fogyasztása és csökkentésének lehetőségei.
Fónai Ferenc: A famechanikai kutatások áttekintése.
Tollár József: Tájékoztató a butorgyárról, és gépesítésének mértékéről.
- XI. 11. A Magyarhoni Földtani Társulat ülése Veszprémben, a VEAB székházban.
- XI. 17. Az erdészeti szakbizottság felolvasó ülése csertölgygazdálkodás témakörben Veszprémben, a VEAB székházban.
Előadások: dr. Magyar János: Csereseink alapvető dendrometriai jellemzői.
dr. Majer Antal: A cseres-tölgyesek ökológiai, fito-ökológiai és erdőművelési vonatkozásai.
dr. Szappanos András: Csertölgy állományok fontosabb szerkezeti ismérvei.
dr. Csesznák Elemér: Adatok a cser tömegfatermesztés bevezetéséhez.
Horváth Gyula: A kabhegyi csertermesztés főbb sajátosságai.
Somódi Jakabné: A vértesi csergazdálkodás főbb sajátosságai.

dr. Herpay Imre: A cser-faállományokból kitermelhető választékok és értékük.
dr. Igmándy Zoltán: A cser erdővédelmi problémái.
dr. Somkuti Elemér: Csereseink élőfakészletének értékviszonyai.
dr. Kőnalmy Tamás: A tölgyek és a vadállomány.
Vargáné dr. Földi Hajnalka: A cserfa fizikai-mechanikai tulajdonságai.
dr. Hargitai László: A cser fűrészipari feldolgozása és a termelvények további megmunkálásának lehetőségei.
dr. Cziráki József: A cser felhasználása a forgácsoló-gyártásban.
dr. Balogh Gábor: A cser felhasználása a farostlemezgyártásban.
dr. Winkler András: Cser-akác apritékből készült közepes sűrűségű farostlemezek.
dr. Szendrey István: A cserfa vegyipari hasznosításával kapcsolatos fakémiai vizsgálatok újabb eredményei.

- XI. 17. A Keszthelyi Agrártudományi Egyetem Mosonmagyaróvári Mezőgazdaságtudományi Kara, a Bábolnai Mezőgazdasági Kombinát és a VEAB Állattenyésztési Munkabizottságának az "Óvári tudományos napok" keretében megrendezett konferenciája, A termékelőállítás fejlesztésének tenyésztési és technológiai kérdései a baromfi-és nyultenyésztésben témakörben, Mosonmagyaróvárott, az egyetemen.
- XI. 17. PAB-VEAB növénytermesztési munkabizottságainak együttes ülése Iregszemcsén, a Takarmánytermesztési Kutató Intézetben. Bevezető előadást tartott dr. Kurnik Ernő: A növénynevelés genetikai alapjai és szerepe a növénytermesztés fejlesztésében.
Korreferátumok: dr. Balla László: A buzanevelés szerepe a búzatermesztésben. Gvulavári Oszkár: A kukoricatermesztés feladatai a kukoricatermesztés fejlesztésében
- XI. 18. A társadalomtudományi szakbizottság szocialista választott munkabizottságának ülése Veszprémben, a Veszprémi Vegyipari Egyetemen.
Előadást tartott: dr. Juhász Ádám államtitkár: A nyersanyaghelyzet és termékszerkezetünk korszerűsítése címmel.
- XI. 18. A műszaki szakbizottság ülése Veszprémben, a VEAB székházban.
- XI. 18. A műszaki szakbizottság metallurgiai munkabizottságának ülése Veszprémben, a VEAB székházban.
Előadások: Szijs Zoltán: Bevezető előadás az öntödei tűzállóanyagokról, különös tekintettel a villamos olvasztó kemencék tűzálló döngölő anyagára.
Steiner Ferenc: Magas Al_2O_3 -tartalmu olvasztott tűzálló anyagok felhasználási tapasztalatai a MOFÉM-ben.
Horváth Tibor: Szintetikus magnezit-gyártás helyzete Magyarországon.

- XI. 18-19. A Gépipari Tudományos Egyesület, a Magyar Kémikusok Egyesülete és az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület közös szinképelemző szakbizottságának ankétja "A fázisanalízis egymást kiegészítő módszerei" címmel Veszprémben, a VEAB székházban.
- XI. 19. A műszaki szakbizottság műszaki fizikai munkabizottságának ülése Veszprémben, a VEAB székházban.
- XI. 19. Az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottságának ülése Veszprémben, a VEAB székházban.
Napirend:
1./ Az MTA által véleményezésre megküldött A környezetvédelemmel összefüggő távlati feladatok című, az OKTH által összeállított anyag megtárgyalása /Előadó: dr. Bakács Tibor/.
2./ Az MTA által véleményezésre megküldött Előterjesztés a regionális és településrendezési tervezés korszerűsítésének irányelveiről című, az ÉVM által közzétett anyag megtárgyalása /Előadó: Csuti János/.
3./ A VEAB 1982. évi pályázatainak elbírálása /Előadó: dr. Salánki János/.
4./ A VEAB tagjai által felvetett szervezeti javaslatok /Előadó: dr. Nemezc Ernő/.
- XI. 26. A Magyarhoni Földtani Társulat ülése Veszprémben, a VEAB székházban.
- XI. 26. A műszaki szakbizottság közlekedéstudományi munkabizottságának ülése Székesfehérvárott, a 14. sz. VOLÁN Vállalatnál.
Előadások: Töröcsik Frigyes: A magyar közuthálózat állapotának új nyilvántartási rendszere, és annak műszaki-gazdasági előnyei.
Pintér Lajos: Tájékoztató a tanácsi közlekedés szervezési, hatósági és üzemeltetési feladatairól Fejér megyében.
dr. Varga Sándor: Számítástechnika alkalmazása a VOLÁN 14. sz. Vállalatnál.
dr. Vida Emil: Gépjárműkarbantartó állomások automatizált termelésirányítása.
- XI. 26. A társadalomtudományi szakbizottság filozófiai-szociológiai munkabizottságának ülése Veszprémben, a VEAB székházban.
- XI. 26. A Medicina Könyvkiadó és az Orvostudományi Szakbizottság közös rendezésében tudományos tanácskozás a Medicina Könyvkiadó 25 éves fennállása alkalmából.
Előadást tartott: dr. Antalóczy Zoltán Az ischaemiás szivbetegségek funkcionális patológiája címmel.

- XI. 27. A kémiai szakbizottság kőolaj- és gázipari munkabizottságának előadói ülése Nagykanizsán, a KÖGÁZ-nál. Előadások:
Kusztos Ferenc: A gázszolgáltatás helyzete, perspektívája és fejlesztési lehetőségei, különös tekintettel az energiatakarékosságra.
Hangyál János: A kis gázmezők hasznosítása Magyarországon.
- XI. 30. A biológiai szakbizottság felolvasó ülése a VEAB székházban.
dr. Kuroli Géza: Az innováció hatása a tudományos kutatómunkára.
dr. Horváth József: A növényi gén-centrumok és a genetikai bázis.
- XI. 30. A biológiai szakbizottság ülése Veszprémben, a VEAB székházban.
- XII. 1. Klubest: Francia-magyar tudományos és kulturális kapcsolatok, tények és lehetőségek címmel.
Előadást tartott Laurent Deshusses, Franciaország budapesti nagykövetségének kulturális tanácsosa, az Institut Francais igazgatója.
- XII. 2. Az MSZMP Győr-Sopron megyei Bizottsága és a VEAB marxista propaganda és módszertani munkabizottságának „A nemzetközi turizmus a békés kapcsolatok és a szocializmus propagandája szolgálatában” című közös konferenciája Sopronban, az Erdészeti és Faipari Egyetemen.
Előadások: Kreiter Mária: Az idegenforgalom Győr-Sopron megyei politikai és ideológiai tapasztalatai.
dr. Beszteri Béla: A nemzetközi turizmus a békés kapcsolatok és a szocializmus propagandája szolgálatában.
Wolford Sándor: Az idegenforgalom hatása az ifjúságra Balatonfüred térségében.
- XII. 7. Az agrártudományi szakbizottság ülése Veszprémben, a VEAB székházban.
Előadást tartott dr. Csepregi István: Takarmánygazdálkodás a Pápai Állami Gazdaságban címmel.
- XII. 8. A MTESZ Veszprém megyei Szervezetének elnökségi ülése Veszprémben, a VEAB székházban.
Előadást tartott dr. Kapolyi László államtitkár: Energetikai helyzetünk időszzerű kérdései címmel.
- XII. 9. Az Országos Kardiológiai Intézet előadói ülése Veszprémben, a VEAB székházban.
- XII. 9. A Magyarhoni Földtani Társulat ülése Veszprémben, a VEAB székházban.

- XII. 11. Az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottsága évzáró teljes ülése a Veszprémi Vegyipari Egyetem aulájában. Napirend: dr. Nemezc Ernő elnöki beszámolója. A szerkezetelmélet és alkalmazásai. Előadó: dr. Blickle Tibor.
dr. Salánki János alelnök ismertette az 1982. évi pályázat eredményeit.
- XII. 14. A társadalomtudományi szakbizottság marxista propaganda módszertani munkabizottságának ülése Veszprém-ben, a VEAB székházban.
Előadást tartottak: László József- Kollár Lászlóné: Képmagnó felvételek az egyetemi, főiskolai filozófiai oktatás szolgálatában címmel.
- XII. 15. A történelmi szakbizottság kézművesipartörténeti munkabizottságának ülése Budapesten, a Muzeumi Restaurátor és Módszertani Központban.
- XII. 16. A Bakonyi Idegenforgalmi Bizottság ülése Veszprém-ben, a VEAB székházban.
- XII. 17. Az orvostudományi szakbizottság ülése Veszprém-ben, a VEAB székházban.
- XII. 17. Megjelent a "VEAB Felolvasó ülései" sorozatban Méhes Károly: Újszülöttkori szűrővizsgálatok.
Salamon Antal: A korszerű baleseti sebészet a specializálódás, a tudományos és technikai fejlődés tükrében.
- XII. 17. A jogtudományi szakbizottság ülése Veszprém-ben, a VEAB székházban.
Előadások: dr. Tarr György: Ember-környezet- jogszabály- jogalkalmazás.
dr. Vincze Imre: Javaslatok a Pp újabb módosítása elé.
dr. Szalay Gyula: Jog és számítástechnika.
- XII. 20. Az erdészeti szakbizottság faipari munkabizottságának ülése Veszprém-ben, a VEAB székházban.
Előadások: dr. Cziráki József: Megemlékezés a faipari mérnökképzés 25 évéről.
dr. Sipos Árpád: Butoriparunk aktuális feladatai.

III.

BESZÁMOLÓ A SZAK- ÉS MUNKABIZOTTSÁGOK 1982. ÉVI MUNKÁJÁRÓL

AGRÁRTUDOMÁNYI MUNKABIZOTTSÁG

Elnök: Varga János

A bizottság 1982. évre egy szakbizottsági ülést tervezett, melynek keretében az országosan is elismert Pápai Állami Gazdaság takarmánygazdálkodási rendszerét vitatták meg.

A gazdaság különösen a melléktermékek hasznosításában fejt ki elismert tevékenységet, ez a munka szervesen illeszkedik a népgazdaság melléktermék hasznosítási problémáinak megoldásába.

Az állattenyésztési munkabizottság

- Elnök: Szajkó László -

májusban Mosonmagyaróváron rendezett előadássorozatában a higiénikus tejtermelés problémáit vitatta meg. A vitaülésbe a kar dolgozóin kívül bekapcsolták a Tejgazdasági Kísérleti Intézet munkatársát is, figyelembe véve azt a korábbi megállapodást, hogy az egyes szakmai rendezvényekbe bekapcsolják az élelmiszertechnológiát. Öröndetes, hogy a munkabizottsági ülésen egyetemi hallgató is szerepelt előadással.

A munkabizottság tagjai bekapcsolódtak az Óvári Tudományos Napok rendezvényeibe is, amelyeket november 17-én bonyolítottak le. Ennek az ülésnek a témája a baromfi- és nyultenyésztés volt.

A munkabizottság figyelemmel kíséri a fiatal szakemberek tudományos fejlődését, és a különféle címek megszerzését is támogatja. Ez évben a munkabizottság területéről 3 fő nyert egyetemi doktori címet és a bizottság segítette 3 fő kandidátusi munkájának elkészítését.

A kertészeti munkabizottság

- Elnök: Nagy György -

1982-ben két ülést és egy tudományos ankétot szervezett. A bizottság egy korábbi megállapodásnak megfelelően úgy határozott, hogy évi rendezvényeit a régió egy-egy megyéjére összpontosítja. Így az 1982-es tervben Vas megyei rendezvények szerepeltek. A bizottság tavaszi ülésén a Vas megyei kertészeti kistermelésről tanácskoztak. A tanácskozás a megye sajátos helyzetéből kifolyóan azért nagy jelentőségű, mert az éghajlati és talajadottságok miatt a kertészeti termékekkel való ellátottság a megyében problematikus. A tanács és a MESZÖV kezdeményezésére több kertészeti kistermelési kezdeményezés folyik, amelyek továbbfejlesztése volt a munkabizottsági ülés tárgya.

Az őszi ülést a munkabizottság a Csepregi Állami Gazdaságban tartotta. Meghallgatta Gyekiczky Vilmos tájékoztatóját a gazdaság tevékenységéről, különösen a gyümölcsstermesztésről, majd megtekintette a gazdaság ültetvényeit. Ezen az ülésen hangzott el tájékoztatás a régió 3 kertészeti kutatóhelyének /Fertőd, Keszthely, Mosonmagyaróvár/ 1983. évi gyümölcsstermesztési kutatási terveiről. Itt határozták el, hogy 1983-ban a bizottság Zala megyei rendezvényeket iktat be programjába. Az ülésen vita alakult ki a rendezvények egy megyében történő koncentrálásával kapcsolatban, ezért a munkabizottság úgy döntött, hogy 1983-ban Veszprém megyei és nem Zala megyei rendezvényeket szerveznek. Egy tudományos ülészakot viszont Keszthelyen tartanak, amely a Nyugat-Dunántul, tehát valamennyi érintett megye gyümölcsstermesztésével fog foglalkozni.

A mezőgazdasági üzemszervezési munkabizottság

- Elnök: Buzás Gyula -

1982-ben két ülést tartott. Juniusban a Lajta-Hansági Állami Gazdaságban az 5 napos munkahét bevezetésével kapcsolatos üzemszervezési problémákat tárgyalták meg. Nagy Frigyes címzetes egyetemi docens, közgazdasági igazgatóhelyettes előadásában ismertette e nagy gazdaság rövidített munkahétre való áttérésének megszervezését és eddigi tapasztalatait. A Munkabizottság résztvevői élénk vita után megállapították, hogy a gazdaságban követett elvek több vonatkozásban hasznosíthatók.

Októberben a bizottság a celldömölki Sághegyalja termelőszövetkezetben tartotta ülését. Az ülés témája gyepváltó gazdálkodás bevezetése volt. Karáth Rezső, a termelőszövetkezet elnöke ismertette a gyepváltó gazdálkodás eddigi eredményeit. Ez egyébként a termelőszövetkezet elnökének készülő egyetemi doktori disszertációjához gyűjtött anyag vitája is volt. A munkabizottság a téma kapcsán a racionális földhasználat ökonómiai kérdéseit is megvitatta. Tekintettel arra, hogy a termelőszövetkezetben bevezetett új gyepjavítási módszer népgazdaságilag is fontos témát érint, a gabonatermelés növelése miatt célszerű 1983-ban a munkabizottság szervezésében olyan együttes ülést tartani, amelyen a növénytermesztési és az állattenyésztési munkabizottság tagjai is részt vesznek.

A növénytermesztési munkabizottság

- Elnök: Nyéki Jenő -

Tervében két munkabizottsági ülés szerepelt. Juniusban a fajtakisérleti állomások helyzetét és szerepét vitatta meg. Foglalkoztak a fajtakisérleti állomások várható átszervezésével kapcsolatos problémákkal. Az Országos Mezőgazdasági Fajtakisérleti Intézet tájékoztatást adott arról, hogy évente mintegy 2000 fajta vizsgálatát végzik el az állomásokon, ezek bemutatására évente 50-60 rendezvényt szerveznek, és 6-7 ezer szakember számára adnak tájékoztatót a fajtakiválasztást illetően. Az ülésen tájékoztató hangzott el a kukoricatermesztés fajtakérdéseiről, valamint az újabb buzafajtákkal végzett kísérletek eddigi tapasztalatairól. A vita során egyértelműen elhangzott az a kívánság, hogy az elkövetkezendő időben a tájankénti fajtaproblémákat is elemezze az Intézet. Végül a résztvevőknek bemutatták a Mosonmagyaróvári Fajtakisérleti Állomás kísérleti parcelláit.

A munkabizottság őszi ülését a PAB Biológiai és Mezőgazdasági Szakbizottságával együtt tartották Iregszemcsén. Kurnik Ernő akadémikus tartott bevezető előadást a hazai növénynevelés eddigi eredményeiről és a távlati feladatokról. Kitért arra, hogy melyek a kiemelt fontosságú növények a hazai növénynevelés kutatójaiban. A munkabizottság részletesen megvitatta a buza és a kukoricanevelés helyzetét.

A munkabizottságok jelentéseiből egyértelműen megállapítható, hogy a programba iktatott ülések, ankétok látogatottsága növekedett, a résztvevők aktívan közreműködtek a vitában. A továbbiakban törekedni kell arra, hogy ne csak szűkkörű "munkabizottsági ülést" tartsanak, hanem nagyobb rendezvényt is. Erre jó példaként szolgál a kertészeti munkabizottság szombathelyi tudományos ankétja, ahol mintegy 100 résztvevő volt.

BIOLÓGIAI SZAKBIZOTTSÁG

Elnök: Salánki János

1982-ben a Biológiai szakbizottság a Rendszertani és Ökológiai, az Entomológiai és mikrobiológiai, a Gyombiológiai, valamint az Élettani és toxikológiai munkabizottságokban fejtette ki tevékenységét.

A szakbizottság vezetősége 1982. folyamán két ülést tartott. Az elsőn /1982. március 30-án/ az évi feladattervet alakította ki, egyeztetette a munkabizottságok munkatervét és véglegesítette azokat. Kibővített ülésén meghallgatta Szalay-Marzsó László előadását a múlt évben első díjat nyert "Szelektív erdővédelmi kísérletek a Hanságban" című pályamunka alapján /szerzői Fodor Sándor, Halmágyi Levente, Szalay-Marzsó László/. A szakbizottság második ülésén /1982. november 30/ szervezeti kérdések szerepeltek, továbbá tájékoztatók hangzottak el a munkabizottságok ezévi tevékenységéről valamint a beérkezett pályázatokról. Szó volt a szakbizottságot érintő tudományos minősítés kérdéseiről, a jövő évi munkatervet kialakításáról és a VEAB eseménynaptárának folyamatos kiegészítéséről. A vezetőségi ülés után a szakbizottság megtartotta immár hagyományossá vált felolvasó ülését, amelynek programja a következő volt:

1. Megnyitó: Salánki János, a MTA levelező tagja, a VEAB Biológiai Szakbizottságának elnöke.
2. Az innováció hatása a tudományos kutatómunkára. Előadó: Kuroli Géza, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, egyetemi docens.
3. A növényi gén-centrumok és a genetikai bázis. Előadó: Horváth József, a mezőgazdasági tudományok doktora, tudományos tanácsadó.

A vezetőségi ülések és a felolvasó ülés látogatottsága jó volt, a munkabizottságok tudományos aktivitása a korábbi évekhez képest növekedett, együttműködésük fokozódott. A munkabizottságok munkatervüket csaknem kivétel nélkül teljesítették. Kiemelésre érdemes az a tevékenység, amelyet a munkabizottságok a tudományos minősítések megszerzése érdekében fejtettek ki a munkahelyi viták megszervezése illetve azokban való közreműködés terén. A biológiai szakbizottság munkabizottságai 1982. folyamán az alábbi rendezvényeket szervezték:

Entomológiai és mikrobiológiai munkabizottság

Elnök: Sáringer Gyula

A munkabizottság május 25-én tartotta első, tanulmányi kirándulással egybekötött előadóülését az Erdészeti és Faipari Egyetemen Sopronban. Az előadóülésen az erdővédelemmel kapcsolatban kilenc előadás hangzott el. Az előadók közül heten a munkabizottság tagjai voltak, három előadó budapesti intézményeknél /ERTI, EFKV/ dolgozik. Az előadások az erdővédelem valamennyi tárgykörét tárgyalták, úgymint: taplógombák, vírus- és gombabetegségek, rovarkártevők, biológiai védekezés lombkártevők ellen és erdészeti gyomirtási kérdések. Az előadóülésnek 39 résztvevője volt. Az előadások rövid kivonata a VEAB Értesítőben jelenik meg.

A második előadóülést a Magyar Biológiai Társaság Mezőgazdasági és Ipari Mikrobiológiai Szekciójával közösen rendezték meg október 22-én Budapesten, az MTA felolvasótermében. Ezen Horváth József "Az uborka mozaik vírus törzsek antagonistá interferenciájának elméleti jelentősége és gyakorlati problémái" címmel a plenáris ülésen tartott előadást.

A harmadik előadóülés a VEAB Agrokémiai és Élettani Munkabizottságával közösen került megrendezésre Veszprémben, a NEVIKI tanácsstermében, november 2-án. Itt Sáringer Gyula "A nyugalmi állapotok jelentősége a rovarok folyamatos tenyésztésében" című előadása hangzott el, amelynek teljes szövege a VEAB Értesítőben jelenik meg. A munkabizottság két titkára Kuroli Géza és Horváth József/ a biológiai szakbizottság november 30-i felolvasó ülésén tartott előadást.

Élettani és toxikológiai munkabizottság

Elnök: Kiss István

A munkabizottság május 18-án vitaülést rendezett az egészségügyi intézményekben, valamint tanszékeken folyó tudományos tevékenység helyzetéről és lehetőségeiről. E témán belül kísérleti munkájukról számoltak be Fehér Gyula /Állami Szívkórház, Balatonfüred/, Masszi József /Városi Kórház, Ajka/, Góth László /Városi Kórház, Sümeg/ és Nebehaj István /Agrártudományi Egyetem, Mosonmagyaróvár/.

A szeptember 15-én rendezett előadóülés témaköre a vízi toxikológia volt, amelyre a MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézetében /Tihany/ került sor. A rendezvény napirendjén három előadás szerepelt:

1. Antal Attila, Füzési István, Susan Mária /MÉM NAK Toxikológiai Laboratóriuma, Keszthely/: Peszticidok és nehézfémek a Balaton növényeiben és halaiban.
2. Nemcsók János /JATE Biokémiai Intézet, Szeged/: Vízszennyeződések halakat károsító hatásának mérése biokémiai módszerekkel.
3. V. Balogh Katalin, Salánki János /MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézet, Tihany/: A tavikagyló /Anodonta cygnea L./ Hg- és Cd-akkumulációja laboratóriumi körülmények között.

Az agrokémizálási munkabizottsággal és az entomológiai és mikrobiológiai munkabizottsággal közös előadói ülés volt november 2-án a NEVIKI-ben /Veszprém/. Az ülés azzal az új kutatás-fejlesztési stratégiával foglalkozott, melynek lényege az originális növényvédőszer-szintézis számára legalkalmasabb biokémiai támadáspontok feltérképezése, és az adott támadáspontokon célzottan ható új molekulastruktúrák keresése. E kutatási irányzat megvalósítására 1981-ben a NEVIKI-ben megalakult a növényvédőszer biokémiai csoport, melynek munkája párhuzamosan folyik a hagyományos szintézis és "screen" fejlesztésével. A kidolgozott sokoldalú biokémiai, biofizikai illetve molekuláris biológiai módszerek jellegénél fogva ez a kutatás interdiszciplináris, ezért is tárgyalta több munkabizottság összevont ülésen. A napirenden az alábbi előadások szerepeltek:

1. Nádasy Miklós: Koncepcionális kutatások az új növényvédőszer kifejlesztésében, bevezetésében.
2. Kiss István: A receptorok sajátosságainak felhasználása a biokémiaiilag megalapozott növényvédőszer-kutatásban.
3. S.-Rózsa Katalin: A rovar transzmitterek sajátosságai és a membrántulajdonságok szerepe a növényvédőszer hatásmechanismusainak analizálásában.
4. Sáringer Gyula: A nyugalmi állapotok jelentősége a rovarok folyamatos tenyésztésében.

Gyombiológiai munkabizottság

Elnök: Hunyadi Károly

A munkabizottság 1982-ben a terveknek megfelelően két előadói ülést szervezett. Mindkettő a régió aktuális herbológiai problémáival foglalkozott.

Az első a "Gyomnövények herbicid rezisztenciája" témakörben tartották a Bábolnai Mezőgazdasági Kombinát területén, július 15-én. Az előadói ülésen 45 szakember vett részt, és hat előadás hangzott el, az alábbi témakörökben:

1. Tóth Joachim /főmérnök/: A Bábolnai Mezőgazdasági Kombinát bemutatása.
2. Czimer Gyula /egyetemi tanár, Mosonmagyaróvár/: A Bábolnai Mezőgazdasági Kombinát kukoricavetéseinek gyomnövényzete 10 év felvételezése alapján.
3. Kárpáti Györfy Katalin /tudományos munkatárs, ATE, Keszthely/: A triazin rezisztens gyomnövények előfordulása a különböző országokban.
4. Hunyadi Károly /egyetemi docens, ATE, Keszthely/: A triazin rezisztencia mechanizmusa és kimutatási lehetőségek.
5. Solymosi Péter /tudományos munkatárs, Növényvédelmi Kutató Intézet, Budapest/: A rezisztenciára ható tényezők, az atrazin rezisztens biotípusok és viselkedésük, a rezisztencia genetikája.
6. Török Tamás /gyomspecialista, MFM NAK Budapest/: Az amaranthus retroflexus triazin rezisztens biotípusa elleni védekezés lehetőségei.

Végül a programhoz csatlakozott a gyomirtási kísérletek megte-
intése.

A második előadótűlést "A cukorrépa gyomirtásának helyzete" té-
makörben a Sopronhorpácsi Cukortermelési Kutató Intézetben tartották,
augusztus 25-én. A rendezvényen 39 fő vett részt és 5 előadás hang-
zott el az alábbi témakörökben:

1. Magassy Lajos /igazgató/: A Cukortermelési Kutató Intézet tevė-
kenységének ismertetése.
2. Szatala Ödön /igazgatóhelyettes, MTA Nővényvédelmi Kutató Inté-
zet, Budapest/: A cukorrépa vegyszeres gyomirtásának ne-
gyeíszázada.
3. Pozsgai Jenő /tudományos munkatárs, Cukortermelési Kutató Intézet,
Sopronhorpács/: A cukorrépa és gyomnövényzete közötti kom-
petíció vizsgálata.
4. Posch Károly /tudományos munkatárs, Cukortermelési Kut. Int. Sop-
ronhorpács/: Újabb tapasztalatok a cukorrépa gyomirtásá-
ban.
5. Béres Imre /egyetemi adjunktus, ATE, Keszthely/: A parlagfü Ambro-
sia elatior L. / a cukorrépa veszélyes gyomnövénye.

Az ülés napirendjén szerepelt a gyombiológiai munkabizottság
1983. évi munkaprogramjának megbeszélése, valamint a Cukortermelési
Kutató Intézet tevékenységét bemutató állandó kiállítás megtekintése.

1982 folyamán a munkabizottság tagjai közül Béres Imre egyetemi
adjunktus sikeresen védte meg kandidátusi értekezését, míg Pozsgai
Jenő tud. munkatárs és Reisinger Péter főmérnök kandidátusi érteke-
zésének házi vitáját rendezték meg.

Rendszertani és ökológiai munkabizottság

Elnök: Entz Béla

A munkabizottság 1982-re egy önálló előadótűlést és egy tanulmá-
nyi kirándulást tervezett, valamint részt kívánt venni a XXIV. Tihany-
i Hidrobiológus Napok rendezésében.

A munkabizottság előadótűlése május 7-én volt a Nyugat-Dunántúli
Vízügyi Igazgatóságon, Szombathelyen. A napirenden az alábbi három
előadás szerepelt:

1. Köllős Gábor, Szipola Imre, Szabó István /ATE Keszthely/:
Ökológiai és rendszertani vizsgálatok néhány dunántúli fo-
lyóvízben és azok vízgyűjtő területén.
2. Ponyi Jenő /MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézete, Tihany/: Má-
soglagos termelés a Balatonban.
3. Entz Béla /MTA Balatoni Limnológiai Kut. Int., Tihany/: Afrikai
mesterséges víztározók ökológiai problémái.

Az október 6-8. között Tihanyban tartott XXIV. Hidrobiológus Na-
pok előkészítésében és lebonyolításában a munkabizottság az elmúlt
évek gyakorlatának megfelelően a MTA Balatoni Limnológiai Kutatóin-
tézetével és a Magyar Hidrológiai Társaság Limnológiai Szakosztályá-

val közösen vett részt. A rendezvényen 24 előadás hangzott el, amelyek után vita követett. Az ezévi Hidrobiológus Napokon elhangzott előadások a vízfenék és élőbevonat kutatásának eredményei hazánkban c. tárgykört foglalták össze. Az előadások rövid kivonatai a VEAB értesítőben jelennek meg.

ERDÉSZETI SZAKBIZOTTSÁG

Elnök: Magyar János

A szakbizottság egy vezetőségi és egy együttes ülést tartott.

Az 1982. január 26-i vezetőségi ülésben a következő témák voltak napirenden:

- a szakbizottság és a munkabizottságok 1982. évi munkaterve;
- pályázati témajavaslatok 1982-re;
- a költségigény megállapítása;
- az együttes ülés előkészítésével kapcsolatos feladatok;
- a publikálási lehetőségek;
- egyebek.

Erdőgazdálkodási munkabizottság

Elnök: Majer Antal

A munkabizottság két ülést szervezett.

Az első május 7-én tartotta a Bakonyi Erdőgazdálkodó és Feldolgozó Társaságnál Zircen és környékén, a termelőszövetkezetek erdőgazdálkodásának tanulmányozása témakörben.

Az ülés a társaság gesztorának, a zirci "Bakony" TSZ-nek a tanácstermében kezdődött, és gazdag terepi bemutatók után a porvai vendégházban tartott vitaüléssel fejeződött be. Majer Antal elnöki megnyitója után Waller István elnökhelyettes a tsz gazdálkodását ismertette általánosságban, majd Péti Miklós társaságvezető egészítette ki az írásos tájékoztatót.

A bemutatón a cseres gépesített erdőfelújítást, ill. állományátalakítást, a bükk természetes erdőfelújítását és a bükkös gépesített mesterseges felújítását tanulmányozták a résztvevők.

A munkabizottság második ülését október 18-án a Balatonfelvidéki EFAG Devecseri Erdészeti-nél tartotta, s a következő előadások hangzottak el:

- Czebei S.: Hulladékszegény fakitermelési technológiák bevezetése a Balatonfelvidéki EFAG-nál;
- Farkas I.: Tapasztalataink a hulladékszegény fakitermelési technológiákkal;
- Csesznák E.: A hulladékszegény fakitermelés fatermesztési vonatkozásai;
- Marosvölgyi B.: Az aprítéktermelés energiagazdálkodási kérdései;

- - Szendrői L.: Rövid vágásfordulóju aprítéktermelő nyárültetvények.

A 12 munkahelyet képviselő 24 résztvevő a Széki-erdőn, a Dobai-erdőn és a Sárosfői csemetekertben szervezett tanulságos bemutató után megvitatta a cser termesztés és aprítéktermelő eljárás módszereit.

Faipari munkabizottság

Elnök: Cziráki József

A bizottság két ülés megrendezését vette tervbe. Az elsőt március 18-án tartotta, és az MTA Erdészeti Bizottsága Fafeldolgozási Albizottságának "A lemez- és lapgyártás helyzete és fejlesztési lehetőségei" című jelentését vitatta meg. A vitában részt vett a Faipari Tudományos Egyesület VEAB-régióban működő csoportja is.

Kiss Jenő igazgató, a FATE soproni csoportjának elnöke zárszavában kifejezte a meggyőződését, hogy a vitában és a hozzászólásokban kifejtett irányelvek alkalmazását a lemez- és lapgyártás továbbfejlesztésében mértékadónak kell tekinteni, és gondoskodni kell intézményes tudatosításukról.

A munkabizottság második ülését Veszprémben, a VEAB-székházban december 20-án tartotta. Két előadás hangzott el:

- Cziráki József: Megemlékezés a hazai faipari mérnökképzés 25 évéről;
- Sipos Árpád: Butoriparunk időszerű feladatai;

Kormos Ernő igazgató és Németh Alajos műszaki tanácsadó, mint az 1981-ben megalakított butoripari munkacsoportok vezetői, számot adtak a csoportok eddig végzett munkájáról.

A munkabizottság tagjai Kormos Ernő igazgató vezetésével megnézték a Balaton Butorgyárat.

Vadgazdálkodási munkabizottság

Elnök: Kőhalmy Tamás

A bizottság két ülést rendezett.

Az elsőt május 20-án, a Magyar Néphadsereg Erdő-, Vad- és Mezőgazdaságának Uzzai Erdészeténél. Az ülés témája "Az erdőművelés és vadgazdálkodás kapcsolata" volt. Balsay László erdészvezető /Uzsa/ tartott előadást "Az erdőművelés és vadgazdálkodás összhangja megteremtésének gyakorlati kérdései az MN Uzzai Erdészeténél" címmel. Ismertette az uzzai erdészeti természeti és gazdálkodási viszonyait, valamint a legfontosabb feladatait.

A munkabizottság második ülését október 27-én tartotta a Kisalföldi EFAG területén, Mosonmagyaróváron és környékén. Az ülés témája "A vadász-turizmus fejlesztésének lehetőségei az erdőgazdálkodás ke-

reteiben" volt. Komjáthi Ferenc igazgató ismertetőjében a Kisalföldi EFAG sajátos gazdálkodását világította meg. Ezután a résztvevők megtekintették az EFAG Krisztina-bereki és Dunakiliti térségében berendezett, a turizmus céljait szolgáló létesítményeit.

A szakbizottság együttes ülése.

A szakbizottság együttes ülését a három munkabizottság tagjai és meghívott vendégek, mintegy 80 szakember részvételével Veszprémben a VEAB-székházban tartotta november 17-én, "Cser-nap" címmel. A rendezvény célja a cserre mint élőfára és mint ipari nyersanyagra vonatkozó tudnivalók és kutatási eredmények, valamint a cserfa-gazdálkodás továbbfejlesztésére irányuló javaslatok számbavétele volt.

Az ülésen a következő előadások hangzottak el:

- Magyar János: Mageredetű csereseink alapvető dendrometriai jellemzői.
- Majer Antal: A cseres-tölgyesek ökológiai, fitocönológiai és erdőművelési vonatkozásai.
- Szappanos András: Csertölgy állományok fontosabb szerkezeti ismérvei.
- Csesznák Elemér: Adatok a cser tömegfatermesztés bevezetéséhez.
- Horváth Gyula: A Kab-hegyi csertermesztés főbb sajátosságai.
- Somodi Jakabné: A vértesi csergazdálkodás főbb sajátosságai.
- Rumpf János: A cser-faállományokból kitermelhető választékok és értékek.
- Igmándy Zoltán: A cser erdővédelmi problémái.
- Somkuti Elemér: Csereseink élőfakészletének értékviszonyai.
- Kőhalmy Tamás: A tölgyek és a vadállomány.
- Vargáné Földi Hajnalka: A cserfa fizikai-mechanikai tulajdonságai.
- Hargitai László: A cser fűrészipari feldolgozása és a termelvények további megmunkálásának lehetőségei.
- Cziráki József: A cser felhasználása a forgácsalap-gyártásban.
- Balogh Gábor: A cser felhasználása a farostlemez-gyártásban.
- Winkler András: Cser-akác apritékből készült közepes sűrűségű farostlemezek.

A szakbizottság elhatározta, hogy az elhangzott előadásokat teljes szövegükkel és a tartozékaikkal /ábrákkal, táblázataikkal, stb./ együtt kötetbe foglalva megjelenteti.

JOGTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

Elnök: Hardy Zoltán

A szakbizottság munkaüléseken az év folyamán a következő témákkal foglalkozott.

1982. május 3-án tárgyalta meg a városi szakigazgatási szervezet korszerűsítésének a tapasztalatait. Ez a kísérlet országosan 7 kis- és középvárost érintett. A Megyei tanács VB. támogatásával a kísérlethez kapcsolódott megyénkből Ajka és Balatonfüred is. Szakbizottságunk már a kísérlet alapkoncepciójához is véleményt nyilvánított. Az egyéves tapasztalatokat szakbizottsági ülésen összegeztük.

A következtetések lényege abban foglalható össze, hogy a kis- és középvárosi szervezet összevonása, a vezetési pontok csökkentése ésszerű elgondolás, elterjesztése a következő években országosan is indokolt. A városi szakigazgatási szervezet túlzott tagolása az új kisvárosi modellben lényegesen enyhül. A kísérlet azt igazolta, hogy a tanácsi munka az új szervezetben eredményesebben irányítható, jobban áttekinthető, egyszerűbb az ügyintézés, az ösztanácsi szemlélet nagyobb hatásfokkal érvényesül. A kísérlet első lépései közé volt sorolható az az 1980 februári tájértekeztet, amit Veszprémben tartottak és ahol a kísérlet megszervezésének módszereit vitatták meg szakmai körben. Az is pozitív és a szakbizottságot érintő következtetés, hogy a kísérlet eredményeinek értékelése mint egyik lényeges fórumon, a VEAB Jogtudományi Szakbizottsága keretei között is megtörtént.

Augusztus 5-én a szakbizottság áttekintette a Velencei-tavi üdü-lőkörzet fejlesztése és igazgatása tárgykörben készült elemzést. Ennek tárgyalása különösen időszerű volt, mert a Velencei-tavi fejlesztési program végrehajtása számos tanulsággal járhat a balatoni regionális rendezési terv végrehajtásával kapcsolatban. A Velencei-tavi eredmények alapján más méretekben ugyan, de néhány hasznos következtetés volt levonható a Balaton használati értékének növelésére, a tó környékének komplex fejlesztésére, környezetvédelmének fokozására. Ez utóbbi pedig a VEAB egyik fő kutatási irányához tartozó kérdés.

1982. december 17-én tárgyalta meg a szakbizottság az alábbi elemzéseket:

- Ember- környezet- jogszabály- jogalkalmazás.
- Javaslatok a Pp. újabb módosítása elé.
- Jog és számítástechnika.

Polgári- Gazdasági és Környezetvédelmi Jogi munkabizottság

Elnök: Bakács Tibor

A bizottság éves tevékenysége a következőkben foglalható össze:

- Részt vettek az OKTH által támogatott és a VEAB gondozásában ez év szeptemberében megjelentetett "Környezeti kár, gazdasági veszteség" című témakutatásában, a tanulmány kiadásában.
- Április 4-6. között részt vettek a természetvédelmi kérdésekről rendezett esztergomi országos tanácskozáson.
- Közreműködtek /4 munkaülésein vettek részt/ a HNF Országos Tanácsa Környezetvédelmi Munkabizottságának tevékenységében, továbbá 6 munkaülésein a HNF Országos Tanácsa Gazdaságpolitikai Munkabizottságában.
- A pécsi Janus Pannonius Tudományegyetemmel együtt közreműködtek a K-5 környezetvédelmi kutatási célprogram munkájában.
- Az OKTH megkeresésére észrevételezték a készülő zajtörvény tervezetét.
- Az MTA megkeresésére véleményezték az OKTH környezetvédelmi koncepcióját, amely az 1980-2000. közötti időszakra szól.
- A munkabizottságot érintő szervezeti változásként említhető, hogy a VEAB elnökségének jóváhagyásával különvált a polgári és gazdasági-, valamint a környezetvédelmi munkabizottság. A feladatok elhatárolása az új szervezetben célszerűbben végezhető el.

Államjogi és az Államigazgatásjogi munkabizottság

Elnök: Tóttó János

Munkaülései rendszeresek, jól irányítottak voltak, s az alábbi témákra terjedtek ki:

- A tanácsi hatósági munka irányításának, szervezésének és ellenőrzésének kérdései.
- A megyei és a helyi tanácsi szervek kapcsolatrendszere.
- A tanácsi intézményhálózat integrálásának tapasztalatai és a továbbfejlesztés lehetőségei.
- A tanácsi munka egységesítése, az irányítási és az ellenőrzési viszonyok, különös tekintettel a hatósági munkára.
- A kiskorúak veszélyeztetettségének megszüntetése, az ennek érdekében felhasználható eszközök.

Büntetőjogi munkabizottság

Elnök: Szilcz Ákos

Vizsgálódásai középpontjába a következő témákat helyezte:

- A büntetőjogi intézkedések és a súlyosítás tilalma.
- A bűnismétlés néhány elméleti és gyakorlati problémája.
- A természeti környezet károsításának büntetőjogi feladatai.

GÖMBCSAPOK TOLÓZÁRAK

az ipar minden területére

NA 15 - NA 700

NNY 1,6 MPa - NNY 35 MPa

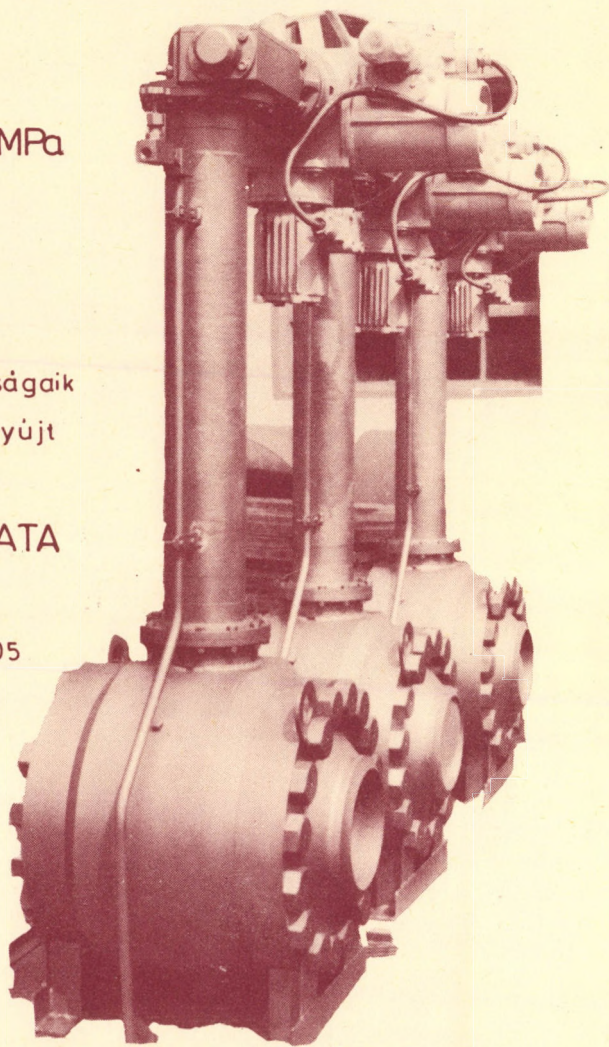
Különleges igényeik, kívánságaik
teljesítéséhez segítséget nyújt

a

DKG VEVŐSZOLGÁLATA

Telex: H 33 - 241

Telefon: H 93-13-040/13-05

DUNÁNTÜLI KÖOLAJIPARI GÉPGYÁR

H 8800 Nagykanizsa Vár u. 9. Pf. 172

KÉMIAI SZAKBIZOTTSÁG

Elnök: László Antal[†]

A szakbizottság évi programja a munkabizottságok munkájával összhangban alakult. Tevékenységüket rendszeresen más VEAB szakbizottsággal, munkabizottsággal és más szakmai-tudományos szervezettel együttműködve szervezték.

A szakbizottság a műszaki szakbizottsággal, valamint a környezetvédelmi munkabizottsággal és az alumíniumipari munkabizottsággal együtt március 31-én két fontos iparágunk környezetvédelmi helyzetét elemző, együttes ülést tartott. Az ülésen Barták Imre /Inotai Alumíniumkohó/ az alumíniumkohászatban meglévő környezetvédelmi problémákat s ezek várható alakulását tárgyalta, Zalka Lajos /SzKFI/ a kőolajipar ilyen vonatkozású helyzetét, problémáit és ezekkel kapcsolatos elképzeléseket mutatta be.

Május 18-án, előadói ülés keretében, Antal János /Budapesti Vegyiművek/ előadása alapján került sor "A magyar nehézipar helyzete a közép-európai ipar Tükrében" c. tanulmány megtárgyalására.

A szakbizottság az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesülettel, a Gépipari Tudományos Egyesülettel, a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetemen és az MTA Spektrokémiai Munkabizottságával együtt résztvett a Sopronban, június 14. és 18. között tartott 25. Magyar Szinképelemző Vándorgyűlés és 7. Analitikai Atomspektroszkópiai Konferencia előkészítésében.

A szakbizottság a Nehézipari Kutató Intézettel együtt előkészítette egy kandidátusi értekezés munkahelyi vitáját. Résztvett egy monográfia jellegű kiadásra tervezett anyag /kémiai szakbizottságtól/ előkészítésében és egy további, kémiai analitikai tárgykörű anyag /műszaki szakbizottságtól/ gondozásában.

Agrokemizálási munkabizottság

Elnök: Nádasy Miklós

A bizottság két önálló és egy - az élettani és toxikológiai munkabizottsággal - közös rendezvényt szervezett. Első ülését - folytatva a korábbi évek gyakorlatát - termelőüzemben a nemesvámosi "Cso-

pak Tája" termelőszövetkezetben rendezte. Témája volt: A kemizálás lehetőségei és korlátai a mezőgazdasági termelőszövetkezetekben. Ilyen címmel tartott vitaindító előadást Markovszky György /Csopak tája tsz/. Előadásában teljes képet adott mindazokról a kérdésekről, amelyek a mezőgazdasági termelőszövetkezetekben a kemizálással kapcsolatban felmerülnek, mind a növénytermelés, mind az állattartás területén, és kitért azokra az ellentmondásokra is, amelyek az agrokemizálásban ma megvannak: a korszerű növényvédőszeres és a nem tökéletes gépi technika, a termelés és a környezetvédelem szempontjainak időnkénti ütközése, a mezőgazdasági gépek korrózióvédelmének megoldatlansága, a mezőgazdasági középkezelők hiánya. Az előadást a jelenlevő - a vegyipart, a felhasználókat, a tudományos kutatást és az oktatást, valamint a szakigazgatást képviselő - résztvevők vitája követte.

Nagy aktivitással zajlott a munkabizottság által október 26-án, a VEAB székházában rendezett kerekasztal-megbeszélés, amelynek témája az agrárkémikus-mérnök képzés volt. A kibővített vitaülésen részt vettek a Keszthelyi Agrártudományi Egyetem és a Veszprémi Vegyipari Egyetem rektorai, vezetői, a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium illetékesei, Veszprém és Zala megyék Tanácsának vezető munkatársai és - ugyancsak meghívottként - az 1975 óta végzett agrárkémikus-mérnökök közül sokan. Nádasy Miklós bevezetője után Debreczeni Béla, rektor /ATEK/ értékelte röviden a mai helyzetet, kitért a közeljövő feladataira, végül vázolta azokat a távlati elképzeléseket, hogy melyek az agrárkémikus-képzés korszerűvé tételének alternatívái.

A munkabizottság az élettani és toxikológiai munkabizottsággal közösen előadóülést rendezett Veszprémben, a NEVIKI tanácstermében, november 2-án. Az ülés témaköre: Konceptcionális kutatások az új növényvédőszeres kifejlesztésében. Bevezető előadásában Nádasy Miklós az új növényvédőszer-kutatások koncepcióival és stratégiáival foglalkozott és ismertette a Nehézvegyipari Kutató Intézetben a biokémiai indítású növényvédőszer-kutatás céljából létrehozott csoport tevékenységét. Ezután a csoport vezetője Kiss István /NEVIKI/ "A receptorok sajátosságainak felhasználása a biológiai megalapozott növényvédőszer-kutatásban" címmel tartotta meg referátumát, amelyben kifejtette a receptorgátlás alapján végzett növényvédőszer-kutatás újszerűségét, részletesen foglalkozott a preszinaptikus és a szinaptikus receptorok tanulmányozásának biofizikai és biokémiai módszereivel, a szinaptorizáció-preparátumok előállításának kérdéseivel, s azokkal a jelenleg és jövőben használatos biológiai objektumokkal, amelyek egy-egy bioaktív vegyület receptorgátló hatása tanulmányozható. Sáringer Gyula /ATEK/: A nyugalmi állapotok jelentősége a rovarok folyamatos tenyésztésében címmel tartott nagy érdeklődéssel kísért előadást. Előadásában tisztázta a különböző nyugalmi állapotok fogalmát, s foglalkozott azokkal a módszerekkel és eljárásokkal, amelyek lehetővé teszik, hogy a bioaktív vegyületek screenelése számára folyamatosan és állandóan rendelkezésre álljanak az azonos fejlődési stádiumban levő fiziológiailag homogén rovarpopulációk.

Kőolaj- és Gázipari munkabizottság

Elnök: Horváth Róbert

A bizottság az év során két munkabizottsági üléssel összekapcsolt előadói ülést tartott: április 15-én, Veszprémben és október 27-én Nagykanizsán.

A Veszprémben tartott ülés témája a kenéstechnika /tribológia/ iparban való alkalmazása volt. Az ülés előadója, Zalai András a MÁFKI ilyen irányú tevékenységéről számolt be, konkrét ipari példákat elemezve. Az előadás kitért a kenéstechnikának az energiamegtakarításban jelentkező hatására is. A korreferálók: Czégi József /BME/, Eleőd András /BME/, Major Gyula /MÁFKI/ és Ferke Mihály /ÁFOR/ az egyes speciális kenéstechnikai területeken végzett kutatásaikkal egészítették ki az előadást, majd széleskörű vitára került sor.

Nagykanizsán a KÖGÁZ-nál tartott előadói ülésen, kapcsolódva a Kanizsai Műszaki Napok rendezvényéhez, a földgáz téma került napirendre. Az OKGT igazgatói, Kusztos Ferenc és Hangyál János által tartott előadások áttekintették a magyarországi energiahelyzetet, bemutatták a földgáz szerepét, termelési, felhasználási lehetőségeit. Foglalkoztak a kis gázlencsék alkalmazásbavételének problémáival, a kitermelés és az értékesítés gondjaival. Az ülés résztvevői hozzászólásaikkal konkrét problémákat tártak fel, illetve javaslatokat, véleményt alkottak. Az előadói ülést üzemlátogatás zárta, amely megismertette a résztvevőket a KÖGÁZ tevékenységével.

A fenti üléseken kívül munkabizottságunk kezdeményezte június 16-án Szádeczky Kardoss Elemér akadémikus előadását Veszprémben, a VEAB székházában.

Környezetvédelmi munkabizottság

Elnök: Kerényi Ervin

A környezetvédelem kémiai kérdéseivel kapcsolatos program során 1982. március 31-én a kémiai szakbizottsággal, valamint a műszaki szakbizottsággal és az alumíniumipari munkabizottságával együtt Veszprémben az alumíniumipar és a kőolajipar környezetvédelmi helyzetét és elképzeléseit bemutató együttes ülést tartottunk. Az ülésen vita-indító előadást Barták Imre /Inotai Alumíniumkohó/ és Zalka Lajos /SzKFI/ tartott. Az előadások és az ezeket követő vita a környezetvédő tudományos-műszaki megoldások fokozódó érvényesülését tükrözték a két iparágban.

Munkabizottságunk a műszaki szakbizottság gépészeti munkabizottságával együtt 1982. május 28-án, Budapesten, a Hajtóművek és Festőberendezések Gyárában, előadói ülés keretében, a festőberendezésekkel kapcsolatos környezetvédelem problémáival és az idevágó környezetvédelmi technika fejlesztési kérdéseivel foglalkozott. Az ülésen Gelencsér János /HAFE/ az előkezelés, a festés szennyezett vizeinek tisztítási technológiájáról, Szigeti Gábor /HAFE/ az elektromártó festés festékszennyezésű folyadékok koagulálásának és ultraszűrésének technikájáról, Szabados Gábor /HAFE/ a festőfülkés festékszórás

problémáiról és a nedves leválasztás megoldásairól, Pruzsinszky József /HAFE/ a szerves festékdőszerek festés során fellépő légszennyezéséről és az eltávolítás módszereiről, végül Fényi Endre /HAFE/ a porszórás kapcsán keletkező porszennyezés ciklonos, szűrőzsákos stb. leválasztásának technológiai, illetve technikai lehetőségeiről számolt be. Az előadások témaköréhez Kubó Sándor /T.Sz. Ásványelőkészítési, és Vízkezelési Főv./ és Kovács Attila /MÁFKI/ korreferátuma kapcsolódott.

Október 28-án a MTESz Fejér-megyei Szervezetének Környezetvédelmi Bizottsága közreműködésével a Dunai Vasmű és a Papiripari Vállalat Dunaujvárosi Gyára segítségével, Dunaujvárosban a régióban folyó ipari tevékenységhez kapcsolódó környezetszennyezés és környezetvédelem tudományos-műszaki kérdéseit megtárgyalására szerveztünk előadói ülést. Ennek során Kuslits Tibor /Dunai Vasmű/ a Dunai Vasmű környezetvédelmi helyzetéről és a környezetszennyezés csökkentésére tervezett megoldásokról, Szalay Árpád /Papiripari Vállalat/ a cellulóz- és papirgyártás környezeti hatásairól és a buzaszalma, mint másodnyersanyag hasznosítási lehetőségeiről, Temesi Imre /Dunai Vasmű/ a használt vizek kezelésének és tisztításának problémáiról, Csató József /Dunai Vasmű/ a kokszolással kapcsolatos környezetszennyezés és szennyvizkezelés visszaszorításának megoldásairól, végül Kovács László és Nyáradai Zoltán /Papiripari Vállalat/ az üzemi biológiai szennyvitzisztító üzemeltetésére és hatékonyságfokozására vonatkozó eredményekről adott áttekintést. Az előadásokat a problémák és tervek megbeszélése követte.

MŰSZAKI SZAKBIZOTTSÁG

Elnök: Déri Márta

A műszaki szakbizottság vezetősége az év során 3 ülést tartott. A márciusi ülésen meghatározták az éves programot.

Szeptember elsején tartották a biológiai szakbizottsággal közös nagy rendezvényt, amelynek témaköre volt a "környezetszimulációs kamrák szerepe a kutatásban". A szakmai tanácskozás jelentőségét emelte, hogy a jelenlegi világszínvonalat képviselő Weiss cég szakemberei is résztvettek és előadást tartottak, amelyek után termékeny vita alakult ki.

A novemberi vezetőségi ülésen értékelték a munkabizottságok és a szakbizottság tevékenységét, meghatározták a jövő év célkitűzéseit.

A Pécsi Akadémiai Bizottság szakembereinek előterjesztése alapján véleményezték az üzemmérnök képzés korszerűsítésére kidolgozott tervet /PMMF/.

Alumíniumipari munkabizottság

Elnök: Tóth Béla

Az 1982. évi programunkban előirányoztuk, hogy a VEAB különböző szak- ill. munkabizottságaival együttes rendezvényekre törekszünk olyan témák feldolgozásánál, amelyek más-más aspektussal, de közös érdeklődésre tarthatnak számot.

Március 31-én, a VEAB székházában volt a kémiai és a műszaki szakbizottság közös rendezvénye, amelyen együttes felolvasó ülés formájában két fontos iparágunk környezetvédelmi kérdései kerültek napirendre.

A felolvasó ülésen

Barták Imre: "Környezetvédelem az alumíniumkohászatban"

és

Zalka Lajos kém.tud.kand.: "Környezetvédelmi problémák a kőolajiparban"

címmel tartott nagy érdeklődést kiváltó előadást.

Október 6-án az Ajkai Timföldgyár és Alumíniumkohónál a VEAB alumíniumipari és műszaki fizikai munkabizottsága tartott együttes ülést. Pais Zoltán termelési főmérnök üdvözlő szavait követően két előadás hangzott el:

Somosi István kém.tud.kand., laborvezető: "Áttekintő ismertetés az ajkai alumíniumkohó laboratóriumairól",

Kocsis Zsuzsanna fiz.tud.kand.docens: "Természetes és mesterséges radioaktív háttérsugárzási szint mérése talajban, szilárdtest nyomdetektorral"

címmel.

Ezt követően került sor

Vitéz János: "Mérési eredmények szórásának függése a koncentrációtól és a rendszámtól a röntgenfluoreszcenciában"

című előadására, amely az előadó tervezett egyetemi doktori értekezése részeredményeinek előzetes ismertetése és vitája volt.

Az előadások és a vita után a gyár laboratóriumainak, műszerparkjának megtekintésével folytatódott a program. Ennek keretében bemutatásra kerültek a gyártásközbéli és késztermék-ellenőrzés korszerű módszerei és műszerei.

Elektrotechnikai munkabizottság

Elnök: Régeni László

A dunaujvárosi ülésen az erőáramu és távközlő postai vezetékek közös oszlopsoron való létesítésével, ennek tapasztalataival és a mérési eredmények értékelésével foglalkoztak. A munkabizottsági tagokon kívül részt-vett az ülésen nagy-számu meghívott vendég is, a Magyar Villamos Művek Tröszt illetve a Magyar Posta munkatársai.

Mivel a téma jelentősége mind műszaki, mind gazdasági szempontból kiemelkedő, a beszámolót követő vita rendkívül élénk és a résztvevők megítélése szerint is hasznos volt.

A fő napirendi ponton kívül a résztvevők megismerkedtek a dunaujvárosi főiskolai karon lévő elektrotechnikai oktatással és megtekintették a főiskola laboratóriumait. A Dunai Vasmű konverteres acél-művét is megtekintették.

Földtudományi munkabizottság

Elnök: Somogyi József

Május 19-én Veszprémben a "Nyugatmagyarországi geodinamikai program" címmel tartott megbeszélésen részt-vettek a Központi Földtani Hivatal, a FÖMI, az ELTE Geofizikai Tanszék, a BME Geodéziai

Intézet, az ELGI és az MTA GGKI képviselői és megvitatták azt a programot, amelynek célja a Dunántul nyugati részének komplex geodéziai, geológiai és geofizikai vizsgálata, részben nagyszerkezeti mozgások, részben egy kiválasztandó területen lokális mozgások kimutatására. Az elfogadott program a litoszféra-program részeként kerül a fenti intézmények által megvalósításra és felsőgeodéziai, árapály, gravitációs és geoelektromos méréseket tartalmaz.

H. Lichtenegger és P. Pesec osztrák kutatók a grázi egyetem részéről előadást tartottak az Ausztriában végzett geodinamikai vizsgálatokról.

Az elektromágneses kutatási módszerek egységesítése céljából létrehozott munkacsoport kezdeményezésére három intézmény /OKGT, MÁELGI, MTA GGKI/ összehasonlító méréseket végzett a Nagycenk melletti geofizikai obszervatóriumban 1982. júniusban és októberben.

A június 21-én Tatabányán megtartott ülésen Gonda János tartott előadást "Az új eocén bányák létesítése során jelentkező kutatási és tudományos feladatok" címmel. Az előadást élénk vita követte.

A földtudományi munkabizottság és a történelmi szakbizottság iparrégészeti munkabizottsága között együttműködés jött létre a régészeti objektumok geofizikai kimutatási lehetőségeinek területén. A Szakony határában kiásott árpádkori vasolvasztók kimutatásáról, továbbá a geofizikai módszerek alkalmazásának elvi lehetőségéről tanulmányok készültek.

Gépészeti Munkabizottság

Elnök: Halász Aurél

1982-ben két munkabizottsági ülést tartottak. Április 23-án, a Keszthelyi Agrártudományi Egyetem Géptani Tanszékén tartott ülés programja a következő volt:

1. Tószegi Péter: A Keszthelyi Agrártudományi Egyetem Gépészeti Intézetének feladatai a mezőgazdaság műszaki fejlesztésével kapcsolatban.
2. László Alfréd: Alkalmazástechnikai vizsgálatok a szuszpenziós műtrágya felhasználás céljából.
3. Erdész Károly: Vibrációs technika alkalmazása a szemcsés anyagok technológiájában.
4. Az intézet és a szakmai muzeum megtekintése.

November 9-én Nagykanizsán a "Kanizsa" Butorgyárban a következő volt a napirend:

1. Sitkei György-Boronkai László: Faipari üzemek hőenergia fogyasztása és csökkentésének lehetőségei.
2. Rónai Ferenc: A famechanikai kutatások áttekintése.

3. Tollár József igazgató: Tájékoztató a butorgyárról és gépesítésének mértékéről.

4. Üzemlátogatás.

Közös munkabizottsági ülés volt május 28-án a környezetvédelmi munkabizottsággal Budapesten a Hajtóművek és Festőberendezések Gyárában.

Hulladékhasznosítási munkabizottság

Elnök: Tamás Ferenc

A bizottság 1982. folyamán egy nagyobb rendezvényt bonyolított le, a metallurgiai munkabizottsággal közösen: "Kohászati Hulladékok Hasznosítása" címen ankétot rendeztünk Dunaujvárosban március 11-én.

Az ankét a kohászati hulladékok hasznosításának legfőbb aspektusait áttekintette. Hasznosnak bizonyult az az elképzelés, hogy fontos pozíciót betöltő államigazgatási, ipari és kutatóintézeti szakembereket hoztunk össze. Számos területen a jelenlévők nemcsak informálódtak, hanem további intézkedésekben egyeztek meg. Különösen a kohósalak mezőgazdasági hasznosításának előmozdítása területén bizonyult hasznosnak az ankét.

Az említett rendezvényen kívül még a következő fontosabb feladatokban vett részt a munkabizottság.

Közreműködött az MTA elnöke által összehívott hulladékhasznosítással és másodnyersanyagokkal foglalkozó kerekasztal értekezlet /okt. 27./ előkészítésében.

Közreműködött a VEAB által létrehozott zajvédelmi ad hoc bizottság munkájában: a készülő kormányrendelethez hozzászólás kidolgozásával.

Résztvett az MHT és az MKBT által rendezett Karszthidrológiai Ankéton /nov. 12-13/, ahol az ipari hulladékvizek újrafelhasználását is megvitatták.

Közlekedéstudományi munkabizottság

Elnök: Hegedűs Gyula

A munkabizottság ez évben két ülést tartott, a következő témák szerepeltek napirenden:

Junius 11. Veszprém:

A közlekedés és hírközlés hosszútávú fejlesztésének fő irányai. Az észak-dunántúli térségben előirányzott fontosabb fejlesztések.

Előadó: Tóth László kandidátus, a KPM Tervgazdasági Főosztályának vezetője.

November 25. Székesfehérvár:

A magyar közúthálózat állapotának új nyilvántartási rendszere, és annak műszaki-gazdasági előnyei.

Előadó: Törőcsik Frigyes, a KPM Közuti Főosztály Utosztály vezetője.

Tájékoztató a tanácski közlekedés szervezési, hatósági és üzemeltetési feladatairól, Fejér megyében.

Előadó: Pintér Lajos MTVB Közlekedési Osztály vezetője.

Számítástechnika alkalmazása a VOLÁN 14. sz. Vállalatnál.

Előadó: Varga Sándor a VOLÁN 14. sz. Vállalat gazdasági igazgatója.

Gépjárműkarbantartási állomások automatizált termelésirányítása.

Előadó: Vida Emil főiskolai docens.

Az ülések látogatottsága megfelelő volt. Az előadók széleskörű tájékozottsága, felkészültsége, a résztvevők vitakészsége élénk tanácskozási légkört teremtett.

Műszaki Fizikai munkabizottság

Elnök: Straub Gyula

A munkabizottság és az alumíniumipari munkabizottság meghívott vendégekkel kibővített együttes ülést tartott Ajkán, az alumíniumkohó művelődési otthonában. A program keretében három előadás hangzott el: Somosi István laborvezető áttekintő ismertetést adott az ajkai alumíniumkohó laboratóriumáról. Kocsis Zsuzsanna "Természetes radioaktiv háttérsugárzási szint mérése levegőben és talajban szilárdtest nyomdetektorral" címmel tartott előadása keretében többek között az alumíniumkohó területén szerzett mérési eredményeket ismertette. Vitéz János röntgenfluoreszcenciás témakörben készülő doktori értekezésének egyes eredményeiről számolt be. Az előadás után elhangzott hozzászólások segítették a szerzőt a dolgozat végleges formájának kialakításában.

A délelőtti ülést a gyár minősítő laboratóriumának megtekintése követte.

A munkabizottság második ülését november 19.-én tartotta a VEAB székházban. Az ülés foglalkozott a vidéki akadémiai bizottságokkal való együttműködés kialakításának lehetőségeivel, a tudományos minősítés különböző fokozataira pályázók segítésének kérdésével, külső szakembereknek a munkabizottság munkájába történő bevonásával és az 1984. évi pályázatok kiírásának javaslatával.

Metallurgiai munkabizottság

Elnök: Szijsz Zoltán

A bizottság az év folyamán 4 ülést tervezett, amelyeket az alábbiak szerint tartott meg:

Március 11-én Dunaujvárosban a hulladékhasznosítási munkabizottsággal közösen munkaértekezletet rendeztek, amelyen a kohászati hulladékok hasznosítása tárgykörben 9 előadás és 1 korreferátum hangzott el. A munkabizottság 2 előadással képviseltette magát. Az előadók: Pilissy Lajos és Szombatfalvi Rudolf voltak.

Április 6.-án a NME. Üntészet Tanszékén ülésezett az MTA Elméleti Technológiai Bizottság Üntészet albizottsága, amelyen a munkabizottságot Szegedi József főiskolai tanár képviselte. Az ülésen sor került a munkatervek kicserélésére, és megnyilvánult az együttműködési szándék. Az albizottság bekapcsolódik az öntödei műszerezettség felmérésére irányuló munkába, melyet a VEAB munkabizottság kezdeményezett.

Május 27.-én a Vasipari Kutató Intézetben a miskolci Akadémiai Bizottság Kohászati Szakbizottságával közösen szerveztek ülést, amelyen 7 előadás hangzott el, elsősorban a plazma kohászati alkalmazásáról. Bizottságunk 3 előadással járult hozzá a programhoz. Az ülésen ajánlást fogadtak el a résztvevők, amelyben a plazma kohászati alkalmazásával kapcsolatos fejlesztés mellett foglaltak állást, és e tématerületen az együttműködést körvonalzták. Ezt azok a sikeres üzemi kísérletek előzték meg, amelyeket a bizottság tagjai végeztek a Kőbányai Vas- és Acélöntödékben tégelyes indukciós kemencékhez illesztett egyenáramu külsőives plazmaéghő alkalmazásával.

Az utolsó ülés november 18.-án Veszprémben volt, amelyen az öntödei tűzállóanyagellátás helyzetét vitatták meg. Elhangzott 3 előadás, majd a bizottság állást foglalt amellett, hogy 1983. évben felmérést készít az OMBKE Öntödei Szakosztályával közösen az öntödék tűzálló-anyagellátásának helyzetéről azzal a céllal, hogy ajánlásokat készít az I.M. részére a hazai ásványvagyon bázisra épülő megoldás lehetőségére.

ORVOSTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

Elnök: István Lajos .

A szakbizottság rendezvényei közül a szakbizottsági felolvasó ülést, az országos jellegű és jelentőségű 2 napos emlőrák, és 3 napos, ujszülöttkori alvadászavarokat tárgyaló symposiumokat kell kiemelni. A szakbizottság kezdeményezésére a könyvtártudományi munkabizottsággal közösen periodikaként elindult a "Területi orvosi bibliográfia", amely a 6 megye /Győr-Sopron, Vas, Veszprém, Zala, Komárom, Fejér/ eü. intézményeiben összegyűlt és nem országos folyóiratokban publikált tanulmányairól nyújt folyamatos tájékoztatást. Az év folyamán 2 kötet jelent meg, amelyeket a szombathelyi Berzsényi Dániel könyvtár gondoz és juttat el minden eü. intézménynek ill. könyvtárnak.

A szakbizottság jó kapcsolatokat épített ki a PAB megfelelő munkabizottságaival /elsősorban a véralvadás és a malignus lymphomák terén folyó tudományos munkában és rendezvények közös lebonyolításában/. Az 1982-es felolvasó ülés anyaga külön kötetben megjelenik, előkészítés alatt áll az 1981-ben megrendezett malignus lymphoma, az 1982-es emlőrák, ill. az ujszülöttkori véralvadászavarokról tartott symposium anyaga is. A szakbizottság több, a VEAB területét érintő orvostudományi kérdéssel foglalkozott. Így például ad hoc bizottság felállítását kezdeményezte a propoliszsal kapcsolatos orvostudományi vizsgálatok ill. megfigyelések összefogására. Megvizsgálta az orvosi könyvkiadás helyzetét és tapasztalatait a Medicina kiadó 25 éves fennállása alkalmából. Rendezvényei színvonalasak, a VEAB területén túl is élénk érdeklődést váltottak ki.

A szakbizottság 1983. évi terve az eddigieknek megfelelően alakul /felolvasó ülés, 2 országos jellegű symposium külföldi résztvevőkkel, kihelyezett ülés Szombathelyen, a Veszprém és Vas megyében folyó orvostudományi kutatómunka helyzetének megtárgyalása, kapcsolat az MTA Orvosi Osztályával, a pécsi, szegedi, miskolci és debreceni akadémiai bizottságokkal közös rendezvények/.

Kardiológiai munkabizottság

Elnök: Böszörményi Ernő

A bizottság két ülést tartott /Aján és Esztergomban/, a helyszínen tájékozódott a 2 kórház kardiológiai vonatkozású tudományos munkájáról, intézetlátogatáson vett részt, majd nyilvános tudományos ülést rendeztek. A munkabizottság tagjai részt vettek az Amerikai Kardiológiai Társaság küldöttségének előadássorozatán és más hazai kardiológiai tárgyú rendezvényeken. A bizottság tevékenységével jól integrálja a VEAB területének kardiológiai témában dolgozó kutatóit és speciális intézményeit, folytatja a megalakulásakor megfogalmazott programot /kardiológiai rehabilitáció kiszélesítése, intézetek együttműködésének fejlesztése, tudományos igényű műhelymunka kialakítása/.

Orvosi mérés- és számítástechnikai munkabizottság

Elnök: Horváth Mihály

Tagjai több VEAB-rendezvényen szerepeltek előadóként, széleskörű együttműködést alakítottak ki a kardiológiai munkabizottsággal és a PAB Intenzívtherapiás és Anaesthesiológiai Munkabizottságával. Legjelentősebb rendezvényük a fenti kooperációban Nagykanizsán megszervezett ankét, amely az intenzívtherapiás osztályok ill. a koronaria őrzők műszeres tapasztalatait tárgyalta meg - országos érdeklődéssel. Az ankét anyagának a "Kórház- és Orvostechika" c. folyóiratban történő közlését készítik elő.

Humángenetikai munkabizottság

Elnök: Cholnoky Péter

A bizottság egyik ülésén az u.n. minor anomaliákkal a másikon pedig a dysmaturitas témakörével foglalkozott. Mindkét kérdésnek nagy gyakorlati jelentősége van. Az egyik témában a VEAB-területén egységes minősítési rendszer bevezetését fogadták el /minor anomáliák/, a másikon pedig több megyére terjedő együttműködés feltételeit dolgozták ki /dysmaturitas/. Júniusban a VEAB székházban a grazi nemzetközi genetikai kongresszus előadóival idegennyelvű tudományos ülést rendeztek, amit élénk hazai érdeklődés kísért. A munkabizottság jól fogja össze a VEAB - regio genetica iránt érdeklődő gyermekgyógyászait és szüléseket, rövid fennállása alatt igényes tudományos fórumot alakított ki.

Munkaegészségügyi és toxikológiai munkabizottság

Elnök: Mészáros István

Tevékenységének előterében a bauxitbányászat és az alumíniumipar egészségügyi ártalmainak felderítése állt. Széleskörű irodalmi adatgyűjtést végeztek, egy erről szóló monográfia előkészítését kezdték meg. Programjavaslatot tettek egy 1983-ban tartandó munkaegészségügyi tudományos ülésre, részt vettek a VEAB toxikológiai munkabizottságával közös egészségnevelési konferencia megrendezésében.

Haematológiai és Onkológiai munkabizottság

Elnök: István Lajos

Tevékenységét 3 szekcióban fejtette ki. A klinikai haematológia iránt érdeklődők a PAB - VEAB malignus lymphoma munkabizottságban működtek közre. Ennek eredménye volt a Miskolcon /MAB - közreműködéssel/ megrendezett országos jellegű "malignus lymphoma" konferencia, amelynek anyagát kiadásra készítették elő. Tudományos koordináló tevékenységük a VEAB területén lévő eü. intézmények ilyen értelmű példás együttműködését hozta létre. A haemostaseológiai szekció iránt érdeklődők rendezték meg a "haemostasis zavarai az ujszülöttkorban" c. 3 napos konferenciát, ezzel egy eddig mostohán kezelt kérdést álitottak az érdeklődés homlokterébe. A konferencia anyagát közlésre készítették elő. Folytatódott és újabb közleményekben realizálódott a VEAB területén folytatott haemophilia - epidemiológiai és genetikai felmérő munka, amelyet az illetékes területi akadémiai bizottságok révén 1983-ban további 8 megyére terjesztettek ki. A klinikai onkológiai szekció az emlőrák-symposium előkészítését és lebonyolítását végezte, majd az országos jellegű tanácskozás sajtó alá rendezését végezte el.

SZÁMÍTÁSTECHNIKAI ÉS RENDSZERELMÉLETI SZAKBIZOTTSÁG

Elnök : Blickle Tibor

Az év során a szakbizottság megpróbálta felmérni, hogy tagjainak munkahelyükön végzett munkája mennyiben kapcsolódik a szakbizottság célkitűzéseire. A kapott információk alapján kirajzolódott azok a csomópontok, tématerületek, melyekre további munkánkban alapozni lehet, s melyek a régió vállalatai vagy kutatóhelyei számára hasznosak lehetnek.

A szakbizottság a múlt esztendőben is az éves és hosszútávú terveknek megfelelően tevékenykedett. A munkabizottságok működése szervezettebb, s ezzel aktívabb lett, ugyanakkor az együttműködési területeket is sikerült bővíteni.

Szakbizottsági ülésüket a Videoton vállalatnál tartották. Az előadások és a gyárlátogatás során megismerkedtek a tagok a távlati kutatási-fejlesztési programmal, a gazdasági eredményekkel, valamint a működő on-line raktári készletnyilvántartó rendszerrel.

További fontos események voltak:

Műszaki Kémiai Rendszerek - 82 konferencia megszervezése /Csopek, május 3-5/.

A számítástechnika alkalmazása a műszaki kémiában című nemzetközi szimpózium megszervezése /szept. 14-16 VEAB-székház/.

Vállalatkibernetikai munkabizottság

Elnök: Bene Iászló

A munkabizottság a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetemen tartott előadói ülést. A gazdag és változatos program keretében az új számítástechnikai, rendszerszervezési és operációkutatási módszerek fagyasztási alkalmazási lehetőségeit és eredményeit vitatták meg.

A munkabizottság keretében Mudra László /Dunai Vasmű/ összefoglaló munkát készített "A vállalati belső, működés és fejlődés alapmodelljei, és ezeknek egy keretmodellben való részintegrációja" címmel.

Alkalmazott matematikai és számítástudományi munkabizottság

Elnök: László Zoltán

A bizottság a Győri Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskolával, a Szegedi József Attila Tudományegyetem kibernetikai laboratóriumával és a Pécsi Akadémiai Bizottság Számítástechnikai Szakbizottságával működött együtt.

Rendszerszerkezeti munkabizottság

Elnök: Gyenis János

A munkabizottság november 4-5-én Bozsokon tartott ülést, az összetett vegyipari rendszerek analízisével, modellezésével, számításával kapcsolatos új eredményeket vitatták meg.

A munkabizottság közös előadói ülést szervezett az orvostudományi szakbizottság orvosi mérés- és számítástechnikai munkabizottságával.

A munkabizottság keretében két monográfia készült el:

Virág T.-Halász G.: Áramlástanilag lineáris vegyipari berendezések modellezése.

Veress G.: Kémiai mérések matematikai és rendszertechnikai alapjai.

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

Elnök: Timár Ede

A szakbizottságot munkabizottságai tevékenységének önállósodása és további, munkacsoportok szerinti differenciálódás jellemzi. Így az egyes munkabizottságokon belül több speciális kutatócsoport is működik.

Neveléstudományi munkabizottság

Elnök: Orosz Sándor

Keretei között pl. neveléstörténeti, pedagógiai-technológiai, nevelésméleti-nevelésszociológiai, zenepedagógiai csoport tevékenykedik.

A munkabizottság az elmúlt év során ilyen keretek között tartotta üléseit, elméleti tanácskozásait, amelyek egyebek között a film és videoteknika oktatási folyamatban történő hasznosításával, a szabadidős tevékenység és a zeneoktatás didaktikai problémáival foglalkoztak.

Szocialista vállalat munkabizottság

Elnök: Vándor Józsefné

1982. évi kutatásai "A vállalati hatékonyság, termelékenység" és "A termelés társadalmi, gazdasági hátterének vizsgálata a vállalati önállósulás időszakában" c. témákhoz kapcsolódtak. Ennek megfelelően két munkabizottsági ülésen a "Vállalati veszteség források feltárásának módszerei és szerepük a gazdálkodás hatékonyságának alakulásában a Bakonyi Bauxitbánya Vállalatnál" és "A munkatermelékenység növelésének lehetőségei" c. témákat vitatták meg, ahol Kránitz Zoltán és Várhelyi István tartottak nagy érdeklődést és vitát kiváltó előadást.

A bizottság reprezentatív rendezvénye volt november 18-án az MKT Veszprém megyei szervezetével közösen szervezett tudományos ülés-

szak, ahol Juhász Ádám államtitkár tartott előadást "Nyersanyaghelyzetünk és a termékszerkezet korszerűsítése" címmel.

Filozófiai-szociológiai munkabizottság

Elnök: Sztankó János

A bizottság dicséretes aktivitással dolgozik. A múlt évben folytatta az új tagok toborozását, és a közös kutatómunkába való bekapcsolásukat. Előkészítette a különálló szociológia munkabizottság megalkulását. Mintaszerűen látogatják más munkabizottságok rendezvényeit. Programok készítésével, előadók biztosításával figyelemre méltó segítséget nyújtanak a régió világnézeti nevelőmunkájának és a filozófiai életének erősítéséhez. Résztvettek a "Szocialista életmód kérdései" témakörben a Veszprémi Vegyipari Egyetemen 1982. júniusában rendezett nemzetközi tanácskozás munkájában. Munkabizottsági ülésen emlékeztek meg Spinoza halálának 350. évfordulójáról, bizottságot hoztak létre Marx Károly halála 100. évfordulójára szervezendő elméleti ülészek előkészítésére.

Marxista propaganda munkabizottság

Elnök: Beszteri Béla

A bizottság kutatómunkája kiterjed a marxista propaganda minden területére, annak szociológiai, pszichológiai, didaktikai, módszertani, könyvtári oldalaira. Tevékenysége tervszerű, aktivitása folyamatos. Eredményei ma már széles körben ismertek és nemcsak a pártoktatásban, hanem az állami felsőoktatási intézmények marxizmus-leninizmus oktatásában is jól hasznosulnak.

Az elmúlt évi rendezvényeik sorában kiemelkedő "A nemzetközi turizmus a békés kapcsolatok és a szocializmus propagandája szolgálatában" c. tudományos ülészek, amelyet az MSZMP Győr-Sopron megyei Bizottságával közösen az Erdészeti és Faipari Egyetemen december 2-án szerveztek. A tudományos ülészeket Gál János rektor nyitotta meg, Kreiter Mária, Beszteri Béla és Wolford Sándor tartottak előadást. A rendezvényt a résztvevők nagy száma és aktivitása jellemezte.

Nyelvtudományi munkabizottság

Elnök: Szabó Géza

A bizottság fő kutatási területe a VEAB régió nyelvföldrajzi és nyelvészeti problémáinak vizsgálata. Ennek keretében Őrség-kutató csoportot alakított és jelentős nyelvjárási anyagot gyűjtött össze a tervezett, Őrség nyelvről szóló monográfia elkészítéséhez.

A munkabizottság tagjai ezen túl a dunántúli nyelvi változatok, nyelvjárásek, regionális köznyelvi formák, összefüggéseik, kölcsön-

hatásaik témakörében egyéb kutatásokat is folytatnak. Országos kutatói kollektívához is kapcsolódva tanulmányozzák a Nyugat-Dunántulon a nyelvjárások és a köznyelv viszonyát általános iskolai tanárok és tanulók nyelvhasználatában.

A bizottság ma már dunántuli dialektológiai kutatóbázissá fejlődött és jelentős publikációt tudhat magáénak. Ebben az évben jelent meg a VEAB Értesítő 2. számaként a munkabizottság elmúlt évi Dialektológiai szimpozionjának teljes anyaga.

Könyvtártudományi munkabizottság

Elnök: Takács Miklós

Jelentős szerepet vállalt a régióban található szak- és tudományos folyóiratok lelőhelyjegyzéke kéziratának elkészítésében, ezzel is segítve a szakirodalmi tájékoztatás és kutatómunka feltételeinek javulását.

Külön is elismerést érdemel a munkabizottságnak az a segítsége, amelyet a VEAB Orvostudományi Szakbizottságának nyújt abban, hogy a Területi Orvosi Bibliográfia füzetei a szombathelyi megyei könyvtár kiadásában megjelenhessenek.

A munkabizottság kezdeményezésére elkészült és megjelent a régió könyvtárainak legfontosabb adatait, szolgáltatásait tartalmazó minerva, "Könyvtárakról - könyvtáraknak: fontosabb adatok az észak-dunántuli területi együttműködési kör könyvtárainról" címmel, amelyet a régió valamennyi szolgáltatóképes közgyűjteményének és tudományos intézményének eljuttattak.

Pályaválasztási és pályaeorientációs munkabizottság

Elnök: Gárdonyi Géza

Aktivitása igéretesen fokozódik. 1982-ben két felolvasó ülést tartottak, amelyeken Finta Mihályné ismertette a szaktanácsadás hatékonyságára vonatkozó kutatásainak eredményeit.

Az egyik rendezvényüket Dunaujvárosban tartották, amelyet továbbképzéssel /Szilágyi Klára tartott előadást a pályaválasztás szociálpszichológiai kérdéséről/ és üzemlátogatással kötötték össze. A Dunai Vasműben tapasztalatcserén vettek részt.

Dicséretes a munkabizottságnak az a törekvése, hogy a tudományos kutatómunkát összeköti a tagok kutatásmetodikai és szakmai továbbképzésével, valamint az üzemi, munkahelyi gyakorlat tapasztalataival.

Munkásművelődés-történeti munkabizottság

Elnök: Kovács József

Tagjai folyamatos kutatómunkát végeznek a munkásművelődés, munkáskultúra történeti dokumentumainak felderítésében. Rendszeres gyűjtéseket, kutatásokat szerveznek tevékenységi körükön belül. Pártbizottsági határozat alapján folyik a visszaemlékezések koordinált gyűjtése is.

Fellendült az önkéntes kutatási tevékenység, melyek különösen az üzemi munkásmozgalmi, illetve munkásművelődési tevékenységre vonatkoznak. Ezen gyűjtők körét tovább szélesítik, és szakmai segítséget adnak részükre.

A legutóbbi munkaértekezletükön elhatározták, hogy koncentrált gyűjteményt alakítanak ki a regionális munkásművelődés-történeti kiadványokból, melyet a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetem központi könyvtárában helyeznének el, mely később egy bibliográfiai kiadvány alapja lehetne, ezzel is segítve a tudományos kutatómunkát.

TÖRTÉNELMI SZAKBIZOTTSÁG

Elnök: Éri István

A szakbizottság 1982-ben három munkabizottsága keretében - lényegében az előre meghatározott munkaterveknek megfelelően - az alábbiak szerint fejtette ki tevékenységét.

Településtörténeti munkabizottság

Elnök: Solymosi László

A munkabizottság bekapcsolódott a 18. századvégi Történeti Helységnévtár elkészítésébe. Somfai Balázs veszprémi levéltárigazgató-helyettes megkezdte a Központi Statisztikai Hivatal Történeti Statisztikai Csoportja által gyűjtött Veszprém megyei anyag kiadási elveinek kidolgozását, Faragó Tamásnak a KSH tudományos munkatársának az irányításával.

Farkas Gábor székesfehérvári levéltárigazgató megszerkesztette az 1981. évi "Dunántul Településtörténete V. /1900-1945/" veszprémi konferencia anyagát. A kötet megjelenése 1983-ra várható.

Az előző, 1980. évi "Dunántul Településtörténete IV. /1872-1900/" síófoki konferencia anyagát tartalmazó tanulmánykötet a PAB-VEAB gondozásában szintén rövidesen megjelenik.

Elkészült, és megjelenésre vár Veszprém megye 1488. évi adólajstromának feldolgozása. Az értékes forrás szövegét is tartalmazó 8 ives tanulmány döntően a megye birtok- és településviszonyaival foglalkozik, de az 1488. évi adatokat egybeveti a közel egykorú /1494. 1495. és 1501. évi/ megyei adó számadásokkal, s a régiótn tulmutató észrevételeket tesz a települések minőségét /falvak és mezővárosok aránya/ és a középkorvégi népességbecslést illetően.

Megkezdődött és jelentős részben elkészült Veszprém megyében a 17.-18. század fordulója településállományának felmérése.

Az 1982. őszére a Dunántul településtörténete /16.-19. sz./ témakörben tervezett veszprémi konferencia megrendezését a munkabizottság elhalasztotta. A résztvevők és az általuk vállalt előadások felméré-

rése megkezdődött. Ennek eredményétől függően határozza meg a munkabizottság a konferencia végső, pontos tematikáját és megtartásának időpontját.

Kézművesipartörténeti munkabizottság

Elnök: Éri István

A munkabizottság 6 alkalommal ülésezett. Ezeknek a tanácskozássoknak a homlokterében az ez évben megrendezett II. Veszprémi Nemzetközi Kézművesipartörténeti Szimpózium állt.

A bizottság áprilisban "Szemelvények a VEAB kézművesipartörténeti munkabizottsága tevékenységének külföldi ismertetéseiből" címen 20 oldalas, sokszorosított füzetet adott közre, amely 8 külföldi szakfolyóiratban megjelent recenziót közöl magyar fordításban.

Elsősorban a nemzetközi szimpózium megszervezése érdekében, de a további nemzetközi tudományos kapcsolatok és információcsere céljából is a munkabizottság "Litterae Currentes Historiam Opificii et Ceharum Concernentes" /kézművesség- és céhtörténeti hirlevél/ címen angol, német, francia nyelven - előre meg nem határozott időszakonként megjelenő - körlevél közrebocsátását határozta el. A hirlevél első száma áprilisban, negyedik száma októberben jelent meg, és 20 európai és amerikai ország mintegy 150-200 kutatójához jutott el.

A II. Veszprémi Nemzetközi Kézművesipartörténeti Szimpózium a VEAB székházában 1982. augusztus 21-26. között volt. A szimpóziumon 37 külföldi kutató vett részt 10 országból /Ausztria, Csehszlovákia, Franciaország, Jugoszlávia, NDK, NSZK, Románia, Svédország, Szovjetunió, USA/, a 43 magyar szakember mellett. A külföldi résztvevők egésznapos balatonfelvidéki kirándulást is tettek. 42 referátum hangzott el, 27-et külföldiek tartottak. A szimpózium anyagi fedezetét a részvételi díjak biztosították.

A szimpózium időpontban és fő témájában is /kézművesség és ipari forradalom/ közvetlenül kapcsolódott a Budapesten megrendezett Gazdaságtörténeti világkongresszushoz. Az elhangzott előadásokon túl számos, a személyes részvételben akadályozott külföldi kutató is beküldte tanulmányát a munkabizottsághoz, hogy az a szimpózium anyagáról készülő tanulmánykötetben megjelenhessen. Az idegen- és magyar nyelvű tanulmánykötet szerkesztése folyamatban van.

A nemzetközi kapcsolatfelvétel látható jeleként és a magyarországi kézművesipartörténeti kutatások elismeréseként értékelhető, hogy a heidelbergi egyetem /NSZK/ társadalomtörténeti munkaközössége meghívta a VEAB kézművesipartörténeti munkabizottságának képviselőjét az 1982. november 18. és 20. között Bad Homburgban rendezett tanácskozására. A két éves előkészítés után megtartott magas színvonalú tudományos tanácskozáson a németországi kézművesség és iparosodás problémáit /18.-20. század/ vitatta meg 35 szakember. A munkabizottságot Nagybákay Péter titkár képviselte, aki röviden ismertette a bizottság több mint 10 éves tevékenységét és annak eredményét.

A munkabizottság által számítógépes módszerrel összeállított és feldolgozott magyarországi árszabás jelzetkataszter munkái ez évben teljeseen lezárultak és a limitáció-kataszter kiadásra készen áll.

Iparrégészeti munkabizottság

Elnök: Heckenast Gusztáv

A munkabizottság munkatervének megfelelően 1982-ben megjelentette az Iparrégészeti Tájékoztató első számát. A szakemberek informálását szolgáló hírlevél második számának összeállítása is elkészült.

Augusztus 9 és 11. között a VEAB székházában a bizottság mintegy 50 hazai résztvevővel megrendezte a II. Iparrégészeti Tanácskozást, "Iparrégészeti emlékek az őskortól az ujkor hajnaláig" címmel. A tanácskozás anyagát a bizottság - az előzőéhez hasonlóan - tanulmánykötetben megjelenteti. A kötet dolgozatainak kéziratái már beérkeztek. A szerkesztés és a részletes idegen nyelvű kivonatok fordítása folyamatban van.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Kohászati Szakosztályával kiépült a kapcsolat, ami közös ásatási és anyagvizsgálati tevékenységben fog realizálódni.

Az iparrégészeti munkabizottság mellett kikristályosodott egy archeometriai munkacsoport, melynek tagjai közül többen a munkabizottságnak is tagjai. Az önálló csoport megalakításáról a II. Iparrégészeti Tanácskozáson született döntés.

A VEAB más munkabizottságaival is összehangolt együttműködés folyik. Így pl. a műszaki szakbizottságon belül működő föld-fizikai munkabizottsággal kohóásatáson közös geofizikai méréseket végeztek Szakonyban.

A bizottság munkájának elismerését jelentik a külföldről és belsőldről érkező, információt kérő levelek. Így többen kérték Jugoszláviából, Ausztriából, Lengyelországból, Csehszlovákiából, Angliából és Ausztráliából az I. Iparrégészeti Tanácskozás tanulmánykötetének megküldését. A Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója az Industrial Archaeology főszerkesztőjének hozzá érkezett információkérő levelét az iparrégészeti munkabizottsághoz küldte meg válaszáadás végett.

A munkabizottság a Magyar Nemzeti Múzeum szakfelügyeleti vezetőivel, az Országos Műszaki Múzeummal, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület szakembereivel, az MTA Régészeti Intézetével együttműködve kívánja az "Adatlapok az iparrégészeti objektumok és leletek nyilvántartására" c. nyomtatványok végleges formáját kialakítani. A 2. elbírált és javított változat előreláthatóan még 1982-ben sokszorosításra kerül.

A "Fizikai kormeghatározások iparrégészeti leleteken" témában a Szakonyban kiemelt 11. századi kohótöredékekkel az ELTE Geofizikai Tanszékén és a MTA Izotóp Intézetében kísérleteznek.

Az "Anyagvizsgálatok" témában a legrégebb magyarországi vastárgyakat vizsgálták meg a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Fémtani Tanszékén. Az iparrégészeti munkabizottság által országosan összegyűjtött régészeti salak leletek /vas- és szinesfém salakok/ első, ásványközettani vizsgálati sorozatát a Bányászati Kutató Intézet Petrográfiai Osztályán elvégezték. A mintákat ezután más jellegű vizsgálatoknak vetik alá, más laboratóriumokban.

A munkabizottság 1982-re a Művelődési Minisztériumtól anyagi támogatásban részesült a II. Iparrégészeti Tanácskozás tanulmánykötetének kiadása céljából.

1982. október 29-én a budapesti Fővárosi Levéltár dolgozói fél-napos műhelyvita keretében foglalkoztak a VEAB Történelmi Szakbizottságának, elsősorban a kézművesipartörténeti és településtörténeti munkabizottságok tevékenységével. A főigazgatóhelyettes bevezető szavai és Dóka Klára részletes tájékoztatója után a feltett kérdésekre Nagybákay Péter, Lukács Márta és Veress Éva válaszolt. A műhelyvita különösen az uttörő jellegű gépi adat-feldolgozások módszerek sikeres alkalmazását értékelve elismerően összegezte a szakbizottságnak a régión is tulmutató tudományos tevékenységét.

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS TÁJHASZNOSÍTÁSI KOORDINÁCIÓS
TANÁCS

Elnök: Kárpáti István

A VEAB Környezetvédelmi- és Tájhasznosítási Tanácsa 1982-ben koordináló munkájával kapcsolatos szűkebb körű megbeszélések mellett 5 alkalommal ülésezett, ezek részben előadóülések, részben munkaértekezletek voltak.

A kutatási eredmények gyorsabb gyakorlati hasznosítása érdekében két alkalommal a Balatoni Intéző Bizottság /BIB/ Környezetvédelmi és Vízvédelmi Szakbizottságával együttes ülést tartottak. Szélesítették együttműködésüket az MTA területi bizottságaival. A PAB mellett a DAB környezetvédelmi kutatásaival is összehangolták feladataikat.

Az évenkénti megrendezésre tervbe vett, Balaton kutatás újabb eredményeivel kapcsolatos előadó ülést ez évben is megrendezték az alábbi szakbizottságokkal, illetve programirodákkal együtt:

A VEAB Növénytermesztési Szakbizottsága

A Balaton Regionális Környezetvédelmi Kutatása OKKFT

A-12 Programiroda

A PAB Környezetvédelmi és Urbanisztikai Szakbizottsága.

Februárban a VEAB székházában megtartott ülésén a következő fontosabb kérdésekkel foglalkozott a koordinációs tanács:

1. 1981. évben díjazott környezetvédelmi jellegű pályadolgozatok bemutatása és alkalmazási lehetőségének megvitatása.
2. Az urbanisztikai munkabizottság 1982. évi munkatervének ismertetése.
3. A természetvédelmi munkabizottság 1982. évi munkatervének ismertetése.

Az ülésen határozat született arról, hogy a Balaton vízminőségét érintő igen értékes két pályamunka megjelentetésére keresik a lehetőséget, és a megjelent tanulmányokat minél szélesebb körben eljuttatják a felhasználó vizügyi-műszaki gyakorlati szakemberekhez, ill. a VEAB és BIB érintett bizottsági tagjaihoz.

Márciusban a DAB székházában tartották meg a Debreceni Akadémiai Bizottság Környezettudományi Szakbizottságának és a VEAB Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanácsának együttes vitaülését elméleti és gyakorlati szemléletű szakemberek részvételével.

Az ülés programja a következő volt:

- Kárpáti István: Biológusok a Balatonért /bevezető előadás/.
- Lantos Tamás - Kárpáti István: A vízi makrofitonok terjedési változásai a Balatonban.
- Varga György - Kárpáti István: A vízi makrofitonok elsődleges termelése.
- Dinka Mária: A Keszthelyi medence nádasainak tápanyagforgalma.
- Kárpáti Veronika - Pomogyi Piroska: A vízi makrofitonok tápanyagforgalma.
- Kárpáti István - Kárpáti Veronika - Pomogyi Piroska: A kisbalatoni védőrendszer tervezésének és üzemeltetésének biológiai alapozása.
- Szeglet Péter - Kárpáti István: A kisbalatoni természetvédelmi terület vegetációtérképezése.
- Máté Ferenc: A Balaton üledéktérképezési programjának eredményei.
- Heim Csaba - Dévai István: A balatoni nyíltvízi üledékminták klórozott szénhidrogén tartalma.
- Czégény Ildikó - Dévai István: Nehézfémek vizsgálata balatoni nyíltvízi üledékmintákban.
- Dévai István - Czégény Ildikó - Máté Ferenc: A vas és mangán tartalom alakulása a Balaton különböző minőségű vízterületein.
- Dévai György - Györi Éva: A balatoni árvaszunyorog fauna taxonómiai revíziójának programja.
- Moldován Judit: Árvaszunyorog lárvák gyűjtésének tervezése a diszpergáltságtól függően.
- Török Anna - Dévai György: Biomassza és produkció meghatározása balatoni Chironomus fajoknál.
- Dévai György - Molnár Imre: A balatoni üledéklakó árvaszunyorog lárvák egyedszáma és biomasszája.
- Kovács Anna - Dévai György - Dévai István - Rákosi Éva: Biogén elemek /C, H, O, N, S, P/ mennyiségének vizsgálata balatoni árvaszunyorogoknál.
- Lőrincz Gábor - Dévai György - Zsupán Ildikó: Kirepülés- és rajzásbiológiai vizsgálatok a Keszthelyi medence árvaszunyorog populációin.
- Moldován Judit - Dévai György: Paleolimnológiai vizsgálatok balatoni árvaszunyorogokkal.

Junius 15-én a Veszprémi Akadémiai Bizottság székházában került megrendezésre a "Balatonkutatás újabb eredményei IV" együttes előadóülés /a bevezetőben már említett rendezésben együttműködő intézményekkel közösen/, az alábbi programpontra szerint:

Bevezető: Kárpáti István

1. téma: Tájak és tájtipusok a Balaton vízgyűjtőjén.

Vitaindító előadás: Pécsi Márton

Korreferátum: Marosi Sándor

Juhász Ágoston

2. téma: Környezetkímélő tápanyaggazdálkodás a Balaton térségében.

Vitaindító előadás: Kovács Imre
Hegedüs Lajos
Korreferátum: Máté Ferenc
Tóth András
Kovács József
Nagy Lóránd
Csányi Rózsa

3. téma: Környezetkimélő kert- és szőlőművelés a Balaton térségében.
Vitaindító előadás: Zsoldos Zoltán
Korreferátum: Mérei Zsuzsanna
Illés István
4. téma: Környezetkimélő növényvédelem a Balaton térségében.
Vitaindító előadás: Kovács Gábor
Korreferátum: Sáringer Gyula
Seprős Imre
Hunyadi Károly
Takács András

Az egyes témák korreferátumai után széles körű vita alakult ki a bemutatott eredmények elméleti jelentőségéről és a gyakorlati hasznosítás lehetőségéről.

Az előadói anyagát az előző évekhez hasonlóan a Balaton-kutatás újabb eredményei c. kötetben kívánják megjelentetni, idegen nyelvű tartalmi kivonattal.

1982. október 6-án a VEAB Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanácsa, valamint természetvédelmi munkabizottsága tanácskozott a KATE Mosonmagyaróvári Mezőgazdaságtudományi Karának dékáni tanácsstermében.

A tanácskozás programja a következő volt:

Kárpáti István: elnöki megnyitó
Czímber Gyula: A Szigetköz és jövője.
Csapody István: A Szigetköz botanikai értékei.
Kevei Balázs: A medvehagyma /Allium ursium/ növényföldrajzi szerepe a Szigetközben.
Alexay Zoltán: A Szigetköz madárvilága.
Marcis Béla: A Szigetköz erdőgazdálkodása.
Kompkirándulás a Szigetköz holtágain.

A koordinációs tanács, továbbá az Országos Vízügyi Hivatal Vizgazdálkodási és Környezetvédelmi Főosztálya /OVH VKF/ és a VIZITERV keretében működő OVH Vízügyi Szabványosítási és Egységesítési Központ /VSZK/ között a kutatási eredmények közvetlen gyakorlati hasznosítására, a vízügyi műszaki szabályozásban c. témában együttműködési megállapodás jött létre június 15-én.

A szerződés 1982-1985 évekre érvényes. E szerint:
A VSZK tájékoztatást ad a VEAB KTKT szakterületére kiterjedő vízügyi ágazati és nemzetközi műszaki szabályozásról.
Az OVH VKF és VSZK javaslatot tesz kutatási témákra.
A VEAB KTKT javaslatot tesz a műszaki szabályozási szakbizottságokban való részvételre.

Az OVH VKF és a VSZK képviselője a VEAB KTKT ülésén állandó meghívottak.

A VEAB KTKT és a VSZK közös ajánlást készít fejlődő országok tavainak és vízfolyásainak fitocönológiai felmérésére, térképezésére, a jelentősebb vízügyi beavatkozás előtt, annak előkészítése céljából.

A Veszprémi Akadémiai Bizottság Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanácsa /VEAB, KTKT/ és a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium Növényvédelmi és Agrokémiai Központja /MÉM NAK/ együttműködési megállapodást készített a kutatási és fejlesztési eredményeknek a mezőgazdasági gyakorlatban való hasznosítására.

A szerződés az 1982-85 évekre érvényes. Ennek értelmében:

A VEAB és MÉM NAK együttműködnek a Balaton üdülőövezet regionális rendezés területén kidolgozásra váró feladatok közös megfogalmazásában és ezek megoldásában.

A VEAB KTKT kiválasztja kutatási jelentéseiből azokat a részeket, amelyek a MÉM NAK megyei állomások hálózatán keresztül a gyakorlatban való közvetlen felhasználásra alkalmasak és rendszeresen megküldi a MÉM NAK-nak. Ilyenek:

- A Balaton vízminőség védelmében végzett vizsgálatok eredményei.
- A kisbalatoni víztározók létesítésével és működtetésével kapcsolatos tapasztalatok eredményei.
- A szennyvizek és szennyviziszapok környezetszennyezés mentes elhelyezésének eredményei, kiemelten a lápi öblözet szennyvízelhelyezésével kapcsolatos vizsgálati eredmények.

A MÉM NAK a különböző fejlesztési munkák eredményeiről folyamatosan tájékoztatja a VEAB-ot, szükség esetén javaslatot tesz kutatási témákra. A tájékoztatás az alábbi témakörökre terjed ki:

- A Balaton vízgyűjtő területén továbbfejlesztésre kerülő meliorációs módszerek.
- A higrágyák ártalommentes elhelyezésével kapcsolatos kísérleti technológiák.
- A környezetkímélő növénytaplálkozási technológiák.
- A Balaton vízminőségvédelmében végzett vizsgálatok eredményei, illetve az ez ügyben tett intézkedések.
- A Balatonba befolyó felszíni vizek növényvédőszer szennyezettségének mértékéről készített összefoglaló értékelés.

A VEAB KTKT és MÉM NAK képviselői kölcsönösen részt vesznek egymás rendezvényein. A rendezvényekről való tájékoztatást a VEAB a MÉM NAK-nak és a három balatoni megye növényvédelmi és agrokémiai állomásának időben megküldi, hasonlóképpen a MÉM NAK és a három megyei állomás időben tájékoztatják a VEAB-ot a szóban forgó rendezvényekről.

A VEAB az évenként kiírt pályázati munkák témaköreiről tájékoztatja a MÉM NAK-ot, és rendelkezésre bocsátja a gyakorlat számára hasznos pályamunkák teljes anyagát.

A VEAB KTKT és MÉM NAK rendszeresen megküldik egymásnak kiadványaikat és szakmai tanulmányaikat véleményeztetés céljából.

A koordinációs tanács 1982. februári határozatának megfelelően megjelentettük a Balaton vízminőségéhez kapcsolódó, az MTA-Veszprémi Akadémiai Bizottsága részéről díjazott pályamunkákat. A megjelentetést az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottsága és a Budapesti Vegyi Művek együttesen biztosította a Budapesti Vegyi Művek sokszorosító üzemében.

A megjelent két tanulmány:

- 1./ Kiss István - Virágh Zoltán: "A Balatonba vezetett, tisztított szennyvizek vízügyi műszaki és közegészségügyi vizsgálataink értékelése Veszprém megyében"
- 2./ Kardos József - Kővári István: "A Zala folyó koncentrált eredetű szennyezőanyag terhelése".

Természetvédelmi munkabizottság

Elnök: Csapody István

A bizottság 3 munkaülést tartott. Az ülések mindhárom alkalommal egy-egy tájvédelmi körzet /Hanság, Kisbalaton/, ill. problematikussá vált természeti érték /Szigetköz/ időszerű kérdéseire és tendenciákhoz kapcsolódtak, élénk vitát váltottak ki és tapasztalatcseréket eredményeztek. Az üléseket jellemezte: 1./ a tudományos beszámolókat, előadásokat magas színvonalra; 2./ a természetvédelem gyakorlati kérdéseinek őszinte, nyílt megvitatása; 3./ az érintett területek állami- és párt, valamint hatósági, gazdálkodó és kezelő szerveinek a munkabizottság ülésébe való bekapcsolása; 4./ az előadásokhoz kapcsolódó helyszíni terepbemutatók. A rendezvények több fiatal kutatónak adtak lehetőséget arra, hogy a VEAB régióban folytatott kutatásairól beszámoljanak, ezáltal segítve a VEAB elnökségének a tudományos káderkiválasztásra és fórum-teremtésre vonatkozó törekvéseit, továbbá a munkabizottságok által képviselt intézmények közötti szorosabb együttműködést.

Az első ülés március 17-én volt Üntésmajorban, az OKTH Észak-Dunántúli Felügyelőségének muzeumépületében. Célja a Hansági Tájvédelmi Körzet természeti értékeinek és védelmi kérdéseinek megismerése volt. A célt botanikai és ornitológiai vetített képes előadások és a "Hanság élővilága" c. állandó kiállítás megtekintése szolgálták.

A második ülés május 17-én volt a Kisbalatonon. Itt a területkezelő szakember a védett terület madárvilágát mutatta be, a Balaton-felvidék kopártársulásairól hangzott el előadás és tájékoztató az OKTH Közép-Dunántúli Felügyelőségének /Veszprém/ tevékenységéről. Értékeltek az új, 1982. március 15-én megjelent 4. sz. törvényerejű rendeletet a természet védelméről és igyekeztek meghatározni az ebből a munkabizottságra háruló feladatokat.

A harmadik, őszi munkaülést október 6-án, a VEAB Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanácsával közösen, Mosonmagyaróváron tartották, ahol az eszmecsere helyszíni bejárás követte.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG

Elnök: Szántó András

A szerkesztő bizottság évi ülését április 28-án megtartotta.

1982-ben megjelent kiadványok:

- 1./ VEAB Értesítő I-III.
- 2./ A DIALEKTOLÓGIAI SZIMPÓZION anyaga.
- 3./ Az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottság 1972-1982. között megjelent kiadványainak tárgy-, helységnév mutatója /indexe/ és bibliográfiája.
- 4./ 17. Monográfia: KÖRNYEZETI KÁR - GAZDASÁGI VESZTESÉG címmel.
- 5./ A VEAB felolvasó ülései, F/2: Sáringer Gyula: A tudományos gondolkodás és kutatás.
Tóth Sándor: A Bakony hegységben folyó faunisztikai kutatások.
- 6./ A VEAB felolvasó ülései, F/3: Méhes Károly: Ujszülöttkori szűrővizsgálatok.
Salamon Antal: A korszerű baleseti sebészet a specializálódás, a tudományos és technikai fejlődés tükrében.

IV.

AZ MTA VESZPRÉMI AKADEMIAI BIZOTTSÁG
1983. évi MUNKATERVE

AGRÁRTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

Az agrártudományi szakbizottság 1983. évre 2 ülést szervez.

Április: A mezőgazdaság export-import kérdései
Előadó: MEM munkatárs

Szeptember: Takarmánytermesztés a Dalmádi Állami Gazdaságban
Előadó: Vas István igazgató

Az állattenyésztési munkabizottság terve:

1. Rendezvények

I. félév: Tudományos ülés Mosonmagyaróváron. Témája: A biotechnológia alkalmazásának lehetőségei az állattenyésztésben.
Előadó: Iváncsics János egyetemi docens

II. félév: Tudományos ülés Mosonmagyaróváron. Témája: A prémés-állatok tenyésztési kérdései.
Előadó: Szajkó László egyetemi tanár

Munkabizottsági ülés Veszprémben a VEAB-székházban.
Témája: Az állattenyésztő vállalatok működésének aktuális kérdései.

2. Együttműködés

Az orvostudományi szakbizottság genetikai munkabizottsága és az állattenyésztési munkabizottság közös kutatási téma kidolgozását indítja el. A kutatás tárgya: a humán populációkban és a szarvasmarha állományokban előforduló veleszületett defektusok közötti esetleges párhuzamosságok vizsgálata.
Témafelelős az állattenyésztési munkabizottság részéről:
Iváncsics János egyetemi docens

A kertészeti munkabizottság terve:

Tavaszi munkabizottsági ülés

Ideje: 1983. március 24.
Helye: Badacsonyörs, borászati üzem
Napirend: 1. Tájékoztató az agrártudományi szakbizottság
Őszi és tavaszi üléséről /Nagy György/.
2. Tájékoztató a Zala megyei tudományos ankét elő-
készítéséről /Kótun Károlyné/.
3. A szőlészeti kutatás helyzete Veszprém megyé-
ben /Varga Zoltán és Kis Ervin/.

Tudományos ülés

Ideje: 1983. május 27.
Helye: Keszthelyi Agrártudományi Egyetem
Témája: A gyümölcsstermesztés ágazati fejlesztésének lehe-
tőségei a Nyugat-Dunántulon.

Tudományos ankét

Ideje: 1983. október 28.
Helye: Badacsonyörs, borászati Üzem
Témája: A borértékesítés helyzete Magyarországon a világ-
piac igényeinek függvényében.

Őszi munkabizottsági ülés

Ideje: 1983. november 24.
Helye: Veszprém, VEAB székház
Napirend: 1. Titkári beszámoló az 1983. évről /Gyuró György/.
2. Az 1984. évi munkaterv előterjesztése /Streit
Géza/.
3. A Veszprém megyei szőlőstermesztés időszerű kér-
dései, különös tekintettel a művelésmódokra, a
Balaton közelségére és a munkaerőhelyzetre
/Kaiser Géza és Jezerniczky Lajos/.
4. Borbemutató Tihanyban.

A növénytermesztési munkabizottság terve:

1. Győr, megyei tanács: Győr-Sopron megye főbb növénytermesztési
kérdéseinek elemzése és a növénytermesztés
fejlesztésének lehetőségei.
Előadó: Both Ernő a megyei tanács mg. oszt.
vezetője.
2. Szombathely, megyei tanács: Vas megye főbb növénytermesztési
problémáinak megvitatása és a növénytermesz-
tés fejlesztésének lehetőségei.
Előadó: Németh Miklós a megyei tanács mg.
oszt. vezetője.

A mezőgazdasági üzemszervezési munkabizottság terve:

- I. negyedév: A vállalati forgóeszközgazdálkodás racionalizálásának aktuális kérdései /vitaülés/.
- II. negyedév: A hatékonyság növelésének lehetőségei a takarmányok termelésében és felhasználásában; /az agrártudományi szakbizottság növénytermelési és állattenyésztési munkabizottságainak javasolt közös vitaülése a Pápai Állami Gazdaságban/.
- IV. negyedév: Az ökonómiai-szervezési ismeretek oktatásának fejlesztése az agrárfelsőoktatásban.

BÁNYÁSZATI, FÖLDTUDOMÁNYI ÉS ENERGETIKAI SZAKBIZOTTSÁG

A VEAB Bányászati, Földtudományi és Energetikai Szakbizottsága munkatervét földtani, bányászati és ásványi nyersanyag hasznosítási problémáinak megoldására építi fel. A tudományos megalapozottság a VEAB más szakbizottságaival való szoros együttműködést kívánja meg.

Ebből kiindulva a szakbizottság az 1985-ig terjedő időszakra átfogó témacsoportonként a következőket jelöli meg:

A szakbizottság működési területén keresi a nyersanyag gyarapítás lehetőségeit. A szilárd és fluid energiahordozókon túlmenően valamennyi olyan ásványt vizsgálja, amelyekből belátható távlatban potenciális ásványkincs lehet, figyelemmel az energetikai, kohászati, építőipari, mezőgazdasági, stb. hasznosítási igényekre és lehetőségekre.

Az adott régióban a szakbizottság kiemelt feladatként kezeli a bányászat melléktermékeként felszínre kerülő vizek komplex hasznosítását.

A szakbizottság és munkabizottságai vizsgálják a termelő és felhasználó vertikumok bővítésének lehetőségeit. Kiemelten foglalkoznak ezen belül az energiahordozók termelésének bővítésével - figyelemmel az import kiváltására is. Vizsgálják az Ajka II. szénelőfordulás kiaknázásának lehetőségét egyrészt a termelési volumen, másrészt a felhasználói igény oldaláról. Segítenek feltárni az új igényeket, mint pl. városi fűtőerőművek, építőanyagipari bázis.

Külön vizsgálják a korszerű technikán alapuló, barnaszénből való gázgyártás lehetőségét. Ez a szintetikus módszerrel előállítható gáz távlatban helyettesíthetné a jelenlegi földgázt, figyelemmel a dél-dunántúli gázlelőhelyek kimerülésére. Vizsgálendő a meglévő rendszerek /tartályok, vezetékek/ hasznosíthatósága.

A szakbizottság vizsgálatokat kezdeményez a régió vegyipari szénbázisra való visszaállításának gazdasági feltételeiről.

A szakbizottság pályázat kiírása útján keresi a bányászatban a korrózió elleni védekezés lehetőségeit.

Környezetvédelmi megfontolásból vizsgálat tárgyává teszi a szén és bauxit hidraulikus szállításának lehetőségét.

Ugyancsak környezetvédelmi megfontolásból vizsgálja az eddig felhalmozott és folyamatosan keletkező bányameddőök komplex hasznosításának lehetőségeit, az építőipari felhasználást, valamint a rekultiváció lehetőségeit is figyelembe véve.

Vizsgálat tárgyává teszi a térségben a bányászat környezeti hatásait, és a fellépő negatív tendenciák mérséklésének lehetőségeit.

Kiemelten foglalkozik a bányászat elemi veszélyeivel és azok elhárításának korszerű módszereivel. Összehasonlító vizsgálatot végez a tüzeléstechnikai módszereket illetően. Keresi azok fejlesztési lehetőségeit mind nagyüzemi, mind kommunális vonatkozásban.

A szénhidrogén-bányászat területén folyó korszerű művelési eljárások, harmadlagos termelési módszerek helyzetére és a fejlesztés körülményeinek kijelölésére javaslatot dolgoz ki. Felméri a nagymélységű szénhidrogén-kutatás távlati lehetőségeit.

A szakbizottság szorgalmazza a terület kedvező geotermikus gradienséből eredő energetikai potenciál feltárását, és felhasználási lehetőségeinek tudományos felmérését.

Gyakorlattá teszi a korszerű geofizikai módszerek igénybevétele az ásványkincsek kutatásánál, és feltárja a regionális geofizikai anomáliák értelmezési kérdéseit.

A népgazdaság korlátozott lehetőségeire tekintettel keresi a többtermékes bányászat lehetőségeit.

A szakbizottság feladatának tekinti a térségben működő bányászat műszaki, szervezeti színvonalának összehasonlító vizsgálatát, a haladó módszerek elterjesztését.

Foglalkozik a munkaerőellátás kérdéseivel. Ezen belül vizsgálja a munkaerő kínálat és igény földrajzi összefüggéseit a szociális, kulturális problémákat. Támogatja és koordinálja az ipartörténeti kutatásokat, a munkásmozgalmi emlékeket is oly módon dolgozza fel, hogy azok tudományos megalapozottsággal nyerjenek rendszerezést.

A szakbizottság feladatának tekinti az ásványelőkészítés és ásványnemesítés problémakörének vizsgálatát. Ezen belül a szénelőkészítés, szén-nemesítés és darabosítás kérdéseit felölelő vizsgálatokat, valamint a bauxit komplex hasznosítását.

Szilárdásvány bányászati munkabizottság

A bányászati, földtudományi és energetikai szakbizottság szilárdásvány bányászati munkabizottsága új munkabizottságként 1983. évben a régióban működő szilárdásvány bányászattal foglalkozó vállalatok tevékenységének megismerését, megismertetését tartja elsődleges feladatának. Ennek érdekében a negyedévenként tervezett munkabizottsági üléseket a régió egy-egy vállalatánál tartja meg, ahol lehetőség nyílik az adott egység műszaki-gazdasági problémáinak, eredményeinek megismerésére.

Számbeveszi az adott területen dolgozó minősített szakemberek tudományos tevékenységét. A tudományos utánpótlás erősítésére segíti az alkalmasak kiválasztását, aktivizálását.

I. negyedév: Alakuló ülés Veszprémben.

II. negyedév: Tapolca: A nyirádi bauxitvagyon kitermelésének környezetkimélő megoldási lehetősége.
A bauxit genetikája.

III. negyedév: Tatabánya: A vízveszély elleni védekezés korszerű módszerei, és ezek alkalmazásának tapasztalatai Nagyegyházán. Omladék szilárdításos fejtésmód.
Vastag, rideg, mészkölapos terület alatti fejtésmódok ismertetése.

IV. negyedév: Veszprém: Néhány tipikus közép-dunántúli és tatabányai szénbánya természeti adottságainak, és műszaki-szervezési színvonalának összehasonlítása.
A gépesített vágathajtás tapasztalatai a régió szilárd-ásvány bányászatában.
Az Ajka-környéki szénkutatások várható eredményei, és a lelőhely távlati hasznosításának lehetőségei.

Rendezvény: Az OMBKE tapolcai csoportjával közösen 1983. április 19-20-21-én országos nagyrendezvény
"Szintomlasztásos fejtésmód a bányászatban"
cimmal, hazai és külföldi előadók részvételével.

Földtani munkabizottság

I. negyedév: Alakuló ülés.

II. negyedév: A számítástechnikai fejlesztés aktuális kérdései az ipari földtani kutatásban /NYIR-GIR kapcsolatok/.
Közös ankét a MFT Közép- és Észak-dunántúli Területi Szervezetével.

III. negyedév: Beszámoló ülés a régió területén dolgozó földtani szakemberek, intézmények és vállalatok 1982 évi tudományos eredményeiről, folyamatban levő és tervezett főbb témáiról.
A tudományos minősítések helyzete a földtan területén. Publikálásra érett témák megtárgyalása. Publikálási feladatterv összeállítása.

IV. negyedév: A régió nyersanyagprognózisa, az egyes nyersanyagokra vonatkozó prognózisok kidolgozottsága, megalapozottsága, egymásra hatásuk és várható hatásuk a régió gazdasági fejlődésére. /Ankét/
A földtani tudományos értékek védelmének és dokumentálásának helyzete a régió területén. Értékmegőrző feladatok megbeszélése, tervezése. A témában érdekelt szervezetekkel való kapcsolatok megtervezése. /Munkaértekezlet./

Geofizikai munkabizottság

1. Alakuló ülés.
2. Előadó ülés.
Tárgya: Geofizikai kutatási módszerek alkalmazása a bányászatban.
Ideje: 1983. június hó
Helye: VEAB székház
3. Előadó ülés és vitadélután.
Tárgya: Geofizikai szerkezet és ásványi nyersanyag kutatások Észak- és Közép-Dunántúlon.
Ideje: 1983. október hó
Helye: VEAB székház

Környezetvédelmi munkabizottság

1. Alakuló ülés.
2. Ülés. Ideje: 1983. június hó
Helye: Tatabánya

Téma: 1. Előadás a tatabányai bányászkodás környezetkárosító hatásairól.
2. Kapcsolatfelvétel megtervezése az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatallal, különös tekintettel a VEAB területén lévő környezetvédelmi modellterületekre.
3. A tatabányai komplex környezetvédelmi modellterület kritikus pontjainak bejárása.
3. Ülés. Ideje: 1983. október hó
Helye: Kincsesbánya

Téma: 1. Előadás a bauxitbányászat környezeti hatásairól.
2. Kutatási témák megbeszélése, kutatói csoportok kialakítása.
3. Kincsesbánya és környéke bejárása.
4. Ülés. Ideje: 1983. december hó
Helye: Veszprém

Téma: 1. Előadás az OKTH álláspontjáról a bányászat környezetkárosító tevékenységével kapcsolatban.
2. Pályázati témajavaslatok összeállítása a VEAB 1984. évi pályázati kiírásához.
3. Beszámoló a kutatói programok indítási problémáiról.
4. A munkaterv teljesítésének megvizsgálása és az 1984. évi feladatok jegyzékének összeállítása.

Energetikai munkabizottság

- I. negyedév: A munkabizottság alakuló ülése, a feladatok meghatározása.

- II. negyedév: A VEAB régióban szükséges alap-energiahordozók biztosításának problematikája, különös tekintettel a széntüzelés fokozott előtérbe kerülésére.
- III. negyedév: Az ajkai hőerőmű, a timföldgyár és alumíniumkohó energetikai koncepciójának múltja és jelene. Előadás, utána üzemlátogatás.
- IV. negyedév: Kazánok csőrendszerének korrózióvédelme.

BIOLÓGIAI SZAKBIZOTTSÁG

A szakbizottság vezetősége 1983-ban két vezetőségi ülés megtartását tervezi, az első félévben februárban, a második félév során szeptemberben. Ezekon kívül októberben ismét megtartjuk az immár szokásossá vált felolvasó ülést, később kijelölendő témakörben és előadókkal.

Rendszertani és ökológiai munkabizottság

A munkabizottság áprilisi folyamán Tihanyban a Balatoni Limnológiai Kutatóintézetben vagy a VEAB székházában egy előadói ülést tervez "A Balaton vízminőségével és élővilágával kapcsolatos kutatások" tárgykörben.

A II. félévi munkaterv két feladatot jelöl meg:

- a./ Részvétel a MHT Limnológiai Szakosztályával, az MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézetével /Tihany/ és a Haltenyésztési Kutató Intézettel /Szarvas/ közösen a XXV. Hidrobiológus Napok szervezésében és lebonyolításában.
- b./ Ősszel előadóülés rendezése a VEAB székházában, amelynek során ismertetik az 1982-ben II. díjat nyert pályaművet: P. Zánkai Nóra: "A Cyclops vicinus ragadozásának hatása a balatoni zooplankton mennyiségére".

Entomológiai és mikrobiológiai munkabizottság

Az első félévben a munkabizottság a herbológiai munkabizottsággal közös előadóülést szervez, amelynek témája részben herbológiai, részben entomológiai és mikrobiológiai lesz. Az entomológiai előadás a különböző herbicideket tárgyalja, és azok dózisi hatását az egyes rovarkártevők /Leptinotarsa decemlineata Say és Sitona humeralis Steph./ élettartamára, táplálék fogyasztására, fekunditására.

A mikrobiológiai előadás a herbiciddel kezelt növény és a gomba kapcsolatával foglalkozik. E témák a világirodalomban is viszonylag rövid multra tekintenek vissza, és már az eddig publikált eredmények is nagy érdeklődést váltottak ki. Az előadóülés ideje és helye: május második fele, Martonvásár, MTA Mezőgazdasági Kutató Intézet.

Ugyancsak az első félévben lesz a III. díjat nyert pályamunka /Gál et al.: Környezet kímélő növényvédelmi technológiák alkalmazhatósági vizsgálata virágzó állományokban/ ismertetése Zalaegersze- gen, a megyei növényvédelmi és agrokémiai állomáson. A szóbeli is- mertetés után az egyik környékbeli repcetermesztő gazdaságban mutat- ják be a díjnyertesek az általuk kidolgozott módszerrel virágzásban permetezett repcét. Az összejövétel ideje: április vége-május köze- pe.

Második félév: a növényi mikroorganizmusok elleni védelem re- zisztencia alapjainak biokémiai okairól a VEAB székházban szervez- nek kerekasztal-konferenciát az élettani és az agrokémiai munkabi- zottsággal közösen. A vitaindító előadást dr. Király Zoltán akadé- mikus vállalta. Az előadáshoz három vagy négy korreferátum kapcso- lódna. Az időpontot később rögzítik.

Gyombiológiai munkabizottság

A munkabizottság az első félévben az entomológiai és mikrobiol- ógiai munkabizottsággal közös előadóülést szervez, amelynek témája részben herbológiai, részben entomológiai és mikrobiológiai jellegű lesz. Az entomológiai előadás a különböző herbicideket tárgyalja és azok dózisi hatását az egyes rovarkártevők élettartamára, táplálék fogyasztására, fekunditására stb.

A herbológiai jellegű előadások a herbicideknek a kultur- és gyomnövények beltartalmára /makro- és mikrotápelemek/ gyakorolt ha- tásaival foglalkoznak. Az előadóülés ideje és helye: május második fele, Martonvásár, MTA Mezőgazdasági Kutató Intézet.

A herbicid kutatás és kifejlesztés módszerei című témakörben a NEVIKI Biológiai Osztályán tartanak előadóülést, és azt követő- en az osztály kutató-fejlesztő munkájával ismerkednek meg. A téma- körben 3 előadás hangzik el.

Időpont: 1983. augusztus.

Élettani és toxikológiai munkabizottság

A munkabizottság működésének legfontosabb soronkövetkező fel- dataival foglalkozó ülés, március közepén.

Napirend: Az orvosi szakbizottság munkahigiénés toxikológiai munka- bizottságával közös problémák megvitatása.
Az őszre tervezett szimposium szervezési kérdései.

Az ülés helye: Sümeg, kórház.

Előadóülés, az agrokemizálási munkabizottsággal közösen.

Napirend: Foszforsavészterek hatásmechanizmusa.

Az ülés helye: Veszprém, ideje: május.

"Kísérletes és klinikai toxikológia" szimpózium az élet-
tani és toxikológiai munkabizottság és az orvosi szakbi-
zottság munkahigiénés toxikológiai munkabizottság közös
rendezésében. Az ülést a VEAB székházában, Veszprémben ki-
vánják rendezni, szeptember végén.

ERDÉSZETI SZAKBIZOTTSÁG

Szakkbizottsági vezetőségi ülések:

A munkaterv összeállítása.
Pályázati témajavaslatok összeállítása.
Költségigény megállapítása.
Publikálási lehetőségek.
Személyi vonatkozású hírek betérjesztése a VEBB-hoz.

Időpont: február 2.
Hely: Sopron, Erdészeti és Faipari Egyetem.

- A beérkezett pályázatok értékelése.
A tudományos minősítéssel kapcsolatos helyzet áttekintése.
Az éves munkáról szóló beszámoló jóváhagyása.

Időpont: november első fele.
Hely: Sopron, Erdészeti és Faipari Egyetem.

Erdőgazdálkodási munkabizottság

1. Erdei fenyvesek különböző nevelővágásainak értékelése, terepi bemutatóval.

Időpont: május.
Hely: Sopronkövesd.

2. Vitaülés az új üzemtervezési utasításról.

Időpont: október.
Hely: Zalaegerszeg.

Faipari Munkabizottság

1. A faipari felsőoktatás helyzete.

Időpont: március.
Hely: Sopron, Erdészeti és Faipari Egyetem.

2.A forgácsológyártás fejlesztési kérdései.

Időpont: május-június.

Hely: Szombathely, Nyugat-magyarországi Fagazdasági Kombinát.

3.A munkabizottságon belül alakult két munkacsoport munkájának értékelése.

Időpont: szeptember.

Hely: Veszprém.

Vadgazdálkodási munkabizottság

1.Az új vadászati üzemtervek tapasztalatai.

Időpont: március.

Hely: Szombathely.

2.A zalai szerveskezelési körzetek kialakítása és tapasztalatai.

Időpont: október - november.

Hely: Zalaegerszeg.

JOGTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

- II. negyedév: Az 1981. évi I. törvény /Ae./ új intézményeinek hatályosulása.
Előadó: Tóttó János, a Fejér megyei Tanács VB. titkára
- Ujszerű bírói feladatok a felfüggesztett szabadságvesztéssel és a próbára bocsátás mellett elrendelt pártfogó felügyelet alá helyezéssel kapcsolatban.
Előadó: Tóth István a Székesfehérvári megyei Bíróság elnökhelyettese.
- Az ülés helye és időpontja: Székesfehérvár,
1983. május-június.
- III. negyedév: A számítástechnikának a jog területén való alkalmazása /szellemi alkotások jogi védelme, forgalmazása, számítástechnikai adatok védelme/. Az államigazgatás és a számítógép.
Előadó: Szalay Gyula főiskolai docens és Kovács János adjunktus, a Győri Műszaki Távközlési Főiskola oktatói.
/Kedeménevezzük a témának a VEAB számítástechnikai munkabizottságával történő közös megvitatását/
- 2.A magánkereskedelem, a kisipar hatósági engedélyezésének komplex kérdései.
Előadó: Szabó Lajos, a Veszprém megyei Tanács VB. osztályvezetője.
- Az ülés helye és időpontja: Győr, Műszaki Távközlési Főiskola,
1983. szeptember-október.
- IV. negyedév: Veszprém megye városkörnyéki szervezeti rendszerének továbbfejlesztése.
Előadó: Hardy Zoltán, a Veszprém megyei Tanács VB. titkára.
- 2.Környezetvédelem a bíróságok ítélkezési gyakorlatában /1981-82./
Előadó: Kiss Ernő, a Veszprém megyei Bíróság elnöke és Tarr György, a Veszprém megyei Bíróság bírója.

Az ülés helye és időpontja: Veszprém, VEAB székház,
november-december.

B. Kutatási területek

- A szervezetek működése.
- Milyen kedvező változás történt 1981-82.-ben a VEAB területén mint model területen a bírósági gyakorlatban, a környezetvédelem területén.
- A környezetjog szankciórendszerének vizsgálata.
- A büntető bíróság által elítélt személyek utógondozásának elméleti és gyakorlati kérdései.
- A városkörnyéki igazgatás tapasztalatai a VEAB területén.

Államjogi és államigazgatási jogi munkabizottság

Az I. ülés helye: VEAB székház, Veszprém

Napirend: 1./ A közös községi tanácsokról.

Előadó: Mikolasek Sándor

2./ Az ügyészség kapcsolata a tanácsi és egyéb szervezetekkel.

Előadó: Varga Józsefné

3./ A bizottság 1982. évi tevékenységének értékelése, javaslat az 1983. évi munkatervre.

Előadó: Tóttó János

A II. ülés helye: A Veszprém megyei Tanács székháza.

Napirend: 1./ A megyei tanácsi szakigazgatási szervezet korszerűsítése.

Előadó: Szabó Lajos

2./ A tanácsi szervezeten belüli adattárolás, információ áramlás helyzete, az egyszerűsítés feladatai, lehetőségei.

Előadó: Virág Rudolf

A III. ülés helye: A Fejér megyei Tanács székháza.

Napirend: 1./ A gazdasági célkitűzések megvalósítása a lakossági adóztatásban.

Előadó: Gálicz Tibor, Balassa Balázs

2./ A közoktatási és közművelődési intézmények integrációjának kialakítása, helyzete és továbbfejlesztés lehetőségei.

Előadó: Pasztner Frigyes.

Az 1984. évi I. ülés helye: VEAB székház, Veszprém.

Napirend: 1./ Tájékoztató a tanácsi hatósági információ számítógépes rendszeréről és a továbbfejlesztés lehetőségeiről.

Előadó: Herczeg István

2./ A községi tanácsok együttműködése egyes hatósági feladatok ellátásában.

Előadó: Nehrer György és Pajor Pálné

- 3./ A bizottság 1983. évi tevékenységének értékelése és javaslat az 1984. évi munkatervre.
Előadó: Tóttó János

Környezetvédelmi jogi munkabizottság

I. ülés, május. Téma: Biztosítás és környezetvédelem.

II. ülés, november. Téma: A nemzetközi környezetvédelmi jog.

1983-ban is folytatni kívánják folyamatos együttműködésüket az MTA, a MJSZ, az OKTH, a HMF és a PAB illetve a Pécsi Jogtud.Egyetem környezetvédelmi joggal foglalkozó bizottságaival.

Kooperációs céllal megkereste a bizottságot az MTA MAB. A kapcsolatfelvétel feltehetően márciusban megtörténik. Kutatási munkakapcsolatba kerültek a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemmel is, valamint az OKTH-val egyeztetve a Conseil International dr Droit de l' Environnement-al a magyar környezetvédelmi jog elemzésében. 1983. és azt követő években is erőteljes irodalmi munkásságot tervez a bizottság.

Büntetőjogi munkabizottság

A munkabizottsági üléseken feldolgozandó témák:

- 1./ A gazdálkodás rendjét érintő új jogszabályok büntetőjogi hatá-
sának elvi kérdései.
- 2./ Elhatárolási problémák a tettesség, részesség körében.
- 3./ A felülbírálat terjedelme, eljárásjogi korlátai.

KÉMIAI SZAKBIZOTTSÁG

A szakbizottság 1983-ra tervezett tevékenysége a munkabizottsági tematikájával és a kiemelt tudományos-szakmai irányokkal /korróziós kutatások, kis energiaigényű műveletek, műszeres szervesanalitika/ kapcsolatos.

A szakbizottság a Magyar Kémikusok Egyesülete Veszprém megyei csoportjával együttes szervezésben a /március végén/ Veszprémben előadói ülést szervez. Az előadó Juhász Endre metrológiai kérdésekkel foglalkozik.

Előreláthatóan áprilisban rendezik meg a Nehézvegyipari Kutató Intézettel együtt Veszprémben egy kandidátusi minősítés megszervezéséért végzett munka, illetve a kidolgozott értekezés munkahelyi vitáit.

Ugyancsak az év második negyedében /előreláthatóan áprilisban/ az MTA Automatikus Elemzés munkabizottságával, valamint a Magyar Kémikusok Egyesülete Veszprém megyei csoportjának Analitikai Szakosztályával szerves anyagcserék vizsgálatával foglalkozó előadói ülést rendeznek.

A szakbizottság, valamint az MTA Analitikai Bizottságának Szerves- és Gyógyszeranalitikai munkabizottsága közös szervezésében a második negyedévben /előreláthatóan május közepén/ Balatonfüzfőn-Füzfőgyártelepen kerül sorra egy hat előadásból álló konferencia a műszeres szervesanalitikai módszerek ipari termelésben és termékproblémák megoldásában játszott szerepéről.

A szakbizottság közreműködik a Magyar Kémikusok Egyesülete Veszprém-megyei csoportja és a Veszprémi Vegyipari Egyetem által szervezett háromnapos nemzetközi szimpózium előkészítésében és rendezésében, amely a folyadékelegyek termodinamikája tárgykörében Veszprémben lesz szeptember elején.

A szakbizottság az MTA Analitikai Bizottságának Szerves- és Gyógyszeranalitikai munkabizottságával együtt október elején Sopronban olyan kétnapos szimpóziumot tervez, amely a szerves gyógyszer- és növényvédőszer-intermedierekkel kapcsolatos anyagvizsgálási-szervesanalitikai problémákkal és eredményekkel foglalkozik.

Agrokemizálási munkabizottság

- 1./ 1983. április-május
Tudományos ülés az élettani és toxikológiai munkabizottsággal.
Tárgyköre: a foszforsavészterek toxikológiájának újabb eredményei.
VEAB székház.
- 2./ 1983. szeptember
Kerekasztal beszélgetés "A mezőgazdaság kemizálásának talajbiológiai kérdései" című VEAB monográfia tervezetről.
Helye: Keszthely, NEVIKI MKSz előadóterme.
- 3./ 1983. szeptember-október
A műtrágyázás ökonómiai kérdései.

Környezetvédelmi munkabizottság

Az év második negyedévében /előreláthatóan júniusban/ a víz- és levegőszennyezés vizsgálati technikájával kapcsolatos eredményeket bemutató tudományos ülést terveznek Veszprémben, a Környezetvédelmi Intézet veszprémi állomása és a régió kutatóhelyei közreműködésével.

A munkabizottság vitafórumot szervez a vegyipari nagyvállalati víz- és levegőszennyezés megszüntetésének módszerei, problémái és lehetőségei tárgykörében, Győrben, negyedik negyedévben /előreláthatóan novemberben/ a győri Graboplastnál.

A munkabizottság a negyedik negyedévben részt-vesz a kőolaj- és gázipari munkabizottság ez évre áttolódott programjában Veszprémben, amely a kőolajipari hulladékok, elsősorban a furóiszapok ártalmatlanításával, illetve hasznosításával kíván foglalkozni. Segíteni kíván a munkabizottság a környezetvédelem kémiai kérdéseivel kapcsolatos tudományos ismeretanyag kivonatos összeállításában, lexikon, értelmező szótár előkészítésében és megszervezésében.

Kőolaj- és gázipari munkabizottság

- I. negyedév: Munkabizottsági ülés Veszprémben.
Tárgy: Az oktatás és továbbképzés hatékonysága, a technikus-üzemtechnikus-mérnök viszonya.
- II. negyedév: A VEAB elnökség és a munkabizottság közös rendezvénye Veszprémben.
- III. negyedév: Előadói és munkabizottsági ülés Győrben.
Tárgy: gázipar.
- IV. negyedév: Munkabizottsági ülés Veszprémben.
Tárgy: Hulladékok a kőolaj és gáziparban.

A fentieken kívül tervezik tudományos fokozat megszerzésének elősegítésére konzultációs jellegű előadói ülések megszervezését lebonyolítását.

MŰSZAKI SZAKBIZOTTSÁG

Az év során két vezetőségi ülést tartanak.

A szakbizottság minden évben egy alkalommal általános érdeklődésre számottartó nagy, központi rendezvényt szervez. Ez év októberében "Az ipari, mezőgazdasági és kommunális hulladékok energetikai hasznosítása" címmel szervezik rendezvényüket a hulladékhasznosítási munkabizottság közreműködésével.

Alumíniumipari munkabizottság

Az év folyamán két felolvasó ülést terveznek.

Az első felolvasó ülés témája: "Bauxitellátásunk aktuális kérdései, különös tekintettel a nagyegyházi bauxitok feldolgozására." A rendezvényt a földtudományi munkabizottsággal kívánják szervezni.

A második felolvasó ülés témája "Ujabb irányzatok a bauxit-feldolgozás területén, különös tekintettel a vörösiszap tárolási, hasznosítási, valamint rekultivációs kérdéseire". E témában a metallurgiai, esetleg a földtudományi munkabizottság is érdekelt lehet.

Tervezik még egy munkabizottsági ülés megtartását, amelyen a pályázati kiírások, a díjazott pályamunkák sorsának figyelemmel kísérése lenne a program meghatározó része.

Elektrotechnikai munkabizottság

A munkabizottság 1983-ban két ülést tervez. Az első - az 1982-ben megkezdett program folytatásaként - a távhatásvédelem témakörét kívánják megtárgyalni. Felkérték Herbert Lorke professzort /NDK, Berlin/, hogy az ülésen tartson előadást a távhatásvédelem új irányelveiről.

Az ülés időpontja és helye: március 21. Veszprém, VEAB székház.

A második ülést szeptember második felében Szombathelyen, a Remix vállalatnál tartják. Előadást hallgatnak meg és egy gyárrészleggel ismerkednek. Az előadás címe: "A mikroelektronikai programhoz kapcsolódó új technológiák és eredmények". Ezt követi a Siemens cégtől vásárolt korszerű precíziós ellenállás és kondenzátor gyártó gépsorok bemutatása.

Gépészeti munkabizottság

1983. évre egy munkabizottsági ülést terveznek április végén, - május elején.

Fórumot kívánnak adni olyan fiatal műszaki szakembereknek, akiket a bizottság tagjai kijelölnek, felkérnek, hogy ismertessék üzemi szakmai problémáikat, esetleg kutatási-, fejlesztési eredményeiket.

Több ülést nem terveznek, de tevékenyen részt-vesznek a műszaki szakbizottság és a többi munkabizottság rendezvényein.

Metallurgiai munkabizottság

A bizottság az alábbi témakörökkel kíván foglalkozni az év során:

- A plazmatechnikai öntészeti alkalmazásának kérdései.
- A tűzállóanyag-helyzet elemzése és a megoldás lehetőségeinek keresése.
- Környezetünk védelme.
- Az acélgyártás időszerű kérdései az acélöntészetben.
- Az öntődék műszerellátottságának helyzete a régióban.

A programpontok művelése kapcsán hasznosítják a MAB-val illetve az MTA öntészeti albizottsággal kialakult kapcsolatot. Tervezik egy plazmakohászattal foglalkozó monográfia összeállítását.

Üléseiket a régió üzemeiben kívánják megtartani.

Április 15. Sopron

Téma: Az öntődék műszerezettségének helyzete, az egységesítés és tipizálás lehetőségei.

Előadók: Macher Frigyes

Steiner Ferenc

Anyagvizsgálati szekció létrehozásának lehetőségei.

Előadó: Enyingi Kálmán

Junius 10. Tatabánya

Téma: Vastalanított bauxitok, mint tűzállóanyagok.

A Pécsi Akadémiai Bizottsággal közös rendezvény.

Október 27-28. Veszprém

Téma: Az öntészeti acélgyártás speciális kérdései.

Az ülést az OMBKE Öntődei Szakosztály Acélöntő Szakcsoportjával közösen szervezik.

Hulladékhasznosítási munkabizottság

A bizottság folytatni kívánja azon, eddig hasznosnak bizonyult munkamódszerét, hogy egy-egy nagyobb tömegű hulladék problematikájával foglalkozik.

Ennek szellemében az I. félévben olyan munkaértekezletet tartanak, mely erdészeti, faipari és mezőgazdasági hulladékok energiahordozóként való hasznosítását tárgyalja.

A második félévben kommunális hulladékok hasznosításával kívánnak foglalkozni.

Műszaki fizikai munkabizottság

A munkabizottság 1983-ban három ülést tervez. Az egyiket a fémfizikai, a másikat a radiológiai témacsoport rendezésében, a harmadikat közös szervezésben.

A tavaszi ülés fő feladata a Szegedi Akadémiai Bizottsággal való kapcsolat felvétel. Ennek keretében első lépésként vendég előadót hívnak meg, aki közelebbi ismertetést ad a SZAB-ban folyó, munkabizottságunkkal rokon területeken végzett munkáról.

A munkabizottság tavalyi ajkai ülésén foglalkozott a természetes radioaktív háttérsugárzási szint mérésének problémájával. A Nemzetközi Sugárvédelmi Társaság szorgalmazza, hogy minden erre irányuló felmérés közös adatbankba fusson össze. A természetes radioaktív sugárterhelés mérése több helyen megindult Magyarországon /pl. Pécs környékén, Ajkán, Tatabányán/. A Dunántulra vonatkozó adatok összegyűjtése, a további munka megbeszélése lesz a következő munkabizottsági ülés feladata.

Az őszi ülést a fémfizika témacsoport rendezésében Székesfehérvárott tartják, egy napos munkaértekezlet keretében. Itt "A fémtan elméleti eredményeinek alkalmazása az alumíniumkohászatban" összefoglaló címmel a Magyar Vagon és Gépgyár, a Közlekedési és Távköziési Műszaki Főiskola, a Dunai Vasmű, a Székesfehérvári Könnyűfémű és az ALUTERV FKI munkatársai számolnak be e tárgykörben végzett munkájukról. Utána látogatás a Székesfehérvári Könnyűféműben.

Közlekedéstudományi munkabizottság

1983. május Közútlekerek és magánszemélyek gépjármű üzemeltetésének megváltozott feltételrendszere.
Előadó: Csizmadia Józsefné KTMF.

Az autójavítóipari szolgáltatások szervezeti formáinak korszerűsítése.
Előadó: Miklós Ervin KPM Gépjárműközlekedési Főosztály.

1983. október Az országos közutálózat gazdasági értékelése, különös tekintettel az észak-dunántúli régióra.
Előadó: Rózsa Dezső KPM főmérnök.

Az országos közutálózat teljesítőképességének vizsgálata és a szükséges fejlesztés meghatározása, különös tekintettel annak műszaki megvalósíthatóságára.
Előadó: Kálmán László KTMF.

ORVOSTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

Felolvasó ülés /május végén/:

Illei György: A koraszülés egészségügyi, szociológiai, politikai vonatkozásai.

Szántó András: Képző eljárások expansiója. /előzetes témáról rögzítő címek/

Symposionok:

A myeloproliferatív syndroma klinikopathológiája /március 18., német nyelvű ülés, hazai, osztrák és NSzK résztvevőkkel/.

Antineoplasztikus gyógyszerek /később meghatározandó időpontban, NDK, osztrák résztvevőkkel, német nyelven/.

Szervezeti feladatok:

Cytológiai munkabizottság megalakítása, célkitűzések, munkaterv elfogadása.

Sport- és mozgásbiológiai munkabizottság megalakítása, célkitűzések, munkaterv elfogadása.

Ad hoc bizottság megalakítása a veszprémi megyei kórház tudományos bizottsága keretében, a propoliszal kapcsolatos klinikai kérdések tanulmányozása.

Kiadványok:

"A haemostasis zavarai az újszülöttkorban" c. symposion anyaga /szerk.: M. Tóth Antal/.

Az emlőrák symposion anyaga /szerk.: Timár Károly/.

A malignus lymphomáról 1981-ben és 1982-ben tartott symposion anyaga /szerk.: Kelényi Gábor és István Lajos/.

Az 1983. évi felolvasó ülés anyaga.

Szakkbizottsági ülések:

1983. I. félév: Veszprém, akadémiai székház:

Az orvostudományi kutató munka helyzete Veszprém megyében.
Pályázatok kiírása.

1983. II. félév: Szombathely: megyei tanács.

Az orvostudományi kutató munka helyzete Vas megyében.

Az 1983. évi munka értékelése, 1984. évi munkaterv.

Kapcsolatok létesítése a területi orvostudományi szakbizottságokkal.

Kardiológiai munkabizottság

I. ülés: Szombathely, március.

Téma: Hypertónia gondozás, a rehabilitáció kérdései.

II. ülés: Esztergom, június.

Téma: Keringési reflexek különböző betegcsoportokban.

III. ülés: Novemberben /helyét az I. ülésen döntik el/.

Folyamatos hosszutávú programok:

1. Kardiológiai gondozás, rehabilitáció kialakítása a VEAB területén.
2. Hypertonia gondozás, rehabilitáció a VEAB területén.
3. Körzeti orvosok folyamatos továbbképzése, elsősorban az EKG értékelés, gondozás területén.
4. A nővérek továbbképzésének kialakítása /reanimáció, modern elvek, kezelések stb./.
5. A területi együttműködés további folyamatos kialakítása /His köteg EKG, echo konzíliumok/.

Genetikai munkabizottság

1. Az ikerregiszter elkészítésének szükségessége a VEAB területén.
Időpontja: április második fele.

2. Tisztázatlan genetikai kórképek. Konzultáció. Időpontja: október.

Haematológiai - onkológiai munkabizottság

I. Symposiumok:

1. Részvétel a szakbizottság által rendezett myeloproliferatív syndroma és új antineoplasztikus gyógyszerek témájú tanácskozások előkészítésében és lebonyolításában.
2. A malignus lymphoma PAB - VEAB munkacsoport kétnapos évi tanácskozása. Pécs, akadémiai székház.

II. Tudományos ülés

1. Szombathely, 1983. április 14.
Malignus lymphoma a gyermekkorban /A Magyar Gyermekleukaemia Munkacsoporttal és a Vas megyei Tanács Markusovszky Kórházával közös rendezvény/.
2. Szombathely, 1983. február
A leukémiák kezelésének időszerű kérdései /a bécsi L.Bolczman intézettel és a Vas megyei Tanács Markusovszky Kórházával közös rendezvény/.
3. A haemophilia genetikája és epidemiológiája. A haemophilia kezelésének időszerű kérdései. A haemophiliás betegek ellátásának megyei helyzete és tapasztalatai.
/E tematikával a miskolci, pécsi és debreceni akadémiai bizottságokkal közösen kívánunk az év folyamán 1-1 tudományos ülést rendezni./

III. Munkabizottsági ülés

1. Szombathely, 1983. január
1983. évi munkaterv. Supportiv therapia. Intézetlátogatás: haematológiai és onkológiai ellátás a szombathelyi megyei kórházban /Nyugat-dunántuli Sugártherapiás Decentrum és Haematológiai Osztály/.
2. Tatabánya, 1983. II. félév
A malignus lymphomák kezelésének időszerű kérdései.
Intézetlátogatás - haematológiai és onkológiai ellátás a tatabányai megyei kórházban.

IV. Továbbképző kurzus

a haemophilia kutatásban résztvevők részére: a haemophilia korszerű laboratóriumi diagnosztikája, genetikai és epidemiológiai kezelésének időszerű kérdései.

V. Szervezeti feladatok

A haemostaseológiai /M. Tóth Antal/, az onkológiai /Timár Károly/ és a transfúziós sectic /Sz.Kerényi Mária/ munkamegbeszélése.

Orvosi mérés- és számítástechnikai munkabizottság

1982. évi együttes rendezvényünk /VEAB és PAB/, a nagykanizsai ankét anyagának a kórház és orvostechika számára sajtó alá rendezése: "Az intenzív terápiás osztályon, ill. a koronária-örzöben szerzett műszeres tapasztalatokról" címen, különös tekintettel a régióban történt innovációs megoldásokra.

Együttes rendezvényként Győrben ankét a klinikai kémia aktuális helyzetéről a VEAB-PAB területén alkalmazott néhány kezdeményezés megoldás kapcsán.

Ezen túlmenően tervezik az immun assay-k helyzetéről való áttekintést különös tekintettel a species specifikus 2. antitest módszerekre és monoklonális screeningre.

Pápáról az Állattenyésztési Szolgáltató Közös Vállalattól Bölöny Lajos tart előadást: Aminosav analízis a Labor MIM kétdimenziós aminosav analizátorával./Az előadásban humán vonatkozás is szerepel./ Ez a program az állatorvos kollegák korábban tervezett bevonását jelenti.

Időpont: 1983. március-április, vagy az őszi hónapok.

Tervezett programok még:

Gógl Árpád és Simon Kornél rendezésében Székesfehérvárott: Gyógyszer-interakció és indukció szimposium.

Időpont: 1983 őszén vagy 1984-ben.

A Neumann társasággal és a VEAB Rendszerelméleti Szakbizottságával közösen valószínűleg 1983 őszén:

Lakatos Béla: A dinamikus folyamatok parameter identifikációs lehetőségei.

Horváth M., Németh L., Slezák B., Kármán M., Czibókné: Ujabb számítástechnikai eljárások, megoldások a kardiológiai képelemzésben.

SZÁMITÁSTECHNIKAI ÉS RENDSZERELMÉLETI SZAKBIZOTTSÁG

A szakbizottság évi ülését márciusban tervezi megtartani, Veszprémben. Az ülés témái: az 1983-ban megrendezésre kerülő tudományos konferenciák összehangolása, a munkabizottságok tevékenysége, munkatervek megvitatása, tudományos előadás.

A szakbizottság rendezvényei:

Műszaki Kémiai Rendszerek 83, Csopak április 25-27. A rendszer szerkezeti, rendszertechnikai, modellezési szervezési témák területén elért újabb eredményekről.

Modellezési mikroszimpózium, a Bolgár Tudományos Akadémiával együttműködve, Veszprém, június 13-17.

4th Conference on Applied Chemistry Unit Operations and Process, Augusztus 30, szept. 1. /Veszprém/.

A szakbizottság ez évben is munkatervben rögzített együttműködést tervez a Pécsi Akadémiai Bizottság Számítástechnikai Szakbizottságával.

Rendszerszerkezeti munkabizottság

1./ A bizottság évi rendes ülését 1983. Őszén Bozsokon tartja. A tervezett téma: A műszaki kémiai rendszerek modellezése a szerkezetelmélet alkalmazásával.

2./ A bizottság tagjai résztvesznek a Műszaki Kémiai Napok '83 - Csopak, ápr. 27-29. - és a 4th Conference on Applied Chemistry Unit Operations and Process konferenciákon előadások tartásával, ill. résztvesznek a MKN '83 konferencia szervezésében is.

3./ A munkabizottság folytatja az orvostudományi szakbizottság orvosi mérés- és számítástechnikai munkabizottságával való együttműködését. Amennyiben a két munkabizottságban elkészülnek a közös érdeklődésre számottartó anyagok, közös előadói ülést szervezünk.

A szakbizottsági munkán keresztül erősítjük a szakbizottságok munkabizottságai közötti együttműködést.

4./ Két monográfia megjelentetését tervezzük az elmúlt évek jelentősebb kutatási eredményeiből:

Veress Gábor: Kémiai mérések matematikai és rendszertechnikai alapjai.

Virágh Tibor - Halász Gábor: Áramlástanilag lineáris vegyipari rendszerek modellezése.

A munkabizottsági tagok aspiránsi, ill. disszertációs munkájához rendszeres konzultációs segítséget nyújtunk.

Alkalmazott matematikai és számítástudományi munkabizottság

Az 1983. január 20-i győri vezetőségi ülésen a munkabizottság az alábbi munkatervet állította össze:

A jelenlévő tagok megállapodtak egy egy hosszútávú kutatási témában. Ez röviden megfogalmazva: "Az oktatás hatékonyságát növelő számítógépes interaktív rendszerek vizsgálata és kifejlesztése".

Áprilisban e témából szakmai megbeszélés lesz Székesfehérváron.

Májusban szakmai kiránduláson megtekintik a Miskolci Műszaki Egyetem számítóközpontját.

Novemberben két napos teljes munkabizottsági ülés Veszprémben, melyen a közös kutatási témában elért eredményekről előadások fognak elhangzani.

Vegyipari számítástechnikai és folyamatirányítási munkabizottság

A bizottság folytatja a már korábban elkezdett üzemlátogatásokat, így kihelyezett ülést tervez a Dunaujvárosi Papirgyárban.

Veszprémben munkamegbeszélés lesz a négy tudományos intézmény számítástechnikai szakembereivel, az együttműködés feladatainak és lehetőségeinek megvitatására.

Együttes ülést tervezünk Pécsen, a Pécsi Akadémiai Bizottság Számítástechnikai Szakbizottságával.

A munkabizottság szakbizottságával együttműködve résztvesz a Csopakon és Veszprémben tartandó tudományos rendezvényeken.

Vállalatkibernetikai munkabizottság

1./ Márciusban kerekasztal vita a Veszprémi Akadémiai Bizottság székházában, "A szervező vállalatok helye, szerepe a

gazdálkodó szervezetek hatékonyságának fokozásában" címmel. A vitaindító előadást Szilas Ádám, a SYSTEM Szervezési Vállalat műszaki igazgatóhelyettese tartja.

- 2./ Az első negyedév folyamán a munkabizottság tagjai résztvesznek a szervezési ismeretek oktatásának helyzetét vizsgáló országos felmérésben.
- 3./ Résztvesznek a "Műszaki Kémiai Rendszerek '83" Konferencián Cso-
pakon. A konferencián a munkabizottság a "C" szekció szervezeti
és tartalmi kitöltését tervezi.
- 4./ A IV. negyedévben üzemlátogatás egy nagyüzem irányítási és dön-
tési rendszerével kapcsolatos tapasztalatok megvitatására.

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

Filozófia és szociológia munkabizottság

A taglétszám szükséges növelésére összeállítják az ajánlottak névsorát. A filozófia mellett erősíteni kívánják a szociológiai munkát. Összeállítják egy "Szociológia munkacsoport" névjegyzékét, megteremtik működésének feltételeit.

Munkabizottsági ülések:

- 1./ 1983. február, Veszprém
Téma: Az 1983. évi munkaterv és az ebből adódó feladatok.
A Marx Károly halálának 100. évfordulójára tervezett emlékülés szervezési kérdései.
- 2./ 1983. június, Szombathely
Téma: A szociológiai munkacsoport megalakulásának tapasztalatai és tervek.
Tájékoztatás a Vas megyei társadalomtudományi kutatómunkáról.
- 3./ 1983. október, Tatabánya
Téma: Az 1983. évi tevékenység előzetes értékelése.
Javaslatok, ajánlások az 1984-es munkaterv elkészítéséhez.

Elméleti munka, tanácskozások:

1983. március 11-én Marx Károly halálának 100. évfordulója alkalmából emlékülés Veszprémben, a Veszprémi Akadémiai Bizottság székében.

Februárban konkrét javaslat a régió területére ajánlott társadalomtudományi szabadegyetem témáira és előadóira.

Figyelemmel kísérik a régió területén sorra kerülő társadalomtudományi tanácskozásokat, megemlékezéseket, ünnepi üléseket és - ahol ezt igénylik - a lehetőségekhez képest résztvesznek a szervezésben, lebonyolításban. Segítik a régióban folyó társadalomtudományi kutatásokat, vizsgálatokat.

Munkásművelődés-történeti munkabizottság

1. Beszámoló az előző évi tevékenységről. Az 1983. évi munkaterv és a pályázati tételek megvitatása. Az ülés helye: Sopron, Egyetemi Könyvtár. Időpontja: március.

2. A győri és Győr-Sopron megyei munkásművelődés. Az ülés helye: Zalaegerszeg. Időpontja: június.

3. A Komárom megyei Ipartörténeti és Munkásmozgalmi Múzeum munkája és a munkásművelődés. Az ülés helye: Tatabánya, múzeum. Időpontja: szeptember.

4. A Pest megyei munkásművelődés. Az ülés helye: Zsámbék, tanítóképző főiskola. Időpontja: november.

Az Erdészeti és Faipari Egyetem központi könyvtára összeállítja a továbbiakban is a munkásművelődés-történeti munkabizottság bibliográfiáját.

Marxista-propaganda módszertani munkabizottság

Két munkabizottsági értekezletet terveznek:

Győr: 1./ A történelmi tudat alakításának, a történelemszemlélet formálásának néhány problémája a propaganda munkában.

2./ A munkabizottság 1983. évi munkatervének megvitatása és elfogadása.

Időpontja: november.

Veszprém:

1./ Az érdek-, érték- és erkölcscentrikusság elválaszthatatlan egysége a marxista ideológiában és propagandában.

2./ A munkabizottság és a munkacsoportok vezetőinek beszámolója az 1983-ban végzett munkáról.

Időpontja: február.

Tudományos felolvasó ülések és megemlékezések:

a./ Marx Károly emlékülés.

Időpontja: 1983. március 11.

Helye: Veszprém

Az emlékülést a VEAB filozófia-szociológiai munkabizottságával közösen rendezik, külön program alapján.

b./ Regionális konferencia.

Témája: Az aktívabb, hatékonyabb propagandamunkáért!

Időpontja: 1983. október

Helye: Székesfehérvár

A régió oktatási igazgatósági könyvtárosainak tanácskozása:

Helye: Veszprém

Idője: 1983. október.

Neveléstudományi munkabizottság

Felolvasó ülések:

1. A pedagógiai-technológiai kutatások jelenlegi helyzete.
Időpont: 1983. március
Helye: VEAB székház.
2. Iskolafelmérések a 19. sz. közepén.
Időpont: 1983. május
Helye: Szombathely, tanárképző főiskola.
3. Orosz Sándor akadémiai doktori értekezésének vázlatos bemutatása.
Idő: 1983. szeptember
Helye: VEAB székház.
4. A köznevelés története a szombathelyi tankerületben.
Időpont: 1983. december.
Helye: VEAB székház.

nyelvtudományi munkabizottság

A munkabizottság eddigi törekvéseinek megfelelően továbbra is elsősorban a régióhoz kötődő dialektológiai-nyelvszociológiai kutatásokat ösztönzi.

A kutató munkát a Szombathelyi Tanárképző Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszékének kollektív témájával összhangban - a következő témakörben végzik: "Élő nyelvi vizsgálatok a VEAB-régióban". Idetartozik a nyelvjárási alaprétegek feltárása a VEAB-régióban és a földrajzi és szociológiai normák tükröződése a VEAB-régió nyelvhasználatában.

Augusztus 23-26 között lesz a magyar nyelvészek IV. nemzetközi kongresszusa Szombathelyen, a tanárképző főiskolán. A rendezvényt a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézete és a Magyar Nyelvtudományi Társaság szervezi. Központi témája a magyar nyelv rétegződése. A rendezvényt az 1981. évi dialektológiai szimpozium folytatásának tekinthetjük. A munkabizottság - amellett, hogy tagjaik nyelvföldrajzi-nyelvszociológiai témában előadással készülnek a kongresszusra - a szervező munkából is részt vállal.

A VEAB-régió nyelvének kutatási témaköréhez kapcsolódva végzi munkáját az Őrség-kutató munkacsoport. A tavaly elkezdett Őrségi te-repmunka 1983-ban tovább bővül egyrészt alkalmankénti kiszállásokkal, másrészt a nyárra Őriszentpéterre "Nyelvi tudat - nyelvhasználat" címmel tervezett kutatómódszertani tanácskozás révén. Az összegyűjtött élő nyelvi anyagot nyelvföldrajzi-nyelvszociológiai szempontok alapján dolgozzák föl. Az Őrség nyelvéről szóló monográfia megírását szintén erre az évre tervezik.

Az idén is megszervezik a nyelvjárásgyűjtők és -kutatók háromnapos módszertani tanácskozását. A rendezvényt őszre Veszprémbe tervezik.

**Pályaválasztási és pályorientációs
munkabizottság
Munkabizottsági ülések**

Március 23., Szombathely /Velem/

Téma: Tájékozódás a szerveződő munkacsoportokban folyó kutatások állásáról, esetleges nehézségeiről; az ebből adódó feladatok megbeszélése.

November, Tatabánya vagy Veszprém

Téma: Az 1984. évi munkaterv előkészítése.

Felolvasó ülések

Március 24., Szombathely /Velem/

Halmi György: Prepubertás korúak pályamotivációs strukturája.

Heszterá Aladárné: A motivációs vizsgálatok felhasználása a pályaválasztási döntéselőkészítő iskolai munkában.

Junius, Győr

Gárdonyi Géza: A család szerepe a pályaadaptációs folyamatban.

Kukorelliné Etl Erika: A nagycsaládokban nevelkedő gyermekek pályaválasztási döntését motiváló tényezők vizsgálata.

Szociálpszichológiai és kutatásmódszertani problémák /továbbképzés/

Március 23. Szombathely /Velem/

Völgyesy Pál kandidátus: Kutatásmódszertani problémák 1-2. rész
/Két napos/.

November, Veszprém

Szilágyi Klára kandidátus: Az értelmiségi lét, értelmiségivé válás szociálpszichológiai és pályalélektani dimenziói
1-2. rész.

"Szocialista vállalat" munkabizottság

Évi kutatási téma:

A vállalati hatékonysági színvonal vizsgálata.

A vállalati tervezés, érdekeltség és az ösztönzés kölcsönhatása, mint a vállalati belső mechanizmus önszabályzó rendszere.

A fenti témákban az alábbi programot tervezzük:

I. negyedév: munkabizottsági ülés.

A kutatási témák koordinálása team megbeszélések keretében.

A vállalati tervezés, érdekeltség és az ösztönzés kölcsönhatása, mint a vállalati belső mechanizmus önszabályzó rendszere.

Helye: Dunaujváros

Időpont: március.

IV. negyedév: tudományos ülés.

A vállalati hatékonyság növelésének aktuális lehetőségei. Előadók: a munkabizottság tagjai. Hely: VEAB székház. Időpont: 1983. október.

Könyvtártudományi munkabizottság

A bizottság feladatának tekinti a különböző hálózatokba tartozó könyvtárak együttműködésének szorgalmazását, a szakkönyvtárak és a közművelődési könyvtárak közös érdekű szolgáltatásainak megszervezését, valamint a könyvtárügy elméleti kérdéseit megközelítő pályázati témák iránti figyelem felkeltését. Elősegíti, hogy a VEAB területén működő legnagyobb könyvtárak a helyismerti kutatásoknál szervezettebben kapcsolódjanak be az akadémiai kutatási főirány 4. pontjának megvalósításába, azaz kulturánk írott és nyomtatott emlékeinek rendszerezésébe és nyilvántartásába.

Az alábbi szakmai rendezvényeket tervezik:

Konferencia Sopronban az egyetem központi könyvtárával közösen "A szakirodalmi tájékoztatás helyzete" címmel. A vita után a történeti értékű műemléki gyűjtemény szakmai bemutatása.

Veszprémben az ősszel "Felnőtt-oktatás és a könyvtárak" címmel vitaülés. A vitaindító a finnországi felnőtt-oktatás körében szerzett tapasztalatokat ismerteti meg a munkabizottság tagjaival.

Alkalmazott nyelvészeti munkabizottság

A bizottság alapvető célja, hogy a régióban a nyelvoktatás területén meglévő kutatói kapacitást, ill. a szétszórtnan folyó kutatási kezdeményezéseket összefogja, a lényeges feladatokra összpontosítsa.

I. Minthogy az anyanyelvi bázisismeret és az idegennyelv-oktatás egymástól elválaszthatatlanok, szükséges az anyanyelv-elsajátítási folyamatok pontos feltéreképezése pszicho- és szociolingvisztikai koordináták metszetében. Ilyen vizsgálatok Győrben már folytak; az elkövetkező években ezeket kívánják 3 éves kortól az általános iskola 8. osztályáig kiterjeszteni "Anyanyelvi bázisvizsgálatok" címmel.

A célunk, hogy valamennyi óvodai ill. általános iskolai korcsoport számára országos mércéül szolgáló lexikai és műveleti bázist határozzanak meg a tudatosabb és hatékonyabb anyanyelvtanítás érdekében.

Az idén megkezdik a jelentkezett óvónők kutatómódszertani, szakirodalmi előképzését. Az évfolyamon három ilyen összejövétel lesz Győrben.

Az anyanyelv-elsajátítás mechanizmusainak rendszerszerű feldeírítése mellett hosszú távon szükséges a természetes kétnyelvűség /német-magyar, szlovén-magyar/ rendszerezett vizsgálata is.

A német-magyar irányban Győr-Sopron megyében már korábban folytatott, s jelenleg is folyó kutatások összehangolására, ill. a kutatások kiszélesítésére e speciális kétnyelvűségi kérdéskör kutatóinak 1983-84 folyamán 6 előadásból álló tájékoztató sorozatot rendezünk.

Helye: Győr, KTMF

Előadók, időpontok: később meghatározandók.

A szlovén-magyar kétnyelvűség-kutatás feltételei még tisztázandók.

A kutatási anyagok sokoldalú és gyors feldolgozása, s ezzel a kutatások katalizálása, valamint a nyelvoktatás intenzitásának fokozása érdekében folytatják az MTA Alkalmazott Nyelvészeti Munkabizottságával 1982-ben megkezdett országos számítógépes szimpozionsorozatot.

A tavaly októberi "Számítógép és nyelvoktatás I." után megrendezik a "Számítógép és nyelvoktatás II"-t szimpoziumot. A konferenciát részben az 1982-ben felvetődött problémáknak, részben a középiskolai school-computer-ekre alkalmas nyelvoktató programok kérdéskörének szentelik.

Hely: Győr, KTMF

Idő: 1983. negyedik negyedéve.

A régióban több, mint féltucat, speciális nyelvoktatási feladatokat felvető felsőfoku intézmény van. Az ezekben dolgozó nyelvtanároknak 1983-84 folyamán fordítástechnikai kurzust rendeznek.

TÖRTÉNELMI SZAKBIZOTTSÁG

Kézművesipartörténeti munkabizottság

1. A munkabizottság ez évi főfeladatának az 1982. augusztus 21-25 között Veszprémben megrendezett II. Nemzetközi Kézművesipartörténeti Szimpóziumon elhangzott, illetve erre beküldött előadások, dolgozatok idegen nyelvű tanulmánykötetének megjelentetését tekinti.

2. Ugyancsak még ebben az évben magyar nyelven is meg kívánja jelentetni a fenti kötetet, amely 32 külföldi és 15 magyar szerző referátumát, illetve tanulmányát tartalmazza a kézművesipartörténet köréből.

3. A már régebben kialakult és a második nemzetközi szimpóziummal megerősödött nemzetközi tudományos kapcsolatok továbbfejlesztése céljából, folytatni kívánja az 1982-ben három nyelven /angol, német, francia/ megindított kézművesipartörténeti hirlevél /LITTEARE CURRENTES HISTORIAN OPIFICII ET CAEHARUM CONCERNENTES/ kibocsátását, és ez évben két-három szám megjelentetését tervezi.

4. A már teljesen lezárt és ellenőrzött, számítógépes módszerrel elkészített és mutatókkal ellátott országos árszabás jelzetkatasztert - egyelőre 6 példányban - a kutatás rendelkezésére bocsátja.

5. Továbbra is napirenden tartja a kézművesipartörténeti szakkibliográfiát, a többnyelvű kézműves mesterségnév szótár végleges formában történő összeállításának ügyét, és igyekszik mindkét, már igen előrehaladott - a kutatói tevékenységet nagymértékben elősegítő - munka befejezése érdekében előrelépni.

6. A munkabizottság ez évben három-négy ülést tervez. Folytatja a fiatalabb kutatógárda bevonását a kézművesipartörténeti kutatásokba, tovább építi együttműködését a szakbizottság társmunkabizottságaival.

Településtörténeti munkabizottság

1. A Dunántul településtörténete /középkor-19. század/ témakörben a munkabizottság 1983 őszi Veszprémben konferenciát rendez. A jelentkezések alapján a munkabizottság a tavasz folyamán alakítja ki a részletes programot.

2. Az év első felében a KSH-val való együttműködés keretében mintegy 50 címszavas mutató készül Magyarország 1790. évi Törté-

neti Helységnévtárának kiadásához. Májusban az érintettek bevonásával a munkabizottság megvitatja a tervezetet, és az elfogadott minta alapján megkezdődik a Veszprém megyei kötet szerkesztése.

3. A munkabizottság felkészül és javaslatot tesz arra, hogy a régió 1984-ben méltóan részt vegyen Bél Mátyás születése 300. évfordulójának megünneplésében.

4. Az első negyedévben két kötetben megjelenik a 4. és az 5. településtörténeti konferencia anyaga. A munkabizottság gondoskodik a terjesztésről, s ezzel - amennyiben lehetséges - szerény anyagi alapot képez az ideai konferencia anyagának kiadásához.

5. A PAB rendezésében az idén esedékes "A Dunántul településtörténeti problémái 1945 után" témájú konferencia. A munkabizottság részvételével támogatja ezt a rendezvényt.

Iparrégészeti munkabizottság

1. Az 1982. évi II. Iparrégészeti Tanácskozásról /Veszprém/ a II. Iparrégészeti kötet megjelentetése.
2. Az Iparrégészeti Tájékoztató folyamatos kiadása /1983-ban 2. szám/.
3. További együttműködés kialakítása és erősítése
 - a. a hazai régészekkel,
 - b. az OMBKE-val,
 - c. a VEAB más szakbizottságaival.
4. Kohászatás az OMBKE támogatásával
 - a. a Dunántulon,
 - b. Borsodban.
5. Kísérletek ipari eredetű régészeti anyagok fizikai kormeghatározásaira /TL, archeomágneses/.
6. Kísérletek geofizikai leletfelkutatásra ipari kemencék esetében.
7. Anyagvizsgálatok a feltárt kohászati anyagnál
 - a. ásványközettani,
 - b. fémtani.
8. Szoros együttműködés kiépítése az archeometriai munkabizottsággal.

Zenétörténeti munkabizottság

A dunántuli városok gazdag zenei multtal rendelkeznek és ezért kívánatos, hogy a könyvtári és a levéltári kutatásokat zenei szempontból is el lehessen végezni. A már elkészült monográfiákon kívül sort kell keríteni a további városok zenei feldolgozására.

A Dunántulon mind a magyar, mind a nemzetiségi lakosság körében az utóbbi évtizedekben még számos munkadal élt. Ezeket a közel-

multban elhunyt Békefi Antal összegyűjtötte. A gyűjtemény kiadását szeretné a bizottság elérni.

A néprajzi, népzenei kutatásokon belül külön helyet foglal el a magyarországi néptáncok kutatása. Szeretnénk elősegíteni a magyar és a nemzetiségi dunántúli táncok módszeres feldolgozását.

A téma keretében az egyik legnagyobb magyarországi verbunkoszene gyűjtemény kutatását tűzzük ki, amely *Veszprém vármegyeyi Nóták* címen több tucat reformkori dal zongoraátiratait tartalmazza.

A dunántúli elfelejtett illetve hiressé vált művészek életrajzi anyagának feldolgozása. Aktuális zenei recepció kutatása.

Kodály Zoltán halála óta a különböző iskolatípusokban újabb és újabb eredmények születtek a zeneoktatás területén. Ezeknek összegzése és elemzése is a bizottság feladata lehet.

A hangszerkészítő és hangszerrestaurátor kérdés az előadóművészet fontos kiegészítő problémája. A téma keretében elkészülhetne a XX. századi dunántúli hangszerkészítők jegyzéke, illetve a különböző központokban működő hangszerkészítők és restaurátorok nyilvántartásba vétele. A téma nem csak zenetörténeti, hanem ipartörténeti szempontból is jelentős.

Archeometriai munkabizottság

A bizottság a Magyarországon archeometriával foglalkozó szakemberek felméréséhez adatlapokat küld szét. Összeállítja, kinyomtatja és szétküldi a szakemberek névjegyzékét kapott információk alapján. Felméri azon intézményeket, amelyekben foglalkoznak archeometriával, illetve van erre lehetőség, szabad kapacitás.

A Bakonyi Muzeummal közösen ősszel ankétot szervez a bizottság, amelynek keretében a régészek és az archeometriával foglalkozók kölcsönösen tájékoztatják egymást problémáikról illetve az alkalmazható vizsgálati módszerekről. Megkezdik a vizsgálati adatlapok kidolgozását. Elsőként a numizmatikai vizsgálatok eredményeit rögzítő, kísérleti adatlap készül el.

Felmerült az igény a különböző archeometriai módszerek összehasonlító vizsgálatára, ennek első, kísérleti lépéseként a kovaközetekből vett minták különböző módszerekkel végzett vizsgálatának eredményeit vetik össze. Megkezdik a mintavételi előírások elkészítését, elsőként a termolumineszcens vizsgálatokhoz.

Szerkesztik az Iparrégészeti Tájékoztató archeometriai részét.

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS TÁJHASZNOSÍTÁSI KOORDINÁCIÓS TANÁCS

1. Ülés

Időpont: Január 19.

Helye: Veszprém, VEAB székház

Napirend: A tanács részéről kiirt díjnyertes pályázat bemutatása és a hasznosítási lehetőségek megvitatása.

Tájékoztató a jogi szakbizottság környezetvédelmi munkabizottságának és a kémiai szakbizottság környezetvédelmi munkabizottságának tavalyi munkájáról.

A koordinációs tanács, az urbanisztikai munkabizottság és a természetvédelmi munkabizottság 1983 évi munkaterve.

2. Ülés

Időpont: április közepe

Helye: ATEK Keszthely, Mezőgazdaságtudományi Kara

Napirend: Előadóülés az ATEK Mezőgazdaságtudományi Kara környezetvédelmi jellegű kutatási eredményeiről.

3. Ülés

Időpont: május második fele /PAB-al és BIB-el közösen/

Helye: VEAB székház

Napirend: 1./ A Balaton-kutatás újabb eredményei V.
2./ Állattartó telepek hatása a Balaton vízminőségére.
a/ Előadások
b/ Korreferátumok
c/ Vita.

4. Ülés

Időpont: szeptember /VEAB, OKTH közösen, az ökológiai munkabizottsággal együtt/

Helye: ATEK Mosonmagyaróvári Kar előadóterme

Napirend: 1./ A Szigetköz vízminőségének jellemvonásai
2./ Tájékoztató a Fertő-tavi kutatásokról
3./ Tereptanulmány.

5. Ülés

Időpont: október közepe

Helye: VEAB székház

Napirend: Konzultáció az együttműködő intézmények képviselőivel.

6. Ülés

Időpont: november

Helye: VEAB székház

Napirend: 1./ Tájékoztató a kémiai, jogi és bányászati szakbizottság környezetvédelmi munkabizottságának 1983. évi munkájáról.

2./ 1983. évi környezetvédelmi kutatási eredmények felmérésének előkészítése.

3./ 1984. évi környezetvédelmi jellegű témák kiírásával kapcsolatos javaslatok.

Urbanisztikai munkabizottság

Az ülések tématerve:

1983. április /Mosonmagyaróvár/

1./ A Dunakiliti térségében az épülő víztároló régészeti, műemléki, természetrajzi kutatásokat befolyásoló szerepe, az idegenforgalmi vonzástényezők értékelése.

Előadó: Győr-Sopron megyei környezetvédelmi titkár.

2./ Mosonmagyaróvár város fejlődése.

Előadó: Bedő János városi tanácselnök.

3./ Mosonmagyaróvár és a Szigetköz megtekintése.

1983. június: /Dunaujváros/

1./ A kísérleti település-környezeti minősítő rendszer megvitatása, az eddigi tapasztalatok értékelése.

Előadó: dr. Reményi Péter FTV irodavezető

2./ A szocialista városépítés urbanisztikai kérdései Dunaujváros fejlődése alapján.

Előadó: Sárosi József tanácselnök.

1983. szeptember: /Tatabánya/

1./ Tata-Tatabánya-Oroszlány települések és a hozzájuk tartozó középfokú vonzáskörzetek fejlődésének urbanizációs kérdései.

Előadó: Katona Zoltán Váti osztályvezető

2./ Tatabánya megtekintése.

1983. november: /Székesfehérvár/

1./ Adottságok és fejlesztési tényezők összefüggései székesfehérvári rekonstrukciók példáján.

Előadó: Pintér Lajos, a Fejér megyei tanács osztályvezetője.

2./ Székesfehérvár városközpont megtekintése.

Természetvédelmi munkabizottság

1./ Előadóülés

Színhelye: Velem /Kőszegi hegység/

Ideje: Március

Témája: Az "Alpokalja természeti képe" c. kutatási program.

Napirendje: a/ "Az Alpok-alja természeti képe" c. program 7 éve.

b/ Régi és új kutatási eredmények a Kőszegi-hegység növényvilágából.

c/ A Kőszegi Tájvédelmi Körzet és fejlesztésének kérdései.

d/ A Kőszegi-hegyvidék madárvilága.

e/ Az Alpok-alja /bükköseinek/ nagylepkéi /Macrolepidopterae/.

2./ Helyszíneléssel összekötött vitaülés

Színhelye: Velencei-tó, Dinnyés. OKTH kutatóháza.

Időpontja: Junius első fele.

Témája: A Velencei-tó, mint védett terület helyzete és jövője.

3./ Előadóülés

Színhelye: Veszprém

Ideje: Szeptember

Témája: A Bakonyi Tájvédelmi Körzet.

Napirendje: a/ A Bakonyi Tájvédelmi Körzet megalakítása, értékei, feladatai.

b/ A Bakony-kutatás eddigi eredményei és feladatai.

c/ A Bakony botanikai értékei.

d/ Erdőgazdálkodás és a természetvédelmi előírások a Bakonyban.

Ebéd után bejárás, alternatív programmal: a./ Tabán-hegy megtekintése, a zirci Bakonyi Múzeum érintésével; b./ Szentgál és Bánd között a Miklóspálhegyen levő tiszafás megtekintése.

V.

SZEMÉLYI HIREK

DR. LÁSZLÓ ANTAL

Kossuth-dijas egyetemi tanár, az MTA Vesz-Veszprémi Akadémiai Bizottság elnökségének tagja hosszan tartó, súlyos betegség után 1982. XII. 8-án életének 61. évében elhunyt. Tíz éven át töltötte be a kémiai szakbizottság elnöki tisztét, amelynek megalakításából és szervezetének kiépítéséből egyaránt kivette részét. Halálával a magyar tudomány és felsőoktatás kiemelkedő művelőjét veszítettük el.

Dr. MANNINGER G. ADOLF

Kossuth-dijas ny. egyetemi tanár, a mezőgazdasági tud. doktora 1982. XII. 15-én életének 72. évében elhunyt. Halálával a magyar agrártudomány, az agrárfelsőoktatás kiemelkedő művelőjét veszítette el.

KINEVEZÉSEK

DR. CZIMBER GYULA

tanszékvezető egyetemi tanárt a Keszthelyi Agrártudományi Egyetem Mosonmagyaróvári Mezőgazdaságtudományi Kara a főhatóság jóváhagyásával a kar dékánhelyettesévé választotta.

DR. KUROLI GÉZA

tanszékvezető egyetemi docens, az mg. tud. doktora 3 éves időszakra a Keszthelyi Agrártudományi Egyetemre rektorhelyettesi kinevezést kapott.

MOÓR GYULA

természetvédelmi felügyelőt az OKTH elnöke az OKTH Közép-Dunántúli Felügyelősege /Veszprém/ igazgatóhelyettesévé nevezte ki.

KITÜNTETÉSEK

- DR. BOKOR JÓZSEF főiskolai adjunktus az 1982. évi pedagógusnapon "Kiváló munkáért" kitüntetésben részesült.
- DR. CSAPODY ISTVÁN-t az OKTH elnöke tudományos és gyakorlati munkája elismeréséül a Pro Natura kitüntetésben részesítette.
- DR. DÉRI MÁRTA egyetemi tanárnak az építésügyi és városfejlesztési miniszter a "Kiváló munkáért" miniszteri kitüntetést adományozta.
- Dr. GÁNC S LAJOS-t a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter november 7.-e alkalmából "Kiváló munkáért" kitüntetésben részesítette.
- DR. INCZÉDY JÁNOS tanszékvezető egyetemi tanárt a Moszkvai Mendelejev Vegyipari Egyetem HONORIS CAUSA DOKTORÁVÁ avatta.
- DR. KAISER GÉZA /1982/: Szőlőtermesztés I-II-III. című tankönyve a MÉM nivódijában részesült.
- DR. KOVÁCS ZOLTÁN könyvtárigazgató a "Munka Érdemrend" ezüst fokozata kitüntetésben részesült.
- DR. PAPP SÁNDOR rektorhelyettesnek a művelődési miniszter a "Kiváló munkáért" miniszteri kitüntetést adományozta.

TUDOMÁNYOS MINŐSÍTÉSEK

- DOMONKOS OTTÓ-t a Tudományos Minősítő Bizottság "A magyarországi kékfestőipar" című disszertációja alapján a történettudományok kandidátusává nyilvánította.
- HANGAY GYÖRGY-öt a Tudományos Minősítő Bizottság "A gamma-sugárkezelési eljárás alkalmazási lehetőségének kiterjesztése a gyógyszeriparban" című disszertációja alapján a kémiai tudományok kandidátusává nyilvánította.
- IGMÁNDY ZOLTÁN-t a Tudományos Minősítő Bizottság "Hazánk csövestapló /Plyporaceae c.e./ flórája és a fajok növénykörtani jelentősége" című disszertációja alapján a mezőgazdasági tudományok doktorává nyilvánította.

DR. SZELID ZSOLT-ot

a Tudományos Minősítő Bizottság "A vese-funkciók ambuláns vizsgálata gyermek nephrológiai gondozásban" című disszertációja alapján az orvostudományok kandidátusává nyilvánította.

VÁRHELYI ISTVÁN-t

a Tudományos Minősítő Bizottság "A munka termelékenysége az erdőgazdálkodásban" című disszertációja alapján a közgazdaságtudományok kandidátusává nyilvánította.

MUNKATÁRSAINK MEGJELENT KÖNYVEI

ALEXAY ZOLTÁN

Szigetköz: Ember és táj. Gondolat, 1982. 185 l. 215 fénykép. Ára: 130,- Ft.

CZIMBER GYULA:

A kerti zsája /Lepidium sativum L./ /Magyarország kulturflórája VI. kötet, 7. füzet/ Akadémiai Kiadó, 1982. 75 l. Ára: 20,- Ft.

DEÁK GYULA

Lewis-savas katalízis; Rédeiné Sarkadi Éva-Simonidesz Vilmos: Rovarhormonok és feronok kémiája /A kémia újabb eredményei 54./ Akadémiai Kiadó, 1982. 333 l. Ára: 46,- Ft.

FREUND MIHÁLY
CSIKÓS REZSŐ
KESZTHELYI SÁNDOR
MÓZES GYULA

Paraffin Products. Akadémiai Kiadó, 1982. 335. l. 116 ábra, 178 táblázat, Ára: 250 R.

HILLER ISTVÁN

Erdészeti és faipari német-magyar szak-szótár. OMIKK, Budapest, Ára: 190,- Ft.

IZSÁK JÁNOS
JUHÁSZ NAGY PÉTER
VARGA ZOLTÁN

Bevezetés a biomatematikába. Egyetemi Tankönyv. Második kiadás. Tankönyvkiadó 1982. 668 l. Ára: 70,- Ft.

DR. SZABÓ GÉZA
MOLNÁR ZOLTÁN

Dialektológiai szimpozion, VEAB Értesítő, 1982. II. 229 l. Ára: 35,- Ft.

TAMÁS FERENC

szerkesztésében: Szilikátipari kézikönyv, Műszaki Könyvkiadó, 1982. 1007 l. 752 ábra. Ára: 242,- Ft.

KÜLFÖLDI TANULMÁNYUTAK, RÉSZVÉTEL KÜLFÖLDI KONFERENCIÁKON

DR. CSAPODY ISTVÁN-t

a MAB Magyar Nemzeti bizottsága és az OKTH elnöke az UNESCO Osztrák-Magyar Fertő-bizottság tagjává nevezte ki és megbízta az

- OKTH képviselőjével. A Bizottság alakuló ülésére 1982. júl. 23-27 között Ausztriában, Illmitzen került sor. Nevezett itt előadást tartott a magyar Fertő-bioszféra kutatási és gyakorlati eredményeiről.
- DR. ENTZ BÉLA
DR. IGMÁNDY ZOLTÁN
DR. DOBOS TIBOR
DR. CSAPODY ISTVÁN
- részvételével ugyancsak Illmitzen /Ausztria/ került sor a Forum Pannonicum alakuló ülésére 1982. szeptember 23-25-én. A szerveződés célja a Burgenlanddal szomszédos magyar, szlovák és szlovén területek természettudományos megkutatásában a szorosabb együttműködés kialakítása.
- DR. GARAB ENDRE
- a győri Megyei Kórház alorvosa 1982. szeptember 1-től 1983. március 1-ig féléves tanulmányuton volt az Erfurti Orvosi Akadémia Gyermeksebészeti Osztályán.
- DR. KAISER GÉZA
- a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, a balatonfüredi Kertészeti Szakközépiskola igazgatója, a Kertészeti Munkabizottság tagja 1982. október 4-9 között Görögországban járt tanulmányuton az ottani szőlőtermesztés tanulmányozására.
- DR. KUROLI GÉZA
1982. X. 3-10-ig Hollandiában volt tanulmányuton, ahol szervezett felsőszintű mérnöktovábbképző tanfolyam keretében tanulmányozta Hollandia mezőgazdaságát, azon belül elsősorban a burgonya termesztéssel, tárolással és forgalmazással kapcsolatos témakört.
- DR. MÉHES KÁROLY
- előadást tartott az Institut de la Vie 1982. október 10-17-én Strasbourg-Bischenbergben rendezett "Az értelmi és testi fogyatékosok megelőzése" című világkonferencián.
- DR. NAGY GYÖRGY
1982. szeptember 17-23 között - a MAE Országos Elnöksége delegációjának tagjaként - Bulgáriában járt tanulmányuton, ahol az agráripari egyesülések szervezetét és tevékenységét, illetve a gyümölcs- és szőlőtermesztés helyzetét tanulmányozta.
- DR. PÁLFI DÉNES
1982. augusztus 9-16 között Romániában járt tanulmányuton a kertészeti kulturák fajtakisérleti eredményeinek tanulmányozására.
- DR. POÓR FERENC
- A Humboldt Egyetem Audiovizuális Taneszközök Központjának meghívására 1983. I. 24-28-ig részt vett "A videofelvételek készítése és alkalmazása a neveléstudományban" témájú szemináriumon.

DR. PORPÁCZY ALADÁR

akit ugyanez évben az ASSINSEL /International Association of Plant Breeders for the Protection of Plant Varieties/ Nemzetközi fajtaoltalmi szervezet tagjává is választott, 1982. június 22-től július 6-ig Angliában, október 18-29 között pedig Jugoszláviában járt tanulmányuton az ottani boggyógyumölcs fajtakutatás és termesztéstechnológia tanulmányozására.

RETKES JÓZSEF

1982. évben Belgiumban járt, ahol a broméliák nemesítésének és szövettenyésztéses szaporításának kérdését tanulmányozta.

DR. SÁRINGER GYULA

1982. szept. 21-24. között részt vett a "2nd Egyptian-Hungarian Conf. of Plant Protection" Alexandria, Egyiptom és "Photoperiod Linné /Lep.: Tortricidae/" címen előadást tartott, valamint egy alkalommal szekció elnök volt.

DR. SZILÁGYI KÁLMÁN

a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, a Gyümölcs- és Disznővénytermesztési Kutató Intézet fertődi állomásának igazgatója, a kertészeti munkabizottság tagja 1982. június 28-tól július 2-ig részt vett Cseh-szlovákiában, Hradec Kraloven "Az intenzív termesztésre alkalmas gyümölcsfajták előállítására, valamint előállítási módszereinek kidolgozása" című KGST tudományos koordinációs tanácskozáson.

DR. TAMÁS FERENC

1982-ben az alábbi külföldi tanulmányutakon vett részt és tartott előadásokat: júniusban az Internationales Bau und Szlikattung Weiner /NDK/: "Cementek vezetőképessége" októberben: Mendelejev Kémiai Technológiai Egyetem, Moszkva: Fázisegyensúlyok ábrázolása, novemberben: Ainsanz Egyetem, Kairó: "Cementszilárdulási elméletek".

VI.

AZ 1982-BEN ALAKULT BIZOTTSÁGOK TAGJAINAK NÉVSORA

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA VESZPRÉMI AKADÉMIAI BIZOTTSÁGA Bányászati, Földtudományi és Energetikai Szakbizottság Szervezeti Felépítése, a szak- és munkabizottságok tisztségviselői, tagjai

/1982 - 1985/

Elnök: Kapolyi László az MTA levelező tagja, államtitkár
Ipari Minisztérium, Budapest, Pf. 96. 1525.

Titkárok: Pera Ferenc vezérigazgató
Veszprémi Szénbányák, Veszprém, Budapesti ut 2. Pf. 162. 8201

Tamásy István kandidátus, igazgató
Bányászati Egyesülés, Tatabánya, Tóth-Bucsoki ut 12. Pf. 305.
2803.

Tagok:

Ádám Antal a műszaki tudományok doktora, igazgató-helyettes, MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézet Sopron, Múzeum ut 6. Pf. 9. 9401.

Barabás László műszaki igazgató, Kőolaj és Földgázbányászati Vállalat, Nagykanizsa, Szabadság tér 22. 8801.

Bardócz Béla igazgató, főgeológus, Kőolaj és Földgázbányászati Vállalat, Nagykanizsa, Szabadság tér 22. 8801.

Bogdán Kálmán osztályvezető, Veszprémi Szénbányák, Veszprém, Budapesti ut 2. Pf. 162. 8201.

Deák Gyula kandidátus, egyetemi docens, rektor-helyettes, Veszprémi Vegyipari Egyetem, Veszprém, Schönherz Z. ut 12. Pf. 28. 8201.

Fekete Lajos vezérigazgató, Tatabányai Szénbányák, Tatabánya, Vértanúk tere 1. Pf. 323. 2803.

Gilicz Béla kandidátus, műszaki-gazdasági tanácsadó, Szénhidrogénkutató és Fejlesztő Intézet, Nagykanizsa, Vár ut 8. 8801.

Harasta Sándor igazgató, Tatabányai Hőerőmű Vállalat, Tatabánya, Környei ut 38. Pf. 320. 2803.

Heil Bálint rektor, Veszprémi Vegyipari Egyetem, Veszprém, Schönherz Z. ut 12. Pf. 28. 8201.

Iski Károly igazgató, Fejér megyei Bauxitbánya Vállalat, Kincsesbánya, 8044.

Kanizsai József igazgató, Bakonyi Bauxitbánya Vállalat, Tapolca, Kosuth L. ut 2. Pf. 28. 8301.

Kéry János igazgató, Országos Földtani Szolgálat, Veszprém, Tolbuchin ut 29. 8201.

Makrai László osztályvezető, főgeológus, Veszprémi Szénbányák, Veszprém, Budapesti ut 2. Pf. 162. 8201.

Nagy Lajos igazgató, Bányászati Technológiai Társulás, Tatabánya, Tóth-Bucsoki ut 12. Pf. 305. 2803.

Németh György főosztályvezető, Veszprémi Szénbányák, Veszprém, Budapesti ut 2. Pf. 162. 8201.

Pleva László egyetemi docens, Veszprémi Vegyipari Egyetem, Veszprém, Schönherz Z. ut 12. Pf. 28. 8201.

Rolicsek József műszaki igazgató, Ajkai Hőerőmű Vállalat, Ajka, Erőmű gyártelep, 8400.

Somogyi József a földtudományok doktora, igazgató, MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézet, Sopron, Muzeum ut 6. Pf. 9. 9401.

Szantner Ferenc igazgató-helyettes, főgeológus, Bauxitkutató Vállalat, Balatonalmádi, Budatava, Rákóczi ut, Pf. 31. 8221.

Tóth István vezérigazgató, Dorogi Szénbányák, Dorog, Pf. 28. 2511.

Tóth Péter okl. geofizikus, Veszprémi Szénbányák, Veszprém, Budapesti ut 2. Pf. 162. 8201.

Varga Albert vezérigazgató, Oroszlányi Szénbányák, Oroszlány, Felsőtelep, Pf. 22. 2841.

Vájer László főosztályvezető, Veszprémi Szénbányák, Veszprém, Budapesti ut 2. Pf. 162. 8201.

Verebélyi Sándor igazgató, Bauxitkutató Vállalat, Balatonalmádi, Budatava, Rákóczi ut 37. Pf. 31. 8221.

Wallner Ákos tudományos titkár, MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézet, Sopron, Muzeum ut 6. Pf. 9. 9401.

Szilárd ásványbányászati munkabizottság

Elnök: Kanizsai József igazgató,
Bakonyi Bauxitbánya Vállalat, Tapolca, Kossuth L. ut 2. Pf.
28. 8301.

Titkár: Nagy Lajos igazgató,
Bányászati Technológiai Társulás, Tatabánya, Tóth-Bucsoki ut
12. Pf. 305. 2803.

Tagok:

Barabás Mihály műszaki igazgató, Oroszlányi Szénbányák, Oroszlány,
Felsőtelep, Pf. 22. 2841.

Csipke László osztályvezető, Bányászati Technológiai Társulás, Tatabánya, Tóth-Bucsoki ut 12. Pf. 305. 2803.

Farkas József főmérnök, Országos Érc- és Ásványbányászati Vállalat
/OEÁV/ Urkut, 8409.

Fazekas János műszaki-gazdasági tanácsadó, Bakonyi Bauxitbánya Vállalat, Tapolca, Kossuth L. ut 2. Pf. 28. 8301.

Fazekas László műszaki-gazdasági tanácsadó, Országos Érc- és Ásványbányászati Vállalat /OEÁV/ Dunántúli Üzeme, Pilisvörösvár, 2085.

Fekete Gyula osztályvezető helyettes, Bányászati Technológiai Társulás, Tatabánya, Tóth-Bucsoki ut 12. Pf. 305. 2803.

Gyuranecz Vince műszaki vezérigazgató helyettes, Veszprémi Szénbányák, Veszprém, Budapesti ut 2. Pf. 162. 8201.

Járfás László üzemigazgató, Veszprémi Szénbányák Ajkai Bányüzeme, Ajka, 8403.

Kausz István főmérnök, Dorogi Szénbányák, Dorog, Pf. 28. 2511.

Nagy Pál hivatalvezető, KBF, Veszprém, Mártirok ut 9. 8201.

Orbán Tibor műszaki igazgató helyettes Bakonyi Bauxitbánya Vállalat, Tapolca, Kossuth L. ut 2. Pf. 28. 8301.

Orosz Elemér főosztályvezető, Veszprémi Szénbányák, Veszprém, Budapesti ut 2. Pf. 162. 8201.

Perschi Ottó főosztályvezető, Veszprémi Szénbányák, Veszprém, Budapesti ut 2. Pf. 162. 8201.

Petrássy Miklós főosztályvezető, Tatabányai Szénbányák, Tatabánya, Vértanúk tere 1. Pf. 323. 2803.

Reményi Viktor tervgazd. főmérnök, Oroszlányi Szénbányák, Oroszlány, Felsőtelep, Pf. 22. 2841.

Solymos András vezérigazgató helyettes, Tatabányai Szénbányák, Tatabánya, Vértanuk tere 1. Pf. 323. 2803.

Tenyeri József üzemvezető, Országos Érc- és Ásványbányászati Vállalat, /OEÁV/ Fehérvárcsurgó, 8052.

Tóth István üzemvezető főmérnök, Tatabányai Szénbányák, Tatabánya, Vértanuk tere 1. Pf. 323. 2803.

Török István műszaki-gazdasági tanácsadó, Dorogi Szénbányák, Dorog, Pf. 28. 2511.

Vincze Tibor osztályvezető, Fejér megyei Bauxitbánya Vállalat, Kincsesbánya, 8044.

Földtani munkabizottság

Elnök: Szantner Ferenc igazgató-helyettes, főgeológus
Bauxitkutató Vállalat, Balatonalmádi, 8221.

Titkár: Makrai László osztályvezető, főgeológus
Veszprémi Szénbányák, Veszprém, Budapesti ut 2. Pf. 162. 8201.

Tagok:

Baross Gábor területi kutató-irányító geológus, Bauxitkutató Vállalat, Balatonalmádi, 8221.

Bárdos B. Miklós osztályvezető, főgeológus, Fejér megyei Bauxitbánya Vállalat, Kincsesbánya, 8044.

Boldizsár István MÁFI területi szolgálat-vezető, Sopron, Szent György ut 16. 9400.

Császár Géza Középhegységi osztályvezető, MÁFI, Budapest, Pf. 106. 1442.

Csóti Tamás vezető geológus, Veszprémi Szénbányák, Dudari Bányüzem, Dudar, 8416.

Gerber Pál osztályvezető, főgeológus, Tatabányai Szénbányák, Tatabánya, V. Mártirok ut 11. 2800.

Gondozó György főgeológus, Oroszlányi Szénbányák, Oroszlány, Pf. 22. 2841.

Haas János főosztályvezető, Budapest, Labanc ut 49/1/a. 1021.

Hegedűsné Koncz Margit osztályvezető helyettes, Bauxitkutató Vállalat, Balatonalmádi, 8221.

Jáki Rezső üzemi főgeológus, Tatabányai Szénbányák, Tatabánya, I. Pf. 323. 2803.

Károly Gyula osztályvezető, Bauxitkutató Vállalat, Balatonalmádi, 8221.

Kéry János területi földtani szolgálat-vezető MÁFI, Veszprém, 8200.

Knauer József osztályvezető, Bauxitkutató Vállalat, Balatonalmádi, 8221.

Kozma Károly vezető geológus, Veszprémi Szénbányák, Ajkai Bányauzem, Ajka, 8403

Majoros György főgeológus, MÉV, Pécs, Ibl Miklós ut 7/3. 7633.

Mérai Károly osztályvezető, főgeológus Bakonyi Bauxitbánya Vállalat, Tapolca, 8300.

Mindszenti Andrea geológus, tanszéki mérnök, ELTE Ásványtani Tanszék, Budapest, Mészáros ut 24. 1017.

Muntyán István geológus, Dorogi Szénbányák Tervező Iroda, Tokodaltáró, Béke tér 1/4. 2532.

Nyerges Lajos osztályvezető, Bauxitkutató Vállalat, Balatonalmádi, 8221.

Schmiéder Antal geotechnikai főmérnök, KBFI, Budapest, II. , Mikoviny S. ut 2. 1300.

Szabó Zoltán főgeológus, OÉÁV Urkuti Mangánbánya, Ajka, Szabadság tér 2. 8400.

R. Szabó István osztályvezető-helyettes, Bauxitkutató Vállalat, Balatonalmádi, 8221.

Szentai György osztályvezető, Veszprémi Szénbányák, Veszprém, Budapesti ut 2. Pf. 162. 8201.

Szomszéd Elemérné osztályvezető, OFKfV, Várpalota, Pf. 77. 8101.

Végh Sándorné tanszékvezető egyetemi tanár, ELTE Alk. Földtani Tanszék, Budapest, Muzeum krt. 4/a. 1088.

Geofizikai munkabizottság

Elnök: Ádám Antal a műszaki tudományok doktora, igazgató-helyettes
MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézet, Sopron, Muzeum
ut 6. Pf. 9. 9401.

Titkár: Tóth Péter okl. geofizikus
Veszprémi Szénbányák, Veszprém, Budapesti ut 2. Pf. 162. 8201.

Tagok:

Bács Péterné okl. villamosmérnök, Veszprémi Szénbányák, Veszprém,
Budapesti ut 2. Pf. 162. 8201.

- Bodri Gyula csoportvezető, Magyar Állami Eötvös Lóránd Geofizikai Intézet, Budapest, XIV., Columbus ut 17-23. 1145.
- Fábiáncsics László főgeofizikus, OFKfV, Várpalota, Inotai ut 8101.
- Horváth József okl. geofizikus, Bauxitkutató Vállalat, Balatonalmádi, Budatava, Rákóczi ut Pf. 21. 8221.
- Lantos Miklós okl. geofizikus, Magyar Állami Földtani Intézet, Budapest, Népstadion ut 14. 1442.
- Lantos Miklósné okl. geofizikus, KBFI, Budapest, III., Mikoviny ut 2-4. 1037.
- Majkuth Tamás okl. geofizikus, Magyar Állami Eötvös Lóránd Geofizikai Intézet, Budapest, XIV., Columbus ut 17-23. 1145.
- Martinkó Mária okl. geofizikus, Veszprémi Szénbányák, Veszprém, Budapesti ut 2. Pf. 162. 8201.
- Mérai Károly osztályvezető, Bakonyi Bauxitbányák Vállalat, Tapolca, Kossuth L. u. 2. Pf. 28. 8301.
- Nagy Zoltán osztályvezető, OKGT-GKV, Budapest, VI., Gorkij fasor 42. Pf. 213. 1391.
- Nemesi László okl. geofizikus, Magyar Állami Eötvös Lóránd Geofizikai Intézet, Budapest, XIV., Columbus ut 17-23. 1145.
- Nyerges Lajos okl. geofizikus, Bauxitkutató Vállalat, Balatonalmádi, Budatava, Rákóczi ut Pf. 21. 8221.
- Nyitrai Tibor tudományos főmunkatárs, Magyar Állami Eötvös Lóránd Geofizikai Intézet, Budapest, XIV., Columbus ut 17-23. 1145.
- Pápa Antal csoportvezető, Magyar Állami Eötvös Lóránd Geofizikai Intézet, Budapest, XIV., Columbus ut 17-23. 1145.
- Ráner Géza igazgató-helyettes, Magyar Állami Eötvös Lóránd Geofizikai Intézet, Budapest, XIV., Columbus ut 17-23. 1145.
- Szabadvány László főosztályvezető, Magyar Állami Eötvös Lóránd Geofizikai Intézet, Budapest, XIV., Columbus ut 17-23. 1145.
- Szarka László okl. geofizikus, MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézet, Sopron, Múzeum ut 6. Pf. 9. 9401.
- Széles Lajos főgeológus, Bányászati Egyesülés, Tatabánya, Tóth-Bucsocki ut 12. Pf. 305. 2803.
- Taska Csabáné okl. geofizikus, Tatabányai Szénbányák, Tatabánya, Vértanúk tere 1. Pf. 323. 2803.
- Tóth P. József főmunkatárs, Ipari Minisztérium, Budapest, III., Államtitkári Székért. Csop. Mártírok utja 85. 1027.
- Wallner Ákos tudományos főmunkatárs, MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézet, Sopron, Múzeum ut 6. Pf. 9. 9401.

Környezetvédelmi munkabizottság

Elnök: Fekete Lajos vezérigazgató,
Tatabányai Szénbányák, Tatabánya, Vértanuk tere 1. Pf. 323.
2803.

Titkár: Iski Károly igazgató
Fejér megyei Bauxitbánya Vállalat, Kincsesbánya, 8044.

Tagok:

Bohm Péter főosztályvezető, Központi Földtani Hivatal Igazgatási és
Közgazdasági Főosztály, Budapest, I., Iskola ut 13. Pf. 22. 1251.

Borbás László környezetvédelmi szakmérnök, Tatabányai Szénbányák,
Tatabánya, Vértanuk tere 1. Pf. 323. 2803.

Borsik Jenő okl. bányamérnök, Veszprémi Szénbányák, Várpalotai Bányáüzem, Várpalota, 8100.

Breznyászký Gyula környezetvédelmi titkár, Fejér Megyei Tanács VB.
Székesfehérvár, István tér 9. Pf. 95. 8001.

Csák Máté osztályvezető, Oroszlányi Szénbányák, Oroszlány, Pf. 22.
2841.

Dallos Ferencné, Kőolaj- és Földgázbányászati Vállalat, Nagykanizsa,
Szabadság tér 22. 8801.

Fazekas László osztályvezető, Országos Érc- és Ásványbányák Vállalat
Dunántúli Üzeme, Pilisvörösvár, 2085.

Gerber Pál osztályvezető, Tatabányai Szénbányák, Tatabánya, Vértanuk
tere 1. Pf. 323. 2803.

Horváth Judit, Komárom megyei Tanács VB. Felszabadulás tér 4. Pf.
548. 2805.

Károly Gyula osztályvezető, Bauxitkutató Vállalat, Balatonalmádi,
8221.

Kiss István okl. gépészmérnök, Bakonyi Bauxitbánya Vállalat, Tapolca,
Kossuth L. ut 2. Pf. 28. 8301.

Kubó Sándor osztályvezető, Tatabányai Szénbányák, Tatabánya, Vértanuk
tere 1. Pf. 323. 2803.

Papp László osztályvezető, Veszprémi Szénbányák, Veszprém, Budapesti
ut 2. Pf. 162. 8201.

Puchner Ferenc tervezőiroda-vezető, Dorogi Szénbányák, Dorog, Pf. 28.
2511.

Szakály Miklós főmérnök, Veszprémi Szénbányák Várpalotai Bányáüzem,
Várpalota, 8100.

Vicze Tibor osztályvezető, Fejér megyei Bauxitbánya Vállalat, Kincsesbánya, 8044.

Vizy Béla osztályvezető, Magyar Alumíniumipari Tröszt, Budapest, XIII., Pozsonyi ut 56. Pf. 30. 1387.

Energetikai munkabizottság

Elnök: Pleva László egyetemi docens
Veszprémi Vegyipari Egyetem, Veszprém, Schönherz Z. ut 12.
Pf. 28. 8201.

Titkár: Rolicsek József műszaki igazgató-helyettes
Ajka Hőerőmű Vállalat, Ajka, Erőmű gyártelep, Pf. 6. 8401.

Tagok:

Florián Rezső igazgató, Oroszlányi Hőerőmű Vállalat, Oroszlány, Pf. 23. 2841.

Géczy Jenő igazgató, ÉDÁSZ Veszprém, Bajcsy Zsilinszky ut 39. Pf. 9. 8201.

Harasta Sándor igazgató, Tatabányai Hőerőmű Vállalat, Tatabánya, Környei ut 38. Pf. 320. 2803.

Kiss Ferenc okl. villamosmérnök, Veszprémi Szénbányák, Veszprém, Budapesti ut 2. Pf. 162. 8201.

Szirmai András okl. bányagépész-mérnök, villamos részlegvezető, Veszprémi Szénbányák, Balinkai Bányüzem, Balinka, 8054.

Varga Gyula igazgató, "November 7." Hőerőmű Vállalat, Inota, Pf. 7. 8104.

JOGTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

Környezetvédelmi munkabizottság

Elnök: Dr. Bakács Tibor
jogi és ig. főosztályvezető
Veszprémi Szénbányák Vállalat, Budapesti u. 2. 8200.

Titkár: Dr. Szentgyörgyi Rezső
Legfelsőbb Birósági tanácselnök,
Budapest, XI., Karolina u. 60. 1113.

Tagok:

Dr. Bárd Károly Ügyv. igazgató, Állami Biztosító Központja, Budapest. IX., Üllői u. 1. 1813.

Dr. Bicskei István 14. sz. VOLÁN Vállalat, osztályvezető, Székesfehérvár, József A. u. 27. III. 5. 8000.

Dr. Egerszegi Gyula OVH osztályvezető, Budapest, Pf. 351. 1394.

Erdei Attila, Komáromi Kőolajipari Vállalat, Komárom, 2900.

Dr. Giczey Tibor jogtanácsos, Szombathely, Rohonczy u. 21. 9700.

Dr. Ghimessy László erdőmérnök, Budapest, Gombócz u. 7. 1118.

Dr. Hadas János vezérigazgatóh. egyetemi docens, Budapest, Bogár u. 2. 1022.

Illés István BIB főmérnöke, Balatonfüred Blaha L. tér 2. 8236.

Dr. Kántor Sámuel HNF OT főmunkatársa, Budapest, Pf. 6. 1360.

Dr. Kárpáti Veronika egyetemi docens, Agrártudományi Egyetem, Keszthely, Pf. 71. 8361.

Dr. Lányi György a BUVÁR főszerkesztője, Budapest, VII., Garay u. 5. 1076.

Dr. Magyarády Péter jogtanácsos, Veszprém, Eötvös u. 2. 8200

Dr. Magyar Gyula osztályvezető jogtanácsos, Szénbányák Vállalat, Budapesti u. 2. 8200.

- Marosi Mihály környezetvédelmi ov., Timföldgyár, Almásfüzitő, 1964.
Schmidt Attila újságíró /Népszava/, Budapest, Rákóczi u.54. 1964.
Schmidt Ferenc osztályvezető, Alumíniumkoho, Tatabánya 2803.
Dr. Tarr György megyei bírő, Veszprém, Tolbuchin u. 17. 8200.
Dr. Varga Lajos jogtanácsos, Budapest, Pesti Barnabás u. 6. 1052.
Dr. Varga Zoltán mg.mérnök, Dózsa MGT SZ Veszprém, Szamuely tér 25.
Dr. Vukovich György KSH főoszt.vez., kandidátus, Budapest, Bimbó u. 9. 1022.

Polgári- és gazdasági jogi munkabizottság

Elnök: Dr. Kotz László, OTH főmunkatársa, Bp. Fürj u. 15/c. 1124.

Titkár: Dr.Mayer István Megyei Birósági elnökhelyettes
Veszprém, Wartha V. u. 24. 8200.

Tagok:

- Dr. Bakács Tibor igazg. és jogi főoszt.vez. Veszprém,Budapesti u.2.
Dr. Ghiczzy Tibor jogtanácsos, Szombathely, Rohonczi u. 21. 9700.
Dr. Hardy Zoltán titkár, Vp. Megyei Tanács VB. Pf. 164. 8201.
Dr. Kabai Gyula jogtanácsos, Budapest, Akadémia u. 1-2. 1361.
Dr. Kecskeméti Miklós jogtanácsos, Bp. Csalogány u. 9/11. 1251.
Dr. Magyarády Péter jogtanácsos, Veszprém, Eötvös u. 2. 8200.
Dr. Ostoros György jogtanácsos, Veszprém, Csikász u. 2/b. 8200.
Dr. Prugberger Tamás kandidátus, tud.főmts.,Bp. Pf. 398. 1381.
Dr. Rába László ügyész,Szombathely, Alkotmány u. 7. 9700.
Dr. Sármány György elnökh. MESZÖV, Tatabánya, 2800.
Dr. Szabó Pál jogtanácsos, Veszprém, Eötvös u. 2. 8200.
Dr. Szalay Gyula főisk.docens, Közlekedés és Távközlési Műszaki Fő-iskola, Győr, Ságvári u. 3. 9026.
Dr. Szalay György bírő, Megyei Biróság, Székesfehérvár 8000.
Dr. Szijjártó Lajos megyei birósági tanácselnök, Székesfehérvár, Dózsa Gy. tér 8000.
Dr. Tamás József osztályvezető, Megyei Tanács, Győr, Pf. 115. 9002.
Dr. Tarr György megyei birósági bírő, Veszprém, Megyei Biróság Pf.35.
Dr. Tóth József osztályvezető, Megyei Tanács, Szombathely Pf. 35.9701.
Dr. Varga Ferenc főosztályvezető, Tatabánya, Pf. 323. 2803.
Dr. Varga Lajos jogtanácsos, Bp. Pesti Barnabás u. 6. 1052.
Dr. Vásárhelyi Imre jogtanácsos, TSZ Szövetség, Szombathely, Pf.120.
Dr. Vincze Imre megyei bir.elnökh.Szombathely,9700, Megyei Biróság.

ORVOSTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

Sport- és mozgásbiológiai munkabizottsága

Tiszteletbeli elnök:

Prof. Dr. Böszörményi Ernő az orvostudományok kandidátusa
főigazgató főorvos
Balatonfüredi Állami Kórház, Balatonfüred, Gyógy tér 2.
Pf. 13. 8230. T: 40 040, 40 041, Lakása: Balatonfüred,
Madách u. 9. 8230. Telefon: 40 525.

Elnök: Dr. Szigeti Gyula főigazgató-helyettes főorvos
Balatonfüredi Állami Kórház, Balatonfüred, Gyógy tér 2.
Pf. 13. 8230. T: 40 040, 40 041.

Titkárok: Győri Pál tanszékvezető testnevelő tanár
Veszprémi Vegyipari Egyetem, Veszprém, Schönherz Z. u. 10.
8200. T: 12 550.

Dr. Vass János megyei sportfőorvos
Fejér megyei Kórház Sportegészségügyi Szakrendelő, Székes-
fehérvár, Ady E. u. 21/a. 8000. T: 12 282, 16 385.

Tagok:

Bárdosi László testnevelő tanár, Sárvár városi Sportfelügyelőség,
Sárvár, Városi Tanács VB. Várkerület 3. 9600.

Dr. Biró Gábor sportfőorvos, Tatabányai Bányász SC. Oroszlány, Bánki
D. u. 49. I/2. 2840.

Bölcsházi András főorvos, Tapolcai Kórház Rendelőintézet, Tapolca,
Arany J. u. 7. 8300. T: 11 164.

Osizsár Dénes testnevelő tanár, Székesfehérvári VOLÁN SC. Székesfe-
hérvár, Börgöndi u. 14. 8000.

Gubicza Antal testnevelő tanár, Tatabányai Árpád Gimnázium, Tatabá-
nya, V. Mártírok utja 52. 2800.

Dr. Iglói László testnevelő tanár, főiskolai adjunktus, Szombathe-
lyi Tanárképző Főiskola. Szombathely, Szabadság tér 4. 9700. T: 11160.

Király Tibor főiskolai tanársegéd, Győri Tanítóképző Főiskola, Győr, Liszt F. u. 42. 9022. T: 13 655.

Dr. Kiss P. József pszichológus, Tatabányai Szénbányák Vállalat, Tatabánya, V. Mártírok utja 102. 2800.

Mezősi Mihály testnevelő tanár, igazgatóhelyettes, Soproni Általános Iskola, Sopron, Kellner S. u. 34. 9400. T: 12 359. Lakás: 12 499.

Dr. Mezőszentgyörgyi László osztályvezető-helyettes, Fejér megyei Testnevelési és Sporthivatal, Székesfehérvár, Ady E. u. 21/A. 8000. T: 12 282, 16 385.

Nádori Géza testnevelő tanár, Zánkai Balatoni Uttörőváros, 8250. T: 99 150.

Németh Lajos testnevelő tanár, Badacsonytomaji Községi Tanács, 8258. T: 31 160.

Piros Jenő testnevelő tanár, uszodaigazgató, Fűzfőgyártalép, 8184. T: 36 120.

Sipőcz József testnevelő tanár, Veszprémi Vegyipari Egyetem, Veszprém, Schönherz Z. u. 10. 8200. T: 12 550.

Szaló Tibor testnevelő tanár, Győri Pattantyus Á. Szakközépiskola, Győr, Gárdonyi G. u. 10. 9022. T: 14 464.

Dr. Vártok Jenő megyei sportfőorvos, Vas megyei Sportorvosi Rendelő, Szombathely, Deák F. u. 2. 9700.

Veres Attila testnevelő tanár, Komárom megyei Testnevelési és Sporthivatal, Tatabánya, V. Ifjumunkás u. 42. 2800.

Dr. Völgyesi János megyei sportfőorvos, Veszprém megyei Kórház Rendelőintézet, Veszprém, Wartha V. u. 3. 8200. T: 11 584.

Dr. Zengő Elemér gyermekgyógyász főorvos, Zánkai Balatoni Uttörőváros, 8250. T: 99 150.

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

Alkalmazott nyelvészeti munkabizottság

Elnök: Dr. Orosz Sándor a neveléstudományok kandidátusa,
főigazgató helyettes,
Országos Oktatástechnikai Központ,
8201 Veszprém. Szabad Nép u. 5.

Titkár: Dr. Nagy Sándor
nyelvtanár,
Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola,
9026 Győr, Ságvári u. 3.

Tatok:

Egyed László vezető nyelvtanár, Vegyipari Egyetem, Idegennyelvi Lektorátus, 8201. Veszprém, Pf. 158. T: 12-550/149.

Dr. Dálnoki Fésüs András, igazgató, Uttörőmozgalmi Múzeum, Balatonúttörőváros, Zánka, 8250. T: 99-150/202. Lakás: Révfülp, Diófa u. 1/A.

Dr. Erdei Mihály tszv. főiskolai tanár, Tanárképző Főiskola, Szombathely, Rohonczi u. 23. 9700.

Dr. Gadányi Károly tszv. főiskolai docens, Tanárképző Főiskola Szlovén Nyelv és Irodalom Tanszék, Szombathely, Szabadság tér 4. 9701. T: 11-160/23. Lakás: Szombathely, Mártírok tere 5/c. 9700.

Dr. Horváth József megyei szakfelügyelő, Széchenyi István Gimnázium, Sopron, Templom u. 26. 9400. T: 12-223. Lakás: Sopron, József A. u. 14/b. T: 11-750.

Kelemen Janka tanár, Kereskedelmi Szakközépiskola, Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakmunkásképző Intézet, Győr, Nagy István u. 34/36. 9023. T: 11-233. Lakás: Győr, Soproni u. 34. II. 2. 9028.

Lakatos Lajos főiskolai adjunktus, Tanárképző Főiskola Orosz Nyelv és Irodalom Tanszék, Szombathely, Szabadság tér 4. 9701. T: 11-160. Lakás: Szombathely, Jáki u. 14. 9700.

Dr. Pápai Vilma nyelvtanár, Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola Idegennyelvi Lektorátus, Győr, Ságvári u. 3. 9026. Lakás: Győr, Bartók B. u. 53/a. 9024.

Dr. Prohászkané Dr. Szilágyi Enikő nyelvtanár, Agrártudományi Egyetem Idegennyelvi Lektorátus, Mosonmagyaróvár, Vár u. 2. 9200. T: 15-911. Lakás: Mosonmagyaróvár, Toldi u. 8. 9200.

Dr. Tóthné Dr. Kurtán Zsuzsa nyelvtanár, Vegyipari Egyetem Idegennyelvi Lektorátusa, Veszprém, Pf. 158. 8201. T: 12-550, Lakás: Balatonalmádi, Tolbushin u. 23. 8220.

TÖRTÉNELMI SZAKBIZOTTSÁG

Archaeometriai munkabizottság

Elnök: Dr. Bakos Miklós a kémiai tudományok doktora,
egyetemi tanár,
Veszprémi Vegyipari Egyetem, Veszprém, Pf. 158. 8201.

Titkárok: Költő László okleveles vegyész-mérnök, okl. régész,
Magyar Vegyészeti Múzeum,
Várpalota, Thury Vár, 8100.

Járó Márta okleveles vegyész,
Központi Múzeumi Igazgatóság,
Budapest, Könyves Kálmán krt. 40. 1087.

Tagok:

Baumann Miklós okleveles vegyész-mérnök, műszaki tanácsadó, Vegyipari Egyetem, Veszprém, Pf. 158. 8201.

Dr. Benkő Lázár okleveles fizikus, MTA Izotóp Intézete, Budapest, Pf. 77. 1525.

Fodor Lajos okleveles fizikus, Élet és Tudomány Szerkesztősége, Budapest, VII., Lenin krt. 5. 1594.

Dr. Gegus Ernő a kémiai tudományok kandidátusa, c. egyetemi docens, Vegyipari Egyetem, Veszprém, Pf. 158. 8201.

Dr. Gömöri János régész, Liszt Ferenc Múzeum Régészeti Gyűjteménye, Sopron, Pf. 68. 9401.

Dr. Jánossy András a kémiai tudományok kandidátusa, egyetemi docens, Vegyipari Egyetem, Veszprém, Pf. 158. 8201.

Kardos József okleveles vegyész, MTA Talajtani és Agrokémiai Kutató Intézet, Budapest, Hermann O. u. 15. 1022.

Dr. Kisházi Péter osztályvezető, Bányászati Kutató Intézet, Sopron, Szent György u. 16. 9400.

Dr. Kis-Varga Miklós okleveles fizikus, MTA Atommagkutató Intézete, Debrecen, Pf. 51. 4001.

Dr. Koltay László okleveles matematikus, egyetemi adjunktus, Vegyipari Egyetem Veszprém, Pf. 158. 8201.

Kriston László okleveles fizikus, Kriminológiai és Kriminálisztikai Intézet, Budapest, Maros u. 6/a. 1028.

Dr. Márton Péter egyetemi tanár, ELTE Geofizikai Tanszék, Budapest, Kun Béla tér 2. 1083.

Dr. Székely Levente okleveles kohómérnök, tudományos főosztályvezető, Vasipari Kutató Intézet, Budapest, Pf. 14. 1509.

Szöke Mátyás okleveles régész, MNM Mátyás király Múzeum, Visegrád, Fő u. 29. 2025.

T. Biró Katalin okleveles régész, Magyar Állami Földtani Intézet, Budapest, Népstadion u. 14. 1143.

Dr. Vastagh Gábor a kémiai tudományok doktora, nyugdíjas, Budapest, Bartók Béla u. 87. 1115.

Dr. Verő József tudományos osztályvezető, MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézet, Sopron, 9400.

Dr. Zimmer Károly kémiai tudományok doktora, egyetemi tanár, ELTE Budapest, Múzeum krt. 6-8. 1088.

Zenetörténeti munkabizottság

Elnök: Dr. Falvy Zoltán igazgató
MTA Zenetudományi Intézet,
Budapest, Országház u. 9. 1014.
Tel: 161-522.

Titkár: Rakos Miklós zenetanár,
Csermák Antal Állami Zeneiskola,
Veszprém, Lenin tér 4. 8200.
Lakás: Budapest, Széher u. 76/a. 1021.

Tagok:

Barsi Ernő zenetanár, Győr, Tanácsköztársaság u. 35. IV. em. 3.
9022. Tel: 13-154.

Dr. Bárdos Kornél a zenetudományok kandidátusa, Budapest, Bartók B.
u. 15/b. 1114. Tel: 668-696.

Együd Árpád tudományos főmunkatárs, Kaposvár, Latinka Sándor Muzeum, 7401.

Jancsovcics Antal zenetanár, Győr, Zrinyi u. 49. 9024.

Nigóné Papp Anna főiskolai adjunktus, Szombathely, Nádasdy u. 14/a. I. l. 9700.

Petró János karnagy, Szombathely, Mártírok tere 8. 9700. Tel: 668-696.

Szarka Árpádné zenetanár, Sopron, Kis J. u. 1. 9400.

Szkladányi Péter zenetanár, Pécs, Zója u. 5/b. 7624.

TÁJÉKOZTATÓ

Munkatársaink figyelmét az alábbiakban hívjuk fel a leadott közlemények tartalmának és külső formájának egységesítése céljából:

Tartalmi célkitűzések

1. A közlemények témájának kidolgozására vonatkozóan kérjük munkatársainkat, hogy mondanivalóikat tömören fogalmazzák. Mellőzzék az öncélú történeti áttekintést, az általános bevezetést, illetve ezeket csak a cikk megértéséhez és az eredmények kiértékeléséhez okvetlenül szükséges terjedelemben adják meg. Ennek megfelelően kérjük, hogy közleményeik ne haladják meg a 8-10 gépelt oldalt.

2. A közlemények tartalmáért és publikálhatóságáért a szerzők felelősek.

3. A közlemények végén kérjük tüntessék fel, hogy az irodalmi és saját anyagok összegyűjtését mikor zárták le.

Kézirat

Alaki előírások. A kézirat 30 soros, soronként 60 leütéssel /betű + köz/ készüljön, minden kéziratlapnak csak az egyik oldalára szabad írni.

Cimoldal. Fő cím az oldal felső részének közepén /tisztá nagy betűkkel/, aláhuzva, alatta közepén a szerző, vagy szerzők neve, egymás mellett. Az utónév jobb felső részén csillag/ok/, a munkahelyet feltüntető lábjegyzetre való utalás céljából. Kérjük, hogy a közlendő sorrendben adják meg a szerző és társszerzők nevét. /Tudományos minősítését, munkahelyi beosztását nem közöljük./ A cimoldal alján /lábjegyzet/ a fentieknek megfelelő sorrendben tüntetendő fel a szerző és a társszerzők munkahelye.

A főcím után két sor kihagyással kezdjük a szöveget.

Cimek. 1. rendű cím középen egyszer aláhuzva, 2. rendű cím sorba zárva, egyszer aláhuzva.

Ábra és táblázathivatkozások. Az ábrákat és táblázatokat arab számmal kérjük ellátni és azokra a szövegben minden esetben hivatkozni kell. Mellőzzük a felesleges "számu" szócska rövidítését /pl. 1. sz. táblázat/. Az ábrák- és táblázathivatkozások helyén, azokat a kéziratoldal bal margóján ismételjük meg és a táblázathivatkozást kék, az ábrahivatkozást piros ironnal keretezzük be.

Képletek. A kézzel irt, szöveg között lévő képletekre különös figyelmet kell fordítani. Bonyolult képleteket célszerű jól olvasható kézirással beírni. /Szabályos betűkkel berajzolni./ A közleményben alkalmazott képletek betűjeleinek értelmezését külön lapon soroljuk fel, és ezzel elkerüljük a szövegben való ismétlést. A képletek, egyenletek közül csak azokat számozzuk meg, /jobb oldalon sorszámmal/, amelyekre a szövegben a sorszám megjelölésével később hivatkozunk.

Irodalmi hivatkozások. A hivatkozás helyén zárójelbe zárt, pont nélküli szám. Több hivatkozás esetén az egyes számokat ne tegyék külön-külön zárójelbe, hanem vesszővel válasszuk el egymástól.

Irodalomjegyzék. Az irodalomjegyzéknek tartalmaznia kell az idézett mű alább felsorolt bibliográfiai adatait a következő sorrendben:

A szerző családnéve és utónevének kezdőbetűje. Az utónév kezdőbetűje után pontot; ha nem magyar a szerző, az utónév előtt vesszőt kell tenni. Kettőnél több szerző esetén az utónév közlése elmaradhat és a családnéveket nagy kötőjellel kapcsoljuk össze. Az utónév után kettőspontot kell tenni.

A szerző feltüntetése nélkül megjelent, vagy ismeretlen szerző által irt munka esetén a szerző neve helyére az Anon. rövidítést írjuk.

Ha valaki nem szerzője, hanem szerkesztője pl. egy gyűjteményes kötetnek, akkor ezt a név után /a kettőspont előtt/ zárójelbe tett /Szerk./ kiegészítéssel jelöljük.

Könyv esetén ezután következik a mű címe. Idegen nyelvű könyv eredeti címét kell közölni. Ezt követi a kiadó /utána vessző/, a megjelenés helye és a kiadás éve /utána pont/, egyéb adatok/ kötet, oldalszám.

Folyóirat esetén a szerző vagy szerzők neve után a folyóirat címe /ha van, akkor elfogadott rövidített címe/ következik. Utána az alábbi adatokat kell megadni: a folyóirat kötetszáma, vagy évfolyam száma /aláhuzva, utána vessző/ oldalszám /adott esetben től-ig oldalszám is megadható/, utána zárójelben a folyóirat megjelenési éve.

Egyes folyóiratok és a napilapok az évfolyamon belül minden számban újra kezdik 1-től az oldalszámozást. Ilyen esetben a kötet szám után feltétlenül meg kell adni a folyóiratszám sorszámát /füzet-számot/ is, a végén zárójelben pedig az évszám mellett a hónapok, illetve napilap esetén a nap megjelölését is.

Példák:

Knight, L.B. - Childers, A. G.: J. Chem. Phys. 73, 4198-4202 /1980/
Nyers R. - Tardos M.: Valóság 24, 3. szám, 9-19 /1981. márc./ Bányai
Á.: Magyar Hirlap 11, 39. szám, 6 /1981. febr. 15./

Angol nyelvű címekben csak azokat a szavakat írjuk nagy kezdőbetűvel, amelyeket az angol nyelvtan szabályai szerint úgy kell írni. /Nem az összes "jelentős" szavakat./

Cirill betűs /pl. bolgár, szerb, mongol, orosz, ukrán/ neveket és címeket betű szerinti/könyvtári/ latinbetűs átírásban adunk meg. /A kemény jel" a bolgárban : ъ, az oroszban "; a lágy jel az oroszban: az e az oroszban: e /nem je/, a cirill i az ukránban: ї/.

Gyűjteményes kötetben megjelent írásra való hivatkozás példája:
/In: /

Földes É.: II. Rákóczi Ferenc oktatáspolitikája. In: Mészáros I. /Szerk./: Tanulmányok a magyar nevelésügy XVII-XX. századi történetéből. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1980. 41-58. old.

Nehezen hozzáférhető publikációra való közvetlen hivatkozás példája:
/Idézi: /

Nyulás F.: Az Erdély országi orvos vizeknek bontásáról közönségesen. Szerző kiadása, Kolozsvár 1800. Idézi: Szabadváry F. - Szőkefalvi Nagy E.: A kémia története Magyarországon. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1972. 100-101. old.

A szövegben ritkított leírás nem lehet, aláhúzás lehet, ez a kurziválás jele.

Ha egymásra következő hivatkozásokban /pl. a 14. és a 15-ben a szerző és a mű is megegyezik, csak pl. az oldalszám tér el, akkor csak az első esetben írjuk ki az összes adatokat, a másodikban azt írjuk, hogy

15. Uo. 67. old.

Ha egy szerzőnek valamelyik műve az irodalomjegyzékben gyakran, de nem szigorúan egymás után fordul elő, eljárhatunk úgy, hogy összes bibliográfiai adatait csak az első előfordulásnál tüntetjük fel /mondjuk, ez legyen a 12. irodalmi hivatkozás/, a többinél a szerző neve után kettőspont, majd Id. mű és zárójelben az első előfordulás sorszáma - a mi esetünkben /12/ - és az eltérő kötet vagy/és oldalszám.

Példa: 12. Barrow, G.M.: Chemia fizyczna. Panstwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa, 1971. 94. old.

15. Barrow, G.M.: Id. mű /12/ 298. old.

Ábracímek és ábraaláírások. Külön lapon készítendőek el. Az ábrák szám vagy betűjelzéseinek magyarázatát minden esetben az ábraaláírásban közöljük. A közlés módja: betű vagy szám /félzárójel, illetve pont nélkül/, aláhúzva, utána kisbetűvel kezdve a magyarázó szöveg, ezután pontosvessző, majd a következő betű, ill. szám stb.

Táblázatok. Külön lapon készítendőek el. Cim közepén kétszer aláhúzva, fölötte jobb oldalt a táblázat száma egyszer aláhúzva. Kérjük, hogy a táblázat oszlopait külön bevonalazni és a fejezetekben levő szöveget a mértékegységtől zárójel helyett vesszővel elválasztani sziveskedjenek.

Abrák

Az ábrákat a szerkesztőség az egységesség céljából lemásoltatja, ezért méretarányos, vonalas ábrákat fogadhatunk csak el /ceruzarajz is megfelel/. Fényképek esetében lehetőleg kerüljük a reprodukciók közlését.

Az ábrákon minden felirat nagybetűvel kezdődjék. Diagramok, nomogramok, paramétereinek megnevezésétől a mértékegység rövidítését zárójel helyett vesszővel válasszuk el. Az ábrákon a jelmagyarázatot, ábracímét ne tüntessük fel /lásd: Ábracímek és ábraaláírások/. A magyarázó számok, ill. betűk után se pontot, se félzárójelet ne tegyünk ki. Kerüljük a diagramok vonalainak extrém jelölését, mert ezeket a nyomda az ábraaláírásban nem tudja kiszedni.

A mértékegységek jelölése

A mértékegységek használatára és jelölésére az 1976. július 1-én hatályba lépett 8/1976. /IV. 27./ MT számú kormányrendelet kötelező. Kérjük, hogy a kéziratokat ennek megfelelően sziveskedjenek elkészíteni. Külön felhívjuk a figyelmét a következőkre:

Az anyagmennyiség mértékegységének neve mól, jele azonban mol /rövid o-val/.

A származtatott mértékegységekben az alapmennyiségek közé szorzópontot kell tenni, pl: kg.m.s⁻².

A törvényes mértékegységekben megadott értékek után ezek más mértékegységekben kifejezett egyenértéke is feltüntethető.

Jelenleg kiadványokban már nem szerepelhetnek a következő mértékegységek: az angström, a barn, a karát, a mázsa, az erőkilogramm, a kilopond, az atmoszféra, a torr, a higanyoszlopmilliméter, a vízoszlop-milliméter, a kalória, a lóerő, a poise, a stokes, a curie, a rad és a röntgen.

Ha valamely alapegység, vagy külön névvel jelölt származtatott mértékegység mérőszám nélkül fordul elő a szövegben, akkor nem a jelt kell használni, hanem ki kell írni a nevét.

Az alábbiakban felsoroljuk a leggyakrabban használt mértékegységek sokszor hibásan irt nevének és jelölésének szabályos alakját:

Idő: másodperc: s; perc: min; óra: h; nap: d /nem mp, p, ó, nap/

Tömeg: gramm: g /nem gr/; dekagramm: dag /a hétköznapi használatban dkg is lehet/; kilogramm: kg; tonna: t /nem to/.

Erő: Newton: N /nem kilopond/.

Nyomás: pascal: Pa/nem at, vagy torr/.

Munka és energia: joule: J/nem kalória/

Hőmérséklet: kelvin: K /nem ^oK/; Celsius-fok: °C /nem C°/

Frekvencia: hertz: Hz vagy s⁻¹

Fordulatszám: Hz vagy s⁻¹ /nem ford/ s vagy ford /min./

Hővezetőképesség: W.m⁻¹.K⁻¹=J.s⁻¹.K⁻¹

Hőátadási tényező: $J.s^{-1}.m^{-2}.K^{-1}$.
Felületi feszültség: $N.m^{-1}$
Dinamikai viszkozitás: $N.s.m^{-2}$ /nem poise vagy centipoise/.
Kinematikai viszkozitás: $M^2.s^{-1}$ /nem stokes/.

A vegyületek írásmódja.

A vegyületek írásmódjára az új kémiai nomenklatura szabályai az irányadók. /Megjelent az MTA Kémiai Tudományok Osztályának Osztályközleményei 17. évfolyam 1-4. kötetében, valamint "A magyar kémiai elnevezés és helyesírás szabályai I., II." c. könyvben /Akadémiai Kiadó, Budapest, 1972./.

E L N Ö K

Alelnökök, tudományos titkár

TITKÁRSÁG

VEAB

VEAK

Szerkesztő bizottság

VEAB SZERVEZŐ TITK

Körny. és véd. és tárh. biz.

Urbanisztikai munkabiz.

Termész. védel. munkabiz.

SAKBIZOTTSÁGOK

MUNKABIZOTTSÁGOK

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
agrár	bányászati	biológiai	erdészeti	logtü. dományi	kémiai	műszaki	orvos. tudom.	számt. tudom.	10. társad. tudom.	11. történelmi
1.1 Állattenyésztés	2.1 Szilárd bányászati	3.1 Entomológiai	4.1 Erdészeti	5.1 Államjog és Államigazg.	6.1 Agrokémia	7.1 Alumínium ipar	8.1 Kardiológiai	9.1 Rendszertani	10.1 Filozófiai	11.1 Kézművesip.
1.2 Kertészeti	2.2 Fluid	3.2 Elettani és Toxik.	4.2 Faipari	5.2 Környezetvédelmi	6.2 Körny. védelmi	7.2 Elektrotechn.	8.2 Genetikai	9.2 Vegyip.	10.2 Munkás műv.	11.2 Települ. léstört.
1.3 Növénytermesztés	2.3 Ásványb. földtan	3.3 Gyombiológiai	4.3 Vadgazdálkodási	5.3 Környezetvédelmi jog	6.3 Kőolaj- és gázipari	7.3 Gépesített	8.3 Hematológiai	9.3 Számt. techn.	10.3 Markista prop.	11.3 Iparrétgészret
1.4 Mezőgazd. és Üzemszervez.	2.4 Geofizikai	3.4 Rendszertani	5.4 Büntetőjogi	5.4 Polgári gazdasági jogi	7.4 Hulladékhasznosítás	7.5 Metallurgiai	8.4 Orvosi mérés és	9.4 Számt. techn. kibern.	10.4 Nevelés	11.4 Zene-törté.
	2.5 Környezetvéd.				7.6 Munkaügyi	7.7 Fizikai	8.5 Munkaügyi	9.5 Alkalmazott matematika	10.5 Pályaválaszt.	11.5 Archaeometria
	2.6 Energetikai				7.8 Szociológiai	7.9 Könyvtudom.	8.6 Sportbiológiai	9.6 Klinikai	10.6 Szoc. Váll.	11.6 Képzéstud.
	2.7 Geodéziai				7.9 Könyvtudom.	8.7 Cytológiai	8.7 Könyvtudom.	9.7 Cytológiai	10.7 Alk. Nyelvészeti	11.7 Szociológiai

**A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
VESZPRÉMI AKADÉMIAI BIZOTTSÁGÁNAK**

1983 ÉVI

PÁLYÁZATI KIÍRÁSA

PÁLYÁZATI FELTÉTELEK

Pályázatot nyújthatnak be

- a kiírt témák bármelyikében a VEAB régióban tudományos vagy gyakorlati munkakörben dolgozó egyéni kutatók és kutató kollektívák,
- olyan pályaművel, mely a VEAB régióban szerzett tapasztalatokra épül, vagy a régióban jelentkező feladatok megoldását segíti elő, VEAB régióon kívül dolgozók is.

A pályázaton eddig nem publikált, másutt be nem nyújtott, olyan tanulmányokkal lehet részt venni, amelyek a feldolgozott téma eddigi irodalmához képest eredeti, új gondolatanyagot tartalmaznak. A megyékkel közösen meghirdetett témák kidolgozása az adott megyére vonatkozzon. A pályázat j e l í g é s . Zárt borítékban csatolni kell a pályázó nevét, pontos címét, munkahelyét és nyilatkozatát arról, hogy pályázatát a meghirdetett feltételek ismeretében és betartásával nyújtja be.

A pályázatot öt példányban ritkított sorokkal gépelve, A/4 formátumban kell beadni a Veszprémi Akadémiai Bizottság Titkárságához, 8200, Veszprém, Tolbuchin u. 37.

A tanulmányhoz egy-egy oldalas összefoglalót is kell csatolni, és a pályázónak meg kell jelölnie a gyakorlati felhasználhatóság szempontjából számbajöhető területeket, intézményeket, illetve üzemeket.

A pályázatok terjedelmét a Veszprémi Akadémiai Bizottság nem kívánja korlátozni.

A Biráló Bizottság fenntartja a jogot, hogy pályadíjakat megosszon, illetve visszatartson, amennyiben megfelelő tudományos színvonalú mű valamelyik témakörből nem érkezne be.

Az 1983. 1984. 1985. szeptember 1-ig beküldendő pályázatok eredményhirdetésére minden évben a VEAB decemberi plénumán kerül sor.

MTA. VESZPRÉMI AKADÉMIAI
BIZOTTSÁGA

A Magyar Tudományos Akadémia Veszprémi Akadémiai Bizottsága a Közép- és Észak-Dunántúlon folyó tudományos tevékenység hatékonyabbá tételére részben saját anyagi erőből, részben az illetékességi területen levő hat megye: Fejér, Győr-Sopron, Komárom, Vas, Veszprém és Zala megyei tanácsai által rendelkezésre bocsátott anyagi támogatás révén az alábbi témakörökből hirdet pályázatot:

AGRÁRTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

"A fejéstechnológia és a higiénikus tejtermelés fejlesztése"

"Az üzemi zöldségtermesztés helyzete és fejlesztési lehetőségeinek értékelése a VEAB területén"

"A szőlőfeldolgozás során keletkező melléktermékek /szőlőtörköly, szőlőmag, seprő/ komplex hasznosítási lehetőségei"

"Az energiatakarékos termelés új útja"

- a./ a talajművelésben,
- b./ a talajerőfenntartásban,
- c./ a növényápolás- és növényvédelem technológiájában.

"Energiatakarékos termelési eljárások ökonómiai hatékonyságának értékelése a mezőgazdaságban"

"A gépezemeltetés szervezésének korszerűsítése a mezőgazdasági vállalatoknál"

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

"Üvegházak újabb hővédelmi lehetőségei az energiatakarékos disznóvénytermesztés /vagy zöldségtermesztés" érdekében"

"Új málnafeldolgozási technológia a hűtőipari export fokozására"

"A csemegeszőlő téli tárolásának új lehetőségei oxigén-szegény légkörben"

"Műanyagkonténerek alkalmazása kertészeti termékek /zöldség, gyümölcs, szőlő/ forgalmazására"

"A termelés hatékonyságával összekapcsolt munkadíjazási rendszer kidolgozása mezőgazdasági termelősövetkezetek, illetve állami gazdaságok részére, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján"

"A forgóeszköz gazdálkodás racionalizálását segítő eljárások kidolgozása és értékelése a mezőgazdaságban"

"A Balaton felvidék talajerőfenntartásának és növényvédelmének megszervezése, tekintettel a környezetvédelemre"

"A gyepgazdálkodás szerepe a takarmánytermesztés fejlesztésében"

"A komplex melioráció jelentősége adott tájegység növénytermesztésének tervezésében"

"Az agroökológiai potenciál kihasználását segítő eljárások ökonómiai értékelése"

"Az anyagi érdekeltiséget növelő szervezési megoldások a mezőgazdasági vállalatokban"

"A vállalati forgóeszközgazdálkodás racionalizálása"

"A túske nélküli szeder /Thornfree/ komplex termesztéstechnológiája"

"A növekedésszabályozók /regulátorok, retardansok/ alkalmazásának gyakorlati lehetőségei a kertészeti termesztésben, a napenergia fokozott hasznosítására"

"A nagyüzemi növénytermesztés szervezésének környezetvédelmi szempontjai a balatoni tájkörzetben"

"Az ipari tevékenység környezetszennyezésének feltárása a növénytermesztésben, csökkentésének szempontjai a balatoni tájkörzetben"

"A talajfenntartás takarékos és gazdaságos módszerének kidolgozása egy nagyüzemben a VEAB régióban"

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADIJAK:

I. díj	10.000 Ft
II. díj	6.000 Ft
III. díj	4.000 Ft

BÁNYÁSZATI-, FÖLDTUDOMÁNYI- és ENERGETIKAI
SZAKBIZOTTSÁG

"Vastag telepes bauxitelfordulások hatékony leműveléséhez tömbomlasztásos technológia kialakítása, alkalmazása"

"Mélytöbrös bauxitelfordulások gazdaságos kitermelésére alkalmas technológiai eljárás kidolgozása"

"A nyirádi területen található műrevaló bauxitvagyon gyors-
ütemű letermelése, különös tekintettel a vízvédelem környe-
zetkárosító hatására"

"Vastag széntelegek többszeletes művelése omladékszilárdi-
tással. Rideg, vastagpados mészkő fedő alatti frontfejtéses
művelés"

"Szabályozott hajtások bányászati megvalósítása különös te-
kintettel az energiaracionalizálásra, valamint élettartam
növelésre"

"Szilárd ásványbányászatban az automatikus létszámellenőr-
zés"

"A régió egy-egy részterületének földtanára, nyersanyagku-
tatására vonatkozó szabadon választott téma"

"Javaslat kidolgozása a nyersanyagbányászattal kapcsolatos
környezetvédelmi feladatok megoldására"

"A régió egy-egy részterületén felszínre kerülő bányavizek
helyi illetve regionális hasznosítására javaslat kidolgozá-
sa"

"Javaslat kidolgozása a régió egy-egy településén található langyos vagy termál víz hasznosítására"

"A régió ásványi nyersanyagai települési sajátosságainak, egymáshoz való viszonyának, közös kutatási /és bányászati/ lehetőségeinek vizsgálata"

Javaslat kidolgozása a régió nyersanyagbázisának kiszélesítésére"

"Ásványi nyersanyag import megtakarítására, kiváltására javaslat kidolgozása"

"Javaslat energiatakarékos nyersanyagok kutatására, bányászatára"

"Javaslat helyi építőipari nyersanyagok kutatására és bányászatára, továbbá a helyi nyersanyagbázison alapuló racionális szállításra"

"Számítógépes földtani adatfeldolgozó és értékelő eljárások kidolgozása"

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADIJAK:

I. díj:	10.000 Ft
II. díj:	6.000 Ft
III. díj:	4.000 Ft

BIOLÓGIAI SZAKBIZOTTSÁG

"Fontosabb mezőgazdasági, kertészeti és erdészeti kártevők, vagy kórokozók elleni integrált védekezési módszer kidolgozása és alkalmazása a VEAB területén"

"Valamely balatoni gerinctelen állatcsoport rendszertani és ökológiai vizsgálata"

"Ritka, vagy veszélyeztetett állat, vagy növényfajok tanulmányozása a Dunántulon rendszertani, vagy ökológiai szempontból"

"A parlagfü /*Ambroisa elatior*/ biológiájának és a védekezés lehetőségeinek vizsgálata a VEAB régióban"

"Biológiai és toxikológiai módszerek gyakorlati alkalmazása új növényvédőszer kutatásában és fejlesztésében /a VEAB régióban szerzett tapasztalatok/

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

"Környezetet kímélő módszerek kidolgozása a talajlakó kártevők ellen, a VEAB területén"

"Peszticidmentes védekezési módszer alkalmazása valamely kártevő faj populációja ellen a VEAB területén"

"A mikrobiológiai védekezési módszer kilátásai a balatoni szunyogpopulációk gyéritésében"

"Toxikus anyagok fiziológiai és biokémiai hatásmechanizmusának vizsgálata a VEAB régióban rendelkezésre álló feltevésekkel"

"Védekezési eljárás kidolgozása toleráns vagy rezisztens gyomnövények irtására a VEAB régióban"

"Szántóföldi, kertészeti, erdészeti kulturák gyomosodási viszonyainak tanulmányozása a VEAB régióban"

"A Balaton vízminőség változásának hatása valamely növény vagy állatfaj populációira"

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADIJAK:

I. díj	10.000 Ft
II. díj	6.000 Ft
III. díj	4.000 Ft

ERDÉSZETI SZAKBIZOTTSÁG

"A munkaszervezés fejlesztésének lehetőségei a fahasználatban a VEAB régió területén"

"A fafajmegválasztás problematikája a VEAB régióban egy-egy erdőgazdasági tájon"

"Fűrészüzemben keletkező fahulladék hasznosítási koncepciójának kidolgozása"

"Közepes térfogati sűrűségű /MDF/ farostlemezek gyártása hazai alapanyag bázison"

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

"A VEAB régió sebzett tájainak, kopárjainak és bányaműveléssel rombolt területeinek rekultiválása"

"Alacsonyértékű faválasztékok hasznosítása a fafeldolgozó iparban"

"Hazai fafajok kémiai összetételének hatása a továbbfeldolgozásra"

"A környezet változásának hatása a vadgazdálkodásra"

"A vadgazdálkodási ágazatban, ill. munkakörben foglalkoztatott alkalmazottak és fizikai dolgozók szociológiai helyzetének elemzése"

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADIJAK

I. díj	10.000 Ft
II. díj	6.000 Ft
III. díj	4.000 Ft

JOGTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

"A nemzetközi környezetvédelmi jog"

"A számítástechnikának az államigazgatási jog területén
való alkalmazási lehetőségei"

"A tanácsi demokrácia gyakorlásának kérdései"

"A városkörnyéki tanácsirányítási rendszer továbbfejlesztésének lehetőségei"

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADIJAK

I. díj	10.000 Ft
II. díj	6.000 Ft
III. díj	4.000 Ft

KÉMIAI SZAKBIZOTTSÁG

"A műtrágyázás és a termésminőség összefüggései"

"A mezőgazdaság kemizálásának ökológiai vizsgálata"

"Biológiailag aktív anyagok kutatásában a bioaktív hatás és a kémiai szerkezet összefüggése"

"Atomerőművi használt ioncserélő gyanták környezetszennyező hatásának megszüntetése"

"Levegőt szennyező anyagok ártalmatlanítása, visszanyerése vagy regenerálása és felhasználása"

"Dizel-motorok füstemissziójának gazdaságos csökkentése"

"Gazdaságos eljárások ivóvizek nitrát- vagy ammónia-, vagy vas- és mangán, vagy oldott szervesanyag-tartalmának eltávolítására"

"Vegyí anyagokkal szennyezett talajok vizsgálata, hatástalanítása, kezelése, az ártalmatlanítás eredményeinek értékelése"

"Csővezetékek védelme hazai gyártmányú szigetelőanyagrendszerekkel"

"Intermedieripari hulladékok - másodnyersanyagok-hasznosítása és gazdaságos felhasználása"

"Szénnoxiszulfidnak gazdaságos terméké történő feldolgozása"

"Hulladék katalizátorok hasznosítása"

"Folyamatos, intenzív reaktortípus kidolgozása nagy fajsúlykülönbségű folyadék-folyadék, gáz-folyadék fázisu komponensek reakcióinak kivitelére".

"Kerámiai és katalizátorhordozó célokra alkalmas timföldek előállítása"

"Alakfelismerési számítási módszerek alkalmazása az élelmiszerek, mezőgazdasági termékek eredetének /hamisításának/ felismerése céljából"

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

"A műtrágyázás és a termésminőség összefüggései"

"Új növényvédőszer bevezetése a mezőgazdaságban."

"A szuszpenziós műtrágyák agrotechnikai kérdései"

"Kis energiaigényű szelektív elválasztási műveletek kutatása vagy technológiai hasznosítása terén elért eredmények"

"Hatékony, automatikus elemzési módszerek és műszerek kifejlesztése termékvizsgálatokra, minőségellenőrzésre"

"Csővezetékek korrózió elleni védelme hazai gyártmányu szigetelőanyag-rendszerekkel"

"Intermedieripari hulladékok, másodnyersanyagok /foszforsav, metil-klorid, diklór-ecetsav, cinkiszap/ hasznosítása és gazdaságos felhasználása"

"Folyamatos, intenzív reaktortípus kidolgozása nagy sűrűségkülönbségű folyadék-folyadék, gáz-folyadék fázisu komponensek reakcióinak kivételére"

"Alakfelismerési számítási módszerek alkalmazása az élelmiszerek, mezőgazdasági termékek eredetének /hamisításának/ felismerésére"

"A levegőt szennyező ipari eredetű anyagok ártalmatlanítása, visszanyerése vagy regenerálása, továbbá felhasználása"

"Atomerőművi hulladékok feldolgozása környezetszennyező hatásuk megszüntetésére"

"Vegyi anyagokkal szennyezett talajok vizsgálata, hatástalanítása, kezelése, az ártalmatlanítás eredményeinek értékelése"

"Különleges ipari követelmények ellátására szolgáló műszaki gumitermékek fejlesztése"

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADIJAK:

I. díj:	10.000 Ft
II. díj:	6.000 Ft
III. díj:	4.000 Ft

MŰSZAKI SZAKBIZOTTSÁG

"Javaslat a vörösiszap ujszerű, komplex, gazdasági hasznosítására"

"Javaslat egy adott hulladék hasznosítására /bevezetett, vagy gazdaságossági számítással alátámasztott, közvetlenül bevezethető pályázatok előnyben részesülnek/"

"Öntészeti szintetikus nyersvas előállításának lehetőségei hazánkban"

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

"Az öntödei tűzállóanyag-igény megoldási lehetőségei a hazai ásványvagyon felhasználásával"

"A mélyművelésű új szénbányák vízmentesítésével kapcsolatban jelentkező karsztvizelvonás hatása és kiküszöbölése az érintett területek közműves ivóvizellátásának vonatkozásában, a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján"

"A bányaműveléssel kapcsolatos mozgások fizikai és geometriai paramétereinek meghatározása és értelmezése, különös tekintettel a kőzetmozgásokból eredő veszélyek elhárítására"

"A vibrációs technológiák alkalmazásának lehetősége a réz-
lő területén"

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADIJAK:

- I. díj 10.000 Ft
- II. díj 6.000 Ft
- III. díj 6.000 Ft

ORVOSTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

"A folyamatos egészségügyi ellátás optimális feltételrend-
szerének kialakítása az öt napos munkahét általánossá vá-
lásával"

"Valamely öröklött betegség egy vagy több megyére vonatko-
zó feldolgozása"

"Ipari mezőgazdasági munkával összefüggő egészségügyi ár-
talom és az ellene való védekezés"

"Valamely haematológiai betegség feldolgozása"

"Területi nagy kórház központosított rutin laborfunkció-
jának megszervezése és folyamatos működtetési problémái
/gazdasági szempontokra kiterjesztve".

"A nőgyógyászati rákok előfordulása és kezelése a VEAB
területén"

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

"Valamely veleszületett rendellenesség gyakorisága a
VEAB területén /egy vagy több megyére vonatkozó feldolgo-
zás/"

"Ujabb méréselvek és diagnosztikai eljárások a különféle
szervek ischaemiás kórfolyamatának pontosított jellemzé-
sére"

"A nyomelemek különféle mérés technikával történő vizsgá-
lata az egészségügy különböző területein"

"A klinikai hatás és az aktuális gyógyszer szint egybevetésére irányuló kliniko-farmakológiai vizsgálatok /különös tekintettel az időbeliség és dózis-hatás összefüggés elemzésére/

"Az ischaemiás szívbetegek rehabilitációja"

"Valamely haematológiai betegség klinikumának és kezelésének feldolgozása"

"Valamely daganatos betegség klinikumának és kezelésének feldolgozása"

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADIJAK:

I. díj:	10.000 Ft
II. díj:	6.000 Ft
III. díj:	4.000 Ft

SZÁMÍTÁSTECHNIKAI ÉS RENDSZERELMÉLETI
SZAKBIZOTTSÁG

"Iparvállalatok stratégiai tervezésének elmélete és gyakorlata"

"Szimulációs modellezés gyakorlati alkalmazása a gazdasági tervezésben"

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

"A rendszerelmélet és az új számítástechnikai eredmények alkalmazása gyakorlati feladatok megoldásában"

"Kis- és közepes méretű hazai számítástechnikai eszközök hardware és software fejlesztése, hatékonyságuk fokozása érdekében"

"Szervezeti tartalékok feltárása az iparvállalatoknál/módszerismertetés és gyakorlati megoldás/ a VEAB területén"

"Az államigazgatást és az iparvállalatokat egyaránt szolgáló információrendszer szervezése a VEAB területén"

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADIJAK:

I. díj:	10.000 Ft
II. díj:	6.000 Ft
III. díj:	4.000 Ft

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

"A régióban végbement szociális-strukturaváltozások a fel-
szabadulástól napjainkig, konkrét vizsgálatok alapján"

"Konkrét vizsgálatok, elemzések az életmódváltozások kö-
réről"

"Hivatásra, pályaelettségre nevelés és pályaalalmasság"

"A régió munkásművelődésének /énekkarok, könyvtárak, mun-
kássajtó, kulturegyüttesek, önképzőkörök stb./ története"

"Az oktatástechnika-technológia elméleti és gyakorlati
kérdései"

"Audio-vizuális ismerethordozók szakanyagának elkészítése
és alkalmazása a filozófia, a politikai gazdaságtan, a nem-
zetközi vagy a magyar munkásmozgalom története oktatáshoz
/írásvetítő, transzparens, dia film, video stb./

"Regionális nyelvi vizsgálatok"

"A szókészlet mozgása a VEAB régió magyar nyelvjárásaiban"

"A közgazdasági szabályozó rendszerünk és a hatékonyság
összefüggése"

"A helyismeret, táj kutatás és a tájvédelem könyvtári esz-
közökkel történő segítésének lehetőségei, feladatai"

"A régió könyvtárai közötti együttműködés lehetőségei és
feladatai a szakirodalmi ellátásban"

"A propaganda pártalapszervezeti irányításának elvei és módszerei"

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

"Eszmetörténeti vizsgálatok a VEAB területén"

"Alsó-, közép- és felsőfoku oktatási intézmények tanulóinak szabadidős szokásai a VEAB régió területén"

"Vizsgálatok az iskolai munka tartalmi korszerűsítésének köréből"

"A szocialista életmód és tudat változásai konkrét elemzések alapján"

"Munkásművelődéstörténeti hagyományok"

"Regionális nyelvi vizsgálatok"

"Vizsgálatok a könyvtári munka hatékonyságának köréből"

"A közgazdasági szabályozó rendszerünk és hatékonyság összefüggései"

"A környezetvédelem filozófiai problémái"

"A nemzetközi kapcsolatok és az ideológiai harc elméleti, gyakorlati kérdései"

"A propaganda pártalapszervezeti irányításának elvei és módszerei"

"Audio-vizuális ismerethordozók szakanyagának elkészítése és alkalmazása a filozófia, a politikai gazdaságtan és a nemzetközi, illetve a magyar munkásmozgalom története oktatáshoz"

"A hivatásra, pályaérettségre nevelés és pályaalkalmasság"

"Élő nyelvi vizsgálatok a VEAB régióban"

"A nyelvjárási alaprétegek feltárása a VEAB régióban"

"Földrajzi és szociológiai normák tükröződése a nyelvhasználatban a VEAB régióban"

"A régióban élő nemzetiségek kétnyelvűségének kutatása"

"A regionális együttműködés lehetőségei a könyvtári tájékoztató munkában, valamint a munkamegosztáson alapuló gyűjteményfejlesztésben és dokumentummegőrzési kötelezettségben"

"A kettős funkciójú könyvtárak működési rendje, gyűjteményfejlesztése, szolgáltatásai"

"A nemzetiségek könyvtári ellátásának tapasztalatai az észak-dunántuli régióban"

"A könyvtári szolgálat kiterjesztésének lehetőségei egy adott könyvtár vonzáskörzetében /életkor, foglalkozás, hátrányos helyzetű rétegek, stb. vonatkozásában/"

"Az olvasói létszám- és szokások alakulásának tapasztalatai egy-egy könyvtártípusban /adott településen/, az utolsó 5 évben"

"A helytörténeti irodalom feltárásának jelentősége egy-egy megye területén. /A központi nyilvántartás létrehozásának lehetősége/"

"A helyismereti dokumentumok fénylyukkártyán történő feltárása, tárgyszórendszerének kialakítása"

"A helyi vonatkozású plakátok és aprónyomtatványok feltárásának szükségessége, illetve módszerei a megyei könyvtárakban."

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADIJAK:

I. díj:	10.000 Ft
II. díj:	6.000 Ft
III. díj:	4.000 Ft

TÖRTÉNELMI SZAKBIZOTTSÁG

"A Balaton-part településhálózatának története, üdülőt-
lepek kialakulása"

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.
1984. szeptember 1.

"Iparrégészeti leletek archaeometriai vizsgálatairól /konk-
rét vizsgálat, eredménnyel/"

"Egy iparág /mesterség/ története Magyarországon, régészeti
leletek alapján"

"Eredmények és lehetőségek a hazai vas- fémtörténet kuta-
tásában, elsősorban természettudományos-műszaki szempont-
ból"

"Munkadalok a Dunántulon"

"Zenepedagógiai kísérletek"

"A dunántuli verbunkos zene"

"Zenei intézmény- illetve városmonográfiák"

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADIJAK:

I. díj:	10.000 Ft
II. díj:	6.000 Ft
III. díj:	4.000 Ft

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS TÁJHASZNOSÍTÁSI
KOORDINÁCIÓS TANÁCS

"A VEAB" régió sebezett tájainak, kopárainak és bányaműveléssel rombolt területeinek rekultiválása"

"Balaton - Bakony táj elméleti és alkalmazott környezetvédelmi jellegű kutatása"

"Veszélyeztetett növényfajok öko-genetikai vizsgálata génbank létesítésére, szabadföldön"

"A VEAB régió valamely védett területének monográfikus feldolgozása természetvédelmi szempontból"

"A Felső-Szigetköz botanikai felmérése"/Tanulmány a Szigetközi tájvédelmi Körzet megtervezéséhez"

"A lakóhelyi gyermekintézmények kapacitás-kihasználásának kérdései a lakótelepek második-harmadik generációjának körében /a mai intézmények jövőbeni hasznosítása/"

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

"Balaton - Bakony táj elméleti és alkalmazott környezetvédelmi jellegű kutatása"

"A szigetközi vizierőmű által okozott változások vizsgálata"

"A Fertő-tónak és környezetének védelmével kapcsolatos kutatások"

"A Balatonnal és környezetével kapcsolatos alap- és alkalmazott kutatások eredményei"

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

"A környezeti tényezők egészségügyi hatásai"

"Macrolepidentorológiai kutatások a Fertő-tó Bioszféra Rezervátumban"

"A védelemre szoruló növénytani taxonok jegyzéke a régió egy természetvédelmi területének vagy tájvédelmi körzetének botanikai Vörös Könyve /az 1982. évi 5. tvr. szellemében"/

"Természetvédelmi emlékek kataszterének elkészítése a VEAB régió valamelyik tájegységében"

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

1985. szeptember 1.

PÁLYADIJAK:

I. díj:	10.000 Ft
II. díj:	6.000 Ft
III. díj	4.000 Ft

A VEAB ÉS FEJÉR MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN
MEGHIRDETETT PÁLYÁZATAI

"A büntetési szabályok néhány büntetőjogi problémája"

"Az ártatlanság védelme"

"A szórótelepülések jelen és jövője, az ott lakók társadalmi helyzete"

"Az 1956-os ellenforradalom utáni konszolidáció Dunántul nehéziparában"

"Észak-dunántuli regionális ipari hulladék-visszatérítés és feldolgozás optimalizálása a szállítási költségek és az anyagtakarékosság szempontjából"

"Az alumínium fémgyártmányok gazdaságos felhasználása a továbbfeldolgozó vállalatoknál"

"Az érdekeltségi és ösztönzési rendszer továbbfejlesztésének lehetőségei Fejér megye jelentősebb vállalatainál"

"A nemzeti identitás-tudat alakulása az ifjúság különböző rétegeiben"

"Székesfehérvár város szennyviziszapja mezőgazdasági hasznosításának lehetőségei és feltételei"

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

"Mezőföld népvándorláskori településtörténete"

"Mezőföld településtörténete a XVIII-XX. században"

"A termelési rendszerek szerepe a tudományos eredmények hasznosításában"

"Az előrejelzésen alapuló integrált növényvédelem üzemi alkalmazásának hatása a mezőgazdasági termelés hatékonyságára"

"A növényvédelmi és agrokémiai szakmai propaganda szerepe a kisárutermelésben, háztáji gazdálkodásban"

"Az intenzív művelés, tápelemgazdálkodás hatása a talajra, mint termelési potenciálra,

"Környezetkimélő mezőgazdasági technológiák kialakítása a Velencei-tavi üdülőkörzetben"

"Számítógép alkalmazásának lehetőségei a mezőgazdasági üzemek termelés-irányításában"

"Az intenzív gyepgazdálkodás lehetőségei Fejér megyében"

"A mezőgazdaságban alkalmazott műtrágyák hatása az élővilágra"

"A dolgozók aktív, alkotó részvétele a gazdasági feladatok megoldásában a Fejér megyei Tanácsi Építőipari Vállalatnál"

"A népfrontmozgalom története Fejér megyében"

"A politikai hatalom és a politikai rendszer a 80-as években. Az államhatalmi és az államigazgatási szervek korszerűsítésének szükségessége és lehetőségei Magyarországon"

"A kibernetika és az emberi tudat kölcsönhatása - különös tekintettel a felgyorsult technikai fejlődésre - a társadalomra gyakorolt hatása"

"A személyiség fejlődésére ható tényezők változása hazánk fejlődésének jelenlegi szakaszában"

"A propagandisták pedagógiai és pszichológiai képzési rendszerének fejlődése"

"Az információs rendszer szerepe a termelés-irányításban"

"Az MSzMP oktatási igazgatóságok könyvtárainak helye és szerepe az intézmények életében, munkájában"

"Tőkés importból származó növényvédő- és gyomirtó-szerek kiváltásai hazai, illetve szocialista gyártmányú termékekkel.

"Az energiatakarékos talajművelés lehetőségei, szerepe, jelentősége"

"Olcsóbb, energiatakarékos sertéstartó épületek kialakítása"

"Kisebb teljesítményű huspépelőállító gépsor kialakítása állati hulladékfeldolgozásra"

"A tanácsi hatósági munka irányításának, ellenőrzésének és értékelésének módszerei.

"A közigazgatás fejlesztésének lehetőségei"

"A népességyilvántartás területi alrendszerei kialakításának perspektívája 1985-ig"

"A központi és területi népességyilvántartás adatszolgáltatása a jelenlegi és bővített adattartalom mellett"

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADIJAK:

I. díj:	5.000 Ft
II. díj:	3.000 Ft
III. díj:	2.000 Ft

A VEAB ÉS KOMÁROM MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN
MEGHIRDETETT PÁLYÁZATAI

"Dorog-Esztergom, Komárom, Tata városok és környékük ipari és kommunális hőellátásának alternatívái"

"A halláskárosodások okainak vizsgálata, feltárása és védekezés módjai"

"Javaslat a megszűnő Cement- és Mészművek Tatabányai Gyára kapacitásának hasznosítására"

"A Komáromi Kőolajipari Vállalat termelési szerkezetének átrendezése, új tevékenységi körök és gyártmányok felkutatása"

"A 30 éves hazai fénycsapdahálózat eredményeinek vizsgálata"

"A felületkezelés során keletkező cianmentes galvániszap tárolásának és feldolgozásának Komárom megyei lehetőségei"

"Az MKP Komárom megyei szervezeteinek szervezettörténete /A legális párt politikai története]"

"A szövetségi politika és pártközi kapcsolatok alakulása Komárom megyében a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front időszakában /1945-1949/"

"A párt szövetségi politikájának alakulása Komárom megyében az MSZMP időszakában /1956. novemberől 1976-ig/"

"Az államosítás és a széncsata története Komárom megyében /1945-1948/"

"A bányász pártszervezetek szerepe a politikai döntési mechanizmusok Komárom megyében"

"A kukoricatermelés hatékonyságának vizsgálata, három termelési év alapján Komárom megyében"

"A kukorica csikos mozaik vírus kártétele, epidemiológiája és leküzdése"

"A tatai medence madárvilágának változása a környezeti tényezők változásának tükrében"

"Állattartó telepek higtrágyájának hasznosítása Komárom megyében"

"A kommunális szennyviz és szennyviziszap mező- és erdőgazdasági területen történő elhelyezésének lehetőségei"

"A bányászat és a vízgazdálkodás kapcsolatának alakulása 2000-ig Komárom megyében"

"Komárom megye városainak településszerkezete, utcanévadás"

"Esztergom szabad királyi város a XIX. században"

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

"A széntermelés gépesítésének hatása a szén használati értékére. A használati érték csökkenése ellensúlyozásának időszerű feladatai és megoldási lehetőségei"

"Mélyművelésű bányák szelektív riasztási rendszerének megoldása. Fő bányaveszélyek esetére a veszély jellegét és az érintett területeket megkülönböztető jelzési és riasztási rendszer"

"A szellőztetés szabályozása nagykiterjedésű, mély bányákban. Összetett szellőztetési rendszerekben a rövid idő alatt lejátszódó változások érzékelésére és kiegyenlítésére alkalmas szabályozás"

"A szénbánya vállalatok termelési módszerének korszerűsítése. Az iparági irányítás változásaihoz igazodó hosszú- és középtávu, valamint éves tervezés feladatai és módszerei"

"A munkahelyi termelőberendezések kihasználásának javítása. Az extenzív és intenzív kihasználás foka növelésének szükségessége, lehetőségei és módszerei adott vállalaton belül, illetve a vállalatok közötti együttműködés keretei között"

"Korszerű porkorsz-gyártási eljárások vizsgálata hazai megvalósítás szempontjából"

"A másodlagos nyersanyag-források feltárására folytatott tevékenység eredményei, tapasztalatai Komárom megyében"

"Hulladékok, maradványtermékek hasznosításának újabb lehetőségei a mezőgazdaság egyes ágazataiban"

"A szarvasmarhaágazat rentabilitását javító lehetőségek"

"A korszerű takarmánytermesztés - rét-, legelőgazdálkodás - megvalósításának módjai"

"Fénycsapdák a növényvédelmi előrejelzés szolgálatában"

"Ipari, mezőgazdasági és kommunális hulladékok hasznosításának lehetőségei"

"Gazdasági érdekeltség a hulladékanyagok és melléktermékek ártalmatlanításában és hasznosításában"

"A zöldség- és gyümölcs termesztése és forgalmazása a kedvezőtlen adottságok mellett"

"Komárom megye gazdasági egységeinek együttműködési lehetőségei a nem rubel elszámolású export növelésében"

"A vállalati szervezetek korszerűsítése, különös tekintettel a versenyképességre"

"A közlekedési vállalatok belső irányítási és érdekeltégi rendszerének korszerűsítése"

"A területfejlesztés közgazdasági kérdései"

"A megye idegenforgalmi koncepciója"

"A megye munkásmozgalma a századfordulótól a szocialista termelési viszonyok győzelméig /A feldolgozás kiterjedhet egy szűkebb időszakra, illetve mozgalomra a megyében, vagy egy településen/"

"A falu arculatának változásai a fejlett szocialista társadalom építésének időszakában"

"Az életmód és tudat változásai"

"A környezetvédelmi oktatás, nevelés az általános és középiskolákban"

"Az ismeretterjesztés személyiségformáló szerepe"

"A kistélepülési művelődési szokások, a fejlesztés lehetőségei"

"A számítástechnika alkalmazása az oktatásban"

"A progresszív betegellátás rendszerének megvalósítási lehetőségei"

"Gondozási feladatok alkoholizmussal és elmebetegséggel kapcsolatosan"

"A mezőgazdaság kemizálásával kapcsolatos egészségkárosodások"

"Népgyógyászatból fejlődő tudományos therápiák"

"A foglalkozási bőrbetegségeket okozó anyagok vizsgálata, a megelőzés lehetőségei"

"A vármegyei közjóléti szervezetek tevékenysége Komárom megyében"

"Az Almásfüzitői Timföldgyár története"

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADIJAK:

I. díj:	5.000 Ft
II. díj:	3.000 Ft
III. díj:	2.000 Ft

A VEAB ÉS VAS MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN
MEGHIRDETETT PÁLYÁZATAI

"A vágómarha-termelés fokozásának lehetőségei megyénkben"

"Energiagazdálkodás és munkaszervezés az erdészeti faanyag-
mozgatásban"

"A szarvasmarha és a sertéstakarmányozásban alkalmazható e-
nergiatakarékos módszerek /pl. CCM, stb./ bevezetésének és
elterjesztésének lehetőségei Vas megyében"

"Környezetkimélő növénytermesztési technológiák alkalmazá-
sának lehetőségei Vas megyében"

"A talajlakó kártevők elleni védekezések 2 évtizedes tapasztalatai Vas megyében, különös tekintettel a környezetvédelem-
re"

"Az ifjuság környezeti kulturájának alakítási lehetőségei az iskolai, tanórai, tanórán kívüli tevékenységben /természet, környezet és műemlék-védelem/"

"Holstein-Friz szarvasmarha fajtatenyésztésének tapasztalatai, a fajtánál végrehajtott keresztezések eredményei Vas megyében. A fajta szerepe a tenyészpólitikában"

"Szenázs-szilázs készítéséhez használt adalékok, anyagok minősítése nagyüzemi tapasztalatok alapján. A felhasználás gazdaságossága"

"Közép- és ujkori várostörténeti tanulmányok a Nyugat-Dunántulon: Szombathely, Sárvár, Kőszeg, Körmend"

"A Nyugat-Dunántul szerepe a Horthy rendszer konszolidációjában 1919-1922"

"Az Őrség szellemi néprajza"

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

"Vegyszerekkel szennyezett takarmányok magzatkárosító hatása az állattenyésztésben"

"Ipari hulladék mint nyersanyag-bázis"

"A talajlakó kártevők elleni védekezés két évtizedes tapasztalatai Vas megyében, különös tekintettel a környezetvédelemre"

"A sárvári gyógyvizzből lepárolt só gyógyító hatása"

"Az olajtökmag termelés technológiája"

"A gastrointestinalis tumorok morbiditásának alakulása"

"Traumás fül-orr-gégészeti sérülések előfordulása és ellátása a kórházak fül-orr-gége osztályain"

"Az alkoholizmus psycho-szociális háttere"

"Az anaesthesiológiai és intenzív betegállátás iatrogén fertőzéseinek gyakorlati jelentősége Vas megyében"

"Az alsótagozatos testnevelés tagozatos osztályok működésének tapasztalatai"

"A népfrontmozgalom története Vas megyében"

"A Horthy-korszak kulturpolitikájának érvényesülése a megye vagy egy város területén"

"A helytörténeti irodalom feltárásának jelentősége a megye területén" /központi nyilvántartás létrehozásának lehetőségei/

"A társadalom és a természeti környezet dialektikájának érvényesítése az oktató-nevelő munkában"

"Az integrált közoktatási, közművelődési központok tapasztalatainak elemzése, gyakorlatának továbbfejlesztése"

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADIJAK:

I. díj:	5.000.Ft
II. díj:	3.000 Ft
III. díj:	2.000 Ft

A VEAB ÉS VESZPRÉM MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN
MEGHIRDETETT PÁLYÁZATAI

"A megye városai új lakótelepeinek szociológiai vizsgálata, különös tekintettel a lakótelepi lakóközösségek kialakításának lehetőségeire"

"Új modellek kidolgozása a mezőgazdasági nagyüzemek és a kisüzemek, háztáji gazdaságok kapcsolataira Veszprém megyében"

"A kistéleptülések társadalmi, gazdasági, kulturális hátrányai csökkentésének lehetőségei"

"Kitermelt tőzegterületek utóhasznosításának műszaki-gazdasági vizsgálata, különös tekintettel a szélmezői tőzegebányákra /Veszprém megye, Pápa járás/"

"A rét és legelőterületek hatékonyabb felhasználása a takarmánybázis növelésére"

"A kiemelkedő tehetségű tanulókkal való differenciált foglalkozás és a gyenge tanulók felzárkóztatásának módszerei"

"A falvak népességmegtartó képességét befolyásoló és növelését elősegítő feltételrendszer kialakításának lehetőségei"

"Veszprém megye munkásmozgalmának története /egy-egy korszak vagy település munkásmozgalmának bemutatása. Különösen javasoljuk szocialista fejlődésünk első évtizedének mélyreható helytörténeti kimunkálását"

"A polgári ellenállás Veszprém megyében a német megszállás alatt"

"Veszprém megye iparának és bányászatának elmúlt 10 éves fejlődése és a környezetvédelem, az összhang megteremtésének lehetőségei és feltételei"

"A műemlékek idegenforgalmi hasznosításának lehetősége Veszprém megyében"

"Kisvállalkozások, kezdeményezések a mezőgazdaságban, a falusi szolgáltatásban"

"A lakásellátás és lakásgazdálkodás rendszere, működése"

"Az idényszerű munkaerő-szükséglet kielégítésének módszerei, különös tekintettel a Balaton-parti idényre"

"A téli idegenforgalom kifejlesztésének lehetőségei és iránya Veszprém megyében"

"A gyógyidegenforgalom fejlesztésének lehetőségei Veszprém megyében"

"Az idegenforgalom társadalmi hatásai Veszprém megyében"

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

Ipari és mezőgazdasági hulladékok, melléktermékek hasznosítása. Az importcsökkentés lehetőségei a vegyipari üzemekben"

"Mecőhányók, salakterek, felhagyott külszíni fejtések rekultivációja"

"Hatékony módszer a vörösiszap, mint melléktermék tárolására"

"Minőségbiztosítási rendszer kialakítása az alumíniumiparban"

"A folyékony műtrágya előállításának és felhasználásának gazdaságos megoldásának lehetőségei"

"Hazai vízkezelő segédanyagok használata a korróziós károk csökkentésére, az üzemeltetés biztonságának növelésére"

"Emittált aminoklórtriazinok termőtalajokba való migrációja és lebomlási folyamatainak vizsgálata, különös tekintettel a képződött metabolitok fitotoxicitására"

"Hazai intermedier bázison alapuló peszticid előállításának lehetőségei"

"Állami vállalat belső irányítási rendszerének korszerűsítése az alkalmazkodó képesség javítására"

"Az energiafelhasználás csökkentésének lehetőségei ipari illetve mezőgazdasági nagyüzemknél, különös tekintettel a folyékony szénhidrogénekre"

"Az energiafelhasználás csökkentésének lehetőségei az állattenyésztésben"

"A minőségi borászat kialakításának lehetőségei"

"A jövedelmező husmarha-tartás kialakításának feltételei"

"Társulások, közös vállalkozások kialakításának lehetőségei a megyei ipari és mezőgazdasági nagyüzemek között"

"Az egységcsomagos külszíni és föld alatti anyagmozgatás gépesítése a bányászatban"

"A csapágyamelegedés folyamatos, üzembiztos mérése a bányagépek hajtóműveiben"

"A versenyárrendszer gyakorlati alkalmazása a kivitelező építőiparban"

"A kisvállalkozások szerepe a nagyüzemi termelésben"

"A tudományos intézmények teljesítményének értékelési módszerei"

"A tudományos intézmények műszereinek jobb felhasználása"

"A kutatók mobilitását befolyásoló tényezők vizsgálata"

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADIJAK:

I. díj:	5.000 Ft
II. díj:	3.000 Ft
III. díj:	2.000 FT

A VEAB ÉS ZALA MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN
MEGHIRDETETT PÁLYÁZATAI

"A társközségek népességmegtartó erejének komplex vizsgálata"

"A művelődési szokások alakulása az új városi lakótelepeken"

"A geotermikus energia hasznosítási lehetőségeinek komplex vizsgálata"

"Az inert gázlencsék felhasználásának lehetőségei"

"A mezőgazdasági szabályozórendszer várható hatása Zala megye mezőgazdasági strukturájának alakulására"

"Az ellenállási mozgalom Zala megyében 1932. és 1945. között"

Beküldési határidő: 1983. szeptember 1.

"A községek és kistelepülések ellátásának optimális megoldási lehetőségei, az ellátási felelősség és nyereségérdekeltség összhangja alapján"

"Egyéb energiaforrások /viz-,szél-,napenergia/ hasznosítási lehetőségei"

"Egy termelőszövetkezet monográfiája"

"A mezőgazdasági termelőszövetkezetek nem mezőgazdasági jellegű tevékenységének átfogó elemzése"

"A gazdasági igények és a szakmunkásképzés összefüggései a gyártmányszerkezet korszerűsítése tükrében"

"A tankötelezettségi törvény megvalósításának tapasztalatai"

"A művelődési hátrányokat enyhítő komplex pedagógiai megoldások"

"Az értelmiség műveltségközvetítő szerepe"

"A korszerű szemléltetés helye és szerepe a tömegpolitikai munkában"

"A folyamatos tanulást ösztönző pedagógiai módszerek és formák alkalmazásának lehetőségei a marxizmus-leninizmus esti egyetemi képzésben"

Beküldési határidő: 1984. szeptember 1.

PÁLYADIJAK:

I. díj:	5.000.Ft
II. díj:	3.000 Ft
III. díj:	2.000 Ft

A fentebb kiírt konkrét témákon kívül benyújtható szabadon választott pályamű, is, ha az a VEAB régió valamely jelentős gazdasági vagy társadalmi kérdésének tudományos feldolgozására és megoldására irányul.

Ez esetben a beküldő kísérlévelben jelezze, hogy a pályázatot szabadon választott témaként kéri kezelni.

PÁLYADIJAK:

I. díj:	10.000 Ft
II. díj:	6.000 Ft
III. díj:	4.000 Ft

